

Projekt

z dnia 22 grudnia 2021 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XLIII/ /2021
RADY GMINY MICHAŁOWICE**

z dnia 30 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Michałowice
na lata 2021 -2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a, art. 10 f ust. 4 w związku z art. 10 e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz w związku z art. 9 pkt.5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) Rada Gminy Michałowice uchwala co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030.

2. Strategia Rozwoju Gminy Michałowice o której mowa w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Michałowice.

Przewodniczący Rady
Gminy Michałowice

Daniel Gajoch

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MICHAŁOWICE NA LATA 2021-2030

Opracowanie:

Urząd Gminy Michałowice we współpracy z Biurem Informacji i Analiz Naukowych - BIAN.

Strategia Gminy Michałowice na lata 2021-2030 została opracowana na podstawie materiałów źródłowych Głównego Urzędu Statycznego, Urzędu Gminy Michałowice, Banku Danych Lokalnych (to też są dane GUS), gminnych jednostek organizacyjnych oraz innych dysponentów danych i informacji przedmiotu. Odniesiono się do dokumentów nadrzędnych województwa i powiatu oraz dokumentów lokalnych i wewnętrznych Urzędu Gminy Michałowice.

Strategia zawiera dane ze źródeł oficjalnych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku, o ile nie uwzględniono innej daty, oraz dane własne pozyskane metodami jakościowymi.

SPIS TREŚCI

1. Cel opracowania.....	5
2. Zakres i zasięg opracowania.....	5
3. Metodologia	6
4. Struktura opracowania.....	6
5. Stan i wyzwania Gminy Michałowice.....	8
5.1 Wnioski z diagnozy obszar społeczny	8
5.2 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	10
5.3 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	12
5.4 Wnioski z badania opinii mieszkańców	13
5.4 Gmina Michałowice - Analiza SWOT	14
6. Strategiczne założenia rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030.....	21
6.1 Gmina Michałowice – Wizja	22
6.2 Cel strategiczny 1 Czyste środowisko i przyjazne otoczenie	24
6.3 Cel strategiczny 2 Nowoczesny transport publiczny i infrastruktura drogowa	35
6.4 Cel strategiczny 3 Wysokiej jakości usługi publiczne.....	42
6.5 Cel strategiczny 4 Korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości.....	50
6.6 Cel strategiczny 5 Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice	54
7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie Michałowice.....	63
7.1 Funkcje terenu i demografia	63
7.2 Zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy Michałowice.....	64
7.3 Komunikacja.....	64
7.4 Infrastruktura techniczna	66
7.5 Kierunki interwencji	66
8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Michałowice	77
9. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)	84
10. OSI w Gminie Michałowice.....	87
10.1 Podobszary rewitalizacji.....	87
10.2 Strefa aktywności gospodarczej w Raciborowicach	89
11. Gmina Michałowice – system realizacji, monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju 2021-2030	90
12. Gmina Michałowice - ramy finansowe i źródła finansowania osiągnięcia celów rozwojowych	91

13. Spis rysunków i map	94
14. Spis tabel	94

Strategia Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030

PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Strategia Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030 jest podstawowym opracowaniem strategicznym przedstawiającym założenia związane z rozwojem Gminy Michałowice w latach 2021-2030. Dokument determinuje procesy zarządzania strategicznego i operacyjnego Gminą. Wytycza kierunki działań rozwojowych w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Uwzględnia zarówno wnioski pochodzące z badań opinii mieszkańców Gminy, prowadzonych metodą ankiety i wywiadu oraz spotkań warsztatowych, jak i wytyczne przedmiotu zawarte w dokumentach wewnętrznych (lokalnych i instytucjonalnych) oraz zewnętrznych (regionalnych i krajowych).

CEL OPRACOWANIA

Celem opracowania **Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030** jest przedstawienie rozwoju Gminy Michałowice w perspektywie najbliższych dziesięciu lat, w odniesieniu do obszaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego oraz zaproponowanie spójnej strategii zrównoważonego rozwoju i inteligentnego zarządzania Gminą, na podstawie zdefiniowanych celów strategicznych i operacyjnych oraz wpisujących się w nie kierunków działań.

ZAKRES I ZASIĘG OPRACOWANIA

Strategia Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030 odnosi się głównie do obszarów życia społecznego, gospodarczego, przestrzeni, a także do zjawisk zrównoważonego rozwoju i inteligentnego zarządzania w Gminie Michałowice. Obejmuje lata 2021-2030. W dokumencie sformułowano cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i oczekiwane rezultaty, wskazano najważniejsze komponenty systemu realizacji strategii.

METODOLOGIA

Za punkt wyjścia w opracowaniu **Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030** przyjęto wytyczne prowadzenia polityk rozwojowych na szczeblach wyższych. Nadrzędne dokumenty strategiczne, które uwzględniono w niniejszym dokumencie to:

- *Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, który stanowi aktualizację dokumentu pn. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020*
- *Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego „Powiat Krakowski 2030”*
- *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*
- *Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*
- *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.*

Treści zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą również z raportu pt. *Badanie opinii mieszkańców Gminy Michałowice w związku z przystąpieniem do prac nad Strategią Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030*, w którym zamieszczono wyniki i wnioski prac badawczych podjętych przez Urząd Gminy Michałowice w drugiej połowie 2020 r. Ich celem była identyfikacja najistotniejszych, w opinii mieszkańców, potrzeb Gminy oraz ustalenie obszarów priorytetowych dla opracowywanej strategii dla Gminy Michałowice. W sierpniu i wrześniu 2020 r. mieszkańcy Gminy uczestniczyli w badaniu ankietowym. Natomiast w październiku i listopadzie zostali zaproszeni do udziału w spotkaniach i dyskusjach prowadzonych w formule zdalnej. Zebrano w ten sposób informacje i opinie o poziomie zadowolenia i jakości życia mieszkańców Gminy Michałowice. Wysondowano też, z czego mieszkańcy są dumni, jakie odczuwają niedostatki oraz jakie mają oczekiwania wobec polityki rozwoju Gminy Michałowice w najbliższym dziesięcioleciu.

STRUKTURA OPRACOWANIA

Strategia Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030 składa się z wprowadzenia, dwóch części głównych oraz części uzupełniającej.

Część wprowadzająca to opis najważniejszych założeń dotyczących przedmiotu, celu, zakresu i zasięgu oraz metodologii opracowania Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030.

Część I. Stan i wyzwania Gminy Michałowice

1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.
3. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.
4. Wnioski z badania opinii mieszkańców.
5. Analiza SWOT.

Część II. Strategiczne założenia rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030

1. Wizja.
2. Schemat celów strategicznych i celów operacyjnych wraz z kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami oraz wskaźnikami ich osiągnięcia; uwzględniono również wybrane komponenty systemu realizacji strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, ram finansowych i źródeł finansowania.
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy.
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.
6. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa Małopolskiego wraz z zakresem planowanych działań.
7. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy wraz z zakresem planowanych działań.

Część uzupełniająca.

1. Spis załączników.
2. Spis elementów graficznych.
3. Spis źródeł.

Strategia Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030

CZĘŚĆ I. STAN I WYZWANIA GMINY MICHAŁOWICE

Wnioski z diagnozy obszar społeczny

Michałowice to gmina wiejska, o powierzchni 51,1 km², co stanowi 4,2% powierzchni powiatu krakowskiego i 0,3% powierzchni województwa małopolskiego. Gmina liczy 10 909 mieszkańców [GUS, 2020], z czego 49,90% stanowią kobiety, a 50,10% mężczyźni. W latach 2000-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 53,62%. Współczynnik feminizacji dla gminy Michałowice, określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, wynosi 100, co oznacza, że 100 kobiet przypada na 100 mężczyzn. Przyrost naturalny w gminie Michałowice jest znacznie wyższy niż w województwie małopolskim i powiecie krakowskim. W pierwszej połowie 2020 roku urodziło się 55 dzieci (porównawczo - w pierwszej połowie roku 2019 w gminie Michałowice urodziło się 45 dzieci). Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów dla I połowy roku 2020 wynosił 1,31 i jest wyższy od średniej dla powiatu krakowskiego oraz dla województwa małopolskiego [RAPORT O STANIE GMINY, 2020, s. 6-8].

Gmina Michałowice zalicza się do tych obszarów, które często stanowią osiedla mieszkaniowe dla ludności sąsiedniego miasta. Silnie rozwijają się tu funkcje rezydencjalne. Jednak pomimo wysokiego przyrostu liczby mieszkańców obszar ten cechuje się przeciętnym zagęszczeniem ludności.

Średnia wieku mieszkańców gminy Michałowice kształtuje się na poziomie 38,5 lat i jest niższa niż średnia wieku województwa małopolskiego oraz średnia wieku w kraju, która jest wyraźnie wyższa i wynosi 41,9 lat. 6 679 (62,06%) mieszkańców gminy Michałowice jest w wieku produkcyjnym, 2 302 (21,39%) w wieku przedprodukcyjnym, a 1 781 (16,55%) mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym [GUS, 2019; RAPORT O STANIE GMINY, 2020, s. 6-8]. Cechą charakterystyczną Gminy jest wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oraz silna urbanizacja. Gmina w swoim rozwoju korzysta z sąsiedztwa dużego miasta (tutaj - Krakowa), w tym zwłaszcza rynku pracy.

Analiza treści dokumentów nadrzędnych wynikających ze strategii rozwoju Powiatu Krakowskiego oraz Województwa Małopolskiego, zastanych źródeł przedmiotu oraz wyników badania opinii mieszkańców Gminy Michałowice, wskazuje na potrzebę zaplanowania i podjęcia w ramach strategii rozwoju Gminy Michałowice do roku 2030 następujących działań rozwojowych:

- a. dostosowanie infrastruktury edukacyjno-wychowawczej dla najmłodszych dzieci, poprzez budowę publicznych placówek wychowania przedszkolnego i opieki żłobkowej adekwatnej do realnych potrzeb mieszkańców Gminy w tym zakresie,
- b. dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb osób wymagających specjalnej organizacji nauki, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez likwidację barier architektonicznych w obiektach edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych, i innych miejscach użyteczności publicznej,
- c. dostosowanie dostępności usług ochrony zdrowia i okołodrowotnych do zmieniającej się liczby mieszkańców, poprzez rozwój bazy instytucjonalnej w postaci dodatkowej przychodni/poradni lekarskiej i punktu aptecznego, gabinetów rehabilitacji, etc.,
- d. poprawa poczucia bezpieczeństwa:
 - drogowego poprzez inwestycje w infrastrukturę drogową (drogi, chodniki, latarnie, przejścia dla pieszych, progi zwalniające),
 - porządku publicznego poprzez utworzenie na terenie Gminy posterunku policji,
- e. opracowanie kompleksowego programu wsparcia doradczego dla:
 - rodzin i dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej, poprzez organizację poradni psychologiczno-pedagogicznej,
 - przedsiębiorców, poprzez tworzenie warunków infrastrukturalnych oraz ofertę usług szkoleniowo-doradczych wspierających rozwój biznesu,
 - osób w wieku produkcyjnym, poprzez usługi poradnictwa zawodowego,
- f. stworzenie na terenie Gminy jeszcze lepszych warunków do uczenia się przez całe życie oraz wzrost udziału osób dorosłych w edukacji, poprzez:
 - organizację miejsc integracji i rozwoju społecznego, szczególnie dzieci i młodzieży oraz osób w wieku senioralnym, najbardziej narażonych na zaniedbania, osamotnienie, wykluczenie,
 - rozwój oferty kształcenia ustawicznego,
- g. intensyfikacja działalności kulturalnej i społecznej rozpoznawalnych w regionie organizacji pozarządowych, poprzez tworzenie miejsc i warunków do spotkań, społecznej integracji (szczególnie ludności lokalnej z napływową), aktywizacji na rzecz pielęgnowania lokalnych wartości, tradycji, historii i kultury miejsca,
- h. zachowanie dziedzictwa, miejsc, obiektów, lokalnych świąt i tradycji dla przyszłych pokoleń oraz podtrzymanie wizerunku regionu silnego kulturowo i twórczo wykorzystującego potencjał tradycji oraz doceniającego swoje korzenie, poprzez modernizację zabytkowych obiektów,

dbałość o kulturę żywą czyli zachowanie aktywności twórców i animatorów oraz utrzymanie popytu na usługi w sektorze kultury.

Gmina Michałowice od 2015 roku zrzeszona jest w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska. Stowarzyszenie pełni funkcję Związku ZIT, którego zadaniem jest wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w Krakowskim Obszarze Funkcjonalnym. Stowarzyszenie wykonuje zadania własne poprzez:

- reprezentowanie interesów gmin członkowskich w sprawach realizacji zadań,
- nadzór nad wdrażaniem projektów dofinansowanych z funduszy europejskich w ramach ZIT,
- wspieranie podejmowanych przez gminy członkowskie działań, mających na celu pozyskanie środków finansowych na realizację przedsięwzięć rozwojowych i wspólną realizację projektów,
- wspólne planowanie i inicjowanie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju ekonomicznego, społecznego i kulturalnego członków stowarzyszenia.

Dzięki członkostwu w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska, Gmina Michałowice otrzymała w latach 2016-2021 dofinansowanie na realizację 8 projektów infrastrukturalnych oraz z dziedziny ochrony powietrza.

Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na podstawie Raportu o stanie Gminy Michałowice z 2020 roku oraz wg danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Michałowice na 1000 mieszkańców pracuje 107 osób. 48,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 51,2% mężczyźni [GUS, 2019]. Bezrobocie rejestrowane w gminie Michałowice wynosiło 168 osób, z czego 49,4% stanowili mężczyźni, natomiast 50,6% stanowiły kobiety. W gminie Michałowice w rejestrze Regon zarejestrowane były 1522 podmioty gospodarki narodowej [GUS, 2019], z czego 1266 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [RAPORT O STANIE GMINY, 2020, s. 8-10; GUS, 2019].

Z bazy Regon wynika, że najwięcej (1489) jest mikroprzedsiębiorstw zatrudniających 0-9 pracowników. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców ogółem ich liczba wynosi 138,4. Udział podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru Regon wynosi aż 97,8%. Liczba podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ogółem wynosi 2,9, podczas gdy liczba podmiotów zatrudniających od 50 do 249 pracowników to zaledwie 0,2 [RAPORT O STANIE GMINY, 2020, s. 8-10; GUS, 2019].

W roku 2020 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Michałowice wzrosła względem roku 2019. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem w roku 2020 wyniósł 83,5%,

Na wysokie tempo przyrostu przedsiębiorstw (w gminach Michałowice, Wielka Wieś i Kocmyrzów-Luborzyca, szczególnie w latach 2010-2018) zwrócono uwagę w dokumencie Strategii Rozwoju Powiatu Krakowskiego 2030, wiążąc to ze zmianą liczebności populacji gmin - tam, gdzie liczba ludności dynamicznie wzrasta, przyrasta także liczba podmiotów gospodarczych [STRATEGIA ROZWOJU POWIATU, s. 25].

Analiza zjawisk dotyczących gospodarki Gminy Michałowice oraz wytycznych zawartych w dokumentach strategicznych powiatu i województwa wnosi następujące spostrzeżenia i rekomendacje działań rozwojowych w zakresie:

- a. poprawy jakości życia mieszkańców poprzez:
 - rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
 - rozwój infrastruktury gazowej,
 - dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnościami,
- b. dywersyfikacji dochodów mieszkańców wsi i wzrost ich aktywności gospodarczej, poprzez stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości systemem zachęt do działalności w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, opartego na małych lokalnych zakładach, wytwarzających lokalne produkty,
- c. wspierania rozwoju rolnictwa; aktywizacji gospodarczej terenów wiejskich i pielęgnowania kultury rolnej,
- d. utrzymania i podniesienia atrakcyjności krajobrazu Gminy Michałowice, jako czynnika rozwoju gospodarczego,
- e. poprawy atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Gminy, poprzez zwiększenie długości ścieżek spacerowych i tras rowerowych oraz rozwój konkurencyjnych, markowych produktów turystycznych o charakterze regionalnym,
- f. komercjalizacji oferty turystycznej oraz sportowo-rekreacyjnej poprzez opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu promocji i informacji turystycznej,
- g. poprawy dostępności komunikacyjnej, poprzez tworzenie nowych oraz reorganizację oferowanych połączeń autobusowych w obrębie Gminy oraz pomiędzy Gminą a Krakowem, dzięki powiązaniu rozkładów jazdy oraz rozwojowi zintegrowanych ofert taryfowo-biletowych.

Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

W dokumencie strategii rozwoju powiatu Gmina Michałowice nie jest klasyfikowana ani jako obszar generujący nadmierną uciążliwość dla środowiska, ani jako szczególnie przyczyniający się do dobrego stanu środowiska, w takich kategoriach jak: ilość emisji zanieczyszczeń gazowych, odsetek zebranych selektywnie odpadów, stopień minimalizacji skutków występowania powodzi i susz, powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji.

Do terenów Gminy Michałowice należą objęte ochroną parki krajobrazowe wraz z otulinami, tj. Dłubniański Parki Krajobrazowy oraz Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie.

Diagnoza poczyniona na podstawie badania opinii mieszkańców Gminy Michałowice oraz analizy treści nadrzędnych dokumentów strategicznych powiatu i województwa wskazuje, że w strategii rozwoju Gminy Michałowice, w wymiarze przestrzennym, należy uwzględnić działania na rzecz:

- a. redukcji zanieczyszczeń związanych z tzw. niską emisją poprzez program wymiany nisko sprawnych kotłów na paliwa stałe, a także rozwoju transportu publicznego i rozwijania systemu ścieżek rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach,
- b. ochrony środowiska, poprzez opracowanie i wdrożenie programu edukacji ekologicznej oraz programu działań zapobiegających i ograniczających wytwarzanie i składowanie odpadów, także promowanie wykorzystywania odpadów jako zasobów,
- c. wzmacniania zaangażowania liderów lokalnych w sprawy wspólne, poprzez rozwój kompetencji, wzmocnienie organizacyjne i finansowe organizacji pozarządowych,
- d. przeciwdziałania niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy na tereny wiejskie, poprzez wzmocnienie procesów planowania przestrzennego w Gminie,
- e. poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.

Wnioski z badania opinii mieszkańców

Zdaniem mieszkańców poziom życia w Gminie Michałowice uległ w ostatnich latach poprawie i jest na dobrym poziomie. Gmina jest postrzegana jako średnio zamożna. Zwrócono uwagę na poprawę dostępu do infrastruktury i usług kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych.

Gmina jest oceniana jako miejsce przyjazne mieszkańcom, spokojne, bogate w obszary zielone, względnie bezpieczne, atrakcyjne dla mieszkańców, szczególnie dla rodzin z dziećmi. Mieszkańcy chcieliby zwiększenia poziomu atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania, pracy oraz aktywnego wypoczynku. Gmina powinna zapewniać poczucie bezpieczeństwa, które jest definiowane jako: dostępność wyremontowanych chodników, oświetlenie dróg, dostępność ścieżek rowerowych, progi zwalniające. Mieszkańcy chcieliby, aby w Gminie z jeszcze większym zaangażowaniem dbano o czystość oraz ekologię i aby kontynuowano dofinansowanie wymiany kotłów w celu minimalizacji zanieczyszczeń powietrza.

Zadowolające są usługi oferowane przez Urząd Gminy w Michałowicach oraz podległe jednostki organizacyjne. Źródło informacji o Gminie stanowi dla mieszkańców najczęściej lokalna gazeta, strona internetowa oraz profil na Facebooku. Mieszkańcy są zainteresowani spotkaniami z przedstawicielami władz Gminy i chcą włączać się w sprawy i decyzje dotyczące życia i rozwoju Gminy.

Do najmocniejszych stron Gminy Michałowice zaliczono:

- położenie blisko Krakowa,
- lokalną przedsiębiorczość i lokalne produkty,
- sprawność obsługi spraw formalnych, urzędowych,
- dbałość o tradycje mocno osadzone w historii i kulturze gminy (np. Kadrówka, Szlak Św. Jakuba, święto Kwitnącej Jabłoni),
- walory przyrodnicze i atrakcyjne szlaki turystyczne,
- zaangażowanie mieszkańców w sprawy społeczne.

Do aspektów wymagających intensyfikacji prac i stałego rozwoju zaliczono:

- infrastrukturę drogową (ścieżki rowerowe, chodniki, oświetlenie, parkingi, przejścia dla pieszych, progi zwalniające),
- likwidację barier architektonicznych,
- unowocześnienie i doposażenie infrastruktury edukacyjnej dla kształcenia formalnego i pozaformalnego,
- poprawę komunikacji publicznej na terenie Gminy oraz między Gminą i Krakowem,
- objęcie siecią kanalizacyjną wszystkich miejscowości Gminy,
- dostępność obiektów integracji społecznej, rekreacji i wypoczynku.

Gmina Michałowice - Analiza SWOT

Analiza SWOT - ang. *strengths* (mocne strony - uwarunkowania wewnętrzne), *weaknesses* (słabe strony - uwarunkowania wewnętrzne), *opportunities* (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu - uwarunkowania zewnętrzne), *threats* (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu - uwarunkowania zewnętrzne) posłużyła jako metoda do planowania rozwoju strategicznego Gminy Michałowice do roku 2030.

Identyfikacja **mocnych** i **słabych stron** oraz **szans** i **zagrożeń** powinna umożliwić wykorzystanie w procesie rozwoju Gminy Michałowice jej wszelkich atutów i sprzyjających okoliczności, tym samym niwelując ewentualne skutki słabości oraz czynników zewnętrznych niekorzystnych dla rozwoju.

Analiza SWOT została przeprowadzona dla Gminy Michałowice jako część *Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021–2030*. Obejmuje główne elementy mające wpływ na rozwój Gminy i poprawę jej atrakcyjności na mapach regionu i kraju.

Podstawę analizy stanowią dane i informacje uzyskane w toku prac nad Strategią, tj.:

- przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców Gminy Michałowice,
- spotkań warsztatowych z różnymi grupami społecznymi Gminy Michałowice,
- materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy Michałowice,
- danych z Głównego Urzędu Statystycznego (m.in Banku Danych Lokalnych)
- nadrzędnych wytycznych Powiatu Krakowskiego i Województwa Małopolskiego.

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

	Mocne strony	Słabe strony
<p>Wymiar społeczny</p> <p><i>Demografia, Migracja, Mieszkalnictwo, Aktywność, Społeczna, Edukacja, Opieka społeczna, Zdrowie, Kultura, Rekreacja, Zarządzanie, Administracja.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – aktywność społeczna mieszkańców (włączanie się w sprawy lokalne osób osiedlających się na terenie gminy, angażowanie się mieszkańców w działalność i przyszłość gminy – badanie opinii, konsultacje społeczne), – sprawnie działający sektor NGO (znacząca aktywność obywatelska, duża liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych), – atrakcyjna oferta życia kulturalnego i społecznego, – dbałość o tradycję (tradycje mocno zakorzenione w kulturze gminy - Kadrówka, Szlak Św. Jakuba, Sanktuarium w Więclawicach, święto Kwitnącej Jabłoni), – organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych (okazja do spotkania osób zarządzających gminą z mieszkańcami), – dostęp do informacji o prowadzonej działalności gminy, – zaangażowanie ludzi (i ich kompetencji), którzy w przyszłości mogliby stać się liderami lokalnych społeczności (nauczyciele, społecznicy), – potencjał gminnych mediów publicznych (w tym gazet) dający możliwość przekazu informacji i przekazu promującego gminę, – rozwijająca się infrastruktura sportowa oraz oferta kulturalna i turystyczna, – promocja na zewnątrz lokalnych tradycji i świąt. 	<ul style="list-style-type: none"> – słaba infrastruktura komunikacyjna Gmina – Kraków (nieadekwatne do poziomu potrzeb skomunikowanie z Krakowem, nadmierne korki uliczne,,), – słabe skomunikowanie sołectw (zbyt rzadko kursujące środki transportu publicznego wobec potrzeb mieszkańców, szczególnie dzieci w wieku szkolnym i nauczycieli), – niski poziom identyfikacji części mieszkańców z gminą (traktowanie gminy Michałowice jako podkrakowskiej „sypialni”), – nierównomierne tempo i poziom rozwoju w poszczególnych sołectwach (wolne tempo montażu instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych), – niedobór placówek usług społecznych, – nierównomierna w poszczególnych miejscowościach Gminy dostępność zaplecza infrastrukturalnego z zakresu kultury, sportu oraz edukacji szkolnej i pozaszkolnej dla dzieci, młodzieży, dorosłych, – brak placówek opiekuńczo - wychowawczych świadczących usługi dla dzieci i dorosłych o specjalnych potrzebach (konieczność dojazdu do odległych placówek).

	Szanse	Zagrożenia
<p>Wymiar społeczny</p> <p><i>Demografia, Migracja, Mieszkalnictwo, Aktywność, Społeczna, Edukacja, Opieka społeczna, Zdrowie, Kultura, Rekreacja, Zarządzanie, Administracja.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - korzystna struktura demograficzna (młode społeczeństwo, wysoki odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym), - atrakcyjne położenie geograficzne; bliskość Krakowa jako miejsca pracy, edukacji na poziomie średnim i wyższym, życia kulturalnego, oferującego usługi wyższego rzędu, - intensyfikacja migracji z Krakowa wpływająca na rozwój kapitału społecznego w gminie, - duże obszary terenów chronionych (dwa parki krajobrazowe), - - planowana budowa drogi ekspresowej S-7, 	<ul style="list-style-type: none"> - konieczność uwzględnienia dynamicznie zwiększającej się liczby mieszkańców i ich potrzeb - - sąsiedztwo Krakowa (przejmowanie przez Kraków funkcji kulturalnej, oświatowej, tym samym utrata odrębności kulturowej wsi podkrakowskiej od kultury wielkomiejskiej krakowskiej), - zjawisko „odpływu” dzieci do innych szkół, poza terenem gminy, - zmienność obowiązującego prawa, - decentralizacja.

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

	Mocne strony	Słabe strony
<p>Wymiar gospodarczy</p> <p><i>Infrastruktura, Przedsiębiorczość, Praca, Komunikacja, Turystyka.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększający się poziom pokrycia gminy siecią gazową, wodociągową i kanalizacyjną, – duża liczba działających na terenie gminy przedsiębiorstw, – lokalne/regionalne produkty (organizacja targów lokalnych), – sprawność działania Urzędu Gminy, – budowa parkingu "Parkuj i Jedź" na terenie gminy, – doświadczenie urzędników w aplikowaniu o fundusze UE, – doświadczenie urzędników w zarządzaniu projektami UE, – korzystne położenie względem sieci komunikacyjnej (trasa S7), – duży potencjał kulturowy, liczne zabytki i ciekawe wydarzenia kulturalne wokół lokalnych tradycji i świąt, – walory przyrodnicze, atrakcyjne szlaki turystyczne, dużo obszarów zielonych sprzyjających rozwojowi turystyki pieszej i rowerowej, – obecność małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy, – możliwość rozwoju gospodarczego w oparciu o kapitały: ludzki i społeczny – rozwijająca się infrastruktura sportowa oraz oferta kulturalna i turystyczna – możliwość finansowania przedsięwzięć gospodarczych z zewnętrznych środków finansowych, – migracja przedsiębiorstw do gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – niedostatecznie rozwinięta infrastruktura dla pieszych (przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna, oświetlenie dróg, chodniki, progi zwalniające), – brak strategii promocji lokalnego biznesu i sprzedaży lokalnych produktów, – brak lokalnego jarmarku i promowania regionalnych produktów, – brak miejsc do spotkań biznesowych, przestrzeni coworkingowych, współdzielonej infrastruktury biznesowej, – słaba oferta stymulująca rozwój lokalnego biznesu (szkolenia, doradztwo, networking, wsparcie pomocowe), – mały rynek pracy, – niewielka liczba bezpiecznych ciągów rowerowych, – niewystarczająca liczba kursów środków transportu publicznego pomiędzy sołectwami gminy, – niedostosowanie architektoniczne części obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, – nieefektywne połączenia transportowe z miastem Kraków, – duży ruch samochodów prywatnych, zbyt słabe wykorzystanie transportu publicznego, tym samym duże obciążenie dróg powiatowych i gminnych, – zawężenie oferty części firm ze względu na bliskość Krakowa - szczególnie w zakresie oferty turystycznej i noclegowej, – mała liczba komercyjnych miejsc noclegowych/hoteli/moteli, – niedostateczna promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego turystycznie, – mała liczba dużych sklepów na terenie gminy, – brak jednoznacznej rozpoznawalnej własnej marki – kojarzonej z gminą.

	Szanse	Zagrożenia
<p>Wymiar gospodarczy</p> <p><i>Infrastruktura, Przedsiębiorczość, Praca, Komunikacja, Turystyka.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość wykorzystania potencjału rolniczego np. rozwijając rolnictwo ekologiczne, - trend dotyczący doceniania walorów krajobrazowych terenów podmiejskich, - docenianie i korzystanie z potencjału tradycji i kultury miejscowości podmiejskich, - rozwijająca się turystyka rekreacyjna, weekendowa, - rozwój produktów turystycznych związanych z regionem, - wzrost poziomu zainteresowania społeczeństwa turystyką aktywną (przy wykorzystaniu terenów zielonych), - wzrost zainteresowania gminą przez potencjalnych inwestorów, - dostępność funduszy europejskich na rewitalizację zabytków, - potencjał bliskiego otoczenia Krakowa. - udział w projektach metropolitalnych, takich jak Kraków Metropolitan Area for Business 	<ul style="list-style-type: none"> - upadający sektor rolnictwa, - poszerzanie się zakresu zadań nakładanych na samorządy i związany z tym wzrost wydatków, - brak wspólnej strategii turystycznej powiatu, szczególnie dla turystyki weekendowej, agroturystyki i rekreacji, - niewystarczające inwestycje w bezpieczne ciągi rowerowe służące jako zamiennik transportu samochodowego lub publicznego, - konkurencja ze strony okolicznych, większych miast (głównie Krakowa), które posiadają bardziej rozbudowaną infrastrukturę rozrywkową, - wzrost poziomu zainteresowania miastami i gminami konkurencyjnymi - brak jednoznacznej i wyraźnej kampanii promocyjnej, - małe zainteresowanie turystów samymi zabytkami, legendami, terenami zielonymi i wydarzeniami (każda gmina ma takie elementy), - duża liczba profesjonalnych kampanii promocyjnych okolicznych miast i regionów, - duża liczba gmin o podobnym potencjale, - brak szeroko pojętego dostępu do Internetu dla wszystkich jako elementu zasobów bezpieczeństwa i gotowości na wypadek zdarzeń kryzysowych.

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny

	Mocne strony	Słabe strony
<p>Wymiar przestrzenny</p> <p><i>Środowisko, Estetyka, Wizerunek.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki udział powierzchni terenów zielonych (sąsiedztwo parków krajobrazowych), – bardzo dobre środowisko naturalne (tereny chronione, czyste powietrze), – gospodarowanie odpadami (Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych - PSZOK), – brak przemysłu ciężkiego na terenie gminy powodującego zanieczyszczenia, – bliskie sąsiedztwo z Krakowem zachęcające mieszkańców miasta do aktywnego wypoczynku na "terenach zielonych" gminy, – media lokalne, – widoczność gminy w sieci Internet, – dbałość o informowanie mieszkańców i turystów o nowościach i wydarzeniach kulturalnych, – występujące i zarejestrowane pomniki przyrody, – oferta lokalnych produktów turystycznych (głównie zabytków i tras rowerowych), – wysoka ocena mieszkańców dotycząca angażowania się władz w sprawy gminy oraz tworzenia mieszkańcom warunków włączania się w sprawy gminy, – udział gminy w życiu społecznym, ekonomicznym, gospodarczym (współpraca przy organizowaniu wydarzeń), – obecność małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy (wizerunek miejsca sprzyjającego rozwojowi sektora MŚP), – posiadanie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice. 	<ul style="list-style-type: none"> – problem niskiej emisji, związanej głównie z wykorzystaniem nieefektywnych źródeł ciepła, – postępująca suburbanizacja obszaru, – powolna renowacja i konserwacja budynków, – niedostateczna liczba pozytywnych skojarzeń związanych z gminą, – niski poziom wiedzy na temat gminy, szczególnie u mieszkańców napływowych, – sporadyczne skojarzenia z nowoczesnością, częstsze z tradycją, – brak wyraźnego, jednoznacznego symbolu kojarzącego się z gminą, – brak unikalnej cechy, na której mogłaby opierać się kampania promocyjna gminy.

	Szanse	Zagrożenia
<p>Wymiar przestrzenny</p> <p><i>Środowisko, Estetyka, Wizerunek.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja Planów Gospodarki Niskoemisyjnej w gminie, – wzrastające wymagania mieszkańców co do podnoszenia jakości przestrzeni publicznej w zakresie ładu, estetyki, jakości i rodzaju funkcji danych terenów mogą stanowić impuls do korzystnych zmian w przestrzeni publicznej, – podnoszenie atrakcyjności terenów mieszkaniowych poprzez wprowadzanie zróżnicowanego zagospodarowania – zieleni, funkcji sportowo-rekreacyjnych, usługowych, – rosnące zainteresowanie mieszkańców kwestiami związanymi z ochroną środowiska, szczególnie powietrza atmosferycznego, – rosnące zainteresowanie wśród mieszkańców podłączeniem do sieci wod.-kan. oraz przyłączeniem do sieci gazowej, – członkostwo w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska 	<ul style="list-style-type: none"> – zanieczyszczenie powietrza pyłami pochodzącymi z niskiej emisji oraz z bliskiego sąsiedztwa aglomeracji krakowskiej, – niewystarczające środki na finansowanie gospodarki niskoemisyjnej, – proces niekontrolowanej suburbanizacji negatywnie wpływający na spójność i ład przestrzenny, – niska świadomość ekologiczna części mieszkańców gminy, – duża liczba profesjonalnych kampanii promocyjnych okolicznych miast i regionów, – duża liczba gmin o podobnym potencjale.

Analiza SWOT wskazuje, że do kluczowych potencjałów Gminy Michałowice, które w największym stopniu oddziałują obecnie i mogą także oddziaływać na jej rozwój w najbliższym dziesięcioleciu należy zaliczyć:

- atrakcyjne gospodarczo i turystycznie położenie gminy (obecny potencjał),
- powiązanie z przestrzenią aglomeracji krakowskiej¹ (obecny potencjał),
- walory przyrodnicze i krajobrazowe (obecny potencjał),
- atrakcyjny historycznie i kulturowo obszar Małopolski (obecny potencjał),
- konkurencyjną gospodarkę bazującą na lokalnych produktach (obecny potencjał),
- atrakcyjną przestrzeń do życia (rozwijany potencjał),
- dostosowaną do potrzeb mieszkańców infrastrukturę społeczną oraz wysokiej jakości usługi publiczne (rozwijany potencjał),
- kapitał ludzki i społeczny (rozwijany potencjał).

¹ **Aglomeracja krakowska** – inaczej Krakowski Obszar Metropolitalny zajmuje powierzchnię 52 gmin. Obszar dzieli się na centralny ośrodek metropolitalny (czyli Kraków) oraz strefę zewnętrzną, składającą się ze strefy podmiejskiej, tzw. strefy "dojazdów do pracy" oraz zewnętrzną strefę otaczającą

CZĘŚĆ II. STRATEGICZNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU GMINY MICHAŁOWICE
2021-2030

Gmina Michałowice – Wizja

W niniejszej części **Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030** przedstawiono wizję Gminy Michałowice oraz cele strategiczne, przyporządkowane im cele operacyjne oraz kierunki działań.

Głównym zadaniem przed jakim stoją władze samorządowe jest ukształtowanie wizerunku gminy przyjaznej dla mieszkańców, skutecznej w rozwoju gospodarczym i przestrzennym, atrakcyjnej dla spędzania wolnego czasu, rozwoju turystyki i rekreacji. Szczególnie ważne staje się zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa.

Wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań, pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gminy, odpowiednio zaplanować i skoordynować niezbędne do realizacji zadania i czynności, układając je w spójny harmonogram. Zadania i czynności powinny przyczynić się do osiągnięcia sformułowanych przez Gminę Michałowice celów operacyjnych, a przez nie – celów strategicznych, a co za tym idzie – realizację Wizji 2030.

Wizja jest zwięzłym określeniem przyszłego obrazu Gminy Michałowice. To pogląd o przyszłości, akcentujący pożądane cechy Michałowic w roku 2030, wynikające z możliwości rozwoju i wykorzystania potencjału gminy i regionu.

Gmina Michałowice w roku 2030 jest bezpiecznym, dostosowanym infrastrukturalnie, atrakcyjnym krajobrazowo i kulturowo miejscem zamieszkania, pracy i edukacji, a także spędzania czasu wolnego.

Gmina Michałowice jest zintegrowana komunikacyjnie z aglomeracją krakowską. Inteligentnie korzysta z zasobów środowiska naturalnego, walorów krajobrazowych, dziedzictwa lokalnej i regionalnej przeszłości, potencjału intelektualnego i aktywności swych mieszkańców.

Rysunek 1. Gmina Michałowice - wizja

Oprac. własne

Tabela 4 Gmina Michałowice - Schemat celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030

ŚRODOWISKO	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ	SPOŁECZEŃSTWO	GOSPODARKA	INTELIGENTNE ZARZĄDZANIE
<p>Cel strategiczny 1:</p> <p><i>Czyste środowisko i przyjazne otoczenie</i></p>	<p>Cel strategiczny 2:</p> <p><i>Nowoczesny transport publiczny i infrastruktura drogowa</i></p>	<p>Cel strategiczny 3:</p> <p><i>Wysokiej jakości usługi publiczne</i></p>	<p>Cel strategiczny 4</p> <p><i>Korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości</i></p>	<p>Cel strategiczny 5:</p> <p><i>Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice</i></p>
<p>Cele operacyjne:</p> <p>1.1 Poprawa jakości powietrza atmosferycznego. 1.2 Wydajna i zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa. 1.3 Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. 1.4. Skuteczny system gospodarowania odpadami. 1.5. Kształtowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców Gminy Michałowice.</p>	<p>Cele operacyjne:</p> <p>2.1 Zapewnienie efektywnego i zintegrowanego transportu publicznego. 2.2 Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej. 2.3 Poprawa jakości i przepustowości dróg powiatowych i gminnych oraz podniesienie poziomu porządku i bezpieczeństwa publicznego</p>	<p>Cele operacyjne:</p> <p>3.1 Poprawa jakości kształcenia oraz bezpieczne i komfortowe placówki oświatowe. 3.2 Rozwój infrastruktury oraz usług zdrowotnych i okołodrowotnych. 3.3 Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej.</p>	<p>Cele operacyjne:</p> <p>4.1 Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrost konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw. 4.2 Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego i sprzedaży bezpośredniej.</p>	<p>Cele operacyjne:</p> <p>5.1 Kształtowanie wizerunku Gminy Michałowice. 5.2 Zwiększenie partycypacji mieszkańców w sprawach publicznych. 5.3 Integracja ludności napływowej (nowych mieszkańców) z ludnością lokalną, z kulturą i historią miejsca. 5.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. 5.5. Nowoczesna administracja i cyfryzacja.</p>

Cel strategiczny 1 Czyste środowisko i przyjazne otoczenie

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
1.1 Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.	1. Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła		sztuki
	2. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych		km
	3. Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych z zakresu ochrony powietrza		sztuki
<p>Kierunki działania: Ważnym aspektem działalności Gminy jest podnoszenie stopnia świadomości ekologicznej mieszkańców, szczególnie w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego. Realizacja celu odbywać się będzie poprzez działania adaptacyjne, niepochopte, związane z obszarem ochrony powietrza atmosferycznego. Organizowanie kampanii na rzecz pobudzania i rozwoju świadomości ekologicznej pozwoli mieszkańcom zrozumieć i zaakceptować zasadność modernizacji źródeł ciepła. Zastąpienie pieców węglowych urządzeniami mniej szkodliwymi dla środowiska i wygodniejszymi w obsłudze pozwoli na obniżenie poziomu emisji CO₂. Poprawie jakości powietrza w gminie będzie też sprzyjać budowa trasy rowerowej. Istotnym aspektem będzie również zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej informacji o instalacji OZE zarówno w budynkach jedno i wielorodzinnych, jak i budynkach użyteczności publicznej.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - wsparcie udzielone mieszkańcom Gminy w ramach programów wymiany nieefektywnych źródeł ciepła poprzez działania doradcze, - rozwinięty system ścieżek rowerowych jako alternatywny sposób przemieszczania się na krótkich odcinkach, - opracowany i wdrożony program edukacji ekologicznej (cykle wykładów, prelekcji, spotkań ze specjalistami w szkołach, przedszkolach, Urzędzie Gminy).</p>			
System realizacji strategii			
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania	
1.1.1 Wymiana pieców węglowych na terenie Gminy Michałowice	Referat Ochrony Środowiska	5 000 000,00 RPO WM, program „Czyste powietrze”, Fundusze Europejskie na	

		Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS), inne źródła finansowania
1.1.2 Termomodernizacja budynku remizy OSP Wilczkowice na dz. nr 49/4 w m. Wilczkowice, gm. Michałowice	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	161 453,00 WFOŚ, środki własne
1.1.4 Montaż instalacji OZE w budynkach jedno i wielorodzinnych	Referat Ochrony Środowiska	10 000 000,00 RPO WM, FEnIKS ,
1.1.5 Montaż instalacji OZE na budynkach komunalnych	Referat Ochrony Środowiska	500 000,00 RPO WM WFOŚiGW, FEnIKS

Cel strategiczny 1 Czyste środowisko i przyjazne otoczenie

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
1.2 Wydajna i zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa.	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej		km
	2. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej		osoby
<p>Kierunki działania: Stan instalacji techniczno-sanitarnych w gminie kształtuje się na średnim poziomie. Sukcesywnie zwiększa się liczba kilometrów sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Jednakże, widać dużą dysproporcję między siecią wodociągową a kanalizacyjną. Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury technicznej na terenie gminy Michałowice na rok 2019 dla sieci wodociągowej jest równa 99,2 %, a dla sieci kanalizacyjnej wynosi 19,2 % ogółu budynków mieszkalnych. Według stanu z roku 2019 w Gminie Michałowice użytkowa infrastruktura wodno-kanalizacyjna składała się z 220,6 km sieci wodociągowej i 70,0 km sieci kanalizacyjnej. Dla zapewnienia korzystnych warunków do życia i prowadzenia działalności gospodarczej niezbędna jest poprawa gospodarki ściekowej na terenie Gminy Michałowice wraz z poprawą jakości wód powierzchniowych. Ważne jest też ograniczenie ilości zanieczyszczeń trafiających do gruntu, systematyczne uszczelnienie systemu gospodarki wodno-ściekowej, identyfikacja źródeł zanieczyszczeń oraz ich ograniczenie, monitorowanie stanu sieci, a także opracowanie koncepcji retencjonowania wód opadowych, promowanie i zachęcanie mieszkańców do retencjonowania wody opadowej u źródła. Dlatego w najbliższym dziesięcioleciu planuje się realizację projektów budowy kanalizacji, wodociągów, zbiorników retencyjnych oraz rozwijanie świadomości mieszkańców w tym zakresie.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - włączone do sieci kanalizacyjnej 50% budynków mieszkalnych, - włączone do sieci kanalizacyjnej 50% budynków o przeznaczeniu innym aniżeli mieszkaniowe.</p>			
System realizacji strategii			
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania	
1.2.1 Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Michałowice, ul. Kwiatowa, Jutrzenki, Spokojna, Nad Strugą,	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	7 700 000,00	

Miła, Działkowa, Wiśniowa, Jana Pawła II, Leśna, Krakowska do Zerwanej, Krakowska do Marglowej,		RPO WM, Krajowy Program Odbudowy (KPO), Program Inwestycji Strategicznych (PIS), FEnIKS,
1.2.2 Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Masłomiąca, rejon ulic Widerska, Dębowa	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	900 000,00 RPO WM, KPO, PIS FEnIKS
1.2.3 Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Zerwana	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	1 000 000,00 RPO WM, KPO, PIS FEnIKS
1.2.4 Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Górna Wieś, ul. Orzechowa, Zachodnia	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	1 800 000,00 RPO WM, KPO, PIS FEnIKS
1.2.5 Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Raciborowice, ul. Rzeczna, Długosza, Długosza-Krajobrazowa, Wawelska-Prawda	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	3 550 000,00 RPO WM, KPO, PIS, FEnIKS
1.2.6 Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Książniczki, ul. Brzezina	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	1 150 000,00 RPO WM, KPO, PIS FEnIKS
1.2.7 Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Młodziejowice, ul. Stoczki, Awdańców	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	1 800 000,00 RPO WM, KPO, PIS, FEnIKS
1.2.8 Budowa zbiornika wody w Kozierowie	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	1 400 000,00 RPO WM, KPO, PIS FEnIKS
1.2.9 Budowa zbiornika wody w Michałowicach, ul. Leśna	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	2 090 000,00 RPO WM, KPO, PIS, FEnIKS
1.2.10 Budowa wodociągu w miejscowości Masłomiąca, ul. Leśna	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	1 000 000,00 RPO WM, KPO, PIS, FEnIKS,

1.2.11 Budowa wodociągu w miejscowości Michałowice, ul. Warszawka	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	840 000,00 RPO WM, KPO, PIS FEnIKS
1.2.12 Budowa ujęcia wody w Michałowicach, ul. Leśna, ul. Michałki, ul. Rzemieślnicza	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	1 230 000,00 RPO WM, KPO, PIS FEnIKS
1.2.13 Budowa ujęcia wody w miejscowości Młodziejowice	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	330 000,00 RPO WM, KPO, PIS, FEnIKS
1.2.14 Budowa stacji zlewczej	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	300 000,00 RPO WM, KPO, PIS, FEnIKS

Cel strategiczny 1 *Czyste środowisko i przyjazne otoczenie*

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
1.3 Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.	1. Wartość wydatków związanych z aranżacją terenów zielonych.		PLN
	2. Liczba zaaranżowanych terenów zielonych.		sztuki
	4. Liczba inwestycji mających na celu rewitalizację obszarów zaniedbanych/zdegradowanych.		sztuki
	5. Liczba budynków użyteczności publicznej, w których wprowadzono infrastrukturę dla osób niepełnosprawnych.		sztuki
<p>Kierunki działania: Mieszkańcy Gminy cenią sobie zadbaną i funkcjonalną przestrzeń publiczną. Aranżacja przestrzeni publicznej, instalacja obiektów małej architektury, tworzenie parków, zieleńców oraz stref rekreacyjnych będzie zachęcać mieszkańców do korzystania z przestrzeni publicznej, spędzania wolnego czasu poza domem, integracji. Dobrze zorganizowana i przyjazna przestrzeń publiczna może odgrywać ważną funkcję społeczną, ludyczną, edukacyjną, proekologiczną. Estetyka przestrzeni to istotna kwestia wizerunkowa zarówno dla mieszkańców jak i odwiedzających. Elementy małej architektury dobrze ze sobą skomponowane tworzą atrakcyjną całość zwiększając tym samym estetykę. Liczne obszary zielone i tereny przeznaczone do rekreacji zyskują znaczenie jako ważne dla mieszkańców. Tereny sportowe i rekreacyjne, np.: parki miejskie, , place zabaw spełniają wiele potrzeb lokalnej społeczności, pełnią również funkcje środowiskowe i przyczyniają się do polepszenia jakości powietrza i wody. W ramach procesu modernizacji należy dostosować istniejące obiekty sportowe do współczesnych standardów oraz uzupełnić ofertę o nowe atrakcje. Zwiększenie oferty rekreacyjnej powinno służyć różnym grupom społecznym. Współcześnie zauważalny jest zwiększony poziom degradacji zieleni ulicznej. Dlatego bardzo istotne jest zwiększenie obszarów zielonych i dbałość o obszary już istniejące. Mała ilość drzew, krzewów, kwiatów oraz innych ozdóbek zmniejsza jakość wizualną przestrzeni gminy oraz zmniejsza atrakcyjność i przyjazność miejsc. Innym ważnym aspektem jest poprawa standardu technicznego budynków gminnych poprzez wykonywanie prac remontowych i termomodernizacyjnych. Niezwykle istotna jest dbałość o wygląd budynków, zarówno tych nowszych i tych zabytkowych. Takie działanie odpowiada założeniom przyjętym w programie rewitalizacji i poprawi komfort życia mieszkańców oraz zwiększy walory estetyczne.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - zaaranżowane tereny zielone w różnych miejscowościach Gminy Michałowice, - zrewitalizowane i oddane do użytku mieszkańców obszary zaniedbane, - obiekty użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb osób z niepełnościami.</p>			

System realizacji strategii		
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
1.3.1 Utworzenie parku gminnego na terenie gminy Michałowice.	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska	1 000 000,00 RPO WM, WFOŚiGW, FEnIKS
1.3.2 Zagospodarowanie centrum miejscowości Raciborowice	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 350 000,00 RPO WM, FEnIKS
1.3.3 Budowa placu targowego w Michałowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	500 000,00 RPO WM
1.3.4 Budowa ścieżek edukacyjnych na terenie gminy Michałowice	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Ochrony Środowiska	100 000,00 NFOŚiGW, WFOŚiGW

Cel strategiczny 1 *Czyste środowisko i przyjazne otoczenie*

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
1.4 Skuteczny system gospodarowania odpadami.	1. Liczba przeprowadzonych kontroli segregacji odpadów.		sztuki
	2. Liczba przeprowadzonych kampanii na rzecz rozwoju świadomości ekologicznej mieszkańców.		sztuki
	3. Liczba podjętych inwestycji w gospodarkę odpadami.		sztuki
<p>Kierunki działania: Masa odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku na terenie gminy Michałowice wynosi 3 633,51 t, a ilość odpadów komunalnych produkowanych przez jednego mieszkańca na rok 2019 to 341 kg. Ze względu na konieczność zapewnienia zrównoważonego rozwoju, który polega na takim powiązaniu wzrostu gospodarczego, że zaspokaja on potrzeby obecnego pokolenia, nie umniejszając szans przyszłych pokoleń na zaspokojenie swoich potrzeb, przy jednoczesnej dbałości o ochronę środowiska i zasoby naturalne, niezwykle ważne jest prowadzenie inwestycji mających na celu opracowanie skutecznego systemu gospodarowania odpadami. Oprócz odpowiednich inwestycji niezbędny jest także monitoring wykonawcy świadczącego usługi odbioru odpadów oraz regularna kontrola segregacji odpadów. Ponadto mieszkańcy Gminy powinni być świadomi odpowiedzialności jaka ciąży na każdym obywatelu w dziedzinie gospodarowania odpadami, stąd potrzebne są kampanie edukacyjne dotyczące segregacji odpadów i innych aspektów ochrony środowiska.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - opracowany i wdrożony program monitoringu segregacji odpadów, - cyklicznie organizowane w różnych miejscach na terenie Gminy i w różnych formach kampanie na rzecz budowania świadomości ekologicznej mieszkańców, - zrealizowane projekty inwestycyjne dotyczące gospodarki odpadami.</p>			
System realizacji strategii			
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania	
1.4.1 Monitoring wykonawcy świadczącego usługi odbioru odpadów.	Referat Ochrony Środowiska	W ramach zadań referatu	
1.4.2 Kontrola segregacji odpadów.	Referat Ochrony Środowiska	W ramach zadań referatu	

1.4.3 Kampania edukacyjno-informacyjna dotycząca segregacji odpadów skierowana do mieszkańców Gminy Michałowice.	Referat Ochrony Środowiska Referat Rozwoju i Promocji	63 000,00 Środki własne, NFOŚiGW
--	--	-------------------------------------

Cel strategiczny 1 *Czyste środowisko i przyjazne otoczenie*

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
1.5 Kształtowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców Gminy Michałowice.	1. Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych.		sztuki
	2. Wysokość nakładów na ekologiczne kampanie edukacyjne.		PLN
<p>Kierunki działania: Świadomość ekologiczna jest istotna zarówno z punktu widzenia ochrony zdrowia, jak również ekonomii. Zrównoważony rozwój Gminy, zadbane środowisko naturalne oraz jego zasoby przez mieszkańców mają znaczący wpływ na jakość życia w Gminie. Nieustające podnoszenie świadomości ekologicznej jest konieczne nie tylko wśród dzieci i młodzieży szkolnej, ale we wszystkich grupach wiekowych i środowiskach społecznych. Pomocne w tym zakresie jest podejmowanie różnorodnych form edukacyjnych, organizacja wydarzeń i imprez proekologicznych oraz kampanii promujących to zagadnienie w mediach społecznościowych, prasie i innych środkach przekazu, które z jednej strony uświadomią mieszkańcom znaczenie ekologii, z innej wskażą konkretne propozycje lepszych rozwiązań (np. OZE) w prowadzeniu gospodarstwa domowego bądź rozwoju przedsiębiorstw. Z tego względu niezbędne wydaje się opracowanie i wdrożenie programu edukacji ekologicznej (edukacja dla budowania „społeczeństwa recyklingu”) oraz programu działań zapobiegających i ograniczających wytwarzanie i składowanie odpadów, także promowanie wykorzystywania odpadów jako zasobów.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - opracowany i konsekwentnie realizowany program edukacyjny na rzecz kształtowania postaw proekologicznych mieszkańców Gminy, - opracowana i konsekwentnie, długoterminowo, realizowana w mediach strategia edukacyjno-promocyjna z zakresu indywidualnego zarządzania środowiskiem.</p>			
System realizacji strategii			
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania	
1.5.1 Kontynuacja kampanii promocyjnej „Czyste powietrze – nasza wspólna sprawa”.	Referat Ochrony Środowiska, Referat Rozwoju i Promocji	100 000,00 RPO WM, środki własne	
1.5.2 Kampania edukacyjna dotycząca recyklingu i upcyklingu.	Referat Ochrony Środowiska, Referat Rozwoju i Promocji	100 000,00 NFOŚiGW, WFOŚiGW RPO WM, WFOŚiGW, środki własne	

1.5.3 Promocja i prowadzenie działań adaptacyjnych i mitygacyjnych do zmian klimatu	Referat Ochrony Środowiska, Referat Rozwoju i Promocji, Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 000 000,00 RPO WM, WFOŚiGW, środki własne
---	--	--

Cel strategiczny 2 Nowoczesny transport publiczny i infrastruktura drogowa

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
2.1 Zapewnienie efektywnego i zintegrowanego transportu publicznego.	1. Liczba wybudowanych parkingów.		sztuki
	2. Liczba kursów autobusów aglomeracyjnych.		sztuki
	3. Liczba kursów środków transportu publicznego.		sztuki
	4. Wartość inwestycji/wydatków na transport publiczny.		PLN
<p>Kierunki działania: W roku 2019 Gmina Michałowice przeznaczyła z budżetu 4 730 315, 48 zł na transport i łączność. Kwota ta zmniejszyła się o 2 400 494,99 zł w stosunku do roku 2018. Na terenie gminy Michałowice zlokalizowanych jest 40 przystanków, o 3 więcej niż w 2018 r. Aby zwiększyć atrakcyjność usług komunikacji publicznej, a przez to zmniejszyć stopień korzystania z samochodów prywatnych, gmina powinna zwiększyć liczę połączeń i ich częstotliwość, zarówno w obrębie Gminy jak i z miastem Kraków. Istotne jest również zwiększenie komfortu podróży komunikacją zbiorową poprzez instalację wysokiej jakości obiektów na przystankach (ławki, wiaty, udogodnienia dodatkowe). Publiczny transport zbiorowy musi być jednakowo dostępny dla wszystkich jego użytkowników i w tym celu niezbędne jest zapewnienie fizycznej dostępności przystanków i pojazdów np. dla wózków dziecięcych, wózków inwalidzkich, balkoników ułatwiających chodzenie, a także jeśli to możliwe, wdrożenie różnych narzędzi informacyjnych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych np. systemy pomocy wizualnej, komunikaty głosowe. Zwiększenie atrakcyjności usług komunikacji publicznej może zagwarantować także obiekt typu Park&Ride.</p> <p>Dobrze zorganizowany system komunikacji publicznej ma wiele zalet; są to: eliminacja problemu ze znalezieniem miejsca parkingowego, oszczędności na kosztach paliwa, większa możliwość aranżacji czasu spędzanego podczas przejazdu, mniejsza emisja zanieczyszczeń do powietrza, więcej okazji do przemieszczania się pieszo. Dlatego ważnym celem Gminy Michałowice w najbliższym dziesięcioleciu jest rozwój transportu publicznego, poprzez zwiększenie liczby i częstotliwości połączeń zarówno w obrębie Gminy jak i z miastem Kraków.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - wyraźna redukcja indywidualnego transportu pasażerskiego na rzecz transportu publicznego, - wygodny i dostosowany do rozpoznanych i stale monitorowanych potrzeb komunikacyjnych system transportu publicznego w obrębie Gminy, jak i pomiędzy Gminą i Krakowem,</p>			

- oddane do użytku obiekty parkingowe typu P&R,
- uruchomione autobusy aglomeracyjne z uwzględnieniem starannie rozpoznanych potrzeb w tym zakresie,
- oddane do użytku obwodnice,
- dostosowanie przystanków do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością.

System realizacji strategii

Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
2.1.1 Budowa obiektu typu Park&Ride w Raciborowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 500 000,00 RPO WM, PIS, KPO FEiKS,
2.1.2 Budowa obiektu typu Park&Ride w Więclawicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 500 000,00 RPO WM, PIS, KPO, FEiKS
2.1.3 Uruchomienie nowych linii autobusowych aglomeracyjnych	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	5 000 000,00 Środki własne

Cel strategiczny 2 Nowoczesny transport publiczny i infrastruktura drogowa

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
2.2 Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej.	1. Wartość inwestycji/wydatków na utworzenie tras rowerowych i ścieżek spacerowych.		PLN
	2. Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych.		km
	3. Długość wybudowanych chodników.		km
<p>Kierunki działania: W każdej większej miejscowości przemieszczanie się samochodem, szczególnie w godzinach szczytu jest utrudnione. Drogi są obciążone liczbą włączonych do ruchu samochodów osobowych. Indywidualny transport samochodowy powoduje szybsze zużycie pojazdów, częsty remont dróg, stanowi obciążenie dla budżetu, wpływa na zwiększenie hałasu, a przede wszystkim zwiększa emisję szkodliwych substancji do powietrza. Kierunkiem działania staje się zatem budowa ciągów pieszo-rowerowych. W Gminie Michałowice znajduje się kilka atrakcyjnych szlaków rowerowych. Ich długość nie zwiększyła się na przestrzeni lat 2018-2019 i wynosi 3,3 km. W 2017 roku realizowano projekt "Budowa trasy rowerowej Więclawice - Raciborowice" z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Wartość projektu wyniosła 4 316 687,30 zł, gdzie 1 356 066,78 zł stanowiło dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Gmina zainwestowała również w projekt „Budowa trasy rowerowej Książniczki - Kończyce - Raciborowice”, której planowany termin zakończenia to wrzesień 2021 roku. W ramach inwestycji wykonywany jest ciąg pieszo-rowerowy oraz przebudowie ulega droga powiatowa na odcinku Książniczki-Raciborowice. Inwestycja jest realizowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Wartość inwestycji to 6 432 162,00, z czego 2 511 379,39 stanowi dofinansowanie Unii Europejskiej, natomiast pozostała kwota jest pokrywana w równych częściach z budżetu Gminy Michałowice i Powiatu Krakowskiego. Inwestycja wesprze rozwój jednej z mocnych stron Gminy Michałowice, zwiększając atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną obszaru. Mając do dyspozycji rozbudowaną trasę rowerową mieszkańcy będą chętniej korzystać z roweru jako ekologicznego środka transportu aniżeli z samochodu.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - rozwinięty system ścieżek rowerowych jako alternatywny sposób przemieszczania się na krótkich odcinkach, - oddane do użytku i wypromowane ciągi pieszo-rowerowe, - znacząco poprawiona dostępność chodników w różnych miejscowościach Gminy.</p>			
System realizacji strategii			

Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	3 960 000,00 RPO WM, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD)
2.2.2. Budowa ciągu pieszo-rowerowego w Młodziejowicach, ul. Harcerska	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 066 400,00 RPO WM, RFRD
2.2.3 Budowa chodnika Michałowice-Górna Wieś, ul. Graniczna od Leśnej do ul. Górnej	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 771 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.4 Budowa chodnika w miejscowości Więclawice, ul. Wysytek, ul. Centralna	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	675 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.5 Budowa chodnika w miejscowości Młodziejowice, od mostu do ul. Młyńskiej	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	840 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.6 Budowa chodnika w miejscowości Masłomiąca, ul. Długa	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	180 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.7 Budowa chodnika w miejscowości Pielgrzymowice, od ul. Wierzbowej do ul. Rodzinnej	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 986 401,00 RPO WM, RFRD
2.2.8 Budowa chodnika na odcinku Michałowice-Młodziejowice	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	3 090 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.9 Budowa chodnika w miejscowości Michałowice, ul. Jana Pawła II	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	804 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.10 Budowa chodnika w miejscowościach Kozierów i Górna Wieś, ul. Graniczna	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 746 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.11 Budowa chodnika w miejscowościach Więclawice i Sieborowice, ul. Św. Jakuba, Zakrzeńskiego, Grabowiec	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	3 843 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.12 Budowa chodnika w miejscowości Pielgrzymowice, ul. Centralna od ul. Szlak do ul. Wierzbowej	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 594 800,00 RPO WM, RFRD

2.2.12 Budowa chodnika w miejscowościach Zerwana, Wilczkowice, ul. Zielona Dolina	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 574 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.12 Budowa chodnika w miejscowości Zagórzycy, ul. Lubicz, Owocowa	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	3 600 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.13 Budowa chodnika w Miejscowości Michałowice, ul. Warszawka, Smolna. Leśna, Legionowa	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	8 490 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.14 Budowa chodnika na odcinku Więclawice-Zdzięstawice, ul. Św. Izydora, Zgody – I etap	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 335 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.15 Budowa chodnika w miejscowości Zdzięstawice, ul. Zgody etap II	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 095 000,00 RPO WM, RFRD
2.2.16 Budowa chodnika w miejscowości Górna Wieś, ul. Orzechowa	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 200 000,00 RPO WM, RFRD

Cel strategiczny 2 Nowoczesny transport publiczny i infrastruktura drogowa

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Wskaźniki
2.3 Poprawa jakości i przepustowości dróg powiatowych i gminnych oraz podniesienie poziomu porządku i bezpieczeństwa publicznego	1. Liczba zrealizowanych inwestycji w infrastrukturę drogową/komunikacyjną.		sztuki
	2. Wydatki na wzmocnienie ochrony porządku publicznego.		PLN
	3. Przyłączenie do sieci kanalizacyjnej liczby gospodarstw		sztuki
	4. Przyłączenie do sieci gazowniczej liczby gospodarstw		sztuki
<p>Kierunki działania:</p> <p>Jednym z najważniejszych zadań gmin jest zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia i funkcjonowania poprzez dbałość o porządek publiczny i bezpieczeństwo, ochronę przeciwpożarową oraz przeciwpowodziową. Na terenie Gminy Michałowice o bezpieczeństwo publiczne dba głównie Ochotnicza Straż Pożarna (w Michałowicach, Wilczkowicach, Więclawicach, Woli Więclawskiej, Zagórzycach, Raciborowicach, Książniczkach). Brakuje posterunku policji. Najbliższy komisariat znajduje się w Zielonkach, który swoimi działaniami obejmuje również sąsiednie gminy. W 2019 roku przeznaczono 481 254,80 zł na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową. Z uwagi na zrozumienie znaczenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w strategii rozwoju wytycza się zadanie organizacji posterunku policji na terenie Gminy Michałowice, w celu utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jednocześnie od stycznia 2021 r. na terenie gminy Michałowice działa Straż Gminna.</p> <p>Ponadto kierunkiem działania w strategii rozwoju Gminy jest budowa nowych i modernizacja istniejących układów komunikacyjnych: drogi gminne, chodniki, parkingi, oświetlenie uliczne, przejścia dla pieszych, progi zwalniające, ścieżki rowerowe. W trosce o rozwój gminy założono potrzebę dbałości i prawidłowego rozwoju infrastruktury technicznej. Wytycza się zadania dotyczące rozbudowy i utrzymywania w dobrym stanie istniejących urządzeń oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej; objęcie siecią kanalizacyjną wszystkich miejscowości Gminy. Za cel przyjmuje się także rozbudowę sieci gazowniczej i przyłączenie do sieci wszystkich mieszkańców Gminy.</p> <p>W 2019 roku zwiększyła się długość czynnej sieci gazowej o 40 994 metrów względem stanu z roku 2014. W 2019 roku długość czynnej sieci na 100 km² wynosiła 348,9 km co stanowi wzrost o 29,7% względem roku 2014. Z sieci gazowej korzysta 3 147 gospodarstw, to o 571 więcej niż w roku 2014. Spośród wszystkich mieszkańców Gminy Michałowice w 2019 roku z sieci gazowej korzystało 87,43%.</p>			

Oczekiwane rezultaty:

- Wyższy poziom porządku i bezpieczeństwa publicznego poprzez organizację posterunku policji na terenie Gminy Michałowice,
- zwiększenie kilometrów nowobudowanych dróg,
- objęcie siecią kanalizacyjną większości miejscowości Gminy
- rozbudowana sieć gazownicza i przyłączenie do tej sieci wszystkich gospodarstw Gminy.

System realizacji strategii

Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
2.3.1 Budowa obwodnicy Prawdy i Raciborowic Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	500 000,00 RPO WM, RFRD, środki własne
2.3.2 Remont i modernizacja dróg gminnych	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	5 000 000 RPO WM, RFRD, środki własne
2.3.3 Opracowanie i wdrożenie Planu Operacyjnego Ochrony przed Powodzią	Pion Ochrony	20 000,00 środki własne

Cel strategiczny 3 Wysokiej jakości usługi publiczne

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
3.1 Poprawa jakości kształcenia oraz bezpieczne i komfortowe placówki oświatowe	1. Wartość inwestycji/wydatków na rozwój infrastruktury i wyposażenie obiektów edukacyjno-wychowawczych		PLN
	2. Liczba nauczycieli posiadających kwalifikacje do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.		osoby
	3. Liczba nauczycieli poszerzających i podnoszących kwalifikacje.		osoby
	4. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w projektach edukacyjnych.		osoby
	5. Liczba projektów edukacyjnych realizowanych na terenie gminy.		sztuki
	6. Liczba nowych placówek wychowania przedszkolnego.		sztuki
	7. Liczba placówek świadczących pomoc w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci.		sztuki
<p>Kierunki działania: W toku badania opinii mieszkańców Gminy Michałowice zidentyfikowano zarówno pokaźne zapotrzebowanie, jak i znaczący potencjał do rozwoju usług edukacyjnych i opiekuńczych na terenie Gminy. Dlatego w strategii rozwoju przyjmuje się zaplanowanie i zrealizowanie szeregu inicjatyw na rzecz dostosowania istniejących oraz organizacji nowych obiektów i form pracy na rzecz promowania i realizacji uczenia się przez całe życie w modelu formalnym i pozaformalnym, dla odbiorców w każdym wieku, z różnym stopniem sprawności psychofizycznej. Od wielu lat liczba mieszkańców gminy systematycznie rośnie, co z kolei przekłada się na zwiększone zapotrzebowanie na infrastrukturę edukacyjną. Istniejące na terenie gminy szkoły są przepełnione, a gmina dysponuje tylko jednym przedszkolem samorządowym, co utrudnia zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do opieki przedszkolnej.</p>			

Oczekiwane rezultaty:

- dostosowana infrastruktura edukacyjno-wychowawcza dla najmłodszych dzieci, poprzez budowę publicznych placówek wychowania przedszkolnego
- dostosowane placówki edukacyjne do potrzeb osób wymagających specjalnej organizacji nauki, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez likwidację barier architektonicznych w obiektach edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych, i innych miejscach użyteczności publicznej,
- rozbudowane, wyremontowane, zorganizowane i wyposażone szkoły na terenie gminy - stołówki, strefy wypoczynku dla nauczycieli i uczniów w czasie między lekcjami i po lekcjach, w budynkach szkolnych oraz na terenach/ogrodach/placach przyszkolnych (skwery, zieleńce, place zabaw, mała publiczna architektura, sklepiki szkolne),
- udoskonalona infrastruktura edukacyjna - wyrównany we wszystkich szkołach poziom dostępności dla uczniów i nauczycieli nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej (tablice interaktywne, tablety graficzne, inne pomoce dydaktyczne),
- zapewniony wysoki poziom nauczania dzieci i młodzieży, poprzez wzrost kwalifikacji kadry pedagogicznej, stosowanie innowacyjnych metod nauczania, wykorzystywanie nowoczesnych technologii w procesie edukacyjnym, w tym nauki zdalnej, budowanie lokalnej sieci współpracy szkół, współpracę międzynarodową szkół, promowanie uczenia się przez całe życie, współpracę szkół z lokalnym biznesem,
- poszerzona i pogłębiona oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów zdolnych przy wykorzystaniu dodatkowych źródeł finansowania,
- stworzone odpowiednie warunki i wsparcie dla edukacji przedszkolnej dzieci poprzez: uruchomienie nowych przedszkoli, objęcie dzieci pomocą logopedyczną oraz prowadzenie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością w wieku od 0 do 5 roku życia.

System realizacji strategii:

Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
3.1.1 Budowa przedszkola w Michałowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	9 200 000,00 Środki własne, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)
3.1.2 Budowa przedszkola w Więclawicach Starych	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	8 000 000,00 Środki własne, PIS
3.1.3 Budowa przedszkola w Raciborowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	8 000 000,00 Środki własne, PIS, RPO WM, KPO
3.1.3 Rozbudowa i przebudowa szkoły podstawowej w Michałowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	12 000 000,00 Środki własne, PIS, RPO WM, KPO

3.1.4 Rozbudowa szkoły podstawowej w Więclawicach Starych	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	7 000 000,00 Środki własne, PIS, RPO WM, KPO
3.1.5 Zagospodarowanie kampusu szkoły podstawowej w Więclawicach Starych (parking, bieżnia, układ drogowy itd.)	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 000 000,00 Środki własne, PIS, RPO WM,
3.1.6 Budowa „zielonych klas” na terenie kampusów szkolnych	COE, Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	150 000,00 RPO WM, WFOŚiGW
3.1.7 Rozwój kompetencji dzieci i młodzieży na terenie Gminy	COE	2 000 000,00 RPO WM

Cel strategiczny 3 *Wysokiej jakości usługi publiczne*

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
3.2 Rozwój infrastruktury oraz usług zdrowotnych i okołozdrowotnych.	1. Liczba obiektów oferujących usługi medyczne na terenie Gminy.		sztuki
	2. Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych.		sztuki
	3. Liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych.		osoby
<p>Kierunki działania: Działania Gminy w tym aspekcie powinny skoncentrować się na dostosowaniu dostępności usług ochrony zdrowia i leczenia do potrzeb mieszkańców, poprzez rozbudowę bazy instytucjonalnej. Biorąc pod uwagę proces starzenia się społeczeństwa w Polsce w Gminie Michałowice powinny zostać podjęte działania mające na celu zapewnienie szerszej i specjalistycznej opieki zdrowotnej dla swoich mieszkańców, m.in. zwiększenie dostępności:</p> <ol style="list-style-type: none"> lekarzy specjalistów, psychologów i pedagogów, fizjoterapeutów. <p>Działania profilaktyczne Gminy skupiły się na wyposażeniu gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach, a także realizowaniu projektów z tym związanych m.in. <i>Badanie wad postawy uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych (...)</i> z Powiatu Krakowskiego oraz <i>korekta wykrytej wady (...)</i> we współpracy z Powiatem Krakowskim. Gmina w swoich działaniach powinna skupić się na przeprowadzaniu większej liczby projektów profilaktycznych oraz zwiększyć ich zasięg i zapewnić w nich udział różnych grup społecznych m.in. seniorów.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostosowany poziom dostępności usług ochrony zdrowia i leczenia do zmieniającej się liczby mieszkańców, poprzez rozwój bazy instytucjonalnej, – uruchomiona poradnia psychologiczno-pedagogiczna, – zrealizowane projekty profilaktyki i promocji zdrowia. 			

System realizacji strategii:		
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
3.2.1 Rozbudowa budynku ośrodka zdrowia w Michałowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	5 000 000,00 RPO WM, PIS, środki własne
3.2.2 Uruchomienie poradni psychologiczno-pedagogicznej na terenie Gminy Michałowice.	Centrum Obsługi Edukacji, Powiat Krakowski	900 000,00 Środki własne
3.2.3 Organizacja programów profilaktycznych i promocyjnych z obszaru zdrowego trybu życia.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, NZOZ, Referat Rozwoju i Promocji	120 000,00 Środki własne

Cel strategiczny 3 Wysokiej jakości usługi publiczne

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
3.3 Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej	1. Liczba osób korzystająca z miejsc dedykowanych społecznej integracji, spędzaniu wolnego czasu.		osoby
	3. Liczba wyremontowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych.		sztuki
	4. Liczba wybudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych.		sztuki
<p>Kierunki działania: Gmina Michałowice jest obszarem charakteryzującym się wysokim współczynnikiem udziału miejscowej ludności w życiu kulturalnym. Średnia liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców w Gminie Michałowice w roku 2019 wyniosła 1084,7. Współczynnik udziału ludności w imprezach w sąsiadującej gminie Zielonki, gminie Kocmyrzów-Luborzyca oraz w Powiecie Krakowskim jest znacznie niższy. Na terenie gminy działa Centrum Kultury i Promocji w Michałowicach, którego celem jest szerzenie kultury wśród mieszkańców. Dodatkowo ofertę kulturalną uzupełnia Kino za Rogiem działające od 2016 roku. Działające na terenie gminy Centrum Kultury i Promocji prowadzi aktywną działalność, która koncentruje się nie tylko w centrum gminy, ale także innych miejscowościach – np. filia w Więclawicach. Ponadto gmina dysponuje szerokim zapleczem infrastruktury rekreacyjnej takiej jak boiska sportowe i place zabaw. Jednocześnie w Gminie zgłaszane są potrzeby w zakresie dostępu do nowoczesnej bazy dla wydarzeń społeczno-kulturalnych w różnych miejscowościach gminnych. Brakuje dobrze wyposażonych świetlic z myślą o organizacji wydarzeń kulturalnych w różnych miejscowościach Gminy. Tym samym działania Gminy powinny koncentrować się na dostosowaniu istniejącej infrastruktury kulturalnej do potrzeb organizacji wydarzeń takich jak: kameralne koncerty, przedstawienia, spotkania tematyczne dla mieszkańców. Szansą na rozwój sfery kulturalnej w gminie Michałowice jest możliwa budowa wielofunkcyjnego miejsca targowego, pełniącego m.in.: funkcje kulturalne, rozrywkowe i rekreacyjne. Dalsze kierunki działania Gminy Michałowice powinny koncentrować się na tworzeniu warunków dla integracji społecznej i stymulowaniu różnorodnych form spędzania wolnego czasu dla mieszkańców w różnym wieku, z różnym stopniem sprawności.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – intensywna działalność kulturalna i społeczna w obiektach zorganizowanych z myślą o społecznej integracji, – oddane do użytku obiekty sportowo-rekreacyjne (baseny, siłownie, boiska, korty, place zabaw, siłownie zewnętrzne, ogródki sensoryczne, ścieżki spacerowe i rowerowe, etc.), – oddane do użytku komercyjne miejsca spotkań towarzyskich (lokale usługowe, gastronomiczne, etc.). 			

System realizacji strategii:		
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
3.3.1. Budowa biblioteki w Raciborowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 000 000,00 Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, środki własne
3.3.2 Budowa filii Centrum Kultury i Promocji w Raciborowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	5 000 000,00 Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (MKDniS), środki własne, RPO WM
3.3.3 Rozbudowa remizy OSP i filii Centrum Kultury i Promocji w Więclawicach Starych	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 000 000,00 Środki własne, WFOŚiGW,
3.3.4 Budowa boiska przy szkole w Raciborowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	1 200 000,00 PIS, MKDniS, środki własne
3.3.5 Budowa zaplecza sportowego KS Michałowianka	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 000 000,00 PIS, MKDniS, środki własne
3.3.6 Utworzenie przestrzeni rekreacyjnej w Michałowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 000 000,00 PIS, MKDniS, środki własne
3.3.7 Modernizacja placów zabaw na ternie gminy	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	600 000,00 Środki własne, MIRS
3.3.8 Utworzenie strefy rekreacji zimowej (lodowisko, górka)	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	200 000,00 Środki własne, MIRS

3.3.9 Budowa placu zabaw w Michałowicach III	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	150 000,00 Środki własne, MIRS
3.3.10 Budowa placu zabaw w Kozierowie	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	150 000,00 Środki własne, MIRS
3.3.11 Budowa placu zabaw w Górnej Wsi	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	600 000,00 Środki własne, MIRS
3.3.12 Utworzenie świetlicy dla młodzieży „Przestrzeń Młodych” w Raciborowicach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	1 000 000,00 RPO WM

Cel strategiczny 4 Korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki (jednostki)
4.1 Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrost konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw.	1. Wielkość obszaru przeznaczonego pod tereny inwestycyjne.		hektary
	2. Liczba zrealizowanych inicjatyw na rzecz wsparcia inwestorów i przedsiębiorców – dane własne Gminy.		sztuki
<p>Kierunki działania: Gmina Michałowice należy do nielicznych obszarów powiatu krakowskiego o wysokim wskaźniku przedsiębiorczości. W wieku produkcyjnym jest 6679 (62,06%) mieszkańców. W roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowane były 1522 podmioty gospodarki narodowej, z czego 1266 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 151 nowych podmiotów. Jednocześnie Gmina nie może poszczycić się znaczną ilością większych przedsiębiorstw, które zatrudniałyby powyżej 50 pracowników. Potencjalne tereny inwestycyjne, które Gmina mogłaby zaoferować inwestorom znajdują się na terenie miejscowości Raciborowice. Fakt, iż przez miejscowość będzie przebiegać budowana trasa S7 sprawia, że poprawie ulegnie dostępność tych terenów. Tym samym działania Gminy powinny skoncentrować się na opracowaniu i wdrożeniu systemu zachęt inwestycyjnych dla inwestorów oraz przedsiębiorców. Jednym z działań realizowanych w tym zakresie przez gminę Michałowice w ramach Stowarzyszenia Metropolia Krakowska jest udział w projekcie Kraków Metropolitan Area for Business, którego jednym z głównych celów jest wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gmin Metropolii Krakowskiej</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dla inwestorów: udostępnianie terenów inwestycyjnych do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy, – dla przedsiębiorców: opracowanie i wdrożenie systemu informacyjno – szkoleniowo – doradczego oraz infrastrukturalnego do efektywnego prowadzenia biznesu na terenie Gminy. 			
System realizacji strategii:			
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania	
4.1.1 Przygotowanie oferty inwestycyjnej na terenie Gminy Michałowice „Zainwestuj nad Dłubnią”	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	W ramach działań referatu	

4.1.2 Kampania promocyjna terenów inwestycyjnych „Zainwestuj nad Dłubnią”	Referat Rozwoju i Promocji	40 000,00 Środki własne, KSOW
4.1.3 Przygotowanie i wdrożenie standardów obsługi inwestora	Referat Rozwoju i Promocji	W ramach działań referatu
4.1.4 Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej w Raciborowicach	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej	2 000 000,00 RPO WM, PIS, KPO
4.1.5 Rozwój i wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Rozwoju i Promocji	Brak kosztów

Cel strategiczny 4 Korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
4.2 Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego i sprzedaży bezpośredniej	1. Liczba inicjatyw o charakterze targów przedsiębiorczości.		sztuki
	2. Liczba publikacji z zakresu przedsiębiorczości.		sztuki
<p>Kierunki działania: Na terenie Gminy Michałowice obserwowany jest stały rozwój produktów lokalnych. Dowodem na to może być zainteresowanie udziałem w lokalnych targach, jarmarkach, a także wydarzeniach typu „Sobota od rolnika” czy „Słodka sobota”, w których produkty swoje prezentują lokalni wytwórcy. Chlubą Gminy są sady owocowe, pasieki, sery, ryby. Produkt lokalny jest ważnym zasobem Gminy kształtującym jej potencjał, często pielęgnującym tradycję czy odtwarzającym dawne zwyczaje. Produkty lokalne podkreślają specyfikę Gminy i jej indywidualny charakter. Dlatego ważne jest określenie polityki promocyjnej, która stworzy wizerunek Gminy wsparty na identyfikacji produktów lokalnych. Koniecznym wydaje się podejmowanie działań, które wypromują lokalną twórczość poza obszar Gminy, tworząc nowe rynki zbytu dla miejscowych produktów. Należy zatem kontynuować dotychczasowe działania w zakresie działalności targowej, a także rozwój nowych kierunków obejmujących promocję podczas targów i wystaw o zasięgu ponadlokalnym. Aby ułatwić lokalnym wytwórcom prowadzenie swojej działalności, a młodym pokoleniom przybliżyć specyfikę regionu, inspirując tym samym do własnych inicjatyw, stworzone zostaną warunki infrastrukturalne do prowadzenia, testowania i poznawania sposobów prowadzenia działalności w oparciu o produkt lokalny.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie na stałe do kalendarza imprez gminnych targów przedsiębiorczości, – wsparcie merytoryczne lokalnych przedsiębiorców, – utworzenie i oddanie przedsiębiorcom zaplecza infrastrukturalnego do prowadzenia i rozwoju działalności w oparciu o produkty lokalnych. 			
System realizacji strategii:			
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania	
4.2.1 Organizacja Lokalnych Targów Przedsiębiorczości	Referat Rozwoju i Promocji	150 000,00 Środki własne, KSOW	

4.2.2 Publikacje promujące lokalnych przedsiębiorców i wytwórców	Referat Rozwoju i Promocji	42 000,00 Środki własne, KSOW
4.2.3 Utworzenie lokalnego FABLABu	Referat Rozwoju i Promocji	800 000,00 Środki własne, RPO WM, PROW

Cel strategiczny 5 Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
5.1 Kształtowanie wizerunku Gminy Michałowice	1. Liczba kampanii promocyjnych Gminy Michałowice.		sztuki
	2. Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących kulturę, historię, przyrodę Gminy Michałowice.		sztuki
<p>Kierunki działania: Pozytywne skojarzenia wywołują także obszary zielone, sąsiedztwo obiektów krajobrazowych oraz bliskość miasta Krakowa. W Gminie Michałowice pielęgnuje się tradycje poprzez organizację wydarzeń (np. Kadrówka - Piknik Wolności, Małopolski Festiwal Orkiestr, Święto Kwitnącej Jabłoni) oraz promuje lokalne wyroby np. „Sobota od rolnika” czy „Słodka sobota”. W opinii mieszkańców nadal brakuje jednoznacznie charakterystycznego i utożsamianego z Gminą elementu wyróżniającego ją na tle gmin sąsiednich. Dlatego istotne jest opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu promocji Gminy i lokalnej informacji turystycznej. Pomoże to zwiększyć świadomość mieszkańców odnośnie do bogactwa turystyczno-kulturowo-przyrodniczego Gminy Michałowice.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - opracowany i wypromowany jednoznaczny system identyfikacji Gminy bazujący na walorach przyrodniczych, bogatej historii i kulturze regionu, - opracowana i wdrożona kampania informacyjno-promocyjna dotycząca atrakcji turystycznych na terenie Gminy Michałowice.</p>			
System realizacji strategii			
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania	
5.1.1 Opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu identyfikacji Gminy Michałowice.	Referat Rozwoju i Promocji	80 000,00 Środki własne	
5.1.2 Opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu promocji lokalnej informacji turystycznej.	Referat Rozwoju i Promocji	50 000,00 Środki własne, MKDNIŚ	
5.1.3 Udział w targach o zasięgu ponadlokalnym	Referat Rozwoju i Promocji	25 000,00 Środki własne, RPO WM	

5.1.4 Identyfikacja i promocja lokalnych zasobów kulturalnych i przyrodniczych	Referat Rozwoju i Promocji	50 000,00 Środki własne, RPO WM,
--	----------------------------	-------------------------------------

Cel strategiczny 5 Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
5.2 Zwiększenie partycypacji mieszkańców w sprawach publicznych	1. Liczba projektów realizowanych przez NGO dofinansowanych przez Gminę Michałowice		sztuki
	2. Liczba wydarzeń/spotkań z lokalną społecznością.		sztuki
	3. Liczba projektów z zakresu rozwoju wiedzy na temat współpracy instytucji samorządowych z obywatelami.		sztuki
<p>Kierunki działania: Z badania przeprowadzonego z udziałem mieszkańców gminy wynika, że nie czują, aby ich zdanie miało realny wpływ na decyzje podejmowane w strukturach władz Gminy Michałowice. Priorytetowe działanie stanowi zatem stworzenie warunków i zapraszanie mieszkańców do angażowania się w procesy decyzyjne dotyczące miejsca ich zamieszkania. Kierunkiem rozwoju jest także wspieranie i zwiększanie aktywności obywatelskiej poprzez odwoływanie się do licznych i aktywnie działających organizacji pozarządowych, dążenie do intensyfikacji ich działalności kulturalnej i społecznej, od zwiększania ich rozpoznawalności w regionie. Ponadto Gmina Michałowice przyjmuje założenie, że partycypacji mieszkańców w sprawach publicznych sprzyjać będzie tworzenie miejsc i warunków do spotkań, społecznej integracji, aktywizacji, pielęgnowania lokalnych wartości, tradycji, spędzania wolnego czasu (spotkania chóru, orkiestry, gospodyń wiejskich, kół zainteresowań, uczestników warsztatów terapeutycznych, etc.).</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty: - zwiększone wobec stanu obecnego zaangażowanie mieszkańców gminy w sprawy publiczne, - dostępne i dogodne warunki do spotkań, dyskusji i współpracy mieszkańców oraz przedstawicieli władz, - aktywizacja obywateli do inicjowania i realizowania projektów partnerskich gminy i organizacji obywatelskich.</p>			
System realizacji strategii			

Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
5.2.1 Organizowanie spotkań z lokalną społecznością	Kancelaria Urzędu Gminy	150 000,00 Środki własne
5.2.2 Wdrożenie systemu konsultacji społecznych	Kancelaria Urzędu Gminy	200 000,00

Cel strategiczny 5 Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
5.3 Integracja ludność napływowej (nowych mieszkańców) z ludnością lokalną, z kulturą i historią miejsca.	1. Liczba zorganizowanych wydarzeń utrwalających i promujących historię i kulturę Gminy, dedykowanych głównie integracji mieszkańców.		sztuki
	2. Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach utrwalających i promujących historię i kulturę Gminy, dedykowanych głównie integracji mieszkańców.		osoby
	3. Liczba publikacji dotyczących lokalnej historii i kultury		sztuki
<p>Kierunki działania: Bliskość Gminy Michałowice z Gminą Kraków przyczynia się do wzrostowej tendencji salda migracji. Zachodzący proces suburbanizacji oraz atrakcyjność rezydencjalna Gminy Michałowice sprawiają, że Gmina staje się punktem docelowym dla wielu mieszkańców. Kierunkiem działania Gminy powinno być opracowanie programu wydarzeń promujących kulturę i historię, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych Gminy. Program powinien angażować nowych mieszkańców na etapie projektowania i realizacji wydarzeń. Przykładanie akcentów na organizację wydarzeń społeczno-kulturalnych powinno przyczynić się do większej integracji ludności napływowej z ludnością lokalną. Innym sposobem przybliżenia mieszkańcom napływowym lokalnej historii i kultury będą publikacje, które swoją treścią i formą zachęcą do poznawania tego co lokalne.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zintegrowana społeczność Gminy, – aktywny udział mieszkańców w aranżowaniu i realizowaniu wydarzeń utrwalających i promujących historię i kulturę Gminy. 			
System realizacji strategii:			
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania	
5.3.1 Cykliczny konkurs na najpiękniejszy ogród w gminie	Referat Rozwoju i Promocji	50 000,00 Środki własne	
5.3.2 Cykliczne kampanie promocyjne z cyklu: „Zaproś sąsiada na....”	Referat Rozwoju i Promocji	50 000,00 Środki własne	

Cel strategiczny 5 *Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice*

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
5.4 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	1. Liczba projektów społecznych dedykowanych integracji i rozwojowi osób narażonych na wykluczenie społeczne.		sztuki
	2. Liczba osób korzystających z oferty kształcenia ustawicznego i innych form integracji społecznej.		osoby
<p>Kierunki działania: W 2019 roku w Gminie Michałowice ogółem ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 377 osób, w tym 124 poniżej kryterium dochodowego i 253 powyżej kryterium dochodowego. Na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu Gmina podjęła w 2018 r. projekt „Poza schematem - zmiana modelu funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach” którego celem było poprawienie jakości pracy Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 Gmina realizowała projekt „Nowe perspektywy II”. Projekt prowadzony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach, miał na celu aktywizację społeczno-zawodową osób korzystających z pomocy społecznej, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem. Na terenie Gminy podejmowane są działania w zakresie niesienia pomocy rodzinie, realizowane w Punkcie Wsparcia i Pomocy Rodzinie oraz działania w ramach wolontariatu „Wkręceni w Pomoc”. Docelowym efektem w dalszych działaniach Gminy w tym zakresie powinno być zapewnienie warunków dla rozwoju społecznego ze szczególnym uwzględnieniem osób o specyficznych potrzebach oraz oferta kształcenia ustawicznego.</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzone na terenie Gminy warunki do integracji i rozwoju społecznego, szczególnie dzieci i młodzieży oraz osób w wieku senioralnym i osób niepełnosprawnych, najbardziej narażonych na zaniedbania, osamotnienie, wykluczenie, – opracowana i aktywna oferta kształcenia ustawicznego, ograniczająca ryzyko wykluczenia społecznego. 			

System realizacji strategii:		
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
5.4.1 Dostosowanie budynków publicznych do osób ze szczególnymi potrzebami	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Rozwoju i Promocji	500 000,00 Środki własne, PFRON, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS)
5.4.2 Montaż na terenie gminy informacyjnych ekranów ledowych	Referat Inwestycji i Gospodarki Komunalnej, Referat Rozwoju i Promocji	120 000,00 Środki własne, PFRON, FERS
5.4.4 Wspieranie poradnictwa prawnego i obywatelskiego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	100 000,00

Cel strategiczny 5 *Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice*

Cel operacyjny	Realizacja celu		
	Wskaźniki	Postęp	Mierniki
5.5 Nowoczesna administracja i cyfryzacja	Liczba wydarzeń edukacyjnych na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy Michałowice.		sztuki
	Liczba usług i spraw administracyjnych zrealizowanych w trybie online.		sztuki
<p>Kierunki działania: Światowy kryzys wywołany pandemią wirusa Sars-Cov-2 przyczynił się do intensyfikacji procesu ucyfrowienia administracji urzędowej. Według danych pochodzących z raportu NEXERA z 2020 roku aż 97% urzędników biorących udział w badaniu deklaruje możliwość załatwienia spraw w urzędzie za pośrednictwem Internetu. Są to najczęściej: składanie wniosku o dowód osobisty (32%), składanie deklaracji i zeznań podatkowych (17%), składanie deklaracji dotyczących odpadów komunalnych (13%), składanie zezwoleń na budowę oraz planów zagospodarowania przestrzennego (11%), składanie wniosków o dostęp do informacji publicznej (10%). Dodatkowo rośnie liczba Polaków posiadających Profil Zaufany. Obecnie dostęp do Profilu Zaufanego posiada 11 000 139 osób (tj. niemal 40% dorosłych Polaków). Ważnym działaniem podnoszącym stopień rozwoju administracji Gminy Michałowice mógłby być zakup innowacyjnego urządzenia, umożliwiającego samodzielny odbiór dokumentów przez całą dobę. Na wprowadzenie podobnego rozwiązania zdecydowała się jako pierwsza w Polsce gmina Kraków. Urządzenie o nazwie „urzędomat” ustawiono przed budynkiem Wydziału Ewidencji Pojazdów i Kierowców Urzędu Miasta Krakowa. Docelowym efektem w dalszych działaniach gminy Michałowice powinno być zwiększenie liczby spraw realizowanych w urzędzie gminy drogą elektroniczną. Działania te wpisują się w aktualne trendy krajowe oraz w przyjęte cele strategiczne zawarte w dokumencie „Strategie Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021-2030” (Cel strategiczny 7 - Współpraca samorządowa i kształtowanie wizerunku powiatu krakowskiego). Przyjęta strategia przez Powiat Krakowski zakłada zwiększenie środków przeznaczonych na inwestycje w obszar cyfryzacji Starostwa Powiatowego w Krakowie i jednostek organizacyjnych powiatu krakowskiego. Strategia na lata 2021 – 2030 zakłada również rozszerzenie liczby e-usług udostępnionych przez powiat krakowski</p>			
<p>Oczekiwane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa infrastruktury niezbędnej dla ucyfrowienia administracji Gminy, – zwiększenie liczby dostępnych usług e-administracji, – stabilność pracy urzędu niezależnie od obostrzeń epidemiologicznych, – skrócenie czasu realizacji spraw urzędowych. 			

System realizacji strategii:		
Kluczowe zadania i projekty	Odpowiedzialność za realizację zadania	Szacunkowy koszt zadania i źródła finansowania
5.5.1 Urząd w sieci – zdalne usługi dla mieszkańców i przedsiębiorców	Biuro informatyki	1 000 000,00 RPO WM, KPO, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)
5.5.2 Cyfrowa edukacja mieszkańców gminy	Referat Rozwoju i Promocji	500 000,00 FERC

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ W GMINIE MICHAŁOWICE

Funkcje terenu i demografia

Zabudowa mieszkaniowa rozwija się jako uzupełnienie dotychczasowej zabudowy, głównie w centrach miejscowości oraz wzdłuż dróg zgodnie z zapisami studium kierunków uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego z 2012 roku. Najbardziej intensywna zabudowa występuje w zachodniej i środkowej części gminy (Michałowice, Maślomiaża, Górna Wieś, Kozierów, Zerwana). W tych miejscowościach nastąpił też największy przyrost mieszkańców w ciągu ostatnich 8 lat. Najmniejszym przyrostem mieszkańców charakteryzuje się północno-wschodnia część gminy (Wola Więclawska, Zagórzycy, Sieborowice, Więclawice). Budowa drogi S-7 oraz węzła Łuczyce może uaktywnić także te obszary i zintensyfikować zabudowę mieszkaniową w w/w miejscowościach.

W części południowej i wschodniej gminy występują duże obszary otwarte (głównie funkcja rolnicza), które powinny zostać zachowane wolne od zabudowy:

- pomiędzy miejscowościami Książniczki, Zdzieszawice, Raciborowice i Kończyce
- pomiędzy miejscowościami Książniczki i Młodziejowice
- pomiędzy miejscowościami Maślomiaża, Więclawice Dworskie
- pomiędzy miejscowościami Więclawice Dworskie i Zagórzycy Stare
- w Woli Więclawskiej

Funkcje zieleni powinny zapewnić lasy (Michałowice, Młodziejowice, Maślomiaża), tereny wzdłuż rzek, cieków i zbiorników wodnych oraz zieleni urządzonej (plac zabaw, parki). Należy rozwijać te funkcje zagospodarowania. Funkcje obszarów spacerowych zapewniają także drogi rolnicze w w/w obszarach otwartych. Szczególnie interesującym obszarem pod kątem rekreacyjnym i turystycznym jest dolina rzeki Dłubni.

Zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy Michałowice

2/3 obszaru gminy leży w obszarach chronionych (parki krajobrazowe oraz ich otuliny). Szczególnie cenna ze względu przyrodniczego jest dolina rzeki Dłubni. W gminie znajduje się kilkanaście zbiorników wodnych, z których największymi są zbiornik w Raciborowicach-Zesławicach (na rzece Dłubni) oraz kompleks stawów w Masłomiącej. Należy dążyć do zachowania jak największej liczby stawów w gminie.

W gminie znajduje się 5 pomników przyrody (2 w parku dworskim w Młodziejowicach oraz 3 w parku dworskim w Michałowicach).

Do najcenniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego należą:

- gotycki, murowany kościół pw. św. Małgorzaty w Raciborowicach z kaplicą cmentarną pw. św. Jana Chrzciciela
- barokowy, drewniany kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Więclawicach Starych
- dwór z XIX projektu T. Talowskiego w Michałowicach
- dwory z XIX w. w Sieborowicach i Książniczkach
- renesansowy dwór w Młodziejowicach (w ruinie)
- park podworski w Zagórzycach Dworskich
- drewniane młyny wodne w Raciborowicach, Młodziejowicach i Wilczkowicach
- stara apteka i kaplica św. Jana Nepomucena w Zerwanej
- kapliczki i krzyże przydrożne w Masłomiącej, Wilczkowicach

Należy dążyć do zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Większość w/w obiektów znajduje się w rękach prywatnych, co sprawia że możliwości interwencji gminy są ograniczone.

Komunikacja

Wewnętrzny układ komunikacyjny gminy jest w chwili obecnej zdeterminowany przez drogę krajową nr 7 przebiegającą przez centrum Michałowic i Zerwanej oraz układ dróg powiatowych, z których największym natężeniem ruchu charakteryzują się:

- droga nr 2293K relacji Prusy-Raciborowice-Batowice
- droga nr 2153K relacji Kozierów-Górna Wieś – Michałowice
- droga nr 2155K relacji Michałowice – Raciborowice

- droga nr 2152K relacji Michałowice-Więctawice-Sieborowice

Najważniejsze drogi gminne to:

- droga nr 600502K relacji Więctawice-Raciborowice

- droga nr 600464K w Michałowicach (ul. Warszawka)

- droga nr 600442K w Górnej Wsi (ul. Orzechowa)

- droga nr 600501K relacji Więctawice – Zdziestawice

W układzie wewnętrznym największy nacisk powinien być postawiony na rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej oraz na poprawę nośności dróg i mostów (zwłaszcza powiatowych).

Duże zmiany następują w zewnętrznym układzie komunikacyjnym. Po ich realizacji układ ten będzie miał ogromny wpływ na obszar gminy Michałowice. Trwa budowa drogi ekspresowej S-7 relacji Kraków-Warszawa, której trzy węzły będą znajdowały się z bezpośrednim sąsiedztwie gminy Michałowice (Widoma, Łuczyce, Raciborowice). Na południe od gminy budowana jest droga ekspresowa S-52, będąca Północną Obwodnicą Krakowa. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy Michałowice znajdują się 3 węzły na S-52 (Węgrzce, Batowice, Mistrzejowice). Oddanie do użytkowania tych dróg (lata 2024-25) zasadniczo zmieni komunikację w gminie Michałowice. Ruch tranzytowy, który odpowiada za dużą część natężenia ruchu na drodze krajowej nr 7 zostanie w znacznym stopniu przeniesiony na drogi ekspresowe. Większe natężenie ruchu samochodowego prognozuje się z kolei na drogach dojazdowych do węzłów. Dzięki nowym drogom ekspresowych znacząco poprawi się komunikacja samochodowa w obrębie Metropolii Krakowskiej. Okolice węzłów będą predysponowane do rozwoju usług i przemysłu (szczególnie teren w Raciborowicach).

Coraz większe znaczenie dla układu komunikacyjnego gminy ma kolei aglomeracyjna. Wprawdzie na obszarze gminy Michałowice nie znajduje się żadna stacja kolejowa, ale w najbliższym sąsiedztwie już funkcjonują lub będą wybudowane stacje, które mogą być ważnymi węzłami przesiadkowymi dla mieszkańców gminy Michałowice. Obecnie funkcjonuje stacja PKP w Łuczycach z parkingiem P&R. W planach jest budowa P&R w Zastowie oraz budowa całkiem nowych stacji wraz z infrastrukturą towarzyszącą na obrzeżach Krakowa (os. Piastów i Prądnik Czerwony). Ważnym wyzwaniem dla samorządu będzie włączenie tych punktów w system transportu publicznego obsługujący mieszkańców gminy Michałowice.

Infrastruktura techniczna

W obszarze infrastruktury technicznej największe braki w gminie występują w sieci kanalizacji sanitarnej. Obecnie około 30% mieszkańców jest podłączonych do kanalizacji. W pierwszej kolejności należy zapewnić kanalizację zabudowaniom w dolinie rzeki Dłubni (Michałowice, Zerwana, Wilczkowice, uzupełnienie braków w Raciborowicach, Książniczkach i Młodziejowicach) oraz w obszarach najgęściej zaludnionych (Michałowice, Masłomiąca, Górna Wieś).

Kierunki interwencji

1. Dynamicznie zwiększająca się populacja gminy Michałowice, w której coraz większą część stanowią młodzi mieszkańcy, sprawia, że koniecznością jest rozbudowa infrastruktury edukacyjnej. Po oddaniu do użytkowania (2022) pierwszego przedszkola samorządowego w Michałowicach, należy wybudować przedszkola samorządowe w sąsiedztwie pozostałych szkół podstawowych (Więctawice i Raciborowice). Szczegółowa analiza sieci szkół i liczby uczniów wskazuje, że rozbudowie podlegać muszą również szkoły podstawowe w Michałowicach i Więctawicach. Należy rozważyć budowę nowego kompleksu szkolnego w obszarze Michałowice-Masłomiąca. Inwestycja taka może być alternatywą dla rozbudowy szkoły podstawowej w centrum Michałowic. Planowane jest zakończenie inwestycji w otoczenie szkoły w Więctawicach (parkingi, kanalizacja deszczowa, infrastruktura sportowa) oraz budowa dwóch boisk wielofunkcyjnych w Raciborowicach.
2. W związku z dynamicznym rozwojem obszarów pod zabudowę jednorodziną, coraz więcej obszarów osiąga gęstość zabudowy i zaludnienia, która uzasadnia budowę sieci zbiorczej kanalizacji sanitarnej. W związku z tym planuje się rozbudowę kanalizacji w miejscowościach: Michałowice, Masłomiąca, Raciborowice, Książniczki, Młodziejowice, Górna Wieś, Zerwana. Kanalizacja w pozostałych miejscowościach będzie rozbudowywana pod warunkiem przyspieszenia procesów zwartej zabudowy.
3. Coraz większe natężenie ruchu samochodowego, szczególnie na drogach powiatowych oraz zwiększający się udział ruchu pieszego i rowerowego w podróżach, sprawiają, że konieczna jest rozbudowa sieci chodników i ścieżek rowerowych wzdłuż dróg powiatowych. W pierwszej kolejności chodniki powinny być wybudowane wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu (Więctawice-Pielgrzymowice, Michałowice ul. Jana Pawła II, Młodziejowice-Michałowice, Masłomiąca centrum, Kozierów-Górna Wieś, Górna Wieś- Wola Zachariaszowska). Budowa dróg ekspresowych spowoduje zwiększony ruch samochodowy w

kierunku węzłów, co może oznaczać znacząco zwiększony ruch na drodze Więtlawice-Sieborowice i konieczność budowy chodników wzdłuż tej drogi.

4. Zwiększony ruch samochodowy na drogach zbiorczych, przenosi się w dużej mierze na drogi gminne. Także ich sieć wymaga przebudowy, w celu poszerzenia i budowy chodników. Najbardziej predysponowane do takich inwestycji są drogi o największym natężeniu ruchu, drogi wyjazdowe z gminy oraz łączące miejscowości (ul. Warszawka, ul. Leśna, ul. Smolna, ul. Legionowa w Michałowicach, ul. Orzechowa w Górnej Wsi, droga relacji Więtlawice-Zdzięstławice). W związku z budową dróg ekspresowych i węzłów Raciborowice i Mistrzejowice na znaczeniu może stracić, ważna obecnie droga dojazdowa z Raciborowic do Krakowa (ul. Krajobrazowa).
5. W gminie Michałowice brakuje obszarów na rozwój działalności gospodarczej. Sprawia to, że przedsiębiorcy nie mają terenów na swoje inwestycje, a gmina nie pozyskuje wystarczających dochodów z podatku CIT i podatku od nieruchomości. Budowa drogi S-7 z węzłem Raciborowice otwiera szansę na utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej. W bezpośredniej bliskości węzła Raciborowice istnieją grunty należące do Skarbu Państwa (25 ha), gdzie może powstać atrakcyjny teren inwestycyjny. Pomimo zmiany charakteru gminy z typowo rolniczej w rezydencjalną, na obszarze Michałowice i okolicznych miejscowości wciąż istnieją duże połacie żyznej ziemi rolnej, gdzie może być prowadzona gospodarka rolnicza. Ze względu na rozdrobnienie gospodarstw i otoczenie, grunty rolne są szczególnie predysponowane do upraw ekologicznych. W celu poprawy zbytu produktów z drobnej produkcji rolniczej, należy wzmocnić promocję sprzedaży bezpośredniej. Pomocne w tym zadaniu może okazać się targowisko w Michałowicach, gdzie rolnicy mogliby spotkać się z mieszkańcami poszukującymi produktów rolnych na miejscu, bez potrzeby wyjazdów na targowiska w Krakowie.
6. Zła jakość powietrza w sezonie zimowym jest jednym z najważniejszych problemów z jakimi zmagają się samorządy Metropolii Krakowskiej. Dlatego kontynuowana będzie akcja wymiany pieców węglowych na ekologiczne oraz zachęty do stosowania odnawialnych źródeł energii.
7. Zauważalny jest trend zmęczenia dojazdami do Krakowa wśród mieszkańców. Co raz więcej z nich poszukują różnego rodzaju usług na miejscu, bez konieczności czasochłonnych dojazdów. Dotyczy to zarówno usług komercyjnych jak i komunalnych. Dlatego na obszarze gminy konieczne jest rozwijanie infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. W gminie brakuje dużej strefy rekreacji (duży plac zabaw, skatepark, miasteczko rowerowe), która mogłaby być ulokowana w dolinie rzeki Dłubni (np. w Michałowicach), niektóre miejscowości nie mają też swoich małych stref (plac zabaw, boisko). Taka sytuacja występuje w Kozierowie, Górnej Wsi czy sołectwie Michałowice III. Nasylenie infrastrukturą sportową nie jest

wystarczające. Zauważalny jest brak boisk przy szkole podstawowej w Raciborowicach oraz brak oświetlenia i zaplecza przy obiektach KS Michałowianka. W obszarze kultury w planach jest przebudowa zabytkowej stajni w Raciborowicach na budynek biblioteki, rozbudowa budynku remizy OSP w Więclawicach, gdzie znajduje się filia Centrum Kultury i Promocji oraz budowa drugiej filii centrum kultury w Raciborowicach.

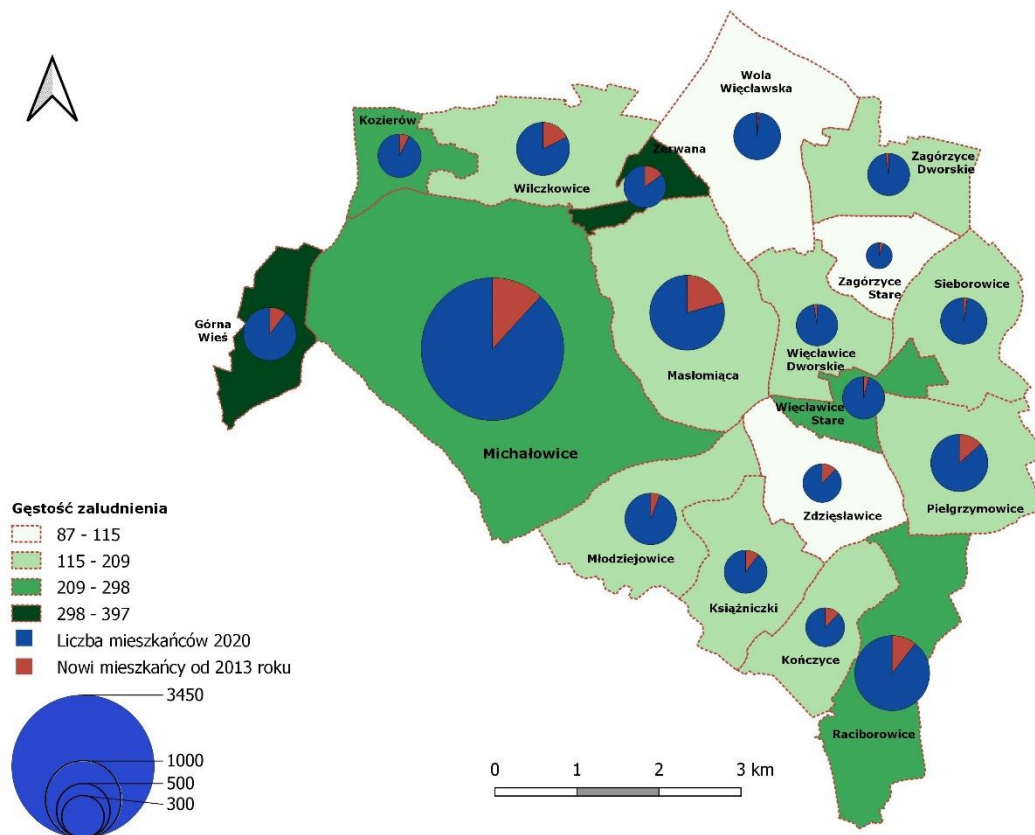
8. Zwiększająca się populacja gminy, korki na wjeździe do Krakowa oraz wprowadzane ograniczenia we wjeździe samochodów prywatnych do miasta (zawężanie dróg, zwiększone opłaty za parkowanie) sprawiają, że co raz istotniejszy dla rozwoju gmin metropolitarnych staje się wydolny transport publiczny. W celu zwiększenia liczby podróży do miast autobusami planuje się uruchomić często kursujący autobus aglomeracyjny („agloekspres”) z nowo wybudowanego parkingu P&R w Michałowicach. Budowa 2 dodatkowych parkingów tego typu (Raciborowice, Więclawice) wraz z uruchomieniem nowych linii autobusowych spowoduje wzrost podróży komunikacją publiczną do Krakowa.
9. Zwiększająca się populacja, rozwój budownictwa jednorodzinnego, zmęczenie dojazdami do Krakowa, sprawiają, że odpowiednie gospodarowanie przestrzenią staje się kluczowym zagadnieniem w rozwoju gminy. Planowany jest dalszy rozwój centrów miejscowości, poprzez tworzenie tam miejsc spotkań, rozwój infrastruktury i usług komunalnych czy ułatwiania lokalizacji usług komercyjnych. Niezbędne jest też tworzenie odpowiedniej jakości terenów zielonych oraz zapewnienie dostępności we wszystkich obiektach komunalnych.
10. Na terenie gminy Michałowice występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Dłubnia, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat. Ponadto na terenie gminy występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%. Największe prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi obejmuje obszary sołectw położonych wzdłuż brzegów rzeki Dłubni. Najbardziej zagrożone są miejscowości Kończyce, Raciborowice, Książniczki, Młodziejowice, Michałowice oraz Wilczkowice.

Zgodnie z założeniami Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym w granicach gminy Michałowice wskazano konieczność realizacji następujących działań:

- „Budowa lewobrzeżnego wału o długości 239 m na cieku Dłubnia w km 22+675 - 22+22+435”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75467,
- „Budowa lewobrzeżnego wału o długości 356 m na cieku Dłubnia w km 22+420 - 22+070”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75468,

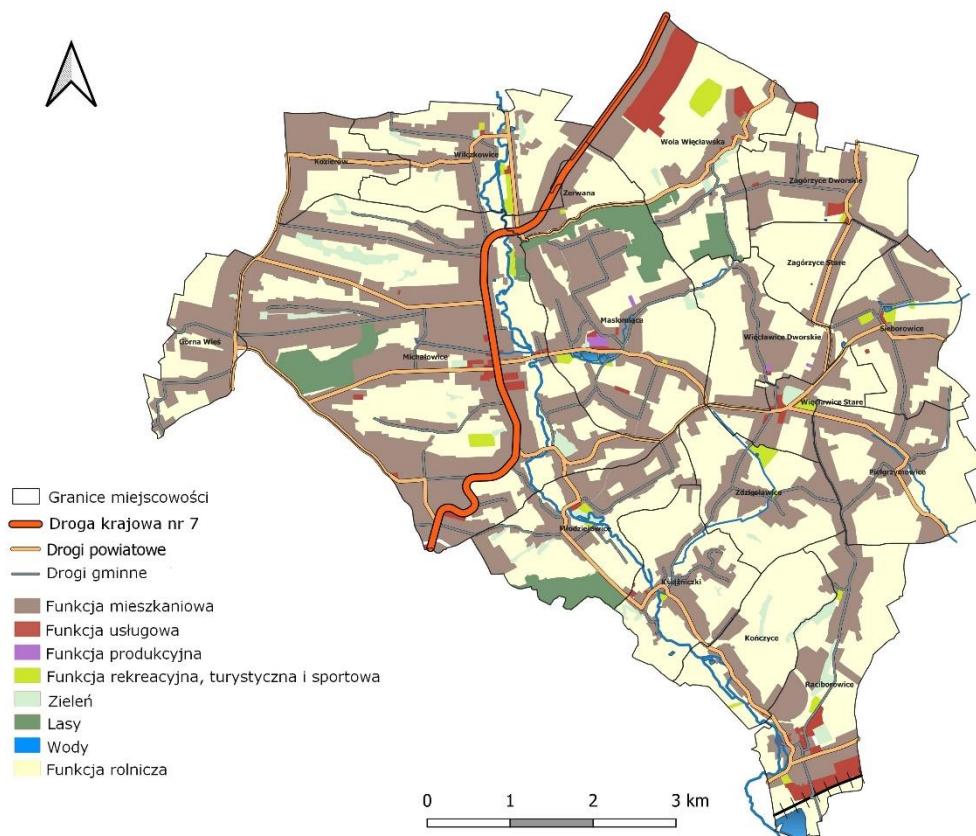
- „Budowa prawobrzeżnego wału o długości 347 m na cieku Dłubnia w km 16+960 - 16+650”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75470,
- „Budowa lewobrzeżnego wału o długości 817 m na cieku Dłubnia w km 10+940 - 10+145”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75478,
- „Budowa lewobrzeżnego wału o długości 614 m na cieku Dłubnia w km 21+200 - 20+540”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75469,
- „Budowa prawobrzeżnego wału o długości 662 m na cieku Dłubnia w km 14+270 - 13+770”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75471,
- „Budowa lewobrzeżnego wału o długości 165 m na cieku Dłubnia w km 13+950 - 13+770”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75472,
- „Budowa lewobrzeżnego wału o długości 646 m na cieku Dłubnia w km 13+760 - 13+320”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75474,
- „Budowa prawobrzeżnego wału o długości 439 m na cieku Dłubnia w km 13+760 - 13+320”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75475,
- „Budowa lewobrzeżnego murka przeciwpowodziowego o długości 72 m na cieku Dłubnia w km 12+150 - 12+110”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75476,
- „Budowa lewobrzeżnego wału o długości 305 m na cieku Dłubnia w km 12+110 - 11+770”,
- zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75477,
- „Przebudowa mostu (podniesienie spodu konstrukcji do rzędnej 228,20 m n.p.m.) na cieku Dłubnia w km 13+772”, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 75473.

Rysunek 2 Demografia – liczba i przyrost mieszkańców oraz gęstość zaludnienia w Gminie Michałowice

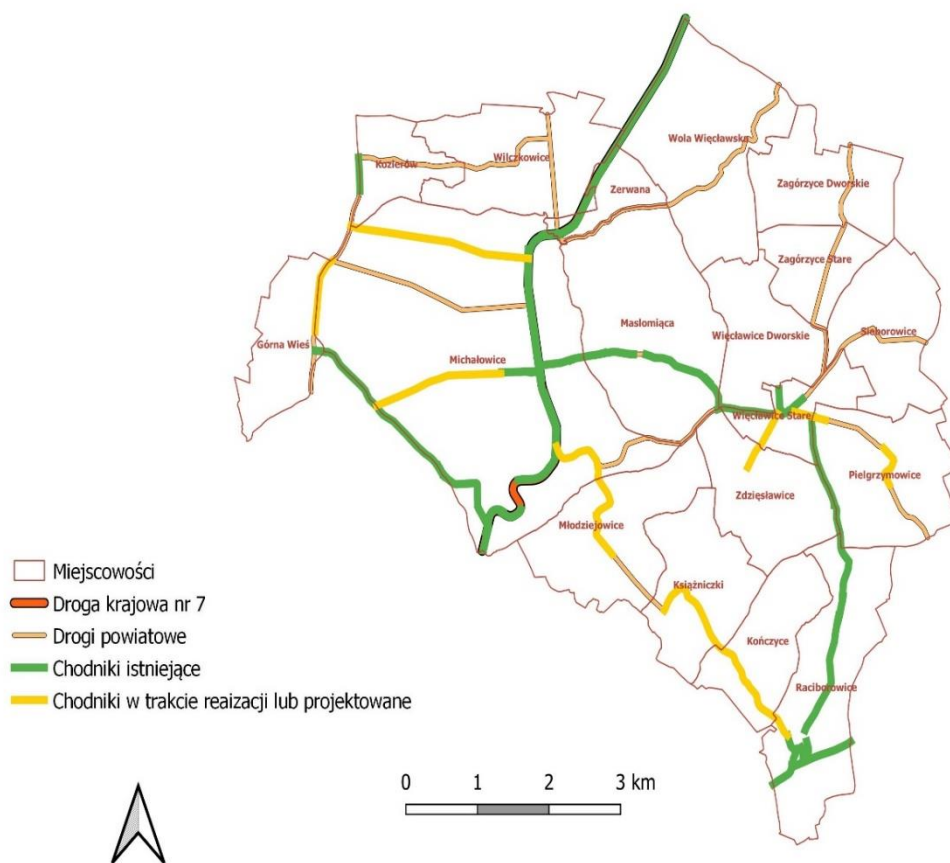
Źródło: Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 3 Funkcje terenów w Gminie Michałowice

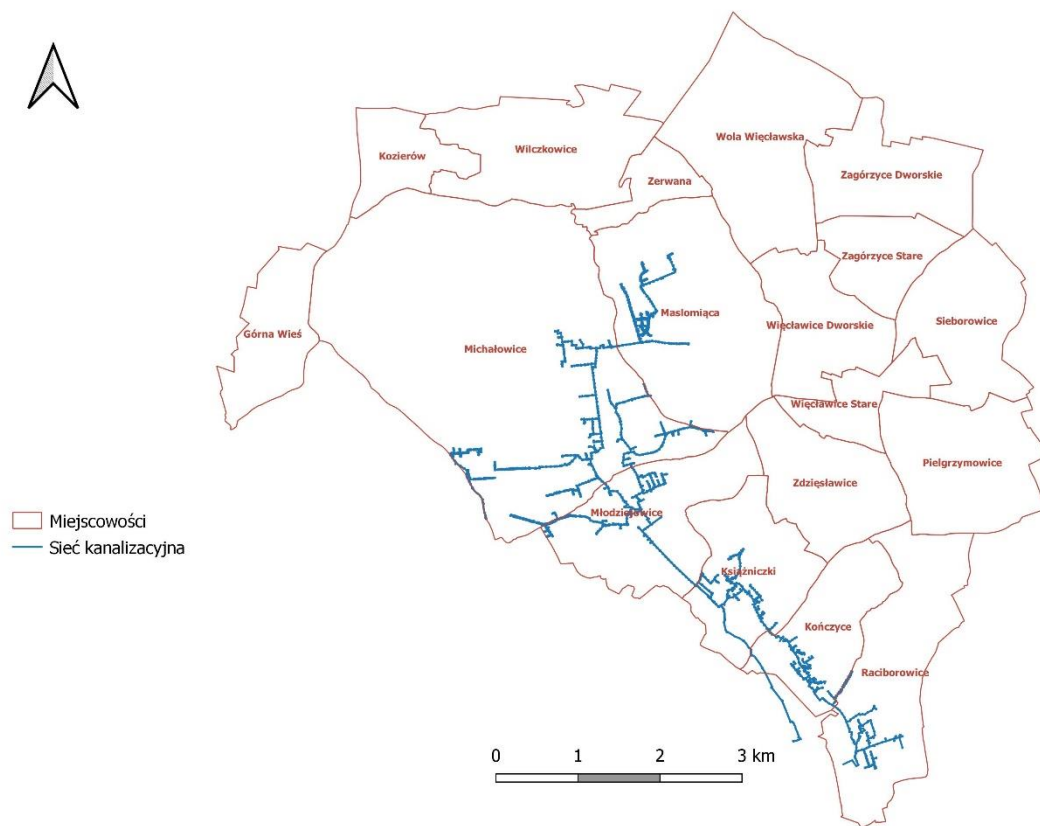
Źródło: Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 4 Istniejące i projektowane chodniki w gminie Michałowice

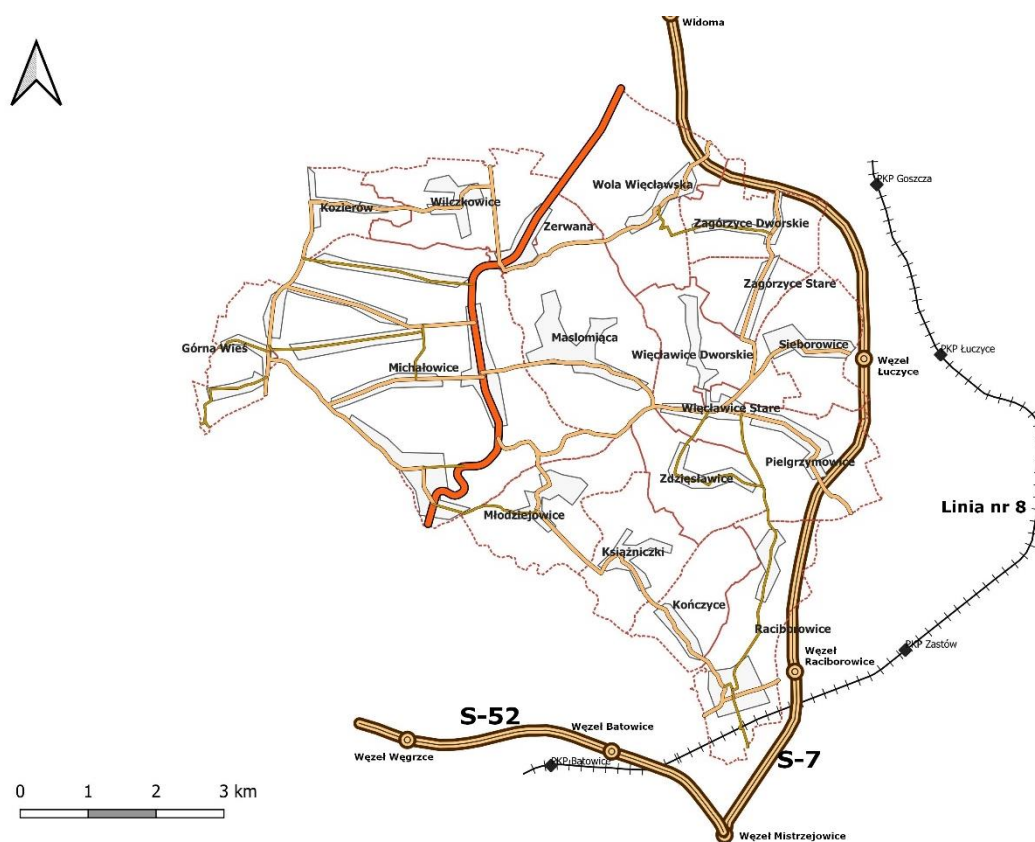
Źródło: Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 5 Sieć kanalizacyjna w Gminie Michałowice

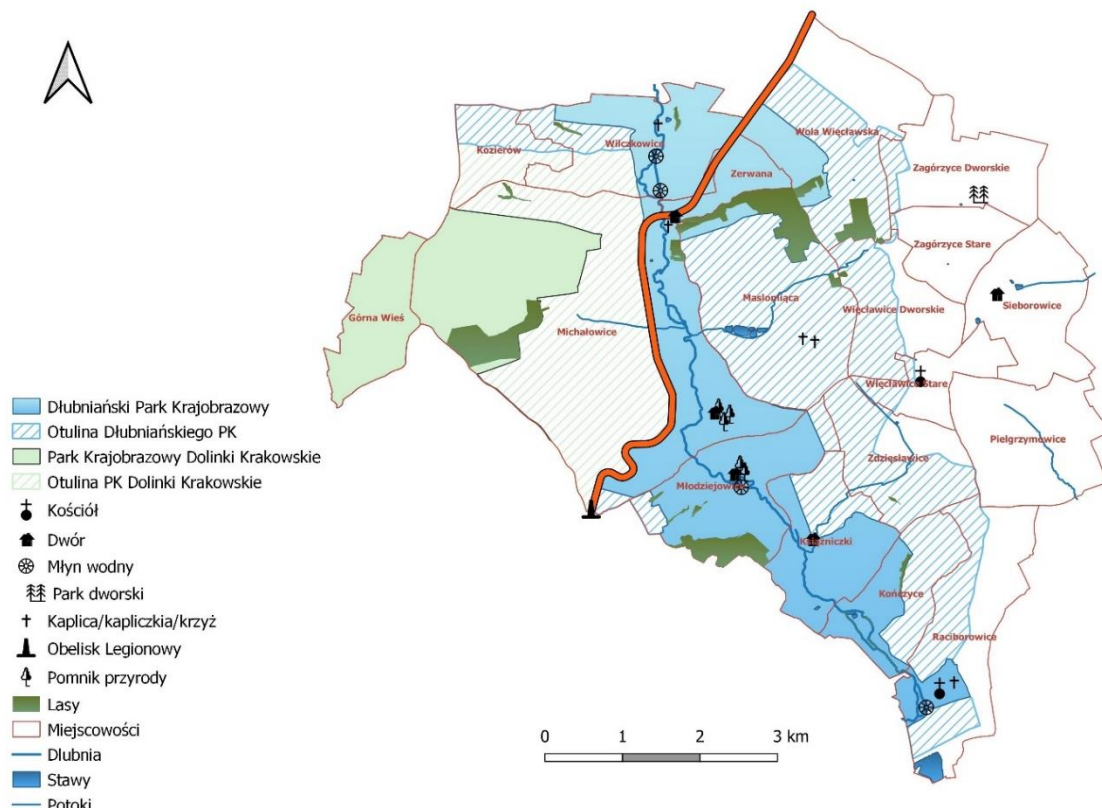
Źródło: Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 6 . Elementy struktury osadniczej Gminy Michałowice wraz z lokalnymi i zewnętrznym układem komunikacyjnym

Źródło: Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 7 Zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Gminy Michałowice

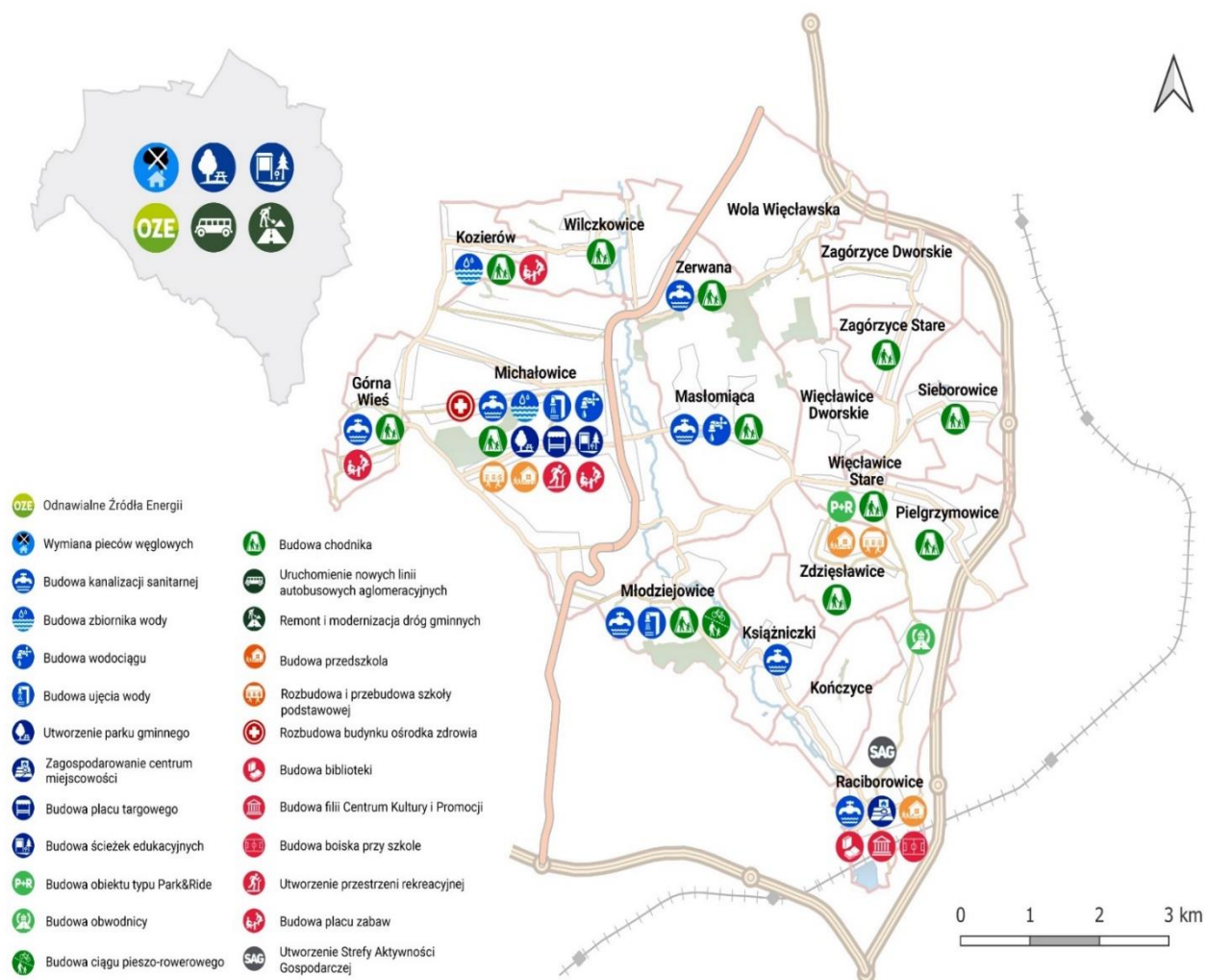

Źródło: Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 8 Zarządzanie wodami w gminie Michałowice

Rysunek 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Michałowice- rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy

Źródło: Urząd Gminy Michałowice

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE MICHAŁOWICE

Gmina Michałowice będąca częścią Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, położona około 10 km od centrum Krakowa, stanowi atrakcyjne miejsce nie tylko do zamieszkania, ale także dla inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej w jej obrębie. Pod względem funkcjonalno-przestrzennym dla Gminy Michałowice bardzo istotne są powiązania z terenami bezpośrednio z nią sąsiadującymi. Występujące powiązania można podzielić na: gospodarcze, komunikacyjne, infrastrukturalne oraz krajobrazowe. Szczególnie silnie obserwuje się powiązania społeczno-gospodarcze pomiędzy Gminą a Krakowem. Kraków stanowi nie tylko duży rynek zbytu dla produktów rolnych wytwarzanych w Gminie Michałowice, ale jest także swego rodzaju siłą napędową dla inwestycji i rozwoju mieszkalnictwa na jej terenie. Z kolei walory przyrodnicze i krajobrazowe w postaci m.in. Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego oraz Parku Krajobrazowego Dolinki Krakowskie, są zachętą dla rozwijania funkcji rekreacyjnej i turystycznej Gminy. Z roku na rok w Gminie Michałowice przybywa nowych mieszkańców, co przekłada się na potrzebę rozwoju funkcji mieszkaniowej. Funkcja mieszkaniowa intensywniej rozwija się zachodniej części Gminy. Z kolei centralne i wschodnie obszary Gminy stanowią w dużej mierze tereny o funkcji rolniczej; zabudowa mieszkaniowa rozwija się tu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Funkcja usługowa z kolei intensywniej rozmieszcza się na południu i na północy Gminy.

W zgodzie z przyjętą Wizją, Gmina Michałowice chce być bezpiecznym, dostosowanym infrastrukturalnie, atrakcyjnym krajobrazowo i kulturowo miejscem zamieszkania, pracy i edukacji, spędzania czasu wolnego, inteligentnie korzystając z zasobów środowiska naturalnego, walorów krajobrazowych, dziedzictwa lokalnej i regionalnej przeszłości i aktywności dla swych mieszkańców oraz dla turystów. Podstawowym celem polityki przestrzennej i rozwoju Gminy Michałowice jest zatem stworzenie warunków bezpiecznego, komfortowego i aktywnego życia przy zapewnieniu warunków ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego. Na funkcjonującą strukturę przestrzenną składają się podstawowe funkcje, prawidłowo rozmieszczone i powiązane w przestrzeni, uwzględniające lokalne uwarunkowania tj.:

- środowisko przyrodnicze,
- wartości kulturowe,
- istniejące zainwestowanie,

- istniejący układ komunikacyjny [ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE].

Realizacja przyjętych celów strategicznych w niniejszym opracowaniu wymaga odpowiedniego zaplanowania konkretnych działań w przestrzeni, które to działania powinny być zgodnie z przyjętą polityką przestrzenną opartą na zrównoważonym rozwoju.

W Gminie Michałowice polityka przestrzenna budowana jest w oparciu o *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy*. Opracowane *Studium* obejmuje stan istniejący i uwarunkowania rozwoju Gminy Michałowice, a także kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice. Z kolei, obowiązujące na terenie Gminy Michałowice miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią narzędzie polityki przestrzennej Gminy.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Michałowice dotyczą kluczowych jednostek funkcjonalno-przestrzennych. Poniższe zestawienie (tabela nr 1) obejmuje krótką charakterystykę każdej z nich oraz określa najważniejsze zalecenia i wskazówki dotyczące polityki przestrzennej w odniesieniu do tych jednostek.

Ogólne założenia w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Michałowice to:

1. Uzupełnianie lub wprowadzanie zabudowy mieszkaniowej i usługowej w terenach zabudowy, wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego mając na uwadze procesy suburbanizacji miasta Krakowa, migracji, zwiększającą się liczbę mieszkańców Gminy oraz ograniczenie możliwości dalszego rozpraszania zabudowy.
2. Ochrona i aktywizacja turystyczna terenów położonych w granicach Parku Krajobrazowego Dolinki Krakowskie oraz Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego.
3. Ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru.
4. Ochrona walorów zabytkowych i kulturowych.
5. Ochrona, zachowanie i kształtowanie terenów zieleni urządzonej jako jednej z podstawowych form kształtowania przestrzeni publicznej.
6. Budowa, przebudowa, rozbudowa elementów układu komunikacyjnego niezbędnego dla zapewnienia powiązań z układem zewnętrznym, dostępności obszaru jak i właściwego skomunikowania terenów o określonym przeznaczeniu oraz budowy, przebudowy i rozbudowy obiektów, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej w tym budowa ścieżek rowerowych, dróg i chodników oraz obiektów typu Park&Ride, w celu ułatwienia funkcjonowania mieszkańcom.

7. Poprawa warunków funkcjonowania mieszkańców ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.
8. Koncentracja obszarów usług lokalnych w centrach poszczególnych miejscowości oraz wyraźnego wydzielenia i wykształcenia w przestrzeni publicznej obszarów reprezentacyjnych dla poszczególnych miejscowości.

Tabela 5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Michałowice

Jednostka	Charakterystyka	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej
<p>Tereny o funkcjach mieszkaniowych</p>	<p>Obszary mieszkaniowe z przewagą zabudowy jednorodzinnej oraz rezydencjonalnej (co jest warunkowane bliskim sąsiedztwem Krakowa), uzupełniane zabudową zagrodową, która występuje głównie w północnej i zachodniej części Gminy. Miejscowo są to obszary z częściowo obecną funkcją usługową. Krajobraz wsi urozmaicają założenia dworsko-parkowe, historyczne układy przestrzenne wsi, a także zespoły sakralne, dworskie oraz tradycyjne kapliczki.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formę i gabaryty budynków oraz ich usytuowanie na działce wraz z innymi elementami zagospodarowania (ogrodzenia, budynki gospodarcze, garaże, obiekty małej architektury oraz zieleń należy kształtować w dostosowaniu do cech lokalnego krajobrazu i otaczającego zainwestowania w celu harmonijnego wkomponowania nowych elementów zagospodarowania w otoczenie, uwzględniając ukształtowanie i położenie terenu, jego widoczność na i z terenów, wytworzenie atrakcyjnej przestrzeni, zapewnienie funkcjonalności i estetyki. 2. Forma i gabaryty budynków powinny nawiązywać do form architektury tradycyjnej, miejscowej. Dopuszcza się możliwość wprowadzenia rozwiązań architektonicznych uwzględniających nowoczesne technologie w zakresie formy budynku jak i kształtowania sylwety dachu, pozostawiając wysokość budynku określoną w planie. 3. Przy lokalizacji budynków oraz ich rozbudowie należy uwzględnić nieprzekraczalną linię zabudowy. W przypadku niewyznaczenia takiej linii obowiązują przepisy odrębne; zakazuje się lokalizacji budynków 4. w liniach rozgraniczających dróg. 5. Należy zapewnić dobrą dostępność komunikacyjną m.in. poprzez układ dróg publicznych, ekologiczny transport zbiorowy, połączenia rowerowe. 6. Należy zapewnić racjonalną politykę parkingową. 7. Należy dążyć do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery).

		8. W częściach wsi, głównie sytuowanych centralnie, oraz przy głównej trasie komunikacyjnej przewiduje się rozwój mieszanych form zagospodarowania mieszkaniowo-usługowych.
Tereny o funkcjach usługowych	Obszar istotny ze względu na pełnienie funkcji obsługi mieszkańców Gminy, a także skupiający miejsca pracy. Obejmuje głównie centrum miejscowości Michałowice, wzdłuż drogi krajowej E7. Na obszarze tym zlokalizowane są m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej oraz punkty handlowo-usługowe.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój funkcji usługowych w centrum administracyjnym Gminy oraz dążenie do kształtowania lokalnych centrów usługowych w poszczególnych miejscowościach. 2. Rozwój usług wraz z rozwojem zabudowy i przyrostem liczby mieszkańców. 3. Kształtowanie wyraźnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie istniejących układów urbanistycznych. 4. Zwiększenie udziału zieleni. 5. Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (drogi, ścieżki rowerowe, chodniki, parkingi, punkty przesiadkowe). 6. Zagospodarowanie terenu z uwzględnieniem odpowiedniej ilości miejsc parkingowych.
Tereny działalności produkcyjnej, składy, magazyny, również z udziałem usług		<p>Na terenach działalności produkcyjnej, składów, magazynów z udziałem usług ustala się możliwość lokalizacji podstawowej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obiektów i urządzeń obejmujących produkcję, rzemiosło i drobną wytwórczość, handel hurtowy i działalność gospodarczą o charakterze produkcyjno-składowym i magazynowym. 2. Zabudowy i zagospodarowania towarzyszącego zabudowie i funkcjonalnie z nią związanego, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) obiekty i urządzenia techniczne zapewniające funkcjonowanie z obiektami i urządzeniami, o których mowa powyżej, b) obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, c) budynki gospodarcze i garaże, d) d) miejsca postojowe.

<p>Tereny zielone</p>	<p>Obszary zieleni kluczowe dla systemu przyrodniczego: Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie, Park Krajobrazowy Dolina Dłubnii.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona walorów przyrodniczych poprzez zachowanie i kształtowanie różnych form zieleni: urządzonej, nieurządzonej, terenów lasów, zieleni nadrzecznej w celu zachowania ciągłości strefy ekologicznej. 2. Wykorzystanie gruntów w terenach przeznaczonych do zabudowy i zainwestowania zgodnie ze wskaźnikami terenu biologicznie czynnego oraz wskaźnikami intensywności i wskaźnikami powierzchni zabudowy – wyznaczonymi dla poszczególnych terenów. 3. Maksymalna ochrona zieleni przy zagospodarowaniu terenów poprzez zachowanie i wkomponowanie istniejących drzew w teren inwestycji, o ile nie uniemożliwia to realizacji inwestycji zgodnej z planem. 4. Na obszarze Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego oraz na obszarze Parku Krajobrazowego Dolinki Krakowskie ustala się: <ol style="list-style-type: none"> a) ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazowej, b) ochronę zasobów kulturowych (w tym obiektów zabytkowych), c) zachowanie zabytkowych zespołów parkowych, w tym szczególnie wpisanych do rejestru zabytków, d) rozwój turystyki i wypoczynku (szlaki turystyki pieszej, ścieżki rowerowe, konne), e) ochronę ciągów ekologicznych tworzonych przez ciek wodne wraz z ich obudową biologiczną.
<p>Tereny o ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków</p>	<p>Na terenie Gminy Michałowice występują obiekty, tereny i obszary objęte ochroną oraz przeznaczone do objęcia ochroną w zakresie dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.</p>	<p>W celu ochrony, uzupełnienia i odtworzenia wysokich wartości kulturowych ustalona została strefa konserwatorska ochrony bezpośredniej :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W zakresie strefy konserwatorskiej ochrony bezpośredniej, obejmującej obiekty i obszary o najwyższych ponadlokalnych

		<p>wartościach kulturowych, ustalono, iż wszelkie działania inwestycyjne na tym terenie powinny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi.</p> <p>2. Dopuszcza się odbudowę, nadbudowę, rozbudowę, przebudowę i remont obiektów ujętych w ewidencji zabytków, przy zachowaniu wartości historycznej, zabytkowej i architektonicznej tych obiektów.</p>
<p>Tereny zabudowy zagrodowej i gospodarki rolnej</p>	<p>Tereny rolnicze obejmują grunty rolne, nieużytki, łąki i pastwiska oraz sady.</p>	<p>Przeznaczenie podstawowe obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zabudowę zagrodową obejmującą budynki mieszkalne, budynki gospodarcze i inwentarskie oraz budynki, budowle i urządzenia służące produkcji rolniczej, ogrodniczej, szkółkarskiej oraz przetwórstwu rolno – spożywczemu, w tym budynki do sprzedaży produktów rolnych, produktów ogrodnictwa, szkółkarstwa i przetwórstwa rolno – spożywczego. 2. Uprawy polowe, rolnicze użytki zielone, uprawy ogrodnicze i sady. 3. Obiekty, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, przyłącza i urządzenia instalacyjne do budynków, zbiorniki przeciwpożarowe oraz do celów nawodnień upraw rolniczych, ogrodniczych i szkółkarskich. 4. Dojazdy i dojścia do budynków, zewnętrzne schody, rampy, pochylnie i podjazdy, miejsca postojowe, place manewrowe i składowe dla produktów rolnych i opału. 5. Budynki garażowe, wiaty i altany, przechowalnie, pieczarkarnie, szklarnie, tunele i bloki foliowe, ogrodzenia. <p>Jako przeznaczenie dopuszczalne ustala się ogólnodostępne, niekubaturowe urządzenia turystyki i rekreacji takie, jak np. ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne z towarzyszącymi elementami małej architektury oraz elementy infrastruktury technicznej.</p>

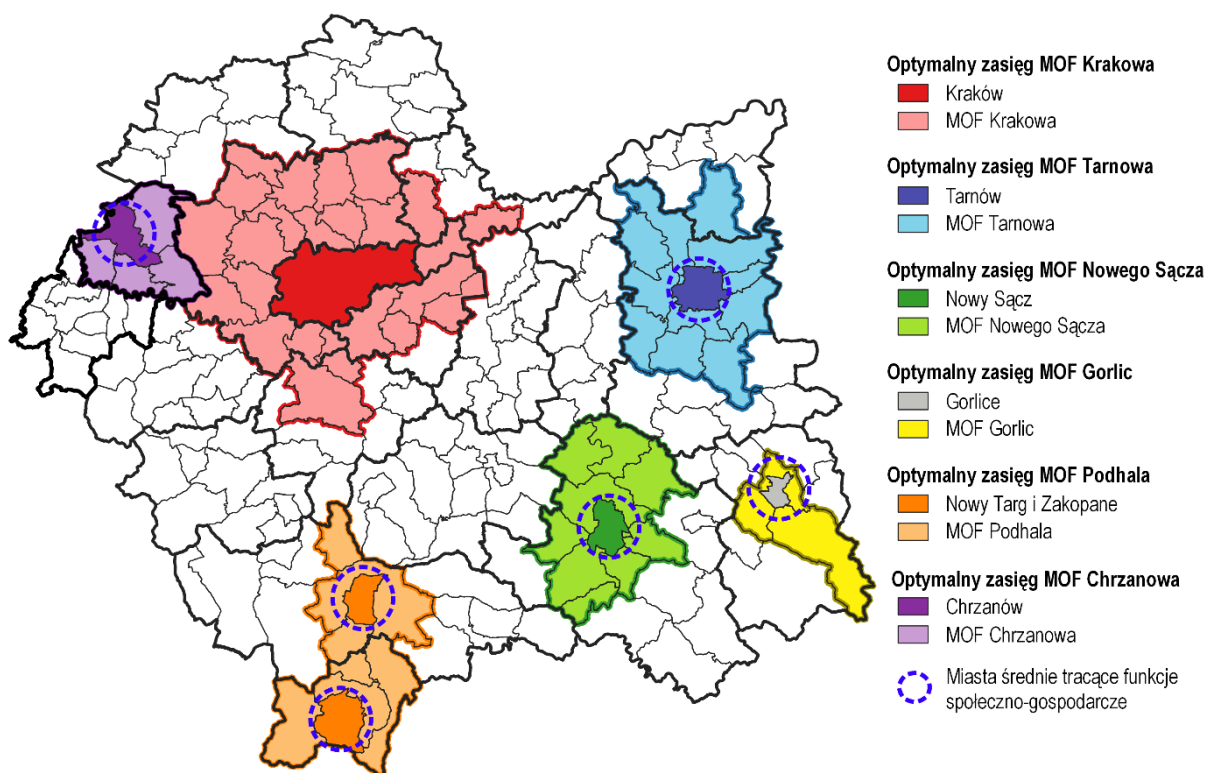
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658) definiuje **obszar strategicznej interwencji** jako „określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolska 2030 wyznacza w województwie małopolskim następujące obszary strategicznej interwencji:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze
- miasta i gminy współpracujące w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych
- obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia;
- gminy zmarginalizowane
- miejscowości uzdrowiskowe;
- gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000).

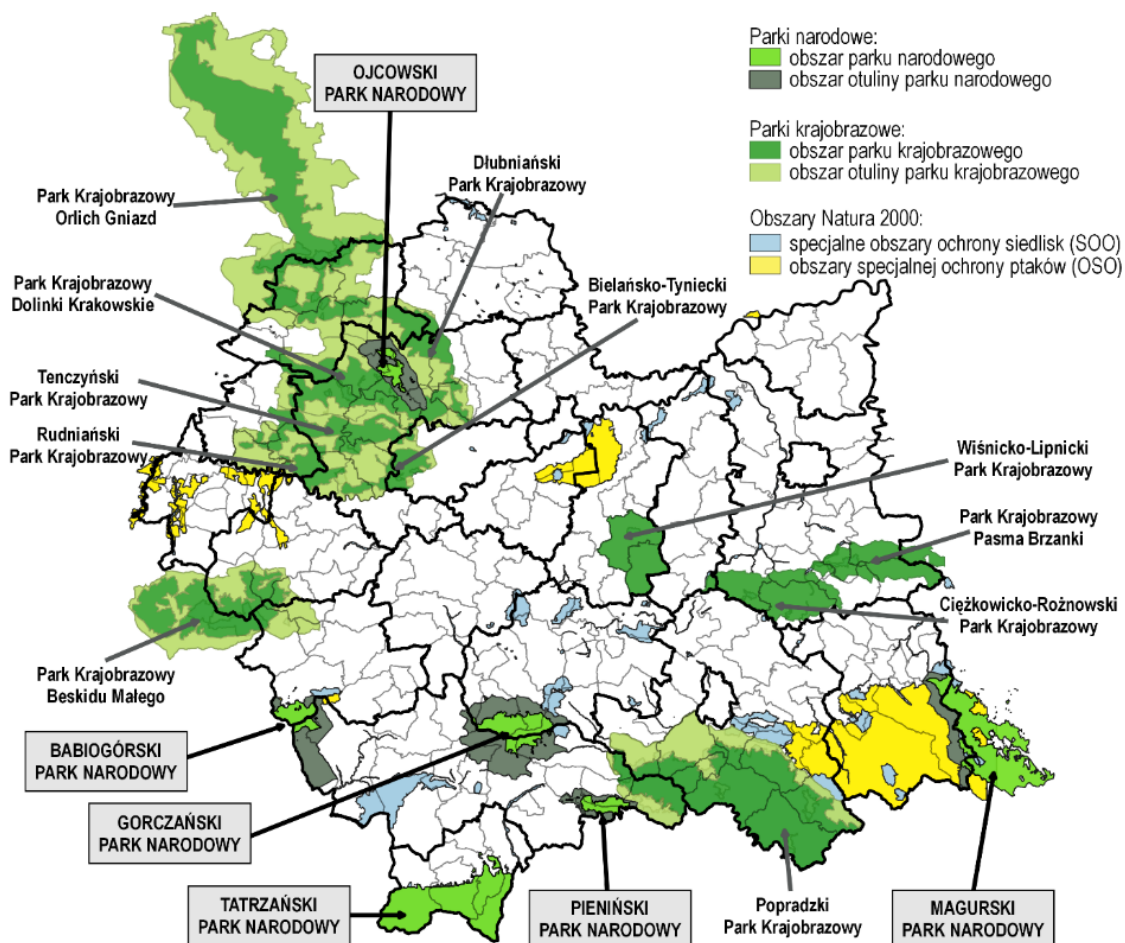
Rysunek 10 Proponowane zasięgi MOF

Zgodnie z dokumentem regionalnym gmina Michałowice została objęta Obszarem Strategicznej Interwencji Województwa Małopolskiego jako członek Stowarzyszenia Metropolia Krakowska², zrzeszającego Kraków i okoliczne gminy. Ponadto Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030 wyznacza także OSI - obszary prawnie chronione jak np. parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000. Wsparcie zostanie skierowane do gmin, na terenie których zlokalizowane są obszary prawnie chronione. W przypadku gminy Michałowice będą to Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie oraz Dłubniański Park Krajobrazowy, który obejmuje dolinę rzeki Dłubnia. Z punktu widzenia Gminy Michałowice ważnym założeniem dotyczącym OSI jest objęcie specjalnym wsparciem obszarów prawnie chronionych, jako rekompensata dla barier wywoływanych przez obostrzenia środowiskowe.

² Stowarzyszenie Metropolia Krakowska skupia 15 stowarzyszonych w nim gmin – Krakowa i otaczających go 14 gmin: Biskupice, Czernichów, Igołomia – Wawrzeńczyce, Kocmyrzów – Luborzycza, Liszki, Michałowice, Mogilany, Niepołomice, Skawina, Świątniki Górne, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki.

Rysunek 11 Obszary cenne przyrodniczo

Źródło: za: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”, s. 72
https://www.malopolska.pl/_userfiles/uploads/Rozwoj%20Regionalny/Strategia%20Ma%C5%82opolska%202030/2020-12-17_Zalacznik_Strategia_SWM_2030.pdf

Ponadto Województwo Małopolskie będzie wyróżniać gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych. Będą one mogły uzyskać preferencje w programach konkursowych, finansowanych ze środków budżetu Województwa oraz w ramach konkursów wspieranych ze RPO WM 2021-2027. Kluczowe będzie także budowanie partnerstw na rzecz realizacji wspólnych i kompleksowych projektów z zakresu m.in. ochrony dziedzictwa kulturowego, podtrzymywania lokalnych tradycji, turystyki i promocji regionu, budowy ścieżek rowerowych, czy rewitalizacji miast i odnowy wsi. Strategia „Małopolska 2030” wskazuje, że w zakresie budowania potencjału regionu, opartego na jego endogenicznych i specyficznych cechach, przewiduje się, iż wsparciem z poziomu regionalnego lub krajowego może zostać objęta aktywność jednostek samorządów terytorialnych lub podmiotów gospodarczych w zakresie działalności wzmacniających przewagi konkurencyjne regionu

(w szczególności współpraca w zakresie produkcji lub świadczenia usług odwołujących się do lokalnych tradycji i specyficznych uwarunkowań danego terenu).

OSI W GMINIE MICHAŁOWICE

PODOBSZARY REWITALIZACJI

W 2017 roku zatwierdzono Gminny Program Rewitalizacji Gminy Michałowice na lata 2017-2025 (GPR). Dokument został opracowany na podstawie Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.).

Z uwagi na charakter zdiagnozowanych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i technicznych obszar rewitalizacji wyznaczono w dwóch jednostkach gminy, tj. Raciborowicach i Książniczkach.

Rysunek 82 Podobszary rewitalizacji w Gminie Michałowice - miejscowości Książniczki oraz Raciborowice

Rys. II.3. Obszary rewitalizacji – delimitacja do granic terenów zurbanizowanych

Źródło: *Diagnoza do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Michałowice 2025+*, Michałowice 2016, Załącznik nr 1 do diagnozy.

Źródło: za: Gminny Program Rewitalizacji Gminy Michałowice na lata 2017-2025, s. 15

Z dokumentu źródłowego wynika, że za obszar rewitalizacji uznane zostały całe powierzchnie zurbanizowane danego sołectwa. Uznano, że tylko taka formuła przyczyni się do wprowadzenia kompleksowych działań w zakresie zrównoważonego rozwoju społecznego, połączonego z rozwojem gospodarczym oraz infrastrukturalno-przestrzennym, przy aktywnym udziale wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

Pierwszy z podobszarów obejmuje zwartą przestrzennie zurbanizowaną część miejscowości Książniczki. Natomiast obszar rewitalizacji w miejscowość Raciborowice obejmuje tereny w dwóch sołectwach: Prawda i Raciborowice, oddzielone od siebie terenami rolnymi (które wyłączono z obszaru rewitalizacji), a połączone drogą. Mimo fizycznego wyodrębnienia tych terenów, potraktowano je jako jeden podobszar rewitalizacji, stanowiący funkcjonalną całość, w ramach jednej miejscowości.

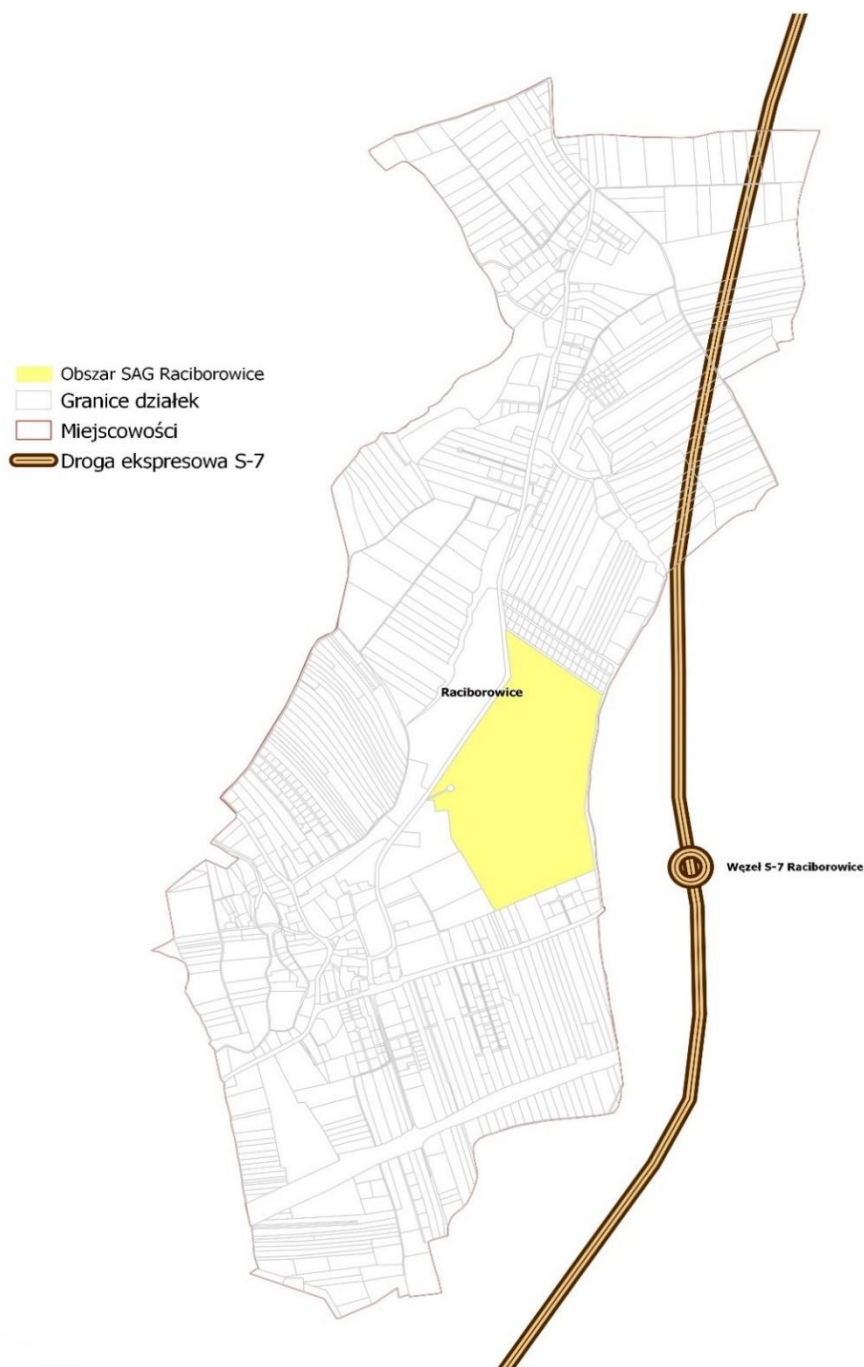
Obszar rewitalizacji sołectwa Raciborowice zajmuje 81,63 ha, co stanowi 0,01% powierzchni gminy. Teren ten zamieszkuje 861 mieszkańców, co stanowi 2,91% mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji sołectwa Książniczki zajmuje 47,42 ha, co stanowi 0,009% powierzchni gminy. Teren ten zamieszkuje 286 mieszkańców, co stanowi 8,75% mieszkańców gminy.

Łącznie obszar rewitalizacji zajmuje 129,05 ha, co stanowi 0,02% powierzchni gminy i zamieszkuje 1147 mieszkańców, co stanowi 11,66% mieszkańców gminy

STREFA AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ W RACIBOROWICACH

W gminie Michałowice brakuje obszarów na rozwój działalności gospodarczej. Sprawia to, że przedsiębiorcy nie mają terenów na swoje inwestycje, a gmina nie pozyskuje wystarczających dochodów z podatku CIT i podatku od nieruchomości. Budowa drogi S-7 z węzłem Raciborowice otwiera szansę na utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej. W bezpośredniej bliskości węzła Raciborowice istnieją grunty należące do Skarbu Państwa (25 ha), gdzie może powstać atrakcyjny teren inwestycyjny.

Rysunek 139 Lokalizacja Strefy Aktywności Gospodarczej w Raciborowicach

GMINA MICHAŁOWICE – SYSTEM REALIZACJI, MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU 2021-2030

Realizacja strategii rozwoju wymaga uwzględnienia w poszczególnych działaniach, zadaniach i czynnościach określonych instrumentów, w szczególności:

- prawnych (akty, programy, wytyczne prawa europejskiego, krajowego, regionalnego, lokalnego)

- finansowych (budżety zadaniowe, fundusze inwestycyjne, środki zewnętrzne)
- administracyjno-zarządczych (jednostki organizacyjne Powiatu i Gminy).

Należy powołać stanowisko/osobę odpowiedzialną za wdrożenie Strategii (zazwyczaj to Wójt Gminy) oraz **Zespół ds. Strategii prowadzący monitorowanie i ewaluację**.

Monitoring i ewaluacja na różnych etapach realizacji Strategii (na wejściu, na bieżąco, w określonym okresie realizacji, na zakończenie) to procesy służące okresowej ocenie postępu i zasadności realizacji wytyczonych celów i działań, także sporządzanie sprawozdań dokumentujących stopień wykonalności zadań i projektów składających się na cele operacyjne i strategiczne. Należy mieć na uwadze, że przyjęte w strategii założenia mogą ulec dezaktualizacji wskutek zmiany okoliczności. Poszczególne działania mogą zostać wyeliminowane, przekształcone, uzupełnione dodatkowymi lub zmienione nowymi. Istotne jest, aby wpisywały się w przyjęte cele strategiczne.

Monitoring jest procesem niezbędnym dla osiągnięcia założonych w strategii celów. Polega na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu ilościowych i jakościowych danych i informacji o wdrażanych elementach strategii, szczególnie w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem monitoringu jest ocena zgodności wdrażanych przedsięwzięć z przyjętym planem, ocena stopnia zaawansowania podjętych przedsięwzięć i ich modyfikowanie w przypadku zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych.

Za realizację poszczególnych kierunków działań na rzecz osiągnięcia celów operacyjnych są odpowiedzialne określone jednostki, we współpracy z którymi Zespół ds. Strategii prowadzący monitorowanie i ewaluację **opracowuje raporty i sprawozdania dokumentujące wykonalność celów**. Na zakończenie horyzontu czasowego strategii powinna zostać zrealizowana **ewaluacja ex-post – ocena i sprawozdanie końcowe** z wdrażania założeń strategii. Powinno ono zawierać m.in. wykaz zrealizowanych działań oraz analizę efektywności wydatkowania środków finansowych. Niezbędna jest także analiza osiągniętych rezultatów, którym przypisano odpowiednie wskaźniki pozwalające ocenić stopień realizacji określonego założenia.

GMINA MICHAŁOWICE - RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA OSIĄGNIĘCIA CELÓW ROZWOJOWYCH

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030 wymaga starannej analizy finansowej, identyfikacji wydatków oraz źródeł ich pokrycia. Istotne jest ustalenie ram finansowych, czyli oszacowanie wielkości budżetu dziesięcioletniej strategii.

Szczególnie ważnej wiedzy i doświadczenia w tym zakresie dostarcza analiza budżetu oraz ocena osiągnięcia rezultatów poprzedniej strategii rozwoju. Uwzględnia się też prognozy dotyczące źródeł i wysokości finansowania projektów w ramach wieloletniej perspektywy finansów na lata 2021-2027, prognozy dotyczące stanu finansów publicznych, kluczowe wskaźniki makroekonomiczne, prognozy dotyczące kondycji finansów Gminy Michałowice w perspektywie najbliższych dziesięciu lat.

Na rzecz realizacji poszczególnych przedsięwzięć składających się na cele operacyjne i strategiczne, których osiągnięcie zaplanowano do roku 2030, Gmina Michałowice opracowuje plany finansowe i na bieżąco ustala wewnętrzne i zewnętrzne, stałe i potencjalne źródła finansowania. W pracach tych Gmina odwołuje się do dotychczasowych doświadczeń z zakresu pozyskiwania funduszy i zarządzania finansami w projektach.

W realizacji Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030 przewiduje się wykorzystanie następujących źródeł finansowania:

- środki z budżetu Gminy (dochody, środki własne Gminy),
- środki z programów Unii Europejskiej:
 - fundusze regionalne - w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (perspektywa wdrażana do roku 2023) oraz na lata 2021-2027,
 - fundusze krajowe,
- programy rządowe finansowania zadań w obszarze infrastruktury, ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i in.,
- programy samorządowe, wojewódzkie i powiatowe,
- nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie,
- zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowania, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030.

SPIS RYSUNKÓW I MAP

Rysunek 1. Gmina Michałowice - wizja	22
Rysunek 2 Demografia – liczba i przyrost mieszkańców oraz gęstość zaludnienia w Gminie Michałowice	70
Rysunek 3 Funkcje terenów w Gminie Michałowice	71
Rysunek 4 Układ komunikacyjny w Gminie Michałowice	72
Rysunek 5 Sieć kanalizacyjna w Gminie Michałowice	73
Rysunek 6 . Elementy struktury osadniczej Gminy Michałowice wraz z lokalnymi i zewnętrznym układem komunikacyjnym	74
Rysunek 7 Zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Gminy Michałowice	75
Rysunek 8 Zarządzanie wodami w gminie Michałowice	
Rysunek 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Michałowice- rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy	76
Rysunek 10 Proponowane zasięgi MOF	85
Rysunek 11 Obszary cenne przyrodniczo	86
Rysunek 12 Podobszary rewitalizacji w Gminie Michałowice - miejscowości Książniczki oraz Raciborowice	87
Rysunek 13 Lokalizacja Strefy Aktywności Gospodarczej w Raciborowicach	89

SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	15
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	17
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny	19
Tabela 4 Gmina Michałowice - Schemat celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030	23
Tabela 5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Michałowice	80

DIAGNOZA

Gmina
MICHAŁOWICE
Województwo Małopolskie

DIAGNOZA DO STRATEGII ROZWOJU GMINY MICHAŁOWICE NA LATA 2021-2030

ZAŁĄCZNIK 1

2021

Opracowanie:

Urząd i mieszkańcy Gminy Michałowice we współpracy z Biurem Informacji i Analiz Naukowych

Diagnoza została opracowana na podstawie materiałów źródłowych Głównego Urzędu Statycznego (Bank Danych Lokalnych), Urzędu Gminy Michałowice, gminnych jednostek organizacyjnych oraz innych dysponentów danych i informacji przedmiotu. Odniesiono się do dokumentów nadrzędnych województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego oraz dokumentów lokalnych i wewnętrznych Urzędu Gminy Michałowice.

Diagnoza do Strategii Gminy Michałowice na lata 2021-2030 zawiera dane ze źródeł oficjalnych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku, o ile nie uwzględniono innej daty, oraz dane własne pozyskane metodami jakościowymi.

Spis treści

Spis treści	3
WPROWADZENIE	5
Przedmiot opracowania	6
Cel opracowania.....	6
Zakres i zasięg opracowania.....	6
Metodologia.....	7
Struktura opracowania	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHAŁOWICE.....	9
Gmina Michałowice - drzewo skojarzeń	10
Gmina Michałowice - położenie.....	11
Gmina Michałowice - sołectwa	12
Gmina Michałowice - nazwa i symbole.....	13
Gmina Michałowice - tożsamość, atrybuty.....	16
Gmina Michałowice - otoczenie, lokalne i regionalne uwarunkowania	17
DIAGNOZA.....	19
WYMIAR SPOŁECZNY	20
Demografia.....	21
Migracja	28
Mieszkalnictwo	32
Obszar edukacyjny	34
Obszar kultury	46
Ochrona zdrowia.....	52
Pomoc społeczna	54
Bezpieczeństwo.....	58
Aktywność społeczna	61
Wnioski.....	67
WYMIAR GOSPODARCZY.....	69
Infrastruktura techniczna.....	70
Zaopatrzenie w wodę.....	73

Odprowadzanie ścieków	73
Zaopatrzenie w gaz	74
Transport publiczny	75
Infrastruktura dla osób niepełnosprawnych.....	77
Rynek pracy.....	78
Sektory gospodarki	82
Konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjna	82
Finanse publiczne.....	84
Turystyka.....	95
Wnioski.....	98
WYMIAR PRZESTRZENNY	99
Środowisko przyrodnicze	100
Zagospodarowanie przestrzenne.....	108
Wnioski.....	112

***Dokument diagnostyczny do
Strategii Rozwoju Gminy Michałowice
na lata 2021-2030***

WPROWADZENIE

Przedmiot opracowania

Dokument diagnostyczny do Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030 jest podstawowym opracowaniem strategicznym analizującym i przedstawiającym aktualny stan społeczny, gospodarczy oraz przestrzenny Gminy Michałowice w 2014-2019. Uwzględnia zarówno wnioski pochodzące z badań opinii mieszkańców Gminy, prowadzonych metodą ankiety i wywiadu oraz spotkań warsztatowych, jak i wytyczne przedmiotu z dokumentów wewnętrznych (lokalnych i instytucjonalnych) oraz zewnętrznych (regionalnych i krajowych).

Cel opracowania

Celem opracowania **Dokumentu diagnostycznego do Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030** jest przedstawienie wyników diagnozy stanu obecnego Gminy Michałowice w odniesieniu do obszarów społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

Zakres i zasięg opracowania

Dokument diagnostyczny do Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030 zawiera informacje dotyczące strategii rozwoju Gminy Michałowice w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

W obszarze społecznym uwzględniono zagadnienia: demografii, migracji, mieszkalnictwa, aktywności społecznej, edukacji, opieki, zdrowia, kultury i rekreacji.

W obszarze gospodarczym uwzględniono zagadnienia: infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przedsiębiorczości, rynku pracy oraz turystyki.

W obszarze przestrzennym uwzględniono zagadnienia: środowiska, zagospodarowania przestrzennego, obszarów funkcjonalno-przestrzennych oraz estetyki i wizerunku.

Część diagnostyczna to charakterystyka wybranych obszarów w Gminie Michałowice na tle średniej powiatu krakowskiego oraz w porównaniu z gminami Zielonki i Kocmyrzów-Luborzyca

przyjętych jako wybrane obszary referencyjne, z racji statusu gminy wiejskiej, funkcji strefy suburbanizacji miasta Krakowa oraz sąsiedztwa z gminą miejską Kraków.

Metodologia

Za punkt wyjścia w opracowaniu Strategii rozwoju Gminy Michałowice przyjęto wytyczne prowadzenia polityk rozwojowych na wyższych szczeblach. Nadrzędne dokumenty strategiczne, które uwzględniono w Dokumencie diagnostycznym do Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030 to:

- *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);*
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;*
- *Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, który stanowi aktualizację dokumentu pn. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020;*
- *Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego „Powiat Krakowski 2030”.*

Dokument diagnostyczny do Strategii rozwoju Gminy Michałowice został opracowany na podstawie danych udostępnionych przez centralne urzędy administracji publicznej zajmujące się zbieraniem i udostępnianiem informacji statystycznych z zakresu dziedzin życia publicznego (Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych).

Uwzględniono także, jako punkt wyjścia dla strategii 2030, treści następujących dokumentów instytucjonalnych zastanych:

- *Gminny program rewitalizacji Gminy Michałowice na lata 2017-2025*
- *Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Michałowice na lata 2014-2020*
- *Strategia rozwoju biblioteki publicznej Gminy Michałowice na lata 2016-2020*
- *Raport z badania jakości usług publicznych i jakości życia w Gminie Michałowice*

– *Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2014-2020*

Istotne zasoby danych i informacji pozyskano ze źródeł wewnętrznych oraz ze strony internetowej Urzędu Gminy Michałowice.

Ważne dla niniejszego opracowania treści pochodzą również z raportu pt. *Badanie opinii mieszkańców Gminy Michałowice na lata 2021-2030 w związku z przystąpieniem do prac nad Częścią strategiczną do Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030*, w którym zamieszczono wyniki i wnioski prac badawczych podjętych przez Urząd Gminy Michałowice w drugiej połowie 2020 r. Ich celem była identyfikacja najistotniejszych, w opinii mieszkańców, potrzeb Gminy oraz ustalenie obszarów priorytetowych dla opracowywanej strategii dla Gminy Michałowice. W sierpniu i wrześniu 2020 r. mieszkańcy Gminy uczestniczyli w badaniu ankietowym. Natomiast w październiku i listopadzie zostali zaproszeni do udziału w spotkaniach i dyskusjach prowadzonych w formule zdalnej. Zebrano w ten sposób informacje i opinie o poziomie zadowolenia i jakości życia mieszkańców Gminy Michałowice. Wysondowano też, z czego mieszkańcy są dumni, jakie odczuwają niedostatki oraz jakie mają oczekiwania wobec polityki rozwoju miejsca swojego zamieszkania w najbliższym dziesięcioleciu.

Struktura opracowania

Dokument Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030 składa się z dwóch części głównych oraz części uzupełniających.

Części główne to:

- 1) charakterystyka Gminy Michałowice,
 - 2) diagnoza Gminy Michałowice z podziałem na obszary społeczny, gospodarczy i przestrzenny,
- Części uzupełniające to spis treści, wprowadzenie, aneks, spis źródeł i wykazy elementów graficznych.

CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHAŁOWICE

Gmina Michałowice - drzewo skojarzeń

Przedstawiony konstrukt to drzewo skojarzeń mieszkańców, turystów, lokalnych przedsiębiorców, uczniów i nauczycieli, także innych grup społecznych z Gminą Michałowice.

Źródło: Opracowanie własne.

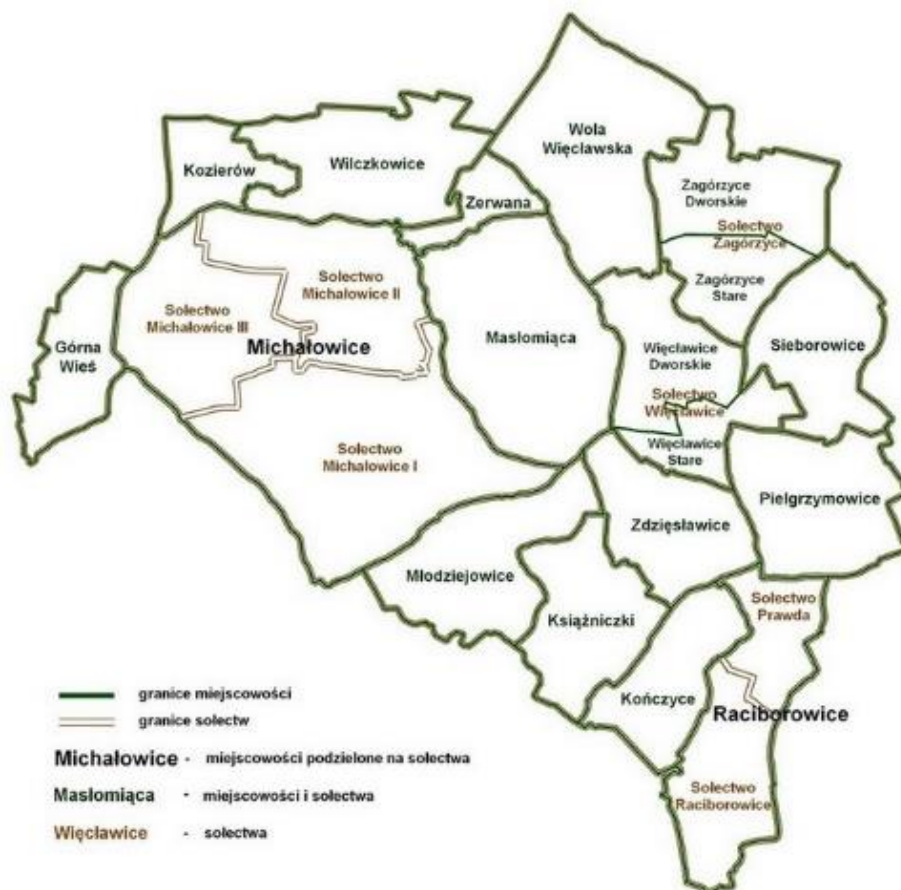
Gmina Michałowice - położenie

Gmina Michałowice wchodzi w skład powiatu krakowskiego i województwa małopolskiego. Zajmuje obszar o powierzchni 51,1 km² (5 113 ha), co stanowi około 4,2% powierzchni powiatu. Zamieszkuje ją 10 762 osób, skupionych w 19 sołectwach i 18 wsiach - Górna Wieś, Kozierów, Kończyce, Książniczki, Masłomiąca, Michałowice, Młodziejowice, Pielgrzymowice, Raciborowice, Sieborowice, Wilczkowice, Więclawice Dworskie, Więclawice Stare, Wola Więclawska, Zagórzycy Dworskie, Zagórzycy Stare, Zdzieszawice, Zerwana. Gęstość zaludnienia w 2019 roku wynosiła 210 osób / 1 km² [Bank Danych Lokalnych, 2019]. Gmina jest usytuowana na pograniczu południowo-zachodniej części Wyżyny Miechowskiej i południowo-wschodniej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, 10 km na północ od centrum Krakowa, w szerokiej dolinie Dłubni, będącej lewym dopływem Wisły. Gmina Michałowice sąsiaduje: od północy z Gminą Iwanowice, od zachodu i południowego zachodu z Gminą Zielonki, od wschodu z Gminą Kocmyrzów-Luborzyca, zaś od południa znajduje się wąski odcinek krakowskiego powiatu grodzkiego, miasta Kraków.

Duża część obszaru Gminy Michałowice leży w granicach Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego, Parku Krajobrazowego „Dolinki Krakowskie” oraz w sąsiedztwie Ojcowskiego Parku Narodowego. Gmina posiada naturalne warunki do rozwoju rekreacji, turystyki rowerowej i konnej. Michałowice przecina droga krajowa numer 7 (Kraków – Warszawa). Z uwagi na bliskość geograficzną między Gminą Michałowice a Krakowem zachodzą szczególne relacje. Przeprowadzona jesienią 2020 roku ankietyzacja pokazuje, że „39% badanych mieszkańców pracuje w Krakowie, a 22% na terenie gminy Michałowice. 93% ankietowanych bywa w Krakowie przynajmniej raz w miesiącu (21% przyjeżdża do Krakowa codziennie, a 20% we wszystkie dni pracujące)”. Mieszkańcy gminy Michałowice zdecydowanie najczęściej wybierają samochód ponad inne formy komunikacji, aby dojechać do Krakowa (79%) [Raport z badania jakości usług publicznych i jakości życia w Gminie Michałowice, 2020].

Gmina Michałowice - sołectwa

Mapa 1. Podział administracyjny Gminy Michałowice

Źródło: Mapa została udostępniona przez Urząd Gminy Michałowice

Tabela 1. Podział administracyjny Gminy Michałowice z uwzględnieniem liczby mieszkańców i powierzchni

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Powierzchnia [ha]
Górna Wieś	452	160,5
Kozierów	304	115,7
Wilczkowice	446	298,9
Zerwana	299	75,8
Wola Więclawska	374	401,6
Michałowice	3 302	1 181
Masłomiąca	884	456
Więclawice	611	309,1
Zagórzycze	426	345,9

Sieborowice	375	231
Młodziejowice	436	278,7
Zdzięstawice	246	220,4
Pielgrzymowice	514	275,2
Książniczki	302	231
Kończyce	249	189,6
Prawda	244	124
Raciborowice	662	219

Źródło: Strona Gminy Michałowice, Sołectwa <https://www.michalowice.malopolska.pl/gmina/solectwa>

Gmina Michałowice - nazwa i symbole

Nazwa Gminy pochodzi od miejsca w którym znajduje się jej główna siedziba – wsi Michałowice. Swoje początki ma w średniowieczu, kiedy to rodzina Awdańców w VIII wieku w dolinie Dłubni założyła osadę dającą początek wsiom: Michałowice, Imbramowice, Iwanowice, Sieciechowice, Raciborowice, Ściborzyce, Kantorowice i Małoszyce. Pewnym jest, że protoplastą nazwy Michałowic był Komes Michał Awdaniec. O historii Michałowic traktuje szczegółowo trzypięciotomowe opracowanie:

- Tom I „Pod Krakowem. Monografia historyczna Gminy Michałowice do schyłku XVIII wieku” autorstwa Jacka Laberscheka, Krzysztofa Tuni i Mateusza Wyżgi.
- Tom II „Na granicy. Monografia historyczna Gminy Michałowice od schyłku XVIII wieku do 1949 roku” autorstwa Konrada Meusa i Marcina Chorążkiego.
- Tom III „Nad Dłubnią. Monografia Gminy Michałowice. Układy przestrzenne, architektura, sztuka i etnografia” autorstwa Bogusława Krasnowolskiego i Renaty Hołdy [Historia Gminy Michałowice, <https://www.michalowice.malopolska.pl/gmina/historia>].

Gminę Michałowice symbolizują **herb i flaga**.

Herb z tarczą późnogotycką typu hiszpańskiego w którym znajdują się:

- **łękawica srebrna**, stanowiąca godło z herbu rodu Awdańców, założycieli osad nad rzeką Dłubnią oraz stolicy gminy – Michałowic.

- **Orzeł bez korony Związku Strzeleckiego** na tarczy amazonek jest symbolem obalenia granicznych, zaborczych kordonów w dniu 6 sierpnia 1914 roku.
- **Srebrna pofalowana linia** to symbol **rzeki Dłubni**, przecinającej a jednocześnie łączącej wspólnotę gminną pod względem historycznym i współczesnym (*Rysunek 2*).

Również kolorystyka zastosowana w herbie ma duże znaczenie dla historii Gminy:

- **czerwony** nawiązuje do barwy królewskiej (Boskiego Pomazańca) oraz symbolu Syna Bożego, miłości, dzielności, poświęcenia i żarliwości,
- **srebrny / biały** reprezentuje czystości, uczciwości, pokój i wodę,
- **czerni** symbolizuje żelazo, wytrwałości, noc i Ziemię,
- **złoto** odpowiada Boskiemu majestatowi, królowi, szlachetność.

Ponadto, barwa czerwona, srebrna i złota występuje w herbie powiatu ziemskiego krakowskiego.

Rysunek 2. Herb Gminy Michałowice

Źródło: Strona Gminy Michałowice, Herb <https://www.michalowice.malopolska.pl/gmina/herb>

Drugim symbolem Gminy Michałowice jest prostokątna **flaga** podzielona w pasy w proporcjach 1:3:1, w barwach czerwony – biały – czerwony. W środkowym pasie znajduje się czerwona tarcza herbowa z godłem Gminy Michałowice (*Rysunek 2*).

Występujące na fladze kolory bezpośrednio odnoszą się do barw herbu Gminy.

- **czerven** jest barwą królewską, symbolem Syna Bożego, miłości, dzielności, poświęcenia i żarliwości,
- **biel** to symbol czystości, uczciwości, pokoju i wody.

Rysunek 2. Flaga Gminy Michałowice

Źródło: Strona Gminy Michałowice, Herb <https://www.michalowice.malopolska.pl/gmina/herb>

Symbole Gminy Michałowice w postaci herbu i flagi nie stanowią jedynych elementów reprezentujących wizerunek gminy. Gmina szczeni się **terenami zielonymi, zabytkami** oraz **sąsiedztwem obiektów krajobrazowych** (Parków Krajobrazowych, Parków Narodowych, rezerwatów, Pomników Przyrody) [Herb, <https://www.michalowice.malopolska.pl/gmina/herb>].

Przykłady:

- Dłubniański Park Krajobrazowy,
- Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie – otulina,
- Szlaki rowerowe (szosowo-terenowe),
- Szlak Rowerowy Kościuszkowski (czerwony),
- Dolina Dłubni / Szlak Dłubni (niebieski),
- Szlak Rowerowy Widokowy / Pętla Raciborowice - Michałowice – Raciborowice (zielony),
- Szlak Raciborowice – Witkowice (czarny),
- Małopolska Droga Św. Jakuba (oznakowana jest symbolem żółtej muszli św. Jakuba i/lub żółtej strzałki na niebieskim tle).

Zabytki i ciekawe miejsca:

- Kościół p.w. św. Małgorzaty w Raciborowicach,
- Diecezjalne Sanktuarium św. Jakuba Apostoła w Więclawicach,
- Zespół dworsko-parkowy w Książniczkach,
- Stara Apteka w Zerwanej,

- Zespół dworsko-parkowy w Młodziejowicach,
- Zespół dworsko-parkowy w Sieborowicach,
- Zespół dworsko-parkowy w Michałowicach,
- Stawy w Masłomiącej,
- Kopiec drogowy w Michałowicach,
- Drewniany młyn w Kończycach,
- Kościół w Michałowicach,
- Stadnina koni i gospodarstwo agroturystyczne "Stary Młyn",
- Stadnina koni "Nowakówka",
- Obelisk w Michałowicach-Komora.

Wymienione elementy stanowią o wyjątkowości, uroku, atrakcyjności Gminy Michałowice [Turystyka, <https://www.michalowice.malopolska.pl/turystyka>].

Gmina Michałowice - tożsamość, atrybuty

Gmina Michałowice jako punkt na mapie Polski posiada własne wyjątkowe wartości i miejsca, które kreują jej tożsamość. Jan Wrana określił tożsamość jako: „*głębką zależnością zachodzącą między człowiekiem a postrzeganym przez niego krajobrazem (otoczeniem, miejscem) wraz z jego historycznie nawarstwionymi elementami, takimi jak treść (kultura, tradycja miejsca) i forma, czyli kanon miejsca*” [Wrana, 2011, s. 25]. Z definicji wynika, że tożsamość miejsca nie musi dotyczyć wartości fizycznych; może objawiać się poprzez elementy wewnętrzne, zakorzenione w kulturze danego miejsca. Może to być: historia, kultura lub tradycje. Innymi elementami są: umiejscowienie miasta, przyroda, zabytki, obiekty, atrakcje turystyczne i inne.

Na tożsamość Gminy Michałowice składają się takie elementy jak:

- przynależność do KOM – Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego,
- sąsiedztwo miasta Kraków,

- zabytki (np. Zespół dworski w Książniczkach; Zespół dworski w Michałowicach; Zespół dworski w Młodziejowicach; Zespół dworski w Sieborowicach; Kościół św. Jakuba w Więclawicach Starych; Ogród dworski w Zagórzycach Dworskich; Zabytkowy dom z apteką w Zerwaniej; Kościół św. Małgorzaty w Raciborowicach),
- szeroka, łagodna dolina rzeczna,
- żyzne gleby lessowe,
- usytuowanie w sąsiedztwie terenów jurajskich (gdzie wydobywano krzemień),
- obfitość lasów,
- przyroda / środowisko naturalne (liczne tereny zielone w tym: Parki Krajobrazowe, Parki Narodowe, rezerваты, Pomniki Przyrody),
- sąsiedztwo Ojcowskiego Parku Narodowego – otuliny,
- sąsiedztwo Doliny Prądnika,
- sąsiedztwo Starego Kamieniołomu,
- wydarzenia typu „Sobota od rolnika” czy „Słodka sobota”.

Atrybuty miejsca umacniają jego atrakcyjność oraz determinują to, w jaki sposób postrzegają je mieszkańcy a także turyści i przyjezdni. Atrybutami będą elementy, które wyróżnią gminę na tle innych gmin i miejscowości. Nadają jej wyjątkowości, klimatu oraz oddają jej charakteru. Główne atrybuty Gminy Michałowice to: **zabytki, historia, symbole, tereny zielone, ścieżki rowerowe, wydarzenia** oraz otoczenie. Dbając o prawidłowy rozwój gminy, należy uwypuklić najcenniejsze i najbardziej wartościowe atrybuty. Przyczyni się to do zwiększenia atrakcyjności i popularności miejsca na mapach regionu i kraju.

Gmina Michałowice - otoczenie, lokalne i regionalne uwarunkowania

Gmina Michałowice oddalona jest o około 10 km na północ od centrum Krakowa. Wchodzi w skład powiatu krakowskiego i województwa małopolskiego. Co istotne, Gmina Michałowice jest także częścią Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Od zachodu i południowego zachodu Gmina graniczy z Gminą Zielonki, od północy z Gminą Iwanowice, od wschodu z Gminą Kocmyrzów-Luborzyca, od południa zaś na wąskim odcinku z krakowskim powiatem grodzkim, czyli z Krakowem. Gmina

Michałowice stanowi 4,2% powierzchni powiatu krakowskiego i jest 15-ta pod względem liczby mieszkańców, na 17 gmin powiatu krakowskiego. Największą miejscowością gminy, zarówno pod względem obszarowym jak i pod względem zaludnienia jest miejscowość Michałowice.

Pod względem funkcjonalno–przestrzennym Gminy Michałowice szczególnie ważne są związki z terenami bezpośrednio otaczającymi. Gmina z terenami sąsiednimi posiada powiązania: krajobrazowe, gospodarcze, komunikacyjne oraz infrastrukturalne.

Powiązania o charakterze przyrodniczym i krajobrazowym z terenami sąsiednimi oraz terenami bardziej odległymi wynikają z położenia geograficznego w przeważającej części na obszarze Wyżyny Miechowskiej. Z kolei dobra jakość powietrza, w stosunku do centralnego obszaru aglomeracji krakowskiej, czynią Gminę atrakcyjną szczególnie dla mieszkańców Krakowa zainteresowanych wypoczynkiem weekendowym. Dodatkowo położenie Gminy Michałowice w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Krakowa, wpływa na występowanie silnych powiązań społeczno–gospodarczych między Krakowem, który stanowi duży rynek zbytu dla produktów rolnych wytwarzanych w Gminie oraz podstawowy rynek pracy dla osób szukających zatrudnienia poza rolnictwem i lokalnymi usługami. Kraków jest dla Gminy głównym ośrodkiem obsługi w zakresie usług ponadpodstawowych, umożliwiając dostęp do usług wyższego rzędu, których Gmina nie jest w stanie sama zapewnić. Obserwuje się zwiększone zainteresowanie Gminą Michałowice, jako miejscem zamieszkania w pobliżu Krakowa.

Ponadto Gmina Michałowice położona jest przy głównym szlaku komunikacyjnym, który stanowi droga krajowa nr 7, zapewniająca powiązanie z Krakowem i sąsiednimi powiatami województwa małopolskiego oraz innymi województwami, co czyni Gminę Michałowice również korzystnym miejscem dla lokalizacji działalności gospodarczej. [Gmina Michałowice, Położenie, <https://www.michalowice.malopolska.pl/gmina/polozenie>; ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE].

Diagnoza do Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030

DIAGNOZA

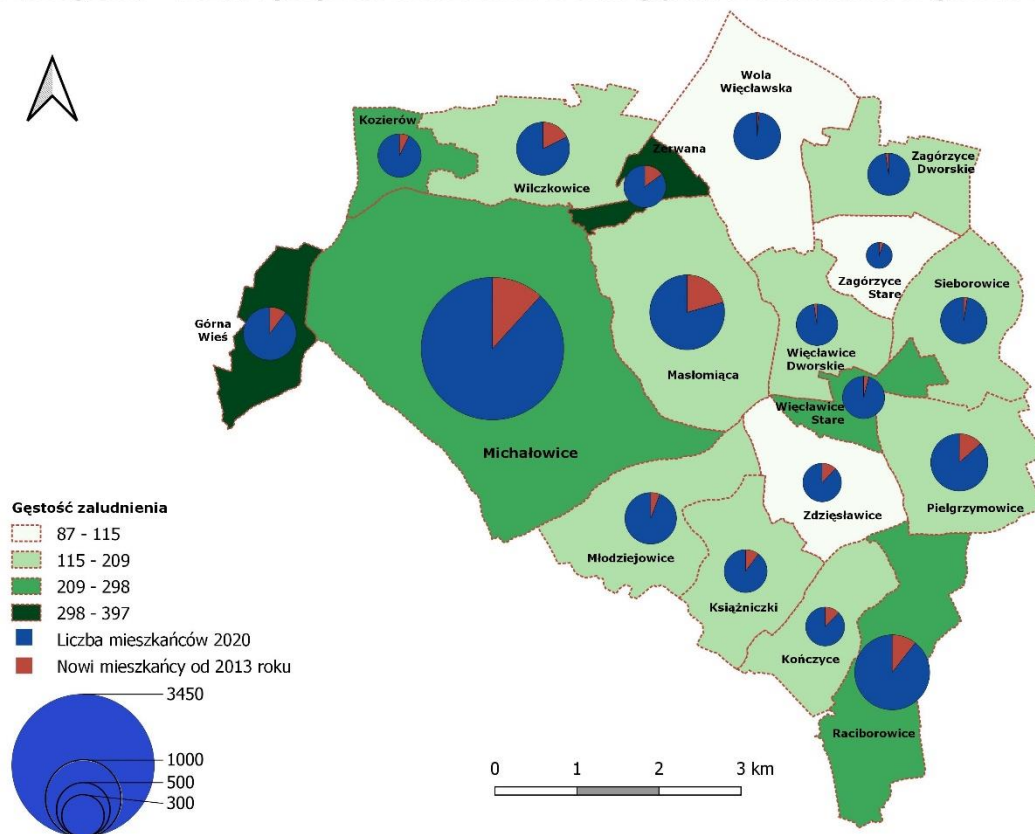
WYMIAR SPOŁECZNY

W tej części diagnozy przeanalizowano najważniejsze dane i wskaźniki dotyczące uwarunkowań standardu życia w Gminie Michałowice, m.in. usługi edukacyjne, pomoc społeczną, zapewnienie bezpieczeństwa, ochronę zdrowia, usługi z zakresu kultury i rekreacji.

Demografia

Mapa 2. Liczba i przyrost mieszkańców oraz gęstość zaludnienia w Gminie Michałowice

Demografia - liczba i przyrost mieszkańców oraz gęstość zaludnienia w gminie Michałowice

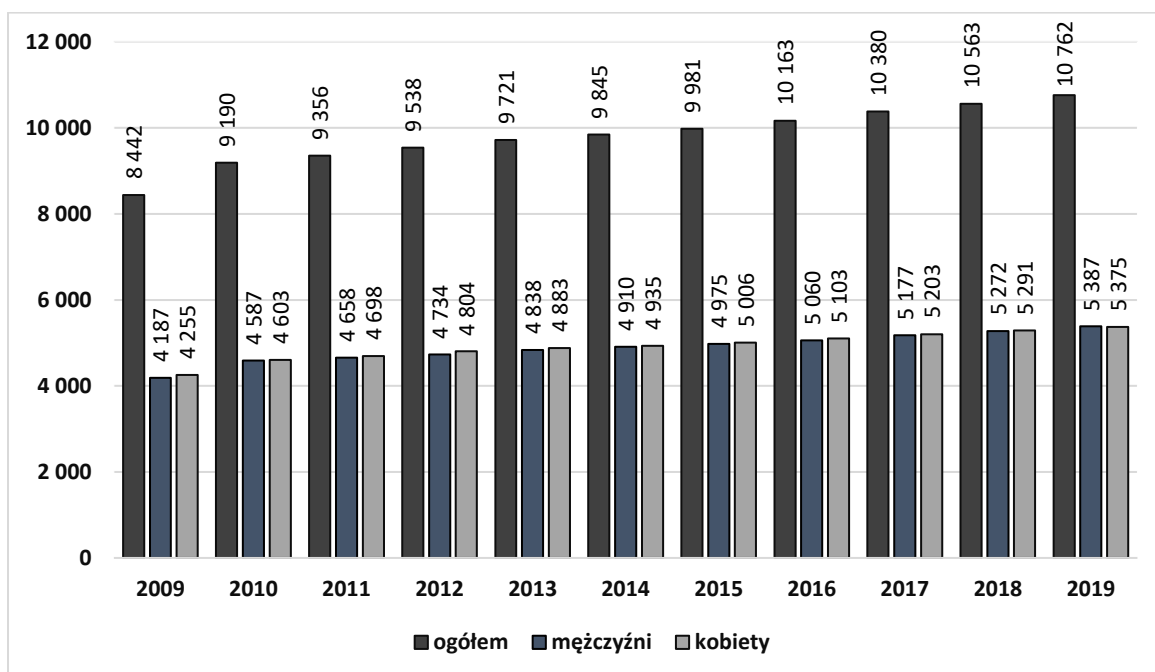
Źródło: Mapa została udostępniona przez Urząd Gminy Michałowice

Gminę Michałowice w 2019 roku zamieszkiwało 10 762 osoby, co stanowi w przybliżeniu około 3,85% w skali powiatu (279 239 osób). W stosunku do roku 2009 w Gminie przybyło 27,48% nowych mieszkańców. Zauważalny jest trend wzrostowy liczby mieszkańców Gminy (*Wykres 1*). Niewątpliwie jest to pozytywne zjawisko, które może wynikać z polepszających się warunków życia na terenie Gminy oraz zwiększającej się jej atrakcyjności dla nowych mieszkańców (szczególnie Krakowian). Wg danych z 2019 roku współczynnik feminizacji prezentujący wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, dla:

Gminy Michałowice wynosi 100; oznacza to, że na każdych 100 mężczyzn przypada 100 kobiet,

- Gminy Kocmyrzów-Luborzyca wynosi 102; oznacza to, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety,
- Gminy Zielonki wynosi 105, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 105 kobiet,
- Powiatu krakowskiego wynosi 104, czyli na każdych 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety [Polska w Liczbach, 2020].

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Michałowice w latach 2009-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

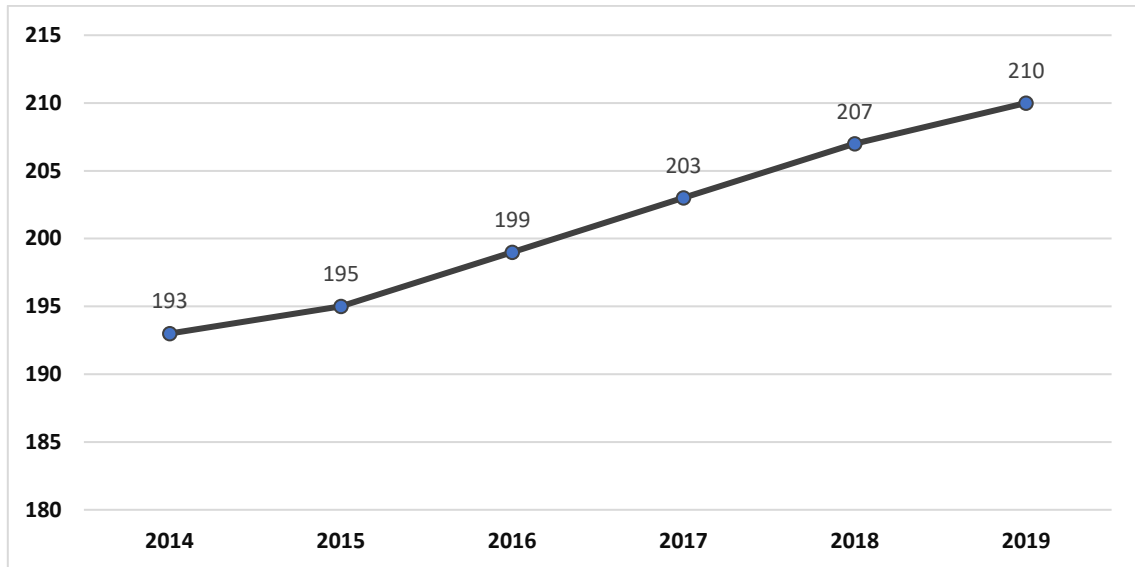
Gęstość zaludnienia w Gminie Michałowice na przestrzeni lat 2014-2019 wykazywała tendencję wzrostową. Gmina w porównaniu do średniej powiatu charakteryzuje się przeciętną gęstością zaludnienia. W 2019 roku:

- Gminę Michałowice zamieszkiwało 210 osób/1 km², przy liczbie ludności wynoszącej 10 762 osób (Wykres 2),
- Gminę Kocmyrzów-Luborzyca zamieszkiwało 195 /1 km² osób, przy liczbie ludności wynoszącej 15 776 osób,
- Gminę Zielonki zamieszkiwało 475 osób/1 km² przy liczbie ludności wynoszącej 23 092 osób) (Wykres 4),

- Powiat Krakowski zamieszkiwało 227 osób/1 km² przy liczbie ludności wynoszącej 279 239 osób.

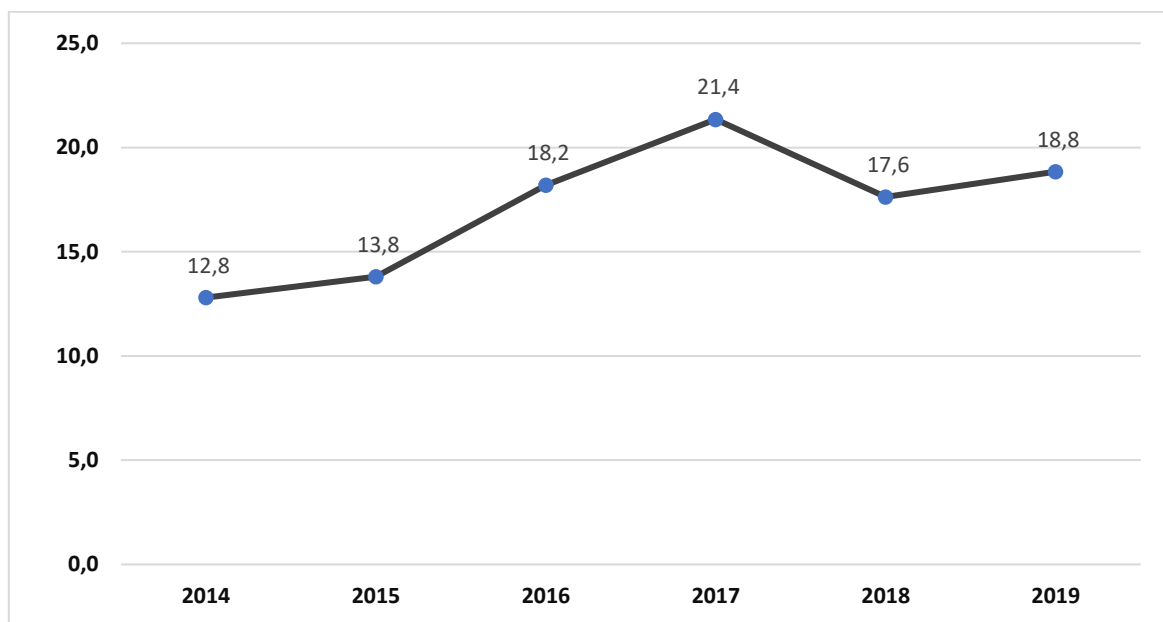
W Gminie Michałowice zauważalna jest również zmiana w liczbie ludności na 1000 mieszkańców (Wykres 3), wynikająca zarówno z dodatniej wartości przyrostu naturalnego, jak i salda migracji ludności.

Wykres 2. Gęstość zaludnienia w Gminie Michałowice - ludność na 1 km² (osoba)

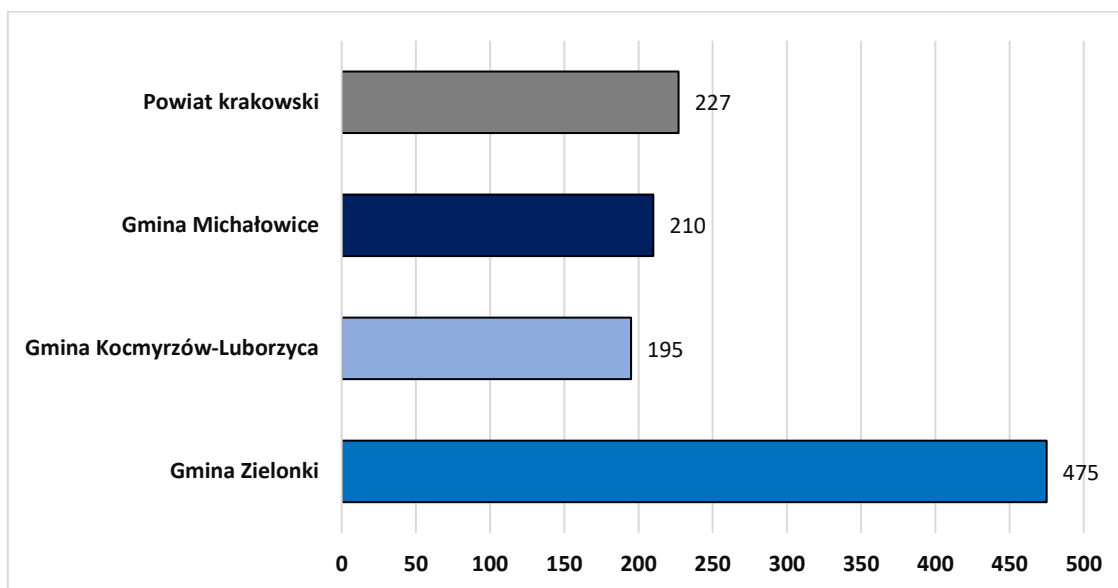
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 3. Gęstość zaludnienia w Gminie Michałowice - zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców (osoba)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

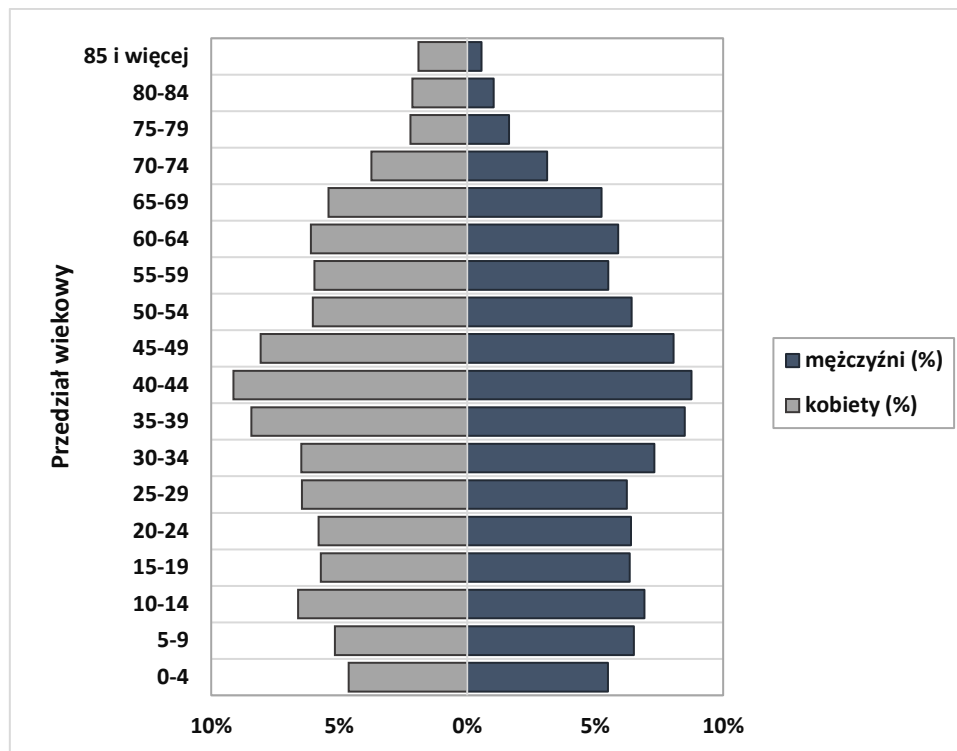
Wykres 4. Gęstość zaludnienia w Gminie Michałowice na tle wybranych jednostek samorządu terytorialnego w 2019 roku - ludność na 1 km² (osoba)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W Gminie Michałowice największy procent wśród populacji stanowią mieszkańcy między 35 a 49 rokiem życia (Wykres 5).

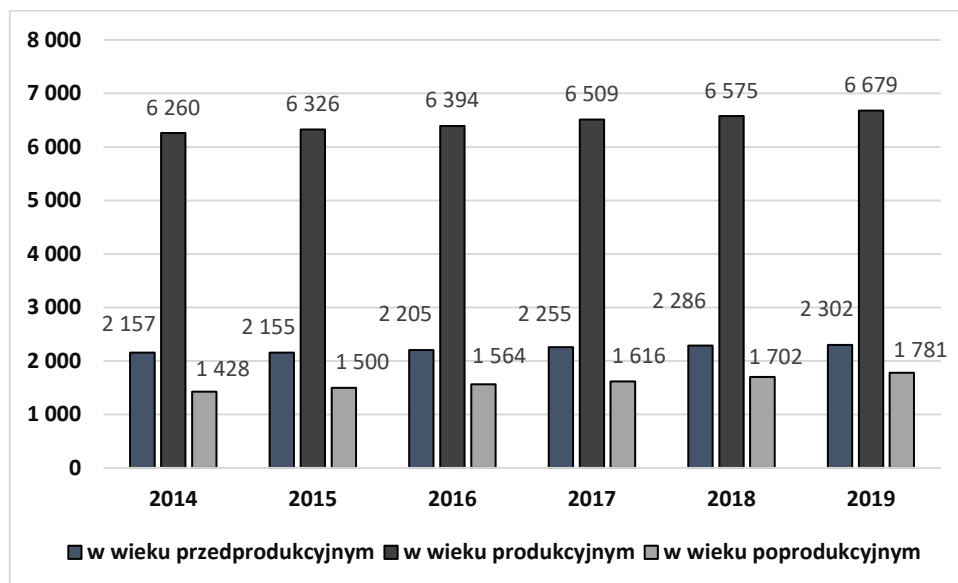
Wykres 5. Piramida wieku w Gminie Michałowice w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

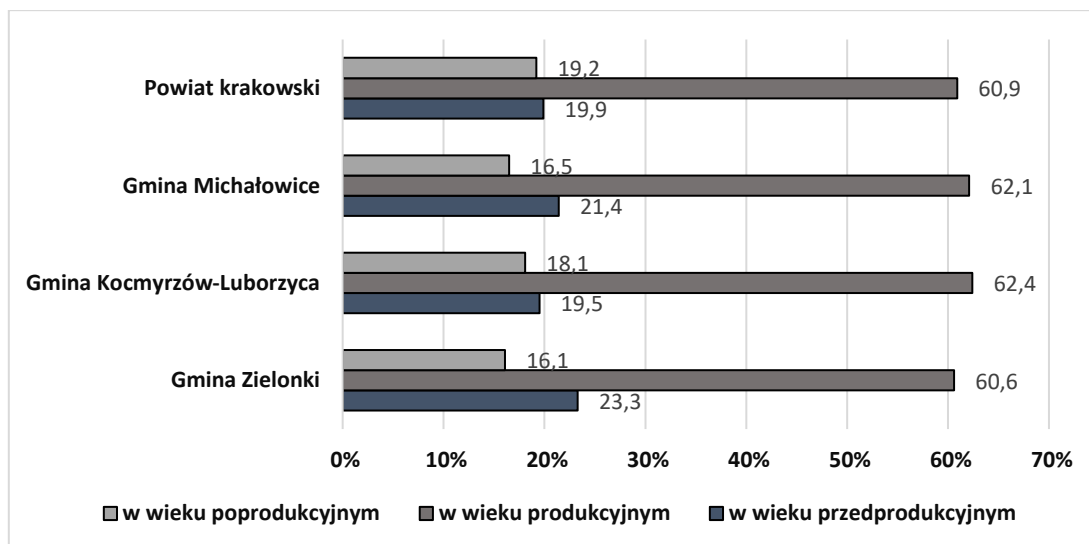
W 2014 roku liczba ludzi w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 2 157, w wieku produkcyjnym 6 260, poprodukcyjnym 1 428. W 2018 roku dane te nie uległy znaczącym zmianom. Mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym było 2 286 osób, w wieku produkcyjnym 6 575, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła 1 702. Rok później liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 2 302 osoby, w produkcyjnym 6 679 a w wieku poprodukcyjnym 1 781. Zauważalny jest naturalny wzrost liczby mieszkańców Gminy Michałowice w poszczególnych grupach wiekowych (Wykres 6). Dla porównania w Gminie Kocmyrzów-Luborzyca w 2019 roku zamieszkiwało 3 069 osób w wieku przedprodukcyjnym, 9 852 w wieku produkcyjnym oraz 2 855 w wieku poprodukcyjnym. W tym samym czasie w Gminie Zielonki mieszkało 5 377 osób w wieku przedprodukcyjnym, 13 990 w wieku produkcyjnym oraz 3 725 w wieku poprodukcyjnym (Wykres 7).

Wykres 6. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

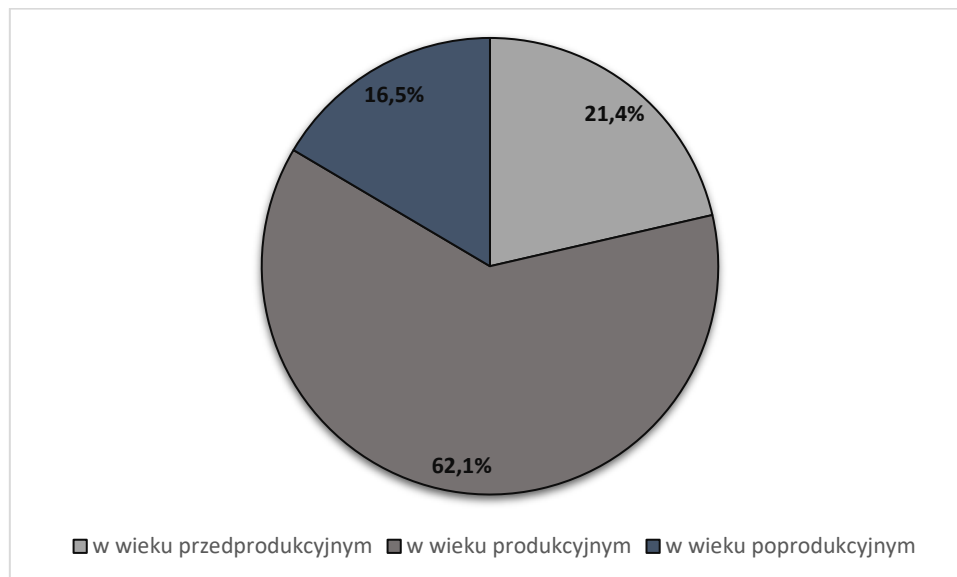
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku % ludności ogółem w Gminie Michałowice i w wybranych jednostkach terytorialnych w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 8. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Michałowice w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Przyrost naturalny w 2016 roku przyjął wartość 43, w 2017 roku 17, w 2018 roku 36 a w 2019 roku 2. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest tendencja spadkowo-wzrostowa w przyroście naturalnym w Gminie Michałowice (Tabela 2). Na nieregularny przyrost mogą wpływać różnorodne czynniki, w tym m.in. sytuacja materialna rodzin, stan opieki medycznej, sytuacja na rynku pracy itp.

Tabela 2. Przyrost naturalny ludności

Nazwa	2014	2015	2016	2017	2018	2019
przyrost naturalny	b.d.	b.d.	43	17	36	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wskaźniki obciążenia demograficznego w roku 2019 zwiększyły się w porównaniu do poprzednich lat (Tabela 3).

Tabela 3. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Michałowice

Nazwa	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	57,3	57,8	58,9	59,5	60,7	61,1
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	66,2	69,6	70,9	71,7	74,5	77,4

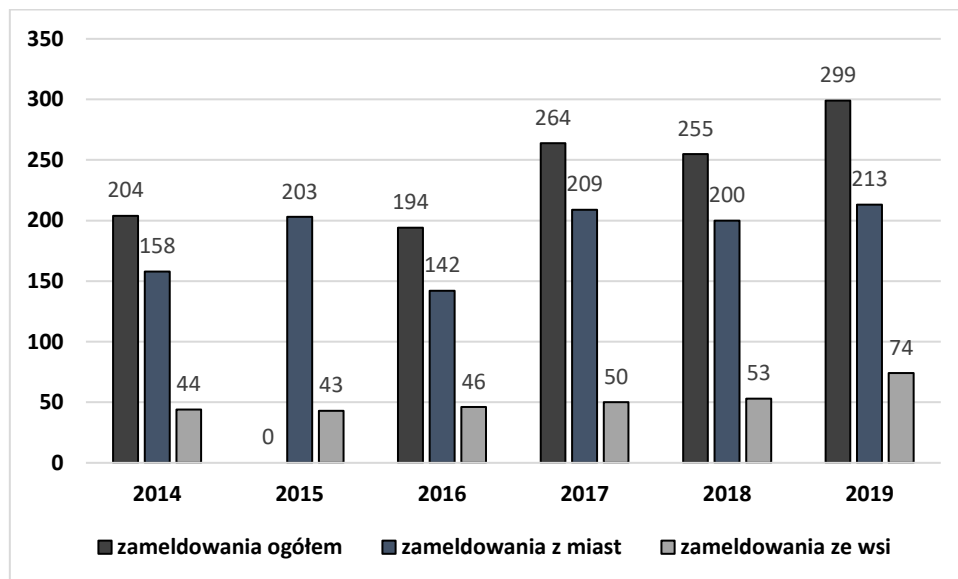
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	22,8	23,7	24,5	24,8	25,9	26,7
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	16,5	16,8	17,4	17,8	19,1	19,6
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	11,6	11,8	12,2	12,4	13,1	13,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Migracja

Poza przyrostem naturalnym na terenie gminy znaczący wpływ na stan oraz strukturę ludności mają migracje. Na przełomie lat 2014-2019 zauważalny jest wzrost ludności napływowej na teren Gminy (Wykres 9).

Wykres 9. Zameldowania w Gminie Michałowice w latach 2014-2019 (w osobach)

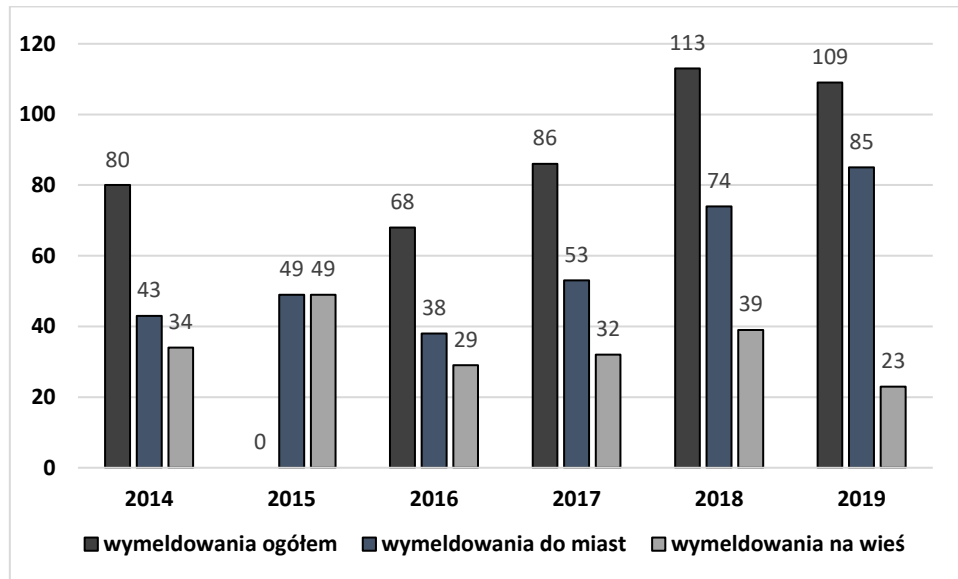
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS¹

Gmina Michałowice charakteryzuje się zauważalną tendencją wzrostową salda migracji. W 2019 roku zarejestrowano 299 zameldowań ogółem. To wzrost o 95 osób względem roku 2014. Wśród tych osób

¹ Ze względu na niedostateczną jakość danych dotyczących migracji zagranicznych na pobyt stały za 2015 r., dane te, a także dane o migracjach długookresowych, nie zostały opublikowane.

287 to zameldowania w ruchu wewnętrznym a 12 zameldowania z zagranicy. Liczba wymeldowań w 2019 roku kształtowała się na poziomie 109, z czego 85 stanowiły wymeldowania do miasta a 23 na wieś. Między 2016 a 2018 zauważalna była tendencja wzrostowa wymeldowań z gminy do obszarów miejskich.

Wykres 10. Wymeldowania w Gminie Michałowice w latach 2014-2019 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.²

Tabela 4. Migracje na pobyt stały w Gminie Michałowice w ruchu wewnętrznym i zagranicznym (według kierunków migracji)

Nazwa	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
zameldowania w ruchu wewnętrznym	osoba	202	246	188	259	253	287
zameldowania z zagranicy	osoba	2	0	6	5	2	12
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	osoba	77	98	67	85	113	108
wymeldowania za granicę	osoba	3	0	1	1	0	1
saldo migracji wewnętrznych	osoba	125	148	121	174	140	179
saldo migracji zagranicznych	osoba	-1	0	5	4	2	11

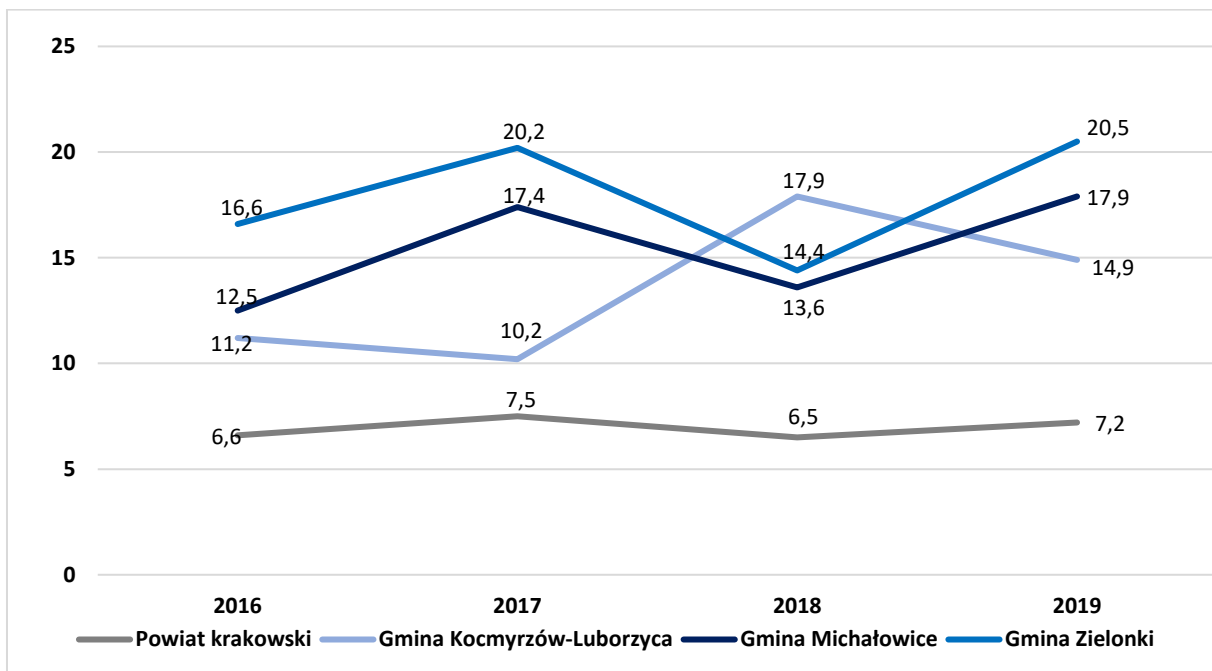
² Ze względu na niedostateczną jakość danych dotyczących migracji zagranicznych na pobyt stały za 2015 r., dane te, a także dane o migracjach długookresowych, nie zostały opublikowane.

saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	osoba	12,8	14,9	12,0	17,0	13,4	16,8
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób	osoba	-0,10	0,00	0,50	0,39	0,19	1,03

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Saldo migracji wewnętrznych było nieregularne z tendencją wzrostową. Na przełomie lat 2014-2019 wynosiło kolejno: 125, 148, 121, 174, 140 oraz 179. Saldo migracji zagranicznych od 2016 roku utrzymywało się na dodatnim poziomie. Ogólne saldo migracji na 1000 osób w 2019 roku wynosiło 17,9. W porównaniu do powiatu krakowskiego, gdzie ten wskaźnik w 2019 roku był równy 7,2, jest to bardzo wysoki wynik. W Gminie Kocmyrzów-Luborzyca: 2016 - 11,2; 2017 - 10,2; 2018 - 17,9; 2019 - 14,9. W Gminie Zielonki w latach 2016-2019 ten wskaźnik był nieregularny: 2016 - 16,6; 2017 - 20,2; 2018 - 14,4; 2019 - 20,5.

Wykres 11. Saldo migracji na 1000 osób w Gminie Michałowice oraz wybranych jednostkach terytorialnych w latach 2016-2019 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W Gminie Michałowice w latach 2016-2019 utrzymywało się dodatnie saldo migracji (Wykres 11). Wysokie saldo migracji należy wiązać z bliskością Krakowa oraz zachodzącym procesem suburbanizacji (polegającym na wyludnianiu się centrum i rozwoju stref podmiejskich), co w połączeniu z wysoką atrakcyjnością rezydencjonalną Gminy sprawia, że jej tereny stają się punktem docelowym osób, które

opuszczają miasto Kraków. Jednoczesna bliskość miasta umożliwia szybkie przemieszczanie się pomiędzy miejscem zamieszkania a pracą. Zjawisko to skutkuje spadkiem gęstości zaludnienia w mieście przy jednoczesnym wzroście liczby ludności na przedmieściach.

Proces suburbanizacji może wpłynąć na rozwój gminy zarówno pozytywnie jak i negatywnie.

Wpływ pozytywny przejawia się następująco:

- dodatkowe dochody podatkowe od napływowej ludności,
- zwiększająca się liczba mieszkańców, która przyczynia się do rozbudowy gminy (nowe inwestycje),
- rozwój sieci transportowych poprawiających komunikację między gminą a miastem,
- niższe koszty życia na obszarach podmiejskich,
- rozwój technologii i techniki,
- budowa nowych miejsc mieszkalnych / budowanie się młodych,
- zwiększenie atrakcyjności terenów zielonych gminy,
- wzrost bezpieczeństwa w gminie,

Wpływ negatywny przejawia się następująco:

- wydłużenie czasu potrzebnego na dojazd do pracy,
- utrudnienie w korzystaniu z podstawowych usług i wsparcia opiekuńczego,
- gmina jedynie jako teren sypialniany,
- niszczenie naturalnego ekosystemu i przyrody,
- zwiększenie potrzeb transportowych wewnątrz aglomeracji,
- szybka zmiana struktury demograficznej na terenie gminy,
- niewystarczająca liczba placówek,
- zaburzenie struktury i podział społeczeństwa ze względu na sytuację materialną.

Mieszkalnictwo

Jednym z istotnych wskaźników dotyczących jakości życia mieszkańców są warunki mieszkaniowe. Gminy mające dobre warunki mieszkaniowe oraz sprawną i rozbudowującą się infrastrukturę komunalną z natury będą bardziej atrakcyjne do osiedlenia się.

Na terenie Gminy Michałowice można zauważyć wzrost liczby budynków mieszkalnych na przestrzeni kilku minionych lat (pod pojęciem budynku należy rozumieć budynki mieszkalne i mieszkalno-usługowe jeśli posiadają jedno mieszkanie). W 2019 roku w gminie odnotowano obecność 3 692 budynków mieszkalnych, co w stosunku do roku 2014 stanowiło przyrost o około 17% (Tabela 5). W samym roku 2019 w gminie oddano do użytku 99 mieszkań. Szacunkowo na każdych 1000 mieszkańców oddano do użytku 9,20 nowych lokali [Polska w Liczbach]. Takie tempo rozwoju i tak dobra aktywność budowlana pozwala stwierdzić, że Gmina Michałowice charakteryzuje się wzrastającą atrakcyjnością do osiedlania się na jej terenie. Jednak na tle innych gmin Michałowice posiadają najmniejszą liczbę budynków mieszkalnych.

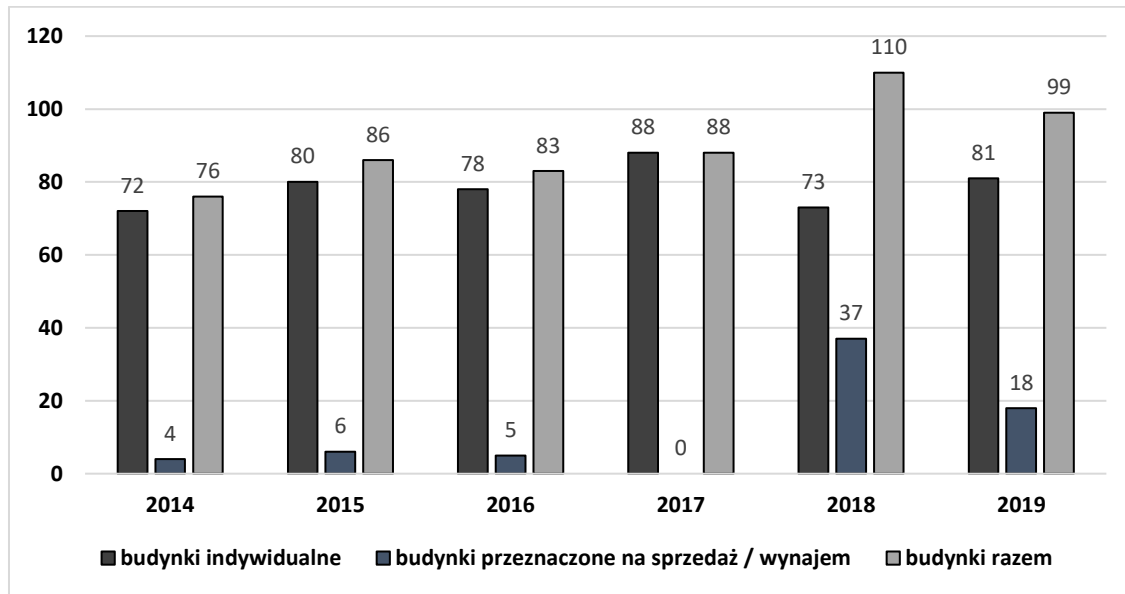
Tabela 5. Mieszkalnictwo. Budynki mieszkalne w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice						
Liczba budynków	3 145	3 214	3 290	3 373	3 474	3 692
Gmina Kocmyrzów-Luborzycza						
Liczba budynków	4 208	4 295	4 398	4 489	4 612	4 885
Gmina Zielonki						
Liczba budynków	5 963	6 159	6 372	6 558	6 756	7 213

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na przełomie lat 2014-2019 panowała sinusoidalna tendencja liczby mieszkań / domów oddanych do użytku mieszkańcom gminy. Liczba nieruchomości oddanych do użytku w 2019 roku wzrosła o 30% względem roku 2014 (Wykres).

Wykres 12. Liczba budynków na terenie Gminy Michałowice oddana do użytku w latach 2014-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Polska w Liczbach.

Przeciętny czas trwania budowy nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych w Gminie Michałowice, w przeliczeniu na miesiące, jest względnie niski. Kolejno w latach 2014-2019 wynosił on: 2014 - 48,7; 2015 - 46,6; 2016 - 46,8; 2017 - 64,0; 2018 - 40,6; 2019 - 51,2. Jest to niższy wynik niż w Gminie Kocmyrzów-Luborzyca, gdzie w tym samym okresie czas potrzebny na budowę budynków mieszkalnych wynosił między 50,3-57,6 miesięcy. Natomiast w Gminie Zielonki czas budowy wahał się od 33,8 do 44,1 miesięcy.

Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Michałowice w 2019 roku

Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań			Liczba mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne				
wodociąg	łazienka	centralne ogrzewanie	wodociąg	ustęp sputukiwany	łazienka	centralne ogrzewanie	gaz sieciowy
97,3	91,3	86,2	3 499	3 364	3 282	3 098	2 711

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Michałowice w latach 2014-2019 – wskaźniki

Lata	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	Mieszkania na 1000 mieszkańców	Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	Przeciętna liczba osób na 1 izbę
2014	124,7	40,0	320,9	5,02	3,12	0,62
2015	125,9	40,8	324,2	5,04	3,08	0,61
2016	126,7	41,3	326,2	5,06	3,07	0,61
2017	128,0	41,9	327,4	5,09	3,05	0,60
2018	128,7	42,7	331,4	5,11	3,02	0,59
2019	129,9	43,4	334,1	5,13	2,99	0,58

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w powiecie krakowskim w latach 2014-2019 – wskaźniki

Lata	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	Mieszkania na 1000 mieszkańców	Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	Przeciętna liczba osób na 1 izbę
2014	97,2	29,9	307,8	4,43	3,25	0,73
2015	97,9	30,3	309,9	4,44	3,23	0,73
2016	98,6	30,8	312,0	4,46	3,21	0,72
2017	99,4	31,2	314,1	4,48	3,18	0,71
2018	100,1	31,7	317,0	4,49	3,15	0,70
2019	100,7	32,1	319,1	4,51	3,13	0,69

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Obszar edukacyjny

Opieka żłobkowa

Tabela 9. Dzieci objęte opieką w żłobkach i w wieku żłobkowym - porównanie Gmin Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Gmina Michałowice							
dzieci w wieku do 3 lat	os.	304	300	324	320	334	304
dzieci objęte opieką w żłobkach	os.	12	15	35	34	56	63
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	%	3,9	5,0	10,8	10,6	16,8	20,7
Gmina Kocmyrzów-Luborzycza							
dzieci w wieku do 3 lat	os.	410	412	447	476	493	466
dzieci objęte opieką w żłobkach	os.	0	0	0	0	32	66
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	%	0,0	0,0	0,0	0,0	6,5	14,2
Gmina Zielonki							
dzieci w wieku do 3 lat	os.	690	673	717	725	785	780
dzieci objęte opieką w żłobkach	os.	40	34	30	23	30	28
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	%	5,8	5,1	4,2	3,2	3,8	3,6
Powiat krakowski							
dzieci w wieku do 3 lat	os.	8 119	8 092	8 300	8 555	8 883	8 767
dzieci objęte opieką w żłobkach	os.	190	204	301	398	524	604
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	%	2,3	2,5	3,6	4,7	5,9	6,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tab. 9.a Żłobki samorządowe i niesamorządowe - porównanie Gmin Michałowice, Kocmyrzów-Luborzycza, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2019
Gmina Michałowice		
żłobki samorządowe	szt.	0
żłobki niesamorządowe	szt.	2
Liczba miejsc w żłobkach samorządowych	os.	0
Liczba miejsc w żłobkach niesamorządowych	os.	71
Gmina Kocmyrzów - Luborzycza		
żłobki samorządowe	szt.	1
żłobki niesamorządowe	szt.	0
Liczba miejsc w żłobkach samorządowych	os.	66
Liczba miejsc w żłobkach niesamorządowych	os.	0
Gmina Zielonki		
żłobki samorządowe	szt.	0
żłobki niesamorządowe	szt.	2

Liczba miejsc w żłobkach samorządowych	os.	0
Liczba miejsc w żłobkach niesamorządowych	os.	30
Powiat krakowski		
żłobki samorządowe	szt.	3
żłobki niesamorządowe	szt.	16
Liczba miejsc w żłobkach samorządowych	os.	163
Liczba miejsc w żłobkach niesamorządowych	os.	423

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tab. 9.b Opiekunowie dzienni - porównanie Gmin Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2019
Gmina Michałowice		
opiekunowie dzienni	os.	-
Gmina Kocmyrzów - Luborzyca		
opiekunowie dzienni	os.	-
Gmina Zielonki		
opiekunowie dzienni	os.	8
Powiat krakowski		
opiekunowie dzienni	os.	15

Źródło: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Portal Informacyjno-Uslugowy

Gmina Michałowice na tle pozostałych gmin i powiatu krakowskiego charakteryzuje się największym przyrostem odsetka dzieci objętych opieką w żłobkach. W perspektywie lat 2014-2019 zwiększył się on o 16,8%. Finalnie pozwoliło to na poprawę sytuacji Gminy Michałowice w obszarze opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W 2019 roku 20,7% dzieci w Gminie Michałowice zostało objętych opieką w żłobkach, co znacznie przewyższa średnią dla porównywanych gmin i powiatu krakowskiego. Liczba miejsc zapewnionych dla najmłodszych mieszkańców Gminy jest jednak nadal nieadekwatna do potrzeb i nie pozwala na zagwarantowanie opieki każdemu dziecku, o czym świadczą też wyniki przeprowadzonej ankiety. Ankietowani wymienili budowę żłobka samorządowego, jako jedną z najistotniejszych inwestycji, które powinny zostać zrealizowane w najbliższych latach [Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych...

<https://bip.malopolska.pl/coemichalowice,m,340699,informacja-o-stanie-realizacji-zadan-oswiatowych.html>].

Tabela 10. Żłobki i kluby dziecięce w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
żłobki	ob.	1	1	1	1	2	2
miejsca ogółem	msc.	12	15	39	39	71	71
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
żłobki	ob.	0	0	0	0	1	1
miejsca ogółem	msc.	0	0	0	0	32	66
Gmina Zielonki							
żłobki	ob.	2	2	1	2	3	2
miejsca ogółem	msc.	54	39	30	23	50	30
Powiat krakowski							
żłobki	ob.	7	8	10	11	15	19
miejsca ogółem	msc.	221	236	376	445	586	669

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Do 2017 roku na terenie Gminy funkcjonował jeden żłobek - Niepubliczny Żłobek „Dolina Muminków” w Michałowicach. W 2018 roku powstała kolejna placówka - Niepubliczny Żłobek „Morska Kraina” w Kozierowie. Od 2018 roku liczba miejsc jest stała i wynosi maksymalnie 71 przyjęć. Na terenie Gminy Michałowice oraz w Gminie Kocmyrzów-Luborzyca i Zielonki nie funkcjonują kluby dziecięce, które od 2012 roku należą do form opieki instytucjonalnej dla dzieci do trzeciego roku życia [Centrum Obsługi Edukacji w Michałowicach,

<https://bip.malopolska.pl/coemichalowice,m,337370,zlobki.html>].

Wychowanie przedszkolne

Przez wychowanie przedszkolne rozumie się opiekę sprawowaną przez przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, przedszkola specjalne, a od roku 2008 zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne.

W Gminie Michałowice działają przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

Przedstawiony w Tabeli 11 wskaźnik liczby dzieci przypadających na jedno miejsce świadczy o wymagającej poprawy sytuacji dotyczącej dostępności usług opieki przedszkolnej.

Tabela 11. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat oraz dzieci przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	osoba	714	695	707	705	985	958
dzieci przypadające na jedno miejsce	osoba	1,56	1,43	1,34	1,27	1,05	1,59
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	osoba	601	656	677	756	770	827
dzieci przypadające na jedno miejsce	osoba	3,27	2,69	2,08	1,64	1,36	1,17
Gmina Zielonki							
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	osoba	743	798	734	771	852	870
dzieci przypadające na jedno miejsce	osoba	1,19	1,09	0,99	0,91	0,80	0,86
Powiat krakowski							
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	osoba	796	856	845	881	909	931
dzieci przypadające na jedno miejsce	osoba	1,35	1,26	1,13	1,04	0,97	1,13

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2019 roku w Gminie Michałowice na 1 miejsce przypadało 1,59 dziecka. Wskaźnik świadczy o znacznym obciążeniu przedszkoli w Gminie Michałowice i nienadążaniu z rozwojem infrastruktury edukacyjno-wychowawczej dla najmłodszych dzieci wobec potrzeb mieszkańców. Dane potwierdzają konieczność podjęcia zintegrowanych działań mających na celu budowę i przygotowanie placówek

wychowania przedszkolnego do przyjęcia większej liczby dzieci. Obecnie Gmina korzysta z oferty placówek niepublicznych w celu realizacji przez gminę zadań z zakresu edukacji przedszkolnej.

Tabela 12. Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
miejsca w przedszkolach	osoba	534,9	484,7	523,6	601,8	710,2	484,7
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
miejsca w przedszkolach	osoba	258,4	275,5	347,5	442,2	544,1	658,5
Gmina Zielonki							
miejsca w przedszkolach	osoba	717,7	634,0	730,5	796,9	888,2	857,4
Powiat krakowski							
miejsca w przedszkolach	osoba	611,0	558,7	633,5	681,1	739,9	653,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z przedstawionych danych wynika, że w perspektywie 2014-2019 roku w Gminie Michałowice odnotowano znaczący spadek liczby miejsc w przedszkolach publicznych w przeliczeniu na 1000 dzieci w grupie 3-6 lat, co wiąże się ze zmianami prawa oświatowego i obniżeniem wieku dzieci, którym gmina ma obowiązek zapewnić wychowanie przedszkolne. Dane pozyskane z ankiet wskazują na konieczność intensyfikacji działań mających na celu zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego.

Tabela 13. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Wiek	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
dzieci w wieku 3 – 6 lat	%	75,4	b.d.	71,0	76,9	97,1	95,7
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
dzieci w wieku 3 – 6 lat	%	62,7	b.d.	66,1	76,2	82,9	83,5
Gmina Zielonki							
dzieci w wieku 3 – 6 lat	%	74,1	b.d.	69,5	75,8	83,4	85,4
Powiat krakowski							
dzieci w wieku 3 – 6 lat	%	82,8	b.d.	83,0	88,8	92,5	93,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Dane (w Tabeli 13) pokazują, że w latach 2014-2019 zanotowano wzrost odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na tle porównywanych gmin oraz powiatu krakowskiego. Osiągnięte w 2018 i 2019 roku wyniki (97,1% i 95,7%) dzieci objętych opieką przedszkolną, przewyższają średnią dla powiatu krakowskiego. Obszar ten już od 2014 roku stanowił jeden z priorytetów Gminy i cechował się wysokim poziomem wykonywania zadań oświatowych. W 2015 roku nie przedstawiono informacji, ze względu na modyfikację metodologii obliczania wskaźnika w danym okresie sprawozdawczym [INFORMACJA O STANIE REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH W GMINIE MICHAŁOWICE, <https://bip.malopolska.pl/coemichalowice>]

Tabela 14. Dzieci w przedszkolach w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	osoba	313	b.d.	301	340	439	468

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci korzystających z opieki w przedszkolach w Gminie Michałowice stale wzrasta, z 313 w 2014 roku do 468 dzieci w roku 2019. W Gminie nie ma obecnie przedszkola samorządowego. Opieka przedszkolna jest zorganizowana w formie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, oraz w 5 przedszkolach niepublicznych, w których z wychowania przedszkolnego w 2019 roku korzystało 263 dzieci. Gmina oferuje dopłatę do kosztów utrzymania dziecka we wszystkich przedszkolach, do których są posyłane dzieci mieszkańców Gminy Michałowice (75% tzw. podstawowej kwoty dotacji dla przedszkoli niepublicznych i 100% tej kwoty dla przedszkoli publicznych; dotychczas żadne z przedszkoli nie skorzystało z dotacji). Ponadto Gmina Michałowice dokonuje refundacji kosztów wychowania przedszkolnego gminom, które obejmują wychowaniem przedszkolnym dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Michałowice.

W kwietniu 2017 roku została podjęta decyzja o przygotowaniach do budowy przedszkola samorządowego. Przedszkole będzie budynkiem jednopiętrowym, z 8 oddziałami przedszkolnymi, zapleczem kuchennym, placem zabaw i parkingiem. Pierwsze przedszkole samorządowe w gminie powstanie w Michałowicach przy ulicy Jana Pawła II na działce nr 599. Organizacja wychowania przedszkolnego jest w tej chwili jednym z najważniejszych przedsięwzięć Gminy Michałowice, a budowa pierwszego przedszkola samorządowego stanowi ważny etap długoletniej strategii rozwoju

oświaty w Gminie. [Gmina Michałowice, e-urząd, Nowe przedszkole w Michałowicach, <https://www.michalowice.malopolska.pl/aktualnosci/archiwum/2018/marzec/nowe-przedszkole-w-michalowicach>].

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

31 sierpnia 2019 r. straciła moc Uchwała nr XXXII/230/2017 Rady Gminy Michałowice z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie dostosowania szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę Michałowice do nowego systemu szkolnego. W związku z powyższym zdecydowano się na opracowanie planu sieci publicznych szkół podstawowych w oparciu o rozwiązania systemowe i analizę poziomu szkolnictwa w perspektywie 2014-2020 roku [UCHWAŁA NR VIII/.../2019 RADY GMINY MICHAŁOWICE, <https://bip.malopolska.pl/ugmichalowice,a,1595458,uchwala-nr-viii562019-rady-gminy-michalowice-z-dnia-29-kwietnia-2019r-w-sprawie-ustalenia-sieci-publ.html>].

W Gminie Michałowice sieć szkół podstawowych ustalona w związku z wejściem w życie reformy w roku 2017 pozostaje bez zmian – są to trzy szkoły podstawowe o pełnej strukturze organizacyjnej. W wyniku reorganizacji strukturalnej powstały nowe oddziały celem zapewnienia realizacji zadań oświatowych dostosowanych do potrzeb uczniów.

Tabela 15. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Nazwa	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
skolaryzacja brutto	%	74,88	71,94	79,81	78,62	82,51	85,12
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
skolaryzacja brutto	%	73,68	71,17	78,49	75,68	76,49	77,98
Gmina Zielonki							
skolaryzacja brutto	%	84,90	79,02	83,84	79,14	78,59	79,86
Powiat krakowski							
skolaryzacja brutto	%	88,35	84,48	91,11	89,73	90,43	91,24

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W latach 2014-2019 współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych utrzymywał się na niskim poziomie i wahał pomiędzy 71,94 a 85,12%. Część dzieci z gminy Michałowice uczęszcza do placówek oświatowych gmin ościennych, głównie gminy Kraków.

Na terenie Gminy Michałowice obserwowany jest systematyczny wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych. W latach 2014-2019 liczba uczniów realizujących nauczanie podstawowe w placówkach zlokalizowanych na terenie Gminy zwiększyła się o 52%. Liczba funkcjonujących szkół podstawowych jest stała i wynosi 3 placówki, do których należą:

- Szkoła Podstawowa w Michałowicach,
- Szkoła Podstawowa w Raciborowicach,
- Szkoła Podstawowa w Więclawicach Starych.

Tabela 16. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Nazwa	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice						
Uczniowie przypadający na 1 oddział	21	21	21	20	20	20
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca						
Uczniowie przypadający na 1 oddział	14	15	15	15	15	15
Gmina Zielonki						
Uczniowie przypadający na 1 oddział	21	21	20	20	20	20
Powiat krakowski						
Uczniowie przypadający na 1 oddział	17	17	16	16	16	16

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Średnia liczba uczniów na 1 oddział w Gminie Michałowice zmniejszyła się o jedną osobę w 2017 i obecnie utrzymuje się na tym samym poziomie.

Tabela 17. Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty w szkołach podstawowych

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
Nauczyciele ogółem	etat	38,66	43,54	44,35	53,2	64,34	71,61
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
Nauczyciele ogółem	etat	70,36	70,55	66,41	78,39	92,11	97,38
Gmina Zielonki							
Nauczyciele ogółem	etat	86,98	101,81	105,63	128,50	143,60	149,87
Powiat krakowski							

Nauczyciele ogółem	etat	1 299,97	1 391,86	1 374,40	1 637,50	1 944,64	2 056,11
--------------------	------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W związku z reformą oświaty w 2017 roku zwiększyła się liczba nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etaty w szkołach. W 2019 roku wyniósł on 71,61 etatu, co odpowiada 61 zatrudnionym w szkole podstawowej w Michałowicach, 37 w Raciborowicach i 37 w Więclawicach Starych.

Tabela 18. Szkoły podstawowe ogółem w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Nazwa	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	obiekt	3	3	3	3	3	3
oddziały w szkołach	oddział	29	32	32	39	46	48
uczniowie	osoba	620	669	656	776	920	944

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba szkół w latach 2014-2019 nie zmieniła się, zwiększa się natomiast liczba prowadzonych oddziałów; utrzymanie tej tendencji może w dłuższej perspektywie czasu przyczynić się do gorszych warunków nauki i zmniejszenia komfortu uczniów.

Gmina Michałowice przypisuje duże znaczenie odpowiedniemu finansowaniu zadań edukacyjnych. Realizowane są projekty mające na celu poprawę poziomu edukacji dzieci oraz zwiększenie kompetencji kadry nauczycielskiej tak, aby mogła skutecznie realizować swoją misję. Z budżetu gminy oraz państwa realizowane były projekty: *Narodowy Program Rozwoju Czytelności*, *Już pływam*, wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach, *Pomoce dydaktyczne – Aktywna tablica*, *Bezpieczna przyjazna szkoła*. Z kolei ze środków EFS rozwijane są programy skupiające się na efektywnym kształceniu i rozwijaniu zdolności uczniów, w tym m.in. *Erasmus plus*, *Michałowski Uniwersytet Dzieci* oraz *Młody da Vinci* - we współpracy z Wyższą Szkołą Humanitas w Sosnowcu, *Kalejdoskop Matematyczny* – we współpracy z Politechniką Krakowską, *Badanie wad postawy uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych (...)* z Powiatu Krakowskiego oraz *korekta wykrytej wady (...)* – we współpracy z Powiatem Krakowskim, *Vulcan kompetencji w małopolskich samorządach* – we współpracy z Vulcan sp. z o.o. *Edukacja ekonomiczna dzieci i seniorów - współpraca sektora finansowego z jednostkami samorządu terytorialnego* – we współpracy z Fundacją Bankowość dla Edukacji,

Ponadto w szkołach realizowanych było wiele innych projektów o charakterze edukacyjnym. Władze Gminy wspomagały uczniów poprzez przyznawanie stypendiów. System stypendialny funkcjonujący w gminie sprzyja rozwojowi zdolności oraz zainteresowań uczniów. Uczniowie znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej, mogą skorzystać z pomocy finansowej, bezpłatnych podręczników, dofinansowania do imprez i wycieczek szkolnych. Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, w 2019 roku wspierano dostęp do podręczników szkolnych - darmowy podręcznik dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum w ramach dotacji z budżetu państwa na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe. Koszt zadania wyniósł 74 851,99 zł.

W latach 2014-2019 w Gminie Michałowice realizowano projekty na rzecz poprawy jakości edukacji. Przykładowe przedsięwzięcia to: *Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w Gminie Michałowice*, *Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II*, *Bezpieczna i przyjazna szkoła*, *Wyprawka Szkolna*, *Współpraca z UNICEF*, *Comenius*.

Tab. 19.a Wyniki egzaminu ośmioklasisty w Gminie Michałowice w 2020 roku

rok	J. Polski			Matematyka			J. angielski		
	Liczba szkół z wynikiem			Liczba szkół z wynikiem			Liczba szkół z wynikiem		
	niskim	średnim	wysokim	niskim	średnim	wysokim	niskim	średnim	wysokim
2020	0	3	0	0	2	1	0	3	0

Źródło: Centrum Obsługi Edukacji w Michałowicach

Tab. 19.b Wyniki egzaminu ośmioklasisty w Gminie Michałowice w 2020 roku

SP w Michałowicach			SP w Raciborowicach			SP w Więclawicach Starych		
j. polski	matematyka	j. angielski	j. polski	matematyka	j. angielski	j. polski	matematyka	j. angielski
63	67	58	58	44	43	61	51	58

Źródło: Centrum Obsługi Edukacji w Michałowicach

Tab. 19.c Wyniki uczniów z egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów- Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Jed. Miary	J. polski	Matematyka	J. angielski
	Gmina Michałowice		
%	61	56	54
	Gmina Kocmyrzów-Luborzyca		
%	67	50	56

Gmina Zielonki		
%	67	63
Powiat krakowski		
%	63	53

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

[Raport o stanie Gminy Michałowice, 2019; Załącznik nr 1 do Uchwały nr 2187/17 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. bip.malopolska.pl].

Szkolnictwo średnie i wyższe

Na terenie Gminy Michałowice nie funkcjonują szkoły średnie. Młodzież korzysta z oferty edukacyjnej w sąsiednich gminach. Nie ma również uczelni wyższych - młodzi ludzie korzystają z oferty instytucji kształcenia miast akademickich, najczęściej Krakowa.

Szkolnictwo specjalne i poradnictwo

Szkoły przynależące do Gminy Michałowice wdrażają specjalną opiekę oraz tryby edukacji dostosowane do dzieci z dysfunkcjami i niepełnosprawnościami poprzez proponowanie i organizowanie nauczania indywidualnego i kształcenia specjalnego. Od 2016 roku z indywidualnego nauczania nie korzysta żaden uczeń szkół podstawowych. W 2019 roku, zgodnie z art. 39 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, realizowano dowóz dzieci do szkół na terenie Gminy Michałowice oraz dzieci niepełnosprawnych do szkół specjalnych.

Poradnictwo

Z Punktu Wsparcia i Pomocy Rodzinie w Michałowicach, świadczącego usługę specjalistycznego poradnictwa, skorzystało w 2019 roku ogółem 88 osób. Były to porady i konsultacje psychologiczne, prawne, socjalne. Bezpłatne usługi takich specjalistów jak: psycholog, psychoterapeuta, coach, prawnik i pracownik socjalny są niewystarczające wobec rosnących potrzeb mieszkańców Gminy. Mieszkańcy Gminy Michałowice zgłaszają potrzebę stworzenia poradni psychologiczno-pedagogicznej spełniającej wymogi rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. Rosnąca liczba dzieci na terenie gminy wskazuje na zwiększające się potrzeby diagnozowania, wydawania opinii i orzeczeń dotyczących kształcenia i wychowania miejscowych dzieci i młodzieży. Poradnia może

jednocześnie być ośrodkiem realizacji zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, a także realizacji wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci, co jest ważną potrzebą w zakresie działań na rzecz dzieci z dysfunkcjami - *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz.U z poz 1635) [Gminny ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach źródło: Gmina Michałowice <https://pcpr.powiat.krakow.pl/wp-content/uploads/pliki/Michalowice.pdf>].*

Obszar kultury

Działalność centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic

Na terenie Gminy Michałowice działa Centrum Kultury i Promocji w Michałowicach (CKiP), które prowadzi działalność w zakresie szerzenia kultury na terenie Gminy Michałowice. Jako jednostka kultury kształtuje wśród dzieci, młodzieży i dorosłych pozytywny model spędzania wolnego czasu odpowiadając za organizację imprez i wydarzeń kulturalnych. W raporcie o stanie gminy z 2019 wśród najważniejszych zadań instytucji wymieniono tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego. CKiP wspiera edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę oraz rozpoznaje, rozbudza i zaspokaja potrzeby oraz zainteresowania kulturalne mieszkańców. Centrum Kultury i Promocji w Michałowicach koordynowało w 2019 roku działalność 10 kół, klubów i sekcji, zrzeszających 130 uczestników.

Tabela 19. Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na terenie gminy Michałowice

Nazwa	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	ob.	1	1	1	1	1	1
imprezy	szt.	40	39	43	45	48	49
uczestnicy imprez	osoba	16 390	10 775	10 950	11 225	11 381	11 542
grupy artystyczne	szt.	11	13	13	13	13	13
członkowie grup artystycznych	osoba	203	274	274	275	275	265
koła / kluby / sekcje	szt.	2	8	8	8	9	10
członkowie kół / klubów / sekcji	osoba	81	120	120	125	128	130

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Dodatkowo, Centrum Kultury i Promocji wydaje Gazetę Gminy Michałowice, która jest źródłem wiedzy dla mieszkańców o działalności Urzędu Gminy, o akcjach kulturalnych i społecznych odbywających się w gminie. Gazeta jest bezpłatna i ogólnodostępna [Centrum Kultury i Promocji w Michałowicach <https://wmichalowicach.pl/ckip/?v=9b7d173b068d>].

Tabela 20. Liczba uczestników imprez na 1000 ludności w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
liczba uczestników imprez na 1000 ludności	osoba	1 673,0	1 086,3	1 085,6	1 094,9	1 088,2	1 084,7
Gmina Zielonki							
liczba uczestników imprez na 1000 ludności	osoba	497,2	639,0	448,9	568,2	1 007,6	661,8
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
liczba uczestników imprez na 1000 ludności	osoba	626,2	585,5	342,5	243,8	252,9	252,1
Powiat Krakowski							
liczba uczestników imprez na 1000 ludności	osoba	568,6	445,6	495,5	562,8	530,5	488,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Utrzymująca się w latach 2014-2019 średnia liczba uczestników imprez na 1000 ludności w Gminie Michałowice była bardzo wysoka. Liczna frekwencja świadczy zarówno o skuteczności działań CKiP Michałowice, jak i o dużym zainteresowaniu i zaangażowaniu mieszkańców w życie kulturalne regionu.

Tabela 21. Uczestnicy imprez organizowanych przez Gminę Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	osoba	16 390	10 775	10 950	11 225	11 381	11 542
wystawy	osoba	0	350	360	380	390	401
festiwale i przeglądy artystyczne	osoba	-	3 000	3000	3 050	3060	3082
koncerty	osoba	-	4500	4600	4 700	4800	4 815
występy zespołów amatorskich	osoba	1 300	-	-	-	-	-

występy artystów i zespołów zawodowych	osoba	4500	-	-	-	-	-
prelekcje, spotkania, wykłady	osoba	170	1200	1 200	1 200	1210	1 220
imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	osoba	690	500	520	530	550	500
konkursy	osoba	150	350	355	405	418	470
pokazy teatralne	osoba	-	200	215	220	230	240
konferencje	osoba	-	450	460	470	450	460
interdyscyplinarne	osoba	-	150	160	180	182	200
warsztaty	osoba	-	75	80	90	91	154

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Największe grono odbiorców stanowią organizowane od 2015 roku koncerty. Dużą popularnością cieszą się również festiwale i przeglądy artystyczne, które w 2019 roku zgromadziły bardzo liczną widownię (3082 osób). Przedsięwzięcia te mają służyć dobrej zabawie mieszkańców w każdym wieku, a co ważniejsze integracji i budowie poczucia wspólnoty lokalnej.

Tabela 22. Imprezy organizowane przez Gminę Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	szt.	40	39	43	45	48	49
wystawy	szt.	0	3	4	5	5	5
festiwale i przeglądy artystyczne	szt.	-	4	4	5	5	5
koncerty	szt.	-	6	7	7	8	9
występy zespołów amatorskich	szt.	5	-	-	-	-	-
występy artystów i zespołów zawodowych	szt.	3	-	-	-	-	-
prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	4	8	9	9	9	9
imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	szt.	12	2	2	2	3	3
konkursy	szt.	4	3	4	4	5	5
pokazy teatralne	szt.	-	2	2	2	3	3
konferencje	szt.	-	3	3	3	3	3
interdyscyplinarne	szt.	-	4	4	4	5	5
warsztaty	szt.	-	4	4	4	2	2
inne	szt.	12	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z roku na rok zwiększa się liczba organizowanych przez Gminę Michałowice imprez. W 2019 roku spośród 49 zorganizowanych wydarzeń najliczniejszą grupę stanowiły koncerty i prelekcje. Działania w dziedzinie kultury w Gminie Michałowice opierają się na rocznym planie imprez kulturalnych – wśród nich ważne miejsce zajmują te, które na stałe wpisały się w kalendarz i stanowią lokalną tradycję. Do najważniejszych wydarzeń należą: Kadrówka - Piknik Wolności, Małopolski Festiwal Orkiestr, Piknik z okazji Dnia Dziecka, Karuzela Marzeń - Festiwal Dziecięcych i Młodzieżowych Teatrów Amatorskich, Święto Kwitnącej Jabłoni, eliminacje gminne do kolejnych edycji Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego, Maraton Rowerowy MTB, a od 2019 roku - zawody biegowe Młyn Trail Michałowice. Ponadto CKIP wspiera sołectwa w organizacji lokalnych pikników [GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MICHAŁOWICE NA LATA 2017-2025

[http://www.rpo.malopolska.pl/download/program regionalny/rewitalizacja/041_Michalowice.pdf](http://www.rpo.malopolska.pl/download/program%20regionalny/rewitalizacja/041_Michalowice.pdf).

Tabela 23. Koła /kluby /sekcje Gminy Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Rodzaj	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
koła / kluby / sekcje	ogółem	szt.	2	8	8	8	9	10
koła / kluby / sekcje	plastyczne/techniczne	szt.	-	2	2	2	2	2
koła / kluby / sekcje	taneczne	szt.	0	2	2	2	2	2
koła / kluby / sekcje	teatralne	szt.	0	1	1	1	1	2
koła / kluby /sekcje	seniora/Uniwersytet Trzeciego Wieku	szt.	-	2	2	2	2	2
koła / kluby / sekcje	seniora	szt.	1	-	-	-	-	-
koła / kluby / sekcje	koło gospodyń wiejskich	szt.	-	1	1	1	2	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 24. Członkowie kół/klubów/ sekcji Gminy Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Rodzaj	Jedn.miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
członkowie kół / klubów / sekcji	ogółem	osoba	81	120	120	125	128	130
członkowie kół / klubów / sekcji	plastyczne/techniczne	osoba	-	23	23	24	25	26
członkowie kół / klubów / sekcji	taneczne	osoba	0	34	34	35	36	37
członkowie kół / klubów / sekcji	teatralne	osoba	0	14	14	15	15	15
członkowie kół / klubów / sekcji	seniora/Uniwersytet Trzeciego Wieku	osoba	-	34	34	35	35	35
członkowie kół / klubów / sekcji	seniora	osoba	30	-	-	-	-	-

członkowie kół / klubów / sekcji	koło gospodyń wiejskich	osoba	-	15	15	16	17	17
członkowie grup artystycznych - w tym dzieci i młodzież szkolna	ogółem	osoba	-	-	-	72	71	73

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Grupa kół, klubów i sekcji jest licznie reprezentowana przez grono aktywnych seniorów. Gmina Michałowice w celu stworzenia warunków do uczenia się przez całe życie, poznawania nowych technologii i uczestnictwa w edukacji międzypokoleniowej osób starszych, zapewniła budynek w Mastomiącej, który stanowi jednocześnie siedzibę *Klubu Seniora* i *Przestrzeni Seniora*. Zapewnienie starszym mieszkańcom szerokiej oferty wydarzeń kulturalnych, warunków do rozwoju aktywności własnej w różnych formach działalności było i będzie ważnym celem rozwoju Gminy. O popularności organizowanych aktywności świadczy duża frekwencja mieszkańców 50+ w zajęciach ruchowych (joga, tańce w kręgu, gimnastyka 50+), wycieczkach oraz dorocznym Balu Seniora [http://gops.michalowice.malopolska.pl/sites/default/files/info_klub_seniora.pdf].

Tabela 25. Kursy organizowane przez Gminę Michałowice i ich uczestnicy

Nazwa	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	szt.	0	12	14	18	21	23
języków obcych	szt.	0	7	7	8	11	12
plastyczne	szt.	0	1	2	3	3	3
nauki gry na instrumentach	szt.	0	3	3	3	3	3
wiedzy praktycznej	szt.	0	0	0	1	1	2
tańca	szt.	0	1	2	3	3	3
ogółem	osoba	0	102	132	184	204	205
języków obcych	osoba	0	54	62	65	82	81
plastyczne	osoba	0	14	28	30	32	30
nauki gry na instrumentach	osoba	0	26	26	45	46	48
wiedzy praktycznej	osoba	0	0	0	12	13	14
tańca	osoba	0	8	16	32	31	32

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2019 roku zorganizowano w Gminie Michałowice 23 kursy, w których łącznie wzięło udział 205 osób. Największą popularnością wśród uczestników cieszyły się kursy języków obcych (Tabela 25).

Tabela 26. Pracownie specjalistyczne działające w jednostce

Nazwa	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
fotograficzne	szt.	0	0	0	1	1	1
plastyczne	szt.	0	1	1	1	1	1
muzyczne	szt.	0	1	1	1	1	1
ceramiczne	szt.	0	0	0	0	0	1
multimedialne (do nauki języków obcych)	szt.	0	0	0	0	0	1
sale baletowe/taneczne	szt.	0	1	1	1	1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Centrum Kultury i Promocji chętnie wspiera wszelkie inicjatywy kulturalne. Oprócz koordynowania zajęć, zespołów, wydawania Gazety, Centrum Kultury organizuje lub współorganizuje liczne kursy. Bazą dla działalności kulturalnej w Gminie Michałowice jest lokalny budynek Centrum Kultury. Brakuje w innych miejscowościach Gminy dobrze urządzonej i wyposażonej świetlic z myślą o organizacji kameralnych koncertów, przedstawień i spotkań tematycznych dla mieszkańców w każdym wieku, w tym dla dzieci, młodzieży i seniorów. Na nierównomierny dostęp do miejsc integracji społecznej, spotkań warsztatowych, rozmaitych form spędzania wolnego czasu w poszczególnych wsiach Gminy Michałowice zwrócili uwagę liczni członkowie stowarzyszeń, kół, klubów, sekcji i grup artystycznych³.

Ważne miejsce na mapie kultury ma powstałe w 2016 roku Kino za Rogiem, którego koordynacją i obsługą zajmuje się CKIP.

³ Wniosek opracowany na podstawie spotkań z mieszkańcami Gminy Michałowice. Były one realizowane w formie warsztatów, które miały na celu pomóc w określeniu mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w kontekście rozwoju Gminy. Zebrane dane ilościowe oraz jakościowe z przeprowadzonego badania zamieszczono w dokumencie „Raport. Badanie opinii mieszkańców Gminy Michałowice w związku z przystąpieniem do prac nad dokumentem Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030”.

Tabela 27. Kina stałe na terenie Gminy Michałowice

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	ob.	0	0	1	1	1	1
sale	-	0	0	1	1	1	1
miejsca na widowni	msc.	0	0	60	60	60	60
seanse ogółem	-	0	0	74	140	158	162
widzowie ogółem	Osoba	0	0	1876	3920	3935	3983

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Kultura stanowi ważny obszar w strategii rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030. W latach 2014-2020 do najważniejszych motorów rozwoju i zasobów lokalnych, czyli czynników najsilniej wpływających na pozytywne, oczekiwane zmiany we wspólnocie, wskazano na drugim miejscu kulturę i wizerunek w oczach mieszkańców, jako te, które należy w pierwszej kolejności wzmacniać (na 9 możliwych). W dotychczasowej strategii rozwoju Gminy Michałowice (l. 2014-2020) wśród czterech mocnych stron w analizie SWOT zaliczono aż dwie odnoszące się do obszaru kultury, są to: tradycje Kadrówki i uroczystości z nią związane oraz działalność kulturalna rozpoznawalnych w regionie organizacji pozarządowych [STRATEGIA ROZWOJU GMINY MICHAŁOWICE NA LATA 2014 – 2020 http://archiwum.michalowice.malopolska.pl/pliki/gmina_45_Michalowice_-_dokument_strategii+organizacje.pdf].

W przypadku zrealizowania planów budowy wielofunkcyjnego miejsca targowego w miejscowości Michałowice, które obok swojego zasadniczego przeznaczenia (możliwości zakupu produktów spożywczych od lokalnych rolników) ma pełnić również funkcję rekreacyjną, rozrywkową i kulturalną, mieszkańcy zyskają nowe miejsce dla lokalnych wydarzeń. Zyskają przestrzeń na przenośną scenę, „strefę relaksu” - ogólnodostępny grill, ławki, stoliki piknikowe, plac zabaw dla najmłodszych, siłownia na świeżym powietrzu dla młodzieży, dorosłych i seniorów, miejsce pod lodowisko.

Ochrona zdrowia

Według danych statystycznych na terenie Gminy Michałowice działają 4 obiekty ambulatoryjne na ponad 10 000 mieszkańców, co świadczy o przeciętnej dostępności tego typu placówek dla mieszkańców (Tabela 28). Rozpatrując liczbę przychodni lekarskich przypadających na 1000

mieszkańców Gmina oferuje warunki porównywalne ze średnią powiatu krakowskiego, jednakże nieco gorsze niż w sąsiadujących gminach Zielonki i Kocmyrzów-Luborzyca.

Tabela 28. Podmioty ambulatoryjne (stan w dniu 31 XII)

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
przychodnie ogółem ⁴	ob.	4	4	4	4	5	4
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	4	4	4	4	5	4
Gmina Zielonki							
przychodnie ogółem	ob.	12	11	12	12	12	11
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	6	5	6	5	5	5
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
przychodnie ogółem	ob.	7	7	9	9	8	8
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	5	5	6	6	5	5
Powiat Krakowski							
przychodnie ogółem	ob.	112	114	118	128	128	124
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	4	4	4	5	5	4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2019 roku na terenie gminy funkcjonowały 2 apteki, podczas gdy w latach 2014-2015 dla mieszkańców były dostępne 3 takie obiekty, co spowodowało wzrost liczby mieszkańców przypadających na jeden obiekt do 5 381. Zmniejszyła się o połowę liczba zatrudnionych magistrów farmacji z 6 w 2014 roku do 3 w roku 2019. W Gminie Zielonki w 2019 roku do dyspozycji mieszkańców były 4 apteki, przy czym jedna apteka ogólnodostępna przypadła na 5 773 mieszkańców. W gminie Kocmyrzów-Luborzyca w 2019 roku odnotowano 3 apteki, przy czym na jedną placówkę przypada 5 259 osób.

Gmina Michałowice stara się dbać o rozwój sektora ochrony zdrowia oraz o przedmiotowe inwestycje. Gmina skorzystała z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 pobierając środki z Europejskiego Funduszu Regionalnego w celu termomodernizacji budynku Ośrodka Zdrowia w Michałowicach. Wartość projektu wyniosła 601 909,33 zł z czego

⁴ Bank Danych Lokalnych określa: Podmioty ambulatoryjne (stan w dniu 31 XII) (Wymiary: Rodzaje placówek) - W roku 2009 brak informacji dla części miejskiej i części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich. Do 2011 roku łącznie Przychodnie funkcjonowały również pod nazwą Placówki opieki zdrowotnej. Od 2012 roku łącznie z przychodniami MON (Ministerstwo Obrony Narodowej) i MSWiA (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji).

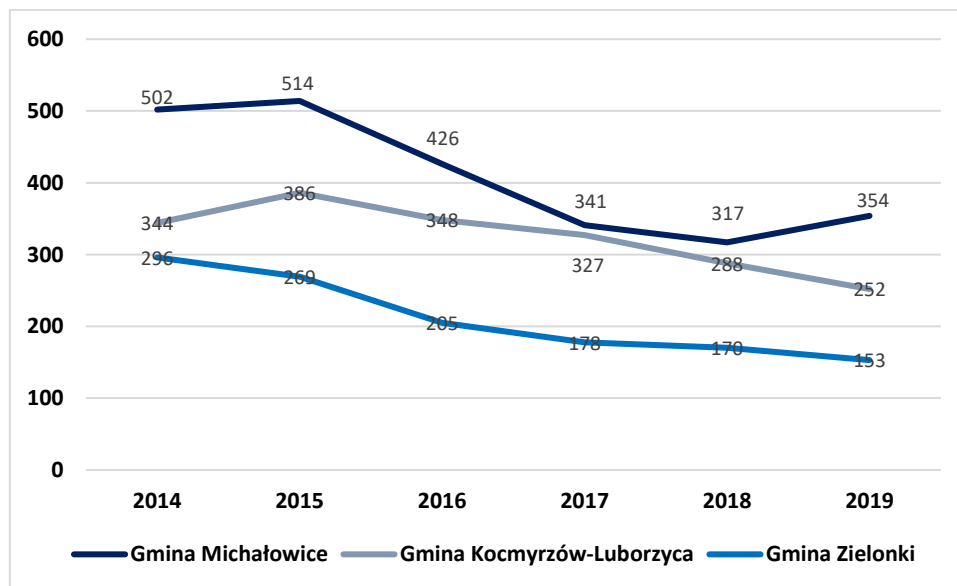
dofinansowanie z Unii Europejskiej to kwota 224 411,44 zł. [Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Michałowicach <https://mapadotacji.gov.pl/projekty/776166/>].

Pomoc społeczna

Istotnym aspektem wpływającym na jakość życia mieszkańców jest zaspokojenie ich podstawowych potrzeb socjalno-bytowych. Instytucje polityki społecznej świadczące pomoc osobom i rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych zajmują ważną pozycję w strukturze polityki gminy. Identyfikują i rozpoznają konkretne potrzeby i problemy mieszkańców oraz wdrażają komponenty systemu naprawczego, które mają zmienić ich sytuację.

W 2019 roku z pomocy społecznej w Gminie Michałowice skorzystały 354 osoby, co stanowiło 3% całkowitej liczby mieszkańców gminy. W 2014 roku odsetek ten wynosił 5%. Zauważalny jest spadek o 2 punkty procentowe (Wykres 12). Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych dla rodzin są najniższe w stosunku do innych sąsiadujących z gminą obszarów.

Wykres 12. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Michałowice oraz w wybranych jednostkach terytorialnych w latach 2014-2019 (osoba na 10 tys. ludności).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na przełomie lat 2014-2019 zauważalny jest spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Z upływem lat oraz wobec zmiany sytuacji gospodarczej spada w Gminie Michałowice liczba osób poniżej kryterium dochodowego z 240 osób w 2014 roku do 124 w 2019. Może to wskazywać na podwyższenie poziomu życia oraz wzrost zamożności mieszkańców Gminy Michałowice (Tabela 29).

Tabela 29. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku

Nazwa	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	osoba	492	510	430	350	332	377
poniżej kryterium dochodowego	osoba	240	233	185	133	120	124
powyżej kryterium dochodowego	osoba	252	277	245	217	212	253

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zauważalne jest wspieranie sektora pomocy społecznej oraz rozbudowywanie go. W 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach ogłosił projekt „Poza schematem-zmiana modelu funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach”, który trwał od stycznia 2018 do czerwca 2019 roku. Projekt był realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w obrębie skutecznej pomocy społecznej z Europejskiego Funduszu Społecznego. Jego celem było poprawienie jakości pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach, poprzez wdrożenie nowego modelu funkcjonowania ośrodka, polegającego na oddzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej oraz świadczenia usług socjalnych. Grupę docelową stanowiło 12 osób, w tym 9 pracowników Sekcji Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej, 1 osoba pracująca na Stanowisku ds. pierwszego kontaktu i 2 osoby stanowiące kadrę zarządzającą ośrodka. Wartość projektu oszacowano na 188 336,00 zł z czego 158 729,58 zł zostało dofinansowane z Unii Europejskiej. Inną inicjatywą Gminy był projekt „Nowe perspektywy II” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Projekt był realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach i ma na celu aktywizację społeczno-zawodową osób korzystających z pomocy i wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem. Celem jest przeciwdziałanie zjawisku wyuczonej bezradności u tych osób a także wśród członków ich rodzin, stanowiących ich najbliższe otoczenie. Projekt zakładał utworzenie Klubu Integracji Społecznej, dzięki któremu możliwa będzie aktywizacja zawodowa osób uczestniczących w zajęciach Klubu oraz zwiększenie ich kompetencji osobistych i społecznych,

wzmocnienie umiejętności podejmowania decyzji i określania celów życiowych, podniesienie kompetencji zawodowych uczestników, wzmocnienie umiejętności związanych z funkcjonowaniem w grupie społecznej. Wartość projektu oszacowano na 779 230,78 zł, gdzie 662 346,16 zł zostało dofinansowane z Unii Europejskiej.

Mieszkańcy Gminy Michałowice mogą skorzystać z Punktu Wsparcia i Pomocy Rodzinie, który funkcjonuje w centrum Michałowic. Można w nim skorzystać z bezpłatnego wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego.

Na terenie Gminy Michałowice funkcjonuje Centrum Wolontariatu „Wkręceni w Pomoc”, które działa w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach. Wolontariat zrzesza różne grupy społeczne, w tym dzieci i młodzież oraz dorosłych z terenu gminy Michałowice. Do zadań inicjatywy jaką jest „Wkręceni w Pomoc” należą: współorganizowanie programów i projektów o charakterze animacyjnym, aktywizacyjnym i integracyjnym; współuczestniczenie w tworzeniu, realizowaniu i rozwijaniu lokalnych projektów i programów z zakresu pomocy społecznej; angażowanie się w działania na rzecz społeczności lokalnej Gminy Michałowice; aktywne uczestniczenie w akcjach charytatywnych realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne gminne jednostki organizacyjne; rozpowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji o działalności wolontariatu oraz towarzyszącej jej idei.

Tabela.. Korzystający ze świadczeń rodzinnych

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	272	265	279	297	293	250
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	os.	519	488	531	569	561	497
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	os.	469	446	488	524	523	471
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	21,8	20,7	22,4	23,6	23,0	20,5
Gmina Zielonki							
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	307	273	313	313	320	284

dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	os.	554	530	601	614	642	563
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	os.	496	481	565	572	600	525
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	10,7	10,2	11,4	11,1	11,5	9,8	10,7
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	429	455	504	500	470	388
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	os.	890	897	986	973	906	779
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	os.	800	808	897	892	835	715
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	27,4	27,7	30,3	30,0	27,8	23,4
Powiat Krakowski							
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	7 043	6 612	7 335	7 407	7 512	6 698
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	os.	13 607	12 954	14 419	14 537	14 702	13 327
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	os.	12 415	11 853	13 304	13 487	13 708	12 440
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	23,3	22,3	24,8	25,0	25,0	22,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela.. Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1 363	1 330	1 764	1 971	2 046	2 078
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	938	825	1 013	1 147	1 107	994
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	224	225	240	250	269	333
Gmina Zielonki							

kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1 888	2 140	2 694	2 892	3 043	3 026
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	1 022	1 020	1 248	1 271	1 295	1 118
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	512	529	533	560	586	698
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	2 443	2 794	3 489	3 596	3 458	3 504
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	1 561	1 620	1 983	1 992	1 826	1 576
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	456	463	477	470	494	592
Powiat Krakowski							
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	39 358	42 883	53 802	57 260	58 261	58 472
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	24 836	24 097	29 084	30 139	29 777	26 916
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	7 698	7 812	7 917	7 923	8 307	10 092

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy Michałowice brakuje Placówki Wsparcia Dziennego.

Bezpieczeństwo

Jednym z najważniejszych zadań gmin jest zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia i funkcjonowania, poprzez dbanie o porządek publiczny i bezpieczeństwo, ochronę przeciwpożarową oraz przeciwpowodziową.

Podczas warsztatu przeprowadzonego z mieszkańcami Gminy, utożsamili oni pojęcie bezpieczeństwa z większą liczbą oświetlenia, chodników, dróg, przejść dla pieszych, progów zwalniających, oświetleniem drogowym, z wolnością słowa, zaufaniem względem swoich sąsiadów.

Rysunek 3. Skojarzenie mieszkańców Gminy Michałowice z słowem „bezpieczeństwo”

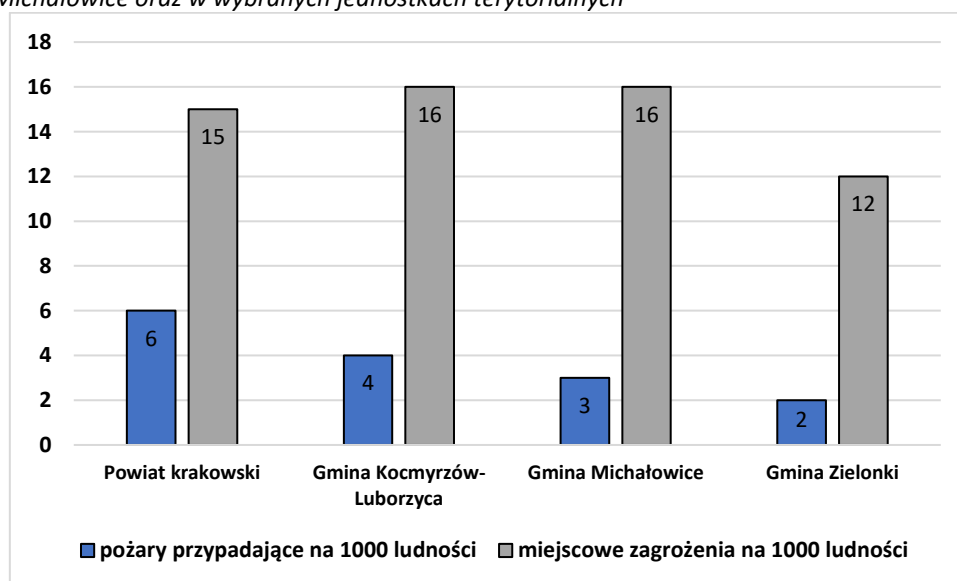
oświetlenie drogi
 wolność słowa
 przejścia dla pieszych
 sygnalizacja świetlna
 chodniki
 zaufanie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opinii mieszkańców Gminy Michałowice uzyskanych podczas spotkań warsztatowych w 2020 r.

Na terenie Gminy Michałowice o bezpieczeństwo publiczne dba głównie Ochotnicza Straż Pożarna (w Michałowicach, Wilczkowicach, Więctawicach, Woli Więctawskiej, Zagórzycach, Raciborowicach, Książniczkach). Nie ma posterunku policji. Najbliższy komisariat znajduje się w Zielonkach, który swoimi działaniami obejmuje również sąsiednie gminy.

Ważną kwestią jest bezpieczeństwo drogowe, którego podstawowym elementem są chodniki przy ruchliwych drogach. Mieszkańcy gminy podczas warsztatu mającego na celu określenie mocnych i słabych stron w funkcjonowaniu Gminy Michałowice jako jeden z głównych problemów wymieniali niewystarczającą ilość chodników.

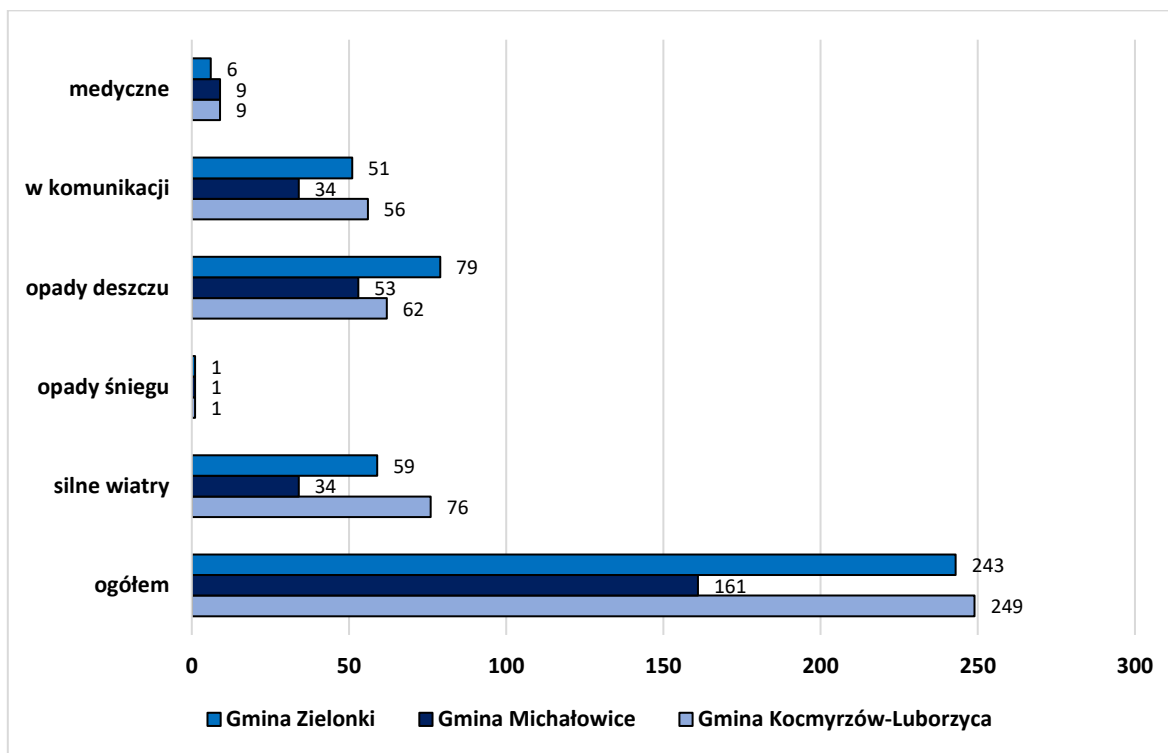
Wykres 13. Pożary przypadające na 1000 ludności oraz miejscowe zagrożenia na 1000 ludności w 2019 roku w Gminie Michałowice oraz w wybranych jednostkach terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Pod względem pożarów przypadających na 1000 mieszkańców Gmina Michałowice na tle wybranych jednostek terytorialnych, zajmuje korzystne miejsce. W Gminie w 2019 roku miały miejsce tylko 3 pożary na 1000 ludności, czyli dwukrotnie mniej niż wynosi średnia powiatu krakowskiego. Z kolei pod względem miejscowych zagrożeń na 1000 ludności w Gminie Michałowice sytuacja była porównywalna ze średnią powiatu krakowskiego.

Wykres 14. Miejscowe zagrożenia według rodzaju zagrożenia w Gminach Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca oraz Zielonki w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Miejscowych zagrożeń w Gminie Michałowice obserwuje się stosunkowo mniej niż w Gminie Zielonki czy Gminie Kocmyrzów-Luborzyca. Zagrożenia w komunikacji, czy zagrożenia związane z opadami deszczu oraz silnymi wiatrami są wyraźnie mniejsze w Gminie Michałowice. Potwierdza to też liczba zagrożeń ogółem, która dla Gminy Michałowice w 2019 roku wynosiła 161, tymczasem w pozostałych dwóch gminach plasowała się na poziomie około 250 przypadków (Wykres 14).

Aktywność społeczna

Kultura fizyczna, sport, rekreacja

Tabela 30. Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS

Kategoria	Jedn. Miary	2014	2016	2018
kluby	szt.	6	5	7
członkowie	osoba	295	331	496
ćwiczący ogółem	osoba	281	269	464
ćwiczący do lat 18 ogółem	osoba	175	164	365
sekcje sportowe	szt.	13	11	10
trenerzy	osoba	6	11	10
instruktorzy sportowi	osoba	13	8	3
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	osoba	6	3	5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy działa 7 klubów sportowych skupiających 496 członków w 10 sekcjach sportowych. Na przestrzeni analizowanego okresu można zauważyć wyraźny wzrost liczby członków zrzeszonych w klubach sportowych, co wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju oferty w tym zakresie. Wzrost liczby mieszkańców angażujących się w aktywny udział w aktywnościach sportowych wynika z upowszechniania się zdrowego i aktywnego trybu życia, co jest szczególnie widoczne wśród nowych mieszkańców Gminy.

Tabela 31. Obiekty sportowe

Nazwa	Jedn. miary	2016	2017	2018
boiska piłkarskie	ob.	6	-	6
boiska uniwersalne -wielozadaniowe	ob.	0	-	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W analizowanym okresie Gmina podejmowała szereg zadań na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców związanych z kulturą fizyczną i sportem oraz zapewnieniem terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. Realizacja inwestycji pozwoliła na udostępnienie mieszkańcom kolejnych obiektów sportowo-rekreacyjnych, w tym m.in. boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Masłomiąca,

Otwartej Strefy Aktywności w Gminie Michałowice oraz poprawy stanu technicznego boiska przy Szkole Podstawowej w Więclawicach Starych i Michałowicach.

Istotną częścią życia każdej społeczności są wydarzenia o charakterze kulturalno-rozrywkowym. W Gminie Michałowice życie kulturalne i rozrywkowe przejawia się w działalności następujących miejsc i organizowanych wydarzeń:

- Tradycje Kadrówki i uroczystości z nimi związane,
- Orkiestra „Wieniawa”,
- Klub Jazdy Konnej „Szary”,
- Tradycja muzyczno-taneczna,
- Piknik Wolności Kadrówka,
- Małopolski Festiwal Orkiestr Dętych,
- Zawody Biegowe Młyn Trail Michałowice,
- Tour de Cracovia,
- Powiatowe Zawody Strażackie,
- Piknik Ziemniaczany w Więclawicach,
- MTB Maraton Rowerowy Michałowice,
- Dzień Sportu w Michałowicach,
- Święto Kwitnącej Jabłoni i Wiosenny Festiwal Kulinaryny,
- Centrum Kultury i Promocji w Michałowicach,
- Kino za Rogiem Michałowice,
- Biblioteka Publiczna Gminy Michałowice,
- Szlak Świętego Jakuba,
- Wydarzenia typu "Sobota od rolnika" czy "Słodka sobota".

Celem podejmowanych działań jest zwiększanie atrakcyjności postrzegania Gminy Michałowice jako bazy lokalnej kultury. Michałowice są i będą w przyszłości kojarzone z przyjaznym „miejscem

wypadowym” z Krakowa. Przykładem może być prężna działalność i potencjał Klubu Jazdy Konnej „Szary”, który planuje organizację międzynarodowych konkursów skoków przez przeszkody, co wpłynie na kształtowanie się pozytywnych skojarzeń z gminą [Klub Jazdy Konnej Szary; KJK Szary <https://www.kjkszary.pl/>]

Wartością nadrzędną wspólnoty jest bez wątpienia pamięć, kultywowane tradycje wsi podkrakowskiej i wielowiekowa przynależność parafialna. Wspólnota lokalna jest dumna nie tylko z zabytków kultury materialnej (kościół: gotycki w Raciborowicach i barokowy w Więclawicach, dwory z różnych epok, młyny zbożowe, kapliczki itp.), ale i niebanalnego położenia względem Krakowa, w malowniczej dolinie rzeki Dłubni. Wspólnota kultywuje obrzędy typowe dla wsi podkrakowskiej, związane z cyklami roku rolniczego oraz tradycją chrześcijańską (np. dożynki). Związane są z tym tradycyjne potrawy regionalne jak chleb wiejski, kiełbasa wiejska. Do atutów Gminy należy też dobrze rozwinięte sadownictwo. Wspieranie organizacji wydarzeń o charakterze kulturalno-rozrywkowym, będzie mieć pozytywny wpływ na umocnienie tradycji patriotycznych, pielgrzymkowych i rolniczych dla stworzenia rozpoznawalnej marki gminy

[Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego;
http://edziennik.malopolska.uw.gov.pl/WDU_K/2019/4786/akt.pdf].

Stowarzyszenia

Na terenie gminy działają liczne stowarzyszenia, które skupiają osoby aktywnie uczestniczące w życiu kulturalno-rozrywkowym Gminy:

- Stowarzyszenie Instytut Strumiły,
- Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Pełna Chata”,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych „Wieniawa”,
- Małopolskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców Gminy Michałowice,
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży - KSM Więclawice,
- Stowarzyszenie Parafialny Klub Sportowy Jakub w Więclawicach,
- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich „Pod Kwitnącą Jabłonią”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Michałowickiej "Nad Dłubnią" w Michałowicach,

- Stowarzyszenie Pro-Memoria Dla Pamięci,
- Stowarzyszenie Nadzieja Michałowic- Organizacja Pożytku Publicznego,
- Stowarzyszenie Klub Sportowy Jazdy Konnej Szary Michałowice,
- Stowarzyszenie Bractwo św. Jakuba Apostoła w Więclawicach Starych,
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Kulturalnych,
- Fundacja Świętego Izydora,
- Ludowy Klub Sportowy Polonia Wilczkowice,
- Klub Sportowy Michałowianka,
- Ludowy Klub Sportowy Galicja Raciborowice,
- Związek Harcerstwa Polskiego „Żółty Szczep”,
- Szkolne Koło Caritas Michałowice,
- Kongregacja Camino Polonia,
- Orkiestra Dęta „Wieniawa” z Raciborowic,
- Orkiestra Dęta „Echo” z Michałowic,
- Orkiestra Dęta „Hejnał” z Więclawic,
- Grupa Śpiewacza „Kozierowianie”,
- Zespół Śpiewaczy „Bez Batuty”,
- Zespół Dziecięcy „Jakubowe Muszelki”,
- Zespół Pieśni i Tańca „Pawie Pióra”,
- Gminne Koło Sołtysów Gminy Michałowice,
- Na terenie Gminy działa również 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Zagórzycach,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Michałowicach,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Więclawskiej,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Książniczkach,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Raciborowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wilczkowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Więclawicach.

Źródło: Strona Gminy Michałowice, organizacje pozarządowe, <https://www.michalowice.malopolska.pl/gmina/organizacje-pozarządowe>

Biblioteki i czytelnictwo

Biblioteka główna Gminy Michałowice działa w nowym budynku od września 2015 roku. Powstała w ramach Programu Wieloletniego Kultura+ Priorytet „Biblioteka+ Infrastruktura Bibliotek” rozwiązując ówczesny problem ciasnoty lokalowej i braku miejsca na powiększenie oferty zbiorów. Nowy lokal usytuowany w centrum gminy pozwolił na organizowanie imprez dla czytelników popularyzujących czytelnictwo, kulturę i wiedzę, a także stał się miejscem spotkań integracji wszystkich mieszkańców.

W skład Biblioteki Publicznej Gminy Michałowice wchodzi:

- Biblioteka Publiczna Gminy Michałowice – biblioteka główna,
- Filia biblioteczna w Raciborowicach,
- Filia biblioteczna w Więclawicach.

Tabela 32. Biblioteki publiczne - wskaźniki

Nazwa	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	3282	3327	3388	3460	3521	3 587
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	160	207	217	218	282	284
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	3 216,4	3 328,4	3 515,0	3 619,0	3 546,9	3 695,2
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	4 923	4 981	5 036	5 087	5 192	5 259
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	63	68	68	69	70	74

księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	1 557,7	1 558,8	1 585,0	1 547,1	1 548,6	1 486,8
Gmina Zielonki							
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	6 884	7 093	7 258	7 407	5 646	5 773
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	150	166	166	173	201	211
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	2 096,3	2 134,9	2 093,6	2 159,8	2 305,2	2 377,4
Powiat krakowski							
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	3 399	3 381	3 407	3 479	3 599	3 723
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	129	134	135	135	135	138
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	2 607,5	2 669,8	2 674,5	2 707,5	2 740,2	2 743,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Nowopowstała biblioteka oraz jej filie nie są wystarczające wobec rosnących potrzeb mieszkańców. Brakuje nowego miejsca przestrzeni publicznej z możliwością elastycznego aranżowania powierzchni i wydzielania różnorodnych stref, z dostępem do nowych technologii, nowoczesnych sprzętów, e-usług i e-zbiorów. Potrzebna jest biblioteka atrakcyjna zarówno pod względem wizualnym jak i funkcjonalnym, wyposażona w sprzęt i systemy wysokiej jakości, pozwalające nie tylko na sprawne wyszukiwanie informacji i wypożyczanie książek, audiobooków, filmów czy muzyki, ale również prowadzenie szeroko rozumianej działalności kulturalnej i edukacyjnej [Strategia Rozwoju Biblioteki Publicznej Gminy Michałowice na lata 2016-2020].

Wnioski

Na podstawie 1) charakterystyki poszczególnych aspektów życia społecznego w Gminie Michałowice, dokonanej za pomocą analizy źródeł zastanych oraz badania oczekiwań i preferencji jej mieszkańców zidentyfikowanych w toku ankietyzacji i spotkań warsztatowych, a także 2) wytycznych nadrzędnych wynikających ze strategii rozwoju Powiatu Krakowskiego oraz Województwa Małopolskiego zauważono potrzebę zaplanowania i podjęcia w ramach strategii rozwoju Gminy Michałowice do roku 2030 następujących działań interwencyjnych:

- dostosowanie infrastruktury edukacyjno-wychowawczej dla najmłodszych dzieci, poprzez budowę publicznych placówek wychowania przedszkolnego i opieki żłobkowej oraz utworzenia odpowiedniej liczby miejsc dla dzieci w wieku 1-3, adekwatnej do realnych potrzeb mieszkańców Gminy w tym zakresie,
- dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb osób wymagających specjalnej organizacji nauki, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez likwidację barier architektonicznych w obiektach edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych, i innych miejscach użyteczności publicznej,
- opracowanie kompleksowego programu wsparcia doradczego dla:
 - rodzin i dzieci,
 - przedsiębiorców,
 - osób w wieku produkcyjnym,
- poprzez organizację placówki z:
 - poradnią psychologiczno–pedagogiczną,
 - usługami dla sektora przedsiębiorczości,
 - poradnią zawodową,
- stworzenie na terenie Gminy jeszcze lepszych warunków do uczenia się przez całe życie oraz wzrost udziału osób dorosłych w edukacji, poprzez
 - organizację miejsc integracji i rozwoju społecznego, szczególnie dzieci i młodzieży oraz osób w wieku senioralnym, najbardziej narażonych na zaniedbania, osamotnienie, wykluczenie,

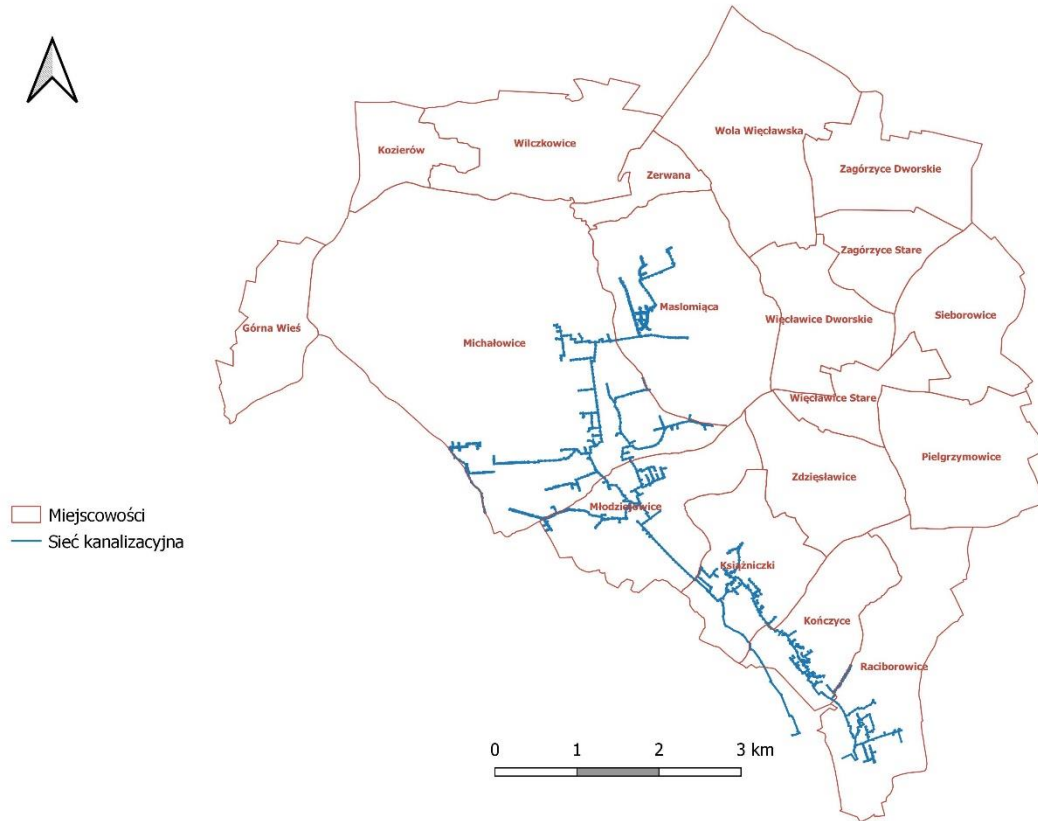
- rozwój oferty kształcenia ustawicznego,
- intensyfikacja działalności kulturalnej i społecznej rozpoznawalnych w regionie organizacji pozarządowych, poprzez tworzenie miejsc i warunków do spotkań, społecznej integracji, aktywizacji, pielęgnowania lokalnych wartości, tradycji,
- zachowanie dziedzictwa, miejsc, obiektów, lokalnych świąt i tradycji dla przyszłych pokoleń oraz podtrzymanie wizerunku regionu silnego kulturowo i twórczo wykorzystującego potencjał tradycji oraz doceniającego swoje korzenie, poprzez modernizację zabytkowych obiektów, dbałość o kulturę żywą czyli zachowanie aktywności twórców i animatorów oraz utrzymanie popytu na usługi w sektorze kultury,
- dostosowanie dostępności usług ochrony zdrowia i okołodrowotnych do zmieniającej się liczby mieszkańców, poprzez rozwój bazy instytucjonalnej w postaci dodatkowej przychodni/poradni lekarskiej i punktu aptecznego, gabinetów rehabilitacji, etc.,
- poprawa poczucia bezpieczeństwa 1) drogowego poprzez inwestycje w infrastrukturę drogową (drogi, chodniki, latarnie, przejścia dla pieszych, progi zwalniające) oraz 2) porządku publicznego poprzez utworzenie na terenie Gminy posterunku policji.

WYMIAR GOSPODARCZY

W tym rozdziale zostały przeanalizowane dane i wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przedsiębiorczości, pracy, turystyki.

Infrastruktura techniczna

Mapa 3. Sieć kanalizacyjna Gminy Michałowice

Źródło: Mapa została udostępniona przez Urząd Gminy Michałowice

W Gminie Michałowice w 2019 roku znajdowały się 3 692 budynki mieszkalne [Bank Danych Lokalnych, 2019]. Funkcjonowało jedno przedsiębiorstwo świadczące usługi z zakresu infrastruktury technicznej, konkretnie usługi dostarczania wody [Bank Danych Lokalnych, 2019].

Tabela 33. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności na terenach gmin

Typ	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
wodociąg	%	95,9	96,0	96,1	96,3	96,5	96,6
kanalizacja	%	17,8	21,2	23,1	24,4	26,7	28,2
gaz	%	81,6	81,7	92,4	92,9	86,1	87,4
Gmina Kocmyrzów-Luborzycza							

wodociąg	%	99,7	99,7	99,8	99,8	99,8	99,8
kanalizacja	%	18,3	19,9	20,9	21,4	21,7	21,9
gaz	%	79,3	79,9	81,6	82,3	83,3	83,1
Gmina Zielonki							
wodociąg	%	89,9	90,6	91,1	91,5	91,8	92,2
kanalizacja	%	58,7	63,0	64,9	66,6	67,7	69,4
gaz	%	92,6	91,6	93,0	93,7	95,2	95,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Stan instalacji techniczno-sanitarnych w gminie kształtuje się na średnim poziomie. Sukcesywnie zwiększa się liczba kilometrów sieci wodociągowych, kanalizacyjnych oraz gazowych (Tabela 35). Jednakże, widać pewną dysproporcję między siecią wodociągową a kanalizacyjną. W 2019 roku zwiększyła się liczba budynków mieszkalnych podłączonych linią wodociągową do infrastruktury technicznej z 94,2% w 2015 do 99,2% w 2019. Jest to wzrost o 5% w 2019 względem roku 2015. Do kanalizacji w roku 2015 było podłączone 12,4% budynków mieszkalnych, co stanowiło o 6,8% mniej względem roku 2019 (Tabela 34). Zdecydowanie większy procent ludności zamieszkującej w Gminie Zielonki korzysta z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej. Gmina Michałowice ma stanowczo zbyt słabo rozwiniętą infrastrukturę kanalizacyjną.

Tabela 34. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych w Gminie Michałowice

Typ	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice						
wodociąg	%	94,2	96,5	98,6	98,6	99,2
kanalizacja	%	12,4	13,8	15,0	17,8	19,2
Gmina Kocmyrzów-Luborzyce						
wodociąg	%	99,8	99,3	99,8	91,9	93,5
kanalizacja	%	16,8	17,6	17,9	15,8	15,9
Gmina Zielonki						
wodociąg	%	91,1	92,6	93,6	93,2	94,6
kanalizacja	%	60,9	63,7	65,5	66,1	68,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według stanu z roku 2019 w Gminie Michałowice użytkowa infrastruktura wodno-kanalizacyjna składała się z 220,6 km sieci wodociągowej i 70,0 km sieci kanalizacyjnej. W tym samym roku było 346,7 km sieci gazowej. W sierpniu 2020 roku wójt Gminy Michałowice odebrał promesy wypłaty dotacji z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na dwa projekty wodno-kanalizacyjne. Gmina otrzymała dotację w kwocie 1 836 034 zł na budowę zbiornika wyrównawczego wody pitnej w Kozierowie oraz budowę kanalizacji w ulicy Parkowej w Mastomiącej. Dodatkowo Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Michałowicach Sp. z o.o. otrzymało dotację na budowę zbiornika wyrównawczego wody pitnej w Michałowicach przy ulicy Leśnej oraz budowę kanalizacji w okolicach ulicy Krajobrazowej i Kolejowej w Raciborowicach. W sumie Gmina Michałowice pozyskała 3 407 066 zł dotacji i jest to trzecia najwyższa dotacja w ramach tego konkursu w Małopolsce. Prace inwestycyjne powinny zakończyć się w roku 2022. Koszt inwestycji to blisko 6 000 000 zł. [Budowa zbiornika wyrównawczego wody pitnej; Dofinansowanie na 2 projekty wodno-kanalizacyjne] <https://www.michalowice.malopolska.pl/projekty/budowa-zbiornika-wyrownawczego-wody-pitnej> <https://www.michalowice.malopolska.pl/aktualnosci/archiwum/2020/lipiec/dofinansowanie-na-2-projekty-wodno-kanalizacyjne>

Tabela 35. Sieć rozdzielcza na 100 km²

Typ	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
sieć wodociągowa	km	198,3	199,3	203,8	213,0	213,2	220,6
sieć kanalizacyjna	km	41,9	51,2	53,0	64,7	67,3	70,0
sieć gazowa	km	266,4	323,0	328,3	335,5	340,6	346,7
Gmina Kocmyrzów-Luborzycza							
sieć wodociągowa	km	262,8	266,0	268,8	269,1	308,8	312,2
sieć kanalizacyjna	km	42,1	42,7	42,7	43,5	43,5	43,7
sieć gazowa	km	343,8	291,2	290,9	293,3	296,2	299,8
Gmina Zielonki							
sieć wodociągowa	km	341,9	369,7	386,8	390,1	397,3	415,0
sieć kanalizacyjna	km	359,0	403,3	412,9	418,5	424,7	440,7
sieć gazowa	km	326,0	474,0	478,8	490,3	500,6	513,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zaopatrzenie w wodę

W 2019 roku w gminie mieściło się 112,8 km czynnej sieci rozdzielczej, czyli o 11,4 km więcej niż w roku 2014. Zwiększono liczbę przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego mieszkania o 583 w roku 2019. Do domostw dostarczana jest większa ilość wody. Na przestrzeni ostatnich 2 lat zauważalne jest zmniejszenie liczby awarii sieci wodociągowej na terenie gminy. Z roku na rok coraz więcej osób korzystało z sieci wodociągowej. W 2019 roku było to ponad 96,5% mieszkańców gminy. Na przełomie lat 2014-2019 ludzie w swoich gospodarstwach domowych zużywali podobną ilość wody.

Tabela 36. Wodociągi

Nazwa	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	101,4	101,9	104,2	108,9	109,0	112,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 516	3 604	3 711	3 839	4 055	4 099
awarie sieci wodociągowej	szt.	-	73	66	211	198	146
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	393,2	385,0	423,9	446,7	446,1	451,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	9 438	9 579	9 768	9 993	10 194	10 391
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m3	40,1	38,8	42,0	43,6	42,7	42,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Odprowadzanie ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej wynosi 31,74% (Bank Danych Lokalnych, 2019). Od 2014 roku przybyło 14,4 km czynnej sieci kanalizacyjnej. Zwiększyła się również, ponad dwukrotnie, ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Odnotowano wzrost awarii sieci kanalizacyjnej. Dzięki rozbudowie sieci kanalizacyjnej zwiększyła się ilość ścieków bytowych odprowadzanych siecią kanalizacyjną oraz ścieków

oczyszczanych. Zwiększyła się również liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej. Władze Gminy Michałowice aktywnie rozbudowują sieć kanalizacyjną zgodnie z możliwościami technicznymi.

Tabela 37. Kanalizacja

Nazwa	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	21,4	26,2	27,1	33,1	34,4	35,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	300	361	436	493	596	663
awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	-	26	8	52	63	91
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam3	-	46,3	63,3	68,0	71,6	78,9
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam3	82,0	98,0	125,0	141,0	153,0	225,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1 757	2 120	2 348	2 536	2 825	3 031

Źródło: Bank Danych Lokalnych, 2019

Zaopatrzenie w gaz

W 2019 roku zwiększyła się długość czynnej sieci gazowej o 40 994 metrów względem stanu z roku 2014. Natomiast zmniejszyła się o 35 metrów długości czynnej sieci przemysłowej. Może to wynikać z zamknięcia odcinka sieci z powodu jej złego stanu lub wyłączenia go z użytku z innych powodów. Długość czynnej sieci rozdzielczej została zwiększona o 41 029 metrów. W 2019 roku długość czynnej sieci na 100 km² wynosiła 348,9 km co stanowi wzrost o 29,7% względem roku 2014. Z sieci gazowej korzysta 3 147 gospodarstw, to o 571 więcej niż w roku 2014. Spośród wszystkich mieszkańców Gminy Michałowice w 2019 roku z sieci gazowej korzystało 87,43%.

Tabela 38. Sieć gazowa

Nazwa	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci ogółem w m	m	137 413	166 291	169 014	172 706	175 292	178 407

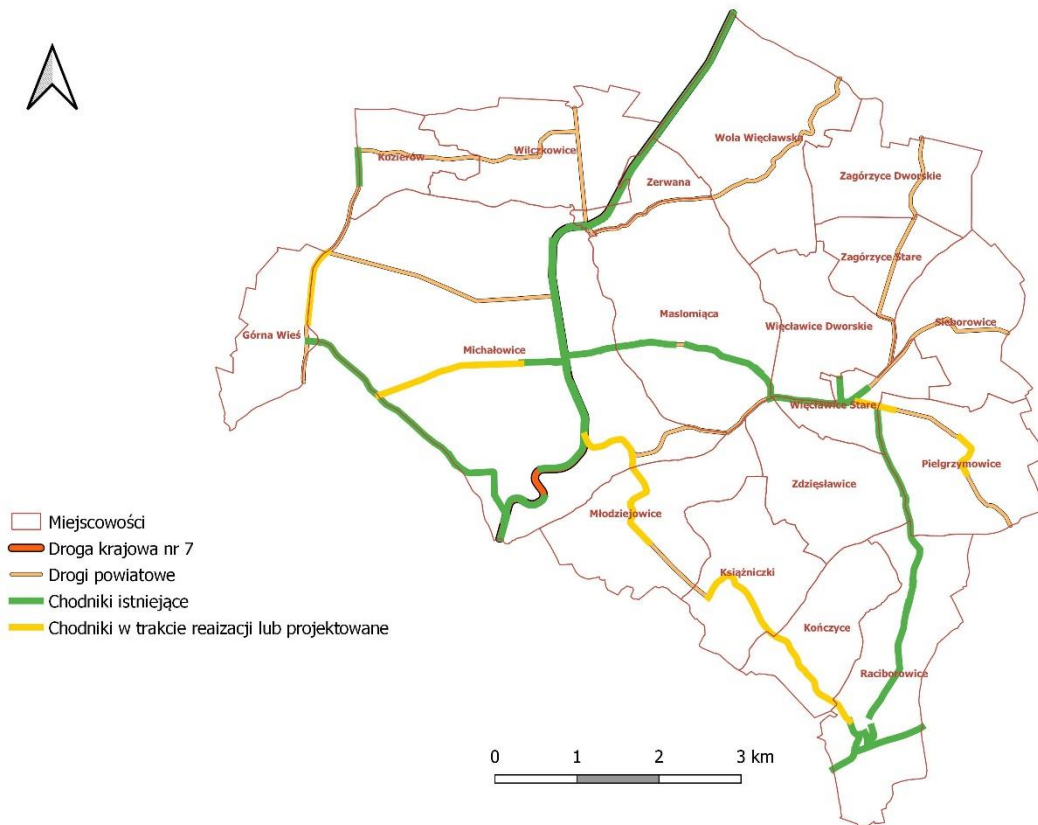
74

długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	1 190	1 155	1 155	1 155	1 155	1 155
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	136 223	165 136	167 859	171 551	174 137	177 252
długość czynnej sieci ogółem w km na 100 km ²	-	268,8	325,2	330,6	337,8	342,8	348,9
odbiorcy gazu	gosp.	2 576	2 648	3 058	3 162	3 011	3 147
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	8 037	8 156	9 388	9 644	9 093	9 410

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Chodniki

Mapa 4 Chodniki w Gminie Michałowice

Źródło: Mapa została udostępniona przez Urząd Gminy Michałowice

Transport publiczny

Na terenie gminy Michałowice zlokalizowanych jest łącznie 40 przystanków komunikacji zbiorowej. Mieszkańcy gminy zgłaszają za małą liczbę przystanków autobusowych oraz słaby poziom skomunikowania między gminą a miastem Kraków. Dla porównania w Gminie Zielonki są 123 przystanki autobusowe.

Tabela 39. Czynne przystanki komunikacji zbiorowej w latach 2018-2019

Typ	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
przystanki autobusowe i tramwajowe ogółem	szt.	-	-	-	-	37	40
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
przystanki autobusowe i tramwajowe ogółem	szt.	-	-	-	-	51	51
Gmina Zielonki							
przystanki autobusowe i tramwajowe ogółem	szt.	-	-	-	-	123	123
Powiat krakowski							
przystanki autobusowe i tramwajowe ogółem	szt.	-	-	-	-	1 212	1 225

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W Gminie Michałowice znajduje się kilka atrakcyjnych szlaków rowerowych. Ich długość nie zwiększyła się na przestrzeni lat 2018-2019 (Tabela 40). W 2017 roku realizowano projekt "Budowa trasy rowerowej Więclawice - Raciborowice" z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 [Budowa trasy rowerowej Więclawice - Raciborowice mapa dotacji]. Wartość projektu wyniosła 4 316 687,30 zł, gdzie 1 356 066,78 zł stanowiło dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Gmina zainwestowała również w projekt „Budowa trasy rowerowej Książniczki - Kończyce - Raciborowice”, której planowany termin zakończenia to wrzesień 2021 roku [Budowa trasy rowerowej Książniczki - Kończyce - Raciborowice]. W ramach inwestycji wykonywany jest ciąg pieszo-rowerowy oraz przebudowie ulega droga powiatowa na odcinku Książniczki (od Ul. Krzemionki) – Raciborowice (ul. Wieniawa). Inwestycja jest realizowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Wartość inwestycji to 6 432 162,00,

z czego 2 511 379,39 stanowi dofinansowanie Unii Europejskiej, natomiast pozostała kwota jest pokrywana w równych częściach z budżetu Gminy Michałowice i Powiatu Krakowskiego. Inwestycja wesprze rozwój jednej z mocnych stron Gminy Michałowice, zwiększając atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną obszaru

[Mapa Dotacji, <https://mapadotacji.gov.pl/projekty/761840/>; <https://mapadotacji.gov.pl/projekty/779936/>].

Tabela 40. Długość ścieżek rowerowych (dróg dla rowerów)

Nazwa	Jednostka miary	2018	2019
ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem	km	3,3	3,3
będących pod zarządem gminy	km	3,3	3,3
ścieżki rowerowe na 100 km ²	km	6,45	6,45
ścieżki rowerowe na 10 tys. km ²	km	645,4	645,4
ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności	km	3,12	3,07

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Infrastruktura dla osób niepełnosprawnych

Gmina na bieżąco dostosowuje swoją infrastrukturę do potrzeb osób niepełnosprawnych zgodnie z ustawą o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Urząd Gminy, ośrodek zdrowia, kino oraz wszystkie budynki, które poddawane są np. termomodernizacji czy innym pracom remontowym są dostosowywane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Budynki są wyposażone w podjazdy, windy, komunikację pionową i poziomą, oznaczenia w języku Braille'a. Przedszkole, które jest w trakcie budowy, również zostanie odpowiednio wyposażone z myślą o potrzebach osób z niesprawnościami. Niestety nie wszystkie placówki edukacyjne są dostosowane do osób ze specjalnymi potrzebami. Planuje się spełnić niezbędne wytyczne w szkołach w Więclawicach i w Raciborowicach. Będą one dostosowane w ramach grantu z programu „Dostępna szkoła”. Planuje się również przebudowę szkoły w Michałowicach. Na 3 biblioteki, które znajdują się w gminie tylko 1 obiekt miał wejście do budynku przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach oraz udogodnienia wewnątrz budynku dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.

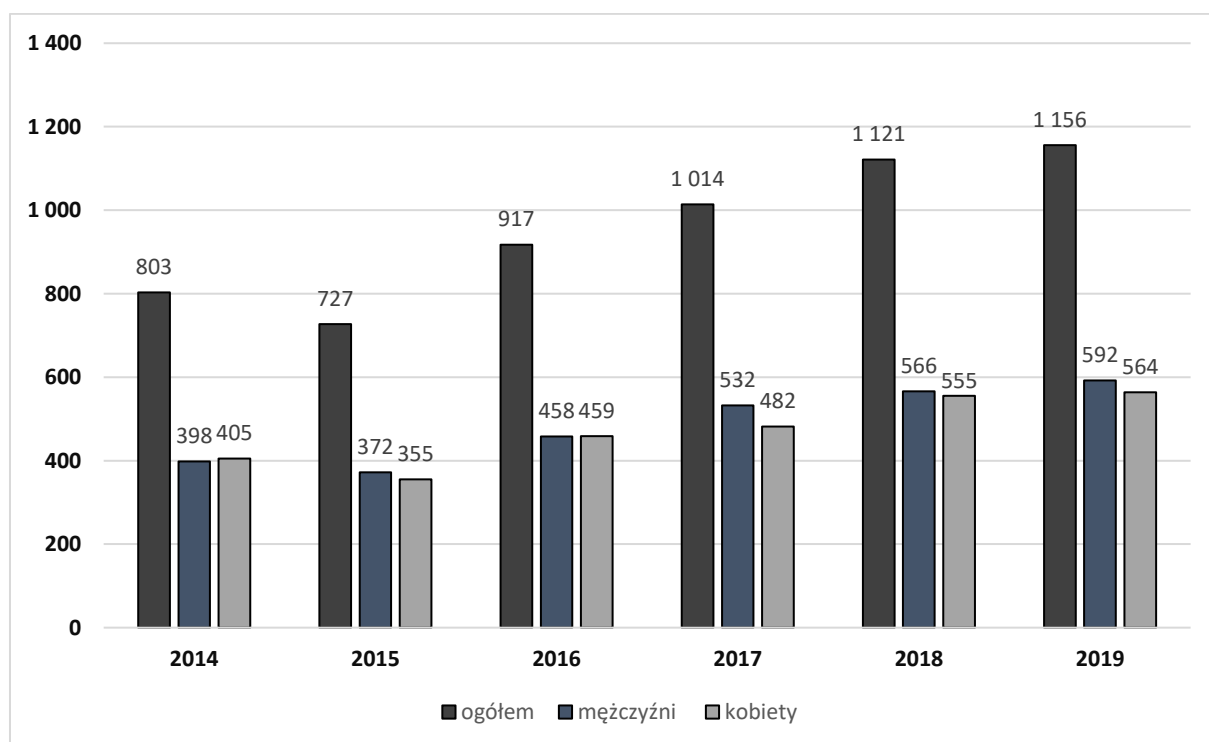
Rynek pracy

Istotnym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców Gminy jest praca i dostęp do niej. Stopa bezrobocia, liczba miejsc zatrudnienia oraz wysokość wynagrodzenia, składają się na jedną z fundamentalnych wartości wpływających na zadowolenie ludzi z życia.

Pracujący

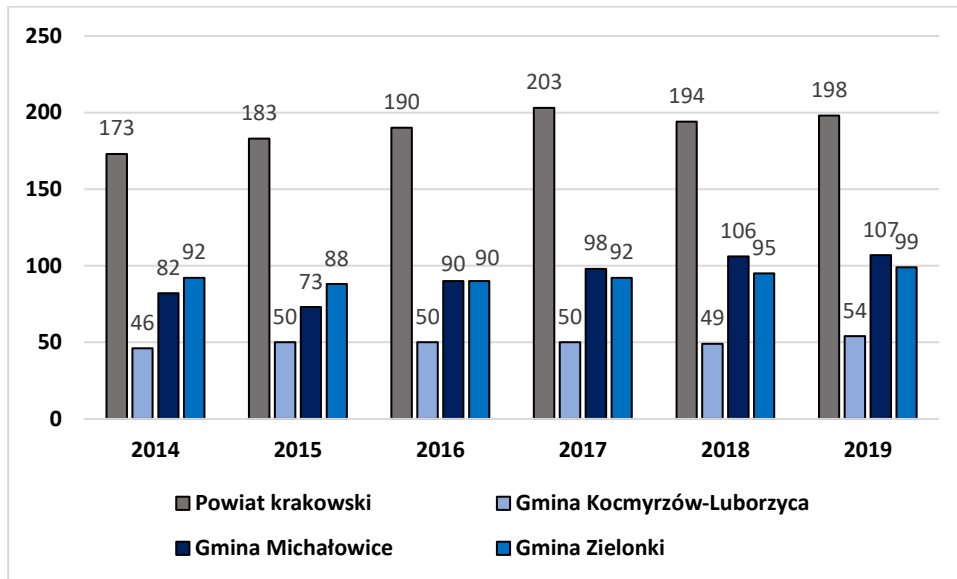
W Gminie zwiększa się liczba mieszkańców i tym samym liczba osób pracujących na jej terenie. Liczba osób pracujących w Gminie Michałowice wykazuje tendencję wzrostową. Jedynie w 2015 roku nastąpił spadek liczby osób pracujących w stosunku do roku poprzedniego. Zatrudnienie z podziałem na mężczyzn i kobiety w latach 2014-2019 nie wykazuje znacznych różnic. W analizowanych latach liczba pracujących mężczyzn i liczba pracujących kobiet są do siebie porównywalne. W 2019 ogółem pracujących w Gminie było 1 156 osób, z czego 592 osoby stanowili mężczyźni, a kobiety 564.

Wykres 15. Pracujący w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 16. Pracujący na 1000 ludności w latach 2014-2019 w Gminie Michałowice oraz w wybranych jednostkach terytorialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Według danych z Banku Danych Lokalnych (którego metodyka nie uwzględnia podmiotów gospodarczych o liczbie zatrudnionych do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) w 2016 roku na terenie Gminy znalazło zatrudnienie 90 osób na 1000 mieszkańców. W roku 2017 liczba ta zwiększyła się do 98 osób, z czego 47,5% wszystkich pracujących stanowią kobiety, a 52,5% mężczyźni. W 2018 roku na 1000 osób przypadało 106 pracujących na terenie Gminy a w 2019 roku 107, osiągając łącznie liczbę 1 156 osób.

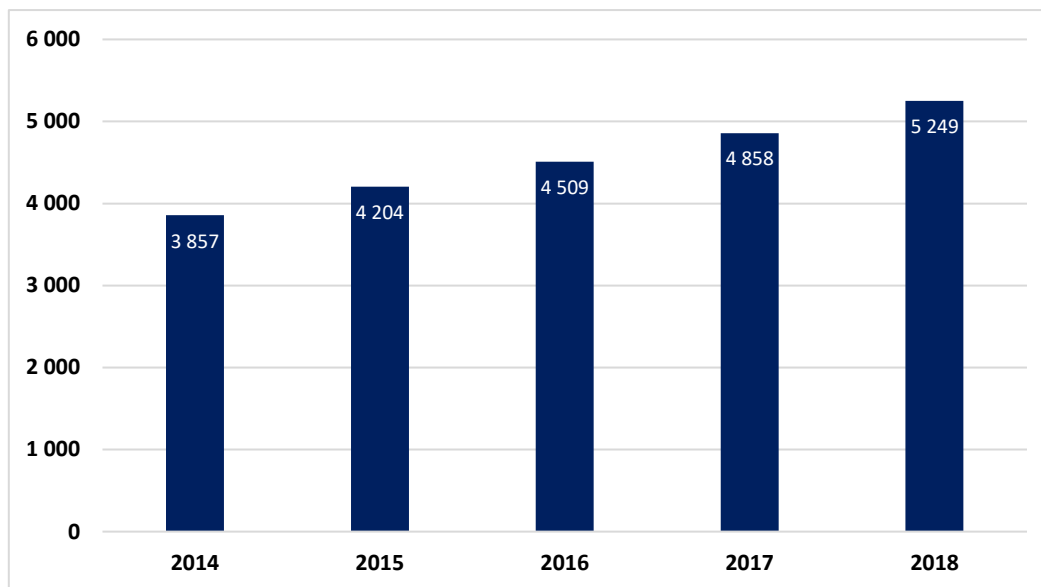
W 2018 roku wśród mieszkańców gminy aktywnych zawodowo 743 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 182 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło -561.

Wynagrodzenia

Przez ostatnie lata zwiększyło się przeciętne wynagrodzenie brutto w Gminie. W 2015 roku wynosiło 4 206 zł (w relacji do średniej krajowej gdzie: Polska - 100,0%; województwo małopolskie – 94,1%, Gmina Michałowice – 101,3%), w 2016 roku zwiększyło się do 4 509 zł brutto (w relacji do średniej krajowej gdzie: Polska - 100,0%; województwo małopolskie – 95,0%, Gmina Michałowice – 105,1%). W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Michałowice wynosiło

4 858,15 zł. W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Michałowice wynosiło 5 248,76 zł, co odpowiada 108,60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wykres 17. Wynagrodzenie brutto w PLN w Gminie Michałowice w latach 2014-2018

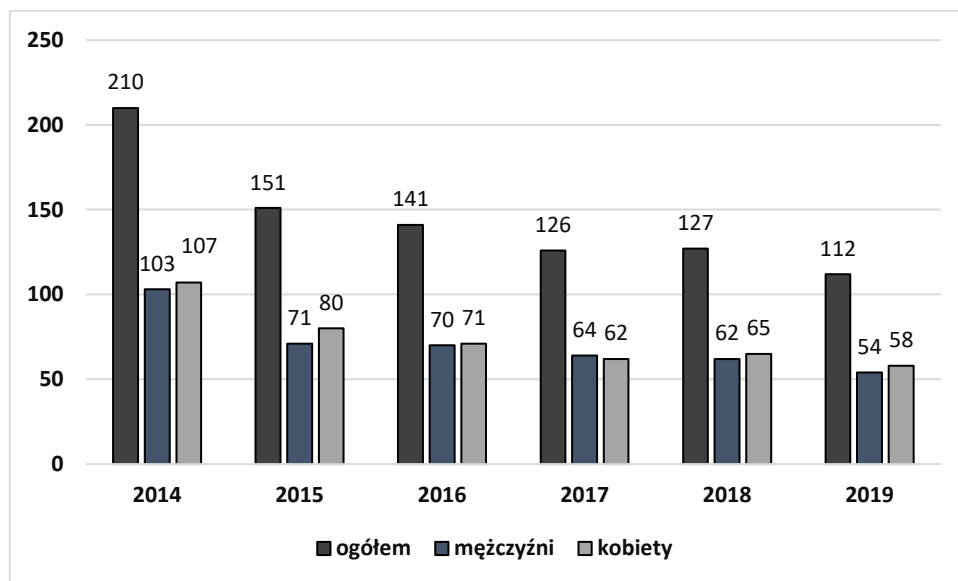
Źródło: [Polska w Liczbach](#)

Bezrobocie

Czynnikiem istotnie determinującym i pogłębiającym problemy społeczne jest bezrobocie. Analizie poddano kształtowanie się wskaźników rynku pracy.

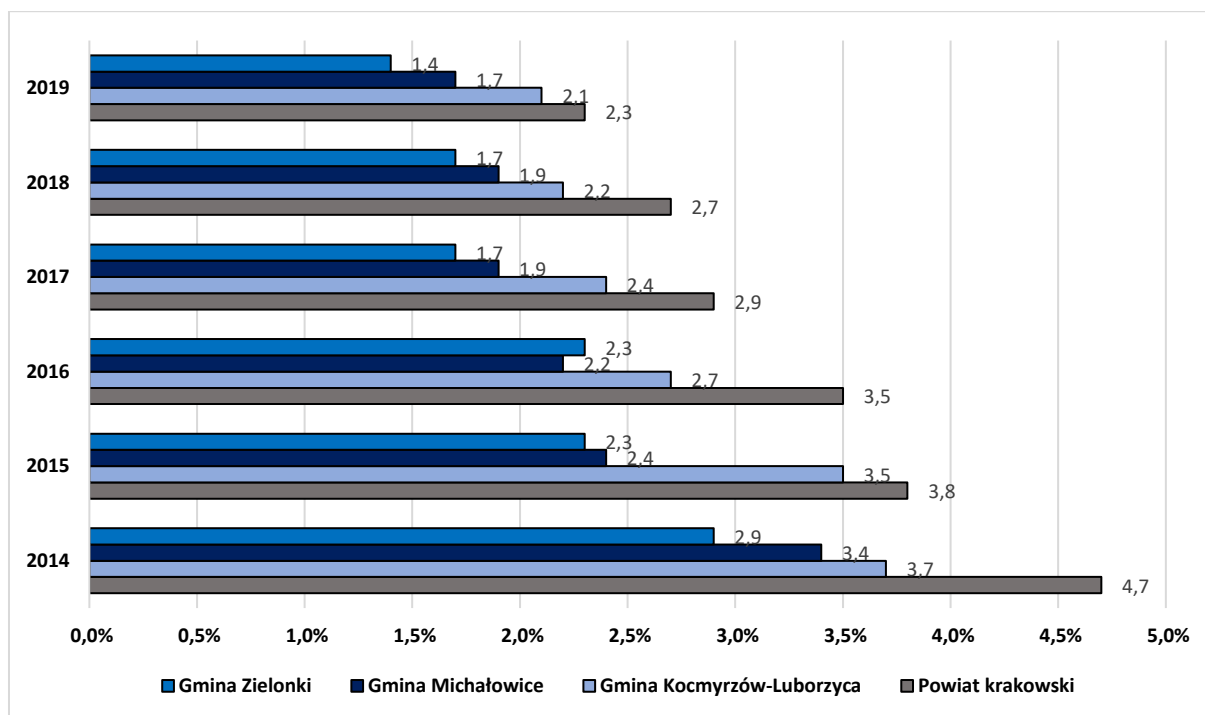
Na przełomie lat 2014-2019 zmniejsza się liczba bezrobotnych zarejestrowanych. W 2019 roku nastąpił spadek o 46,6% w bezwzględnej liczbie bezrobotnych względem roku 2014. Zmniejszył się również procentowy udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Wykres 18. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 19. Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Michałowice oraz w wybranych jednostkach terytorialnych w latach 2014-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Podstawowym parametrem charakteryzującym zjawiska kryzysowe w obrębie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, czyli proporcja liczby bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016 roku wyniósł 2,2%, z kolei w 2017 i 2018 roku 1,9%. Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym to 2,1%. W 2019 roku zmniejszyła się liczba bezrobotnych do 1,7%.

Sektory gospodarki

W Gminie wyselekcjonowano 5 głównych sektorów ekonomicznych, w których pracują mieszkańcy Gminy Michałowice. Z przeanalizowanych danych statystycznych za rok 2018 wynika, że około:

- **26,9%** aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Michałowice pracuje w sektorze **rolniczym** (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo),
- **29,1%** w **przemśle i budownictwie**,
- **25,2%** w sektorze **usługowym** (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja),
- **1,0%** w sektorze **finansowym** (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).
- **17,8%** w pozostałych [Polska w Liczbach, 2019].

Konkurencyjność i atrakcyjność inwestycyjna

Gospodarka stanowi jeden z najistotniejszych obszarów funkcjonowania każdego miasta, gminy czy wsi. Gmina Michałowice chcąc nadążyć za dynamicznie zmieniającym się rynkiem, powinna śledzić zmiany i zainteresowanie potencjalnych klientów w konkretnej formie usług. Badanie i dostosowywanie usług do potrzeb wpływa pozytywnie na potencjał rozwojowy gminy zwiększając jej wartość względem konkurencyjnych gmin i miejscowości.

Atrakcyjność inwestycyjna jest określana jako zespół przewag danego miejsca, regionu, obszaru, które wykazują relatywnie lepsze uwarunkowania dla działalności inwestycyjnej niż inne. Taka atrakcyjność może oznaczać również pewną zdolność do skłonienia inwestorów do wyboru danego miejsca w celu ulokowania inwestycji.

Gmina Michałowice nie posiada zachęt dla przedsiębiorców, chociaż jako swoje mocne punkty wskazuje bliskość Krakowa i drogę S7. Gmina uczestniczy w dwóch projektach, które mają zwiększyć kompetencje pracowników z zakresu obsługi inwestora: Standardy obsługi inwestora w Małopolsce oraz „Krakow Metropolitan Area For Business” [KMA4Business].

Na terenie Gminy Michałowice nie ma dużych obszarów przemysłowych, a istniejące są zagospodarowane głównie przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

Analiza bazy REGON dla Gminy Michałowice wykazała, że w roku 2017 zarejestrowanych było około 1 277 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 060 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Co więcej, w tym samym roku zarejestrowano 115 nowych podmiotów, a 83 podmioty zostały wyrejestrowane. W latach 2009-2017 najwięcej nowych zarejestrowań miało miejsce w 2016 roku - 131 nowych podmiotów, a najmniej bo 96 w 2010 roku.

W 2018 roku liczba przedsiębiorstw w gminie zwiększyła się do 1 394 podmiotów gospodarki narodowej oraz 1 102 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tysięcy ludności. Według danych z rejestru REGON zdecydowanie najwięcej osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą w obszarze handlu hurtowego i detalicznego, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, budownictwa, przetwórstwa przemysłowego. Najmniejszą popularnością cieszą się usługi związane z: wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gazową, parową do układów klimatyzacyjnych, rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalnością związaną z rekultywacją.

Jak już wspomniano wcześniej, Gmina nie posiada specjalnie dedykowanych zachęt dla przedsiębiorców, które mogłyby dać impuls do inwestowania na terenie Gminy. Trafnym działaniem będzie więc opracowanie zestawu zachęt, pomocy i ulg dla przedsiębiorców, które zachęciłyby szczególnie nowych inwestorów, aby otwierali swoje działalności na terenie Gminy i tym samym stymulowali lokalną gospodarkę.

Podsumowanie wskaźników w analizie opisanej w dokumencie „Diagnoza do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Michałowice 2025+” w poszczególnych miejscowościach (jednostkach urbanistycznych) w sferach: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

wskazuje, że: Raciborowice, Michałowice, a także Więclawice Dworskie i Zerwana, to miejscowości które osiągnęły najwyższy sumaryczny wynik w tym obszarze, przy czym ostatnie dwie jednostki urbanistyczne wykazują niską koncentrację na ich terenie problemów społecznych [Diagnoza do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Michałowice 2025+, s. 51].

Finanse publiczne

Dochody budżetu Gminy

Tabela 41. Dochody majątkowe ogółem w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz Powiatu krakowskiego

Nazwa	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
dochody majątkowe	mln zł	2,32	2,19	0,28	1,18	1,78	2,44
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
dochody majątkowe	mln zł	2,59	1,89	0,8	3,50	3,58	6,68
Gmina Zielonki							
dochody majątkowe	mln zł	3,93	7,56	2,50	0,90	6,61	19,34
Powiat krakowski							
dochody majątkowe	mln zł	80,82	83,93	48,10	47,48	84,82	130,75

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na dochody majątkowe w Gminie Michałowice składają się dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku, dochody otrzymane z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. W porównaniu z sąsiednimi jednostkami terytorialnymi można zaobserwować wolniejszy wzrost dochodów majątkowych, szczególnie w latach 2018-2019.

Tabela 42. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz Powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
dochody ogółem na 1 mieszkańca	zł	3034,26	3150,66	3692,39	4152,53	4558,45	5271,42

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
dochody ogółem na 1 mieszkańca	zł	2 562,40	2 564,48	3 224,39	3 662,85	4 154,66	4 945,57
Gmina Zielonki							
dochody ogółem na 1 mieszkańca	zł	3 154,60	3 665,04	4 081,51	4 426,58	5 088,73	6 349,07
Powiat krakowski							
dochody ogółem na 1 mieszkańca	zł	3 167,80	3 380,27	3 871,76	4 192,54	4 600,81	5 433,14

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Uzyskane dochody w Gminie Michałowice w 2019 roku wyniosły 5 271,42 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wielkość dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest miernikiem określającym kondycję finansową gmin. W grupie porównawczej Gmina Michałowice jest mniej zamożna od Gminy Zielonki, ale zamożniejsza od Gminy Kocmyrzów-Luborzyca.

Tabela 43. Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej w Gminie Michałowice

Dział		2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	zł	-	-	-	42571761	47676838	56093134
Rolnictwo i łowiectwo	zł	1545322	1899431	176904,2	183319,2	172876,3	511016,9
Leśnictwo	zł	971,33	879,49	795,01	689,93	815,02	816,1
Transport i łączność	zł	676188,3	339516,5	53008,32	255656	1096888	431744,8
Gospodarka mieszkaniowa	zł	238825,9	220271,2	221432,7	314369,6	439757,9	421727,2
Działalność usługowa	zł	15040,22	11993,44	2675,19	7392,5	110497	166807,4
Administracja publiczna	zł	412952	1195212	585420,7	456102,4	175487,8	148969,5
Urzędy nacz. org. władzy państw. kontr. i ochron. prawa oraz sądów	zł	44535,67	47758,02	9513,51	1799,31	60128,24	64832,1
Obrona narodowa	zł	0	860	200	420	612	470
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	40000	40150	0	316516,5	8325	48600,09
Dochody od osób prawnych, osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	zł	13918502	15546226	17742581	19138509	22359851	24435364

Różne rozliczenia	zł	8657236	7942893	8127376	8512190	9002125	9690970
Oświata i wychowanie	zł	735258,8	806348,7	844410,6	884604,4	896664,4	1372915
Ochrona zdrowia	zł	330	90	300	780	840	720
Pomoc społeczna	zł	2017294	1987315	8158446	456540,5	473249,8	897305
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	125407,6	0	9850	143699,4	250326	264309,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	26472,54	20384,04	15575	10393	14880	20500
Rodzina	zł	-	-	-	10216606	10488740	14326436
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	1069471	1072641	1154236	1639573	2118774	3078391
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	183945,8	81348,15	109960,5	0	6000	0
Kultura fizyczna	zł	18850	38100	32500	32600	0	211239

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na dochody ogółem Gminy Michałowice składają się: dochody własne, dotacje, subwencje ogólne i środki na dofinansowanie zadań. Największe dochody wg działów Klasyfikacji Budżetowej w Gminie Michałowice w 2019 roku uzyskały dochody zakwalifikowane do Działu 756 - Dochody od osób prawnych, osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (24 435 364 zł). Kolejnym obszarem z największą sumą dochodów jest Dział 855, który powstał w 2017 roku - Rodzina (14 326 436 zł) w związku z rozporządzeniem w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. Dochody w omawianym obszarze obejmują wprowadzone świadczenia wychowawcze skierowane do rodzin wychowujących dzieci do 18 roku życia, tzw. „Rodzina 500 plus”. Świadczenie to było finansowane z budżetu państwa, poprzez samorząd gminny, który otrzymał również środki finansowe na pokrycie kosztów obsługi tego świadczenia [Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach]. Należy mieć na uwadze, że do Działu Rodzina przeniesiono niektóre rozdziały z działów 852 – Pomoc społeczna, 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, co wpłynęło na spadek odnotowanych dochodów w wyżej wspomnianych działach. Natomiast nie odnotowano żadnego dochodu w Dziale 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Na niskim poziomie dochodu ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej kształtują się dochody Działu 752 - Obrony narodowej i Działu 851 - Ochrona zdrowia

[Źródło: GOPS <http://gops.michalowice.malopolska.pl/program-rodzina-500-plus.html-0>].

Tabela 44. Dochody własne Gminy Michałowice w latach 2014-2019

Wymiar		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Razem							
razem	zł	15892730	18251101	20035910	21605348	25188312	28148154
Podatki							
podatek rolny	zł	1021790	969477,9	835364,4	810479,9	807006,1	825940,4
podatek leśny	zł	4281,71	4725,73	7127,86	7025,55	7234,85	7291,93
podatek od nieruchomości	zł	2592654	2605430	2994724	3219729	3446340	3584991
podatek od środków transportowych	zł	185753	154191,1	145326,6	234577,9	304693,9	235108,1
podatek od spadków i darowizn	zł	-	-	-	-	-	90622
podatek od czynności cywilnoprawnych	zł	694401,4	692657,9	843549,1	846534,8	967304,9	1170730
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	zł	13810,8	13642,42	10730,4	7472,25	9064,89	10144,48
dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	zł	4560244	4454654	4841711	5143311	5557906	5924828
Udziały w podatkach stanowiących budżet państwa							
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	zł	9183717	10919367	12691433	13785302	16584357	18297825
udziały podatku dochodowego od osób fizycznych	zł	9151905	10865154	12582812	13706640	16556571	18244184
udziały podatku dochodowego od osób prawnych	zł	31811,62	54213,44	108620,7	78662,43	27785,84	53641,11
Wpływy							
wpływy z opłaty skarbowej	zł	28684	27357	45580,5	37844,25	38410	44975,49
wpływy z usług	zł	95750,8	97130,24	92165,96	89805,18	111053,4	109747,6
wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	zł	991098,1	1022128	1086999	1344556	1837518	2098558
Dochody							
dochody z majątku	zł	289345,9	237135,2	214648	282694,3	336199,9	391595,3

dochody z majątku- dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze	zł	251282,5	222935,2	204348	195298,8	179297,4	223240,1
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - razem	zł	0	0	34140,56	2560	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na dochody własne Gminy Michałowice składają się dochody podatkowe, udział w podatkach stanowiących budżet państw, wpływy oraz pozostałe dochody, które stanowią połowę dochodów całkowitych Gminy Michałowice, co pozwala na określenie poziomu samodzielności finansowej gminy na poziomie średnim. Im większa wartość wskaźnika, tym gmina posiada większą swobodę w zakresie realizacji zadań własnych. W 2019 roku Gmina Michałowice osiągnęła dochody własne o wartości 28,1 mln zł, w których największy wkład ma udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych (18,3 mln zł).

Tabela 45. Dotacje ogółem w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzycy, Zielonki oraz powiatu krakowskiego

Nazwa		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
dotacje ogółem	mln zł	5,26	5,16	9,25	12,56	13,64	18,39
Gmina Kocmyrzów-Luborzycy							
dotacje ogółem	mln zł	7,65	6,42	14,76	21,10	21,38	29,34
Gmina Zielonki							
dotacje ogółem	mln zł	9,91	13,73	19,70	22,55	29,97	46,21
Powiat krakowski							
dotacje ogółem	mln zł	159,01	160,22	274,10	320,00	378,17	492,50

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Suma wartości dotacji w Gminie Michałowice w perspektywie lat 2014-2109 wyraźnie wzrasta. W 2014 wynosiła ona 5 259 133,56 zł, natomiast w 2019 roku już 18 385 178,08 zł. Na podstawie danych z Bazy Danych Lokalnych największy udział w wartości dotacji osiągniętych 2019 roku w Gminie Michałowice miały dotacje celowe z budżetu państwa (15,90 mln zł ogółem), w tym dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (14,68 mln zł ogółem).

Wydatki budżetu Gminy

Tabela 46. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz Powiatu krakowskiego

Kategoria	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							
Wydatki na 1 mieszkańca razem	zł	2 913,98	3 169,88	3 676,65	4 376,57	4 862,7	5 307,24
Gmina Kocmyrzów-Luborzyca							
Wydatki na 1 mieszkańca razem	zł	2 506,44	2 497,99	3 121,65	3 716,17	4 166,82	4 955,46
Gmina Zielonki							
Wydatki na 1 mieszkańca razem	zł	3 023,42	3 588,22	3 468,90	3 758,38	5 436,85	6 179,70
Powiat krakowski							
Wydatki na 1 mieszkańca razem	zł	3 181,62	3 276,61	3 751,41	4 137,25	4 837,81	5 521,08

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W analizowanym okresie w Gminie Michałowice występuje tendencja rosnąca rocznej sumy wydatków ogółem na 1 mieszkańca. Wartość ta jest ściśle skorelowana z wartością dochodu ogółem na 1 mieszkańca - w 2019 roku stosunek wydatków na 1 mieszkańca odniesiony do dochodu na 1 mieszkańca wynosi 100,7%, co wskazuje na występowanie bardzo małego deficytu w bieżących finansach Gminy.

Tabela 47. Wydatki ogółem w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz Powiatu krakowskiego

Nazwa	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gmina Michałowice							

Wydatki ogółem	zł	285448255	31442084	37086401	44868565	50858964	56 474 356
Gmina Kocmyrzów-Luborzycza							
Wydatki ogółem	zł	36822 119	37 077 664,99	47 033 860,31	56 389 102,44	64 264 809,56	77 845 340,45
Gmina Zielonki							
Wydatki ogółem	zł	62 028 489,08	74 932 738,12	74 688 846,28	83 015 102,45	121 943 210,84	141 243 224,38
Powiat krakowski							
Wydatki ogółem	zł	852 305 672,60	882 883 624,82	1 018 617 908,06	1 132 262 343,72	1 335 360 003,46	1 536 069 064,56

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 48. Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej w Gminie Michałowice

Kategoria		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	zł	28548255	31442084	37086401	44868565	50858964	56474356
Rolnictwo i łowiectwo	zł	2962056	1581910	518695,6	795669,7	1473736	536271,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	zł	293836,4	1334229	284913,4	2640234	848125	1452207
Transport i łączność	zł	3197261	3152963	2914703	2991025	7130810	4730315
Gospodarka mieszkaniowa	zł	628556,2	1346418	2119276	1929058	1261001	1996169
Działalność usługowa	zł	27500,47	130046,6	66316,32	15438,83	106142,9	196911
Administracja publiczna	zł	3180162	3603384	3810916	4914411	5474574	5842209
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	44535,67	47758,02	9513,51	1799,31	60128,24	64832,1
Obrona narodowa	zł	0	860	200	420	612	2671,94
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	281489,6	576523,2	499810	1485898	824454,7	481254,8
Obsługa długu publicznego	zł	178134,4	145441,3	161864	157102,6	226405,9	271075,5
Różne rozliczenia	zł	0	0	0	0	100457	81907
Oświata i wychowanie	zł	10713765	11156597	12170513	11669027	13675947	16626488
Ochrona zdrowia	zł	160004	129618	121533	120858	111110	136870
Pomoc społeczna	zł	2925284	3072423	9326995	1876922	2088071	2713697

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	144989,4	0	9850	146170,6	264998,8	248700,8
Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	49963,54	43990,04	39695	51482	50949	63364
Rodzina	zł				10332792	10626420	14454829
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	1435306	2419697	2852692	3371093	4085895	3840584
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	2189032	2503636	1907694	1989021	2179126	2285105
Kultura fizyczna	zł	136380,1	196590,6	271222,7	380142,5	270000	448893,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Do przeprowadzenia analizy dotyczącej wydatków w Gminie Michałowice przyjęto podział wydatków na Działy według Klasyfikacji Budżetowej w latach 2014-2019. Wielkość wydatków wzrasta analogicznie do jej dochodów. W roku 2019 zdecydowanie największe wydatki w Gminie Michałowice zanotowano w Dziale 801 - Oświata i wychowanie (16 626 488 zł ogółem). Podobnie jak we wcześniejszych latach, w 2019 roku jedno z podstawowych zadań realizowanych przez Gminę Michałowice stanowiła edukacja publiczna. Kolejne z obszarów, w których zanotowano największe wydatki to: dział Rodzina z sumą 14 454 829 zł ogółem, dział Administracja publiczna (5 842 209 zł ogółem).

W 2019 roku najmniejsze wydatki generowały obszary Obrony narodowej (2671,94 zł), Edukacyjnej opieki wychowawczej (63 364 zł) oraz Urzędów naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (64 832,1 zł).

Można zauważyć, iż w poszczególnych latach zmieniała się struktura wydatków na poszczególne działy. W związku z wprowadzeniem w Klasyfikacji Budżetowej działu Rodzina w 2017 roku, zmniejszeniu uległy wydatki związane z pomocą społeczną, których część została przesunięta do działu Rodzina.

Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego

Tabela 49. Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego w 2019 roku

Kategoria	Jedn. miary	2019
Transport i łączność	zł	94 157,31
Gospodarka mieszkaniowa	zł	113 200,49

Administracja publiczna	zł	146 829,40
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	49 242,72
Oświata i wychowanie	zł	2 000,00
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	23 900,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wydatki w ramach utworzonego funduszu sołectkiego realizowane były w 2019 roku zgodnie z wnioskami poszczególnych sołectw, które dotyczyły między innymi budowy nowych punktów oświetleniowych, udziału sołectw w modernizacji dróg gminnych, zakupu wyposażenia na potrzeby istniejących placów zabaw, wsparcia OSP z terenu gminy Michałowice.

Gmina Michałowice aktywnie korzysta w możliwości realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych. Listę najważniejszych projektów realizowanych w Gminie Michałowice w latach 2014-2019 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 50. Wybrane inwestycje w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Tytuł projektu	Wartość projektu, dofinansowanie z UE	Program	Działanie	Fundusz
Ochrona środowiska				
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Gminy Michałowice	2 013 633,00 zł 1 700 000,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Rozwijanie systemu gospodarki odpadami	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Michałowice	1 720 712,25 zł 1 694 917,62 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Michałowice II	1 222 200,00 zł 1190 006,37 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Administracja				
Szybciej, sprawniej, skuteczniej - rozwój e-administracji w Gminach: Zielonki, Czernichów, Igołomia-	1 399 800,00 zł 1179 751,44 zł	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	Wysokiej jakości usługi administracyjne	Europejski Fundusz Społeczny

Wawrzeńczyce, Iwanowice, Michałowice, Słomniki i Wielka Wieś				
Energetyka				
Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Michałowicach	601 909,33 zł 224 411,44 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Termomodernizacja Domu Rolnika w Zdzieszawicach	169 904,87 zł 74 999,97 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Transport				
Budowa trasy rowerowej Książniczki - Kończyce - Raciborowice	6 432 162,00 zł 2 511 379,39 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Niskoemisyjny transport miejski	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Budowa Park&Ride w miejscowości Michałowice	1 328 681,18 zł 1 129 379,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Niskoemisyjny transport miejski	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Budowa trasy rowerowej Więclawice - Raciborowice	4 316 687,30 zł 1 356 066,78 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Niskoemisyjny transport miejski	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Praca i integracja społeczna				
Nowe perspektywy II	779 230,78 zł 662 346,16 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Aktywna integracja	Europejski Fundusz Społeczny
Uruchomienie centrum wsparcia opiekunów nieformalnych z wirtualną bazą wiedzy	1 902 967,08 zł 1 617 522,01 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Usługi społeczne i zdrowotne	Europejski Fundusz Społeczny
Centrum Zdrowego Rozwoju - miejsce dla dzieci - szansa dla rodziców	600 443,41 zł 510 336,10 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa	Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym	Europejski Fundusz Społeczny

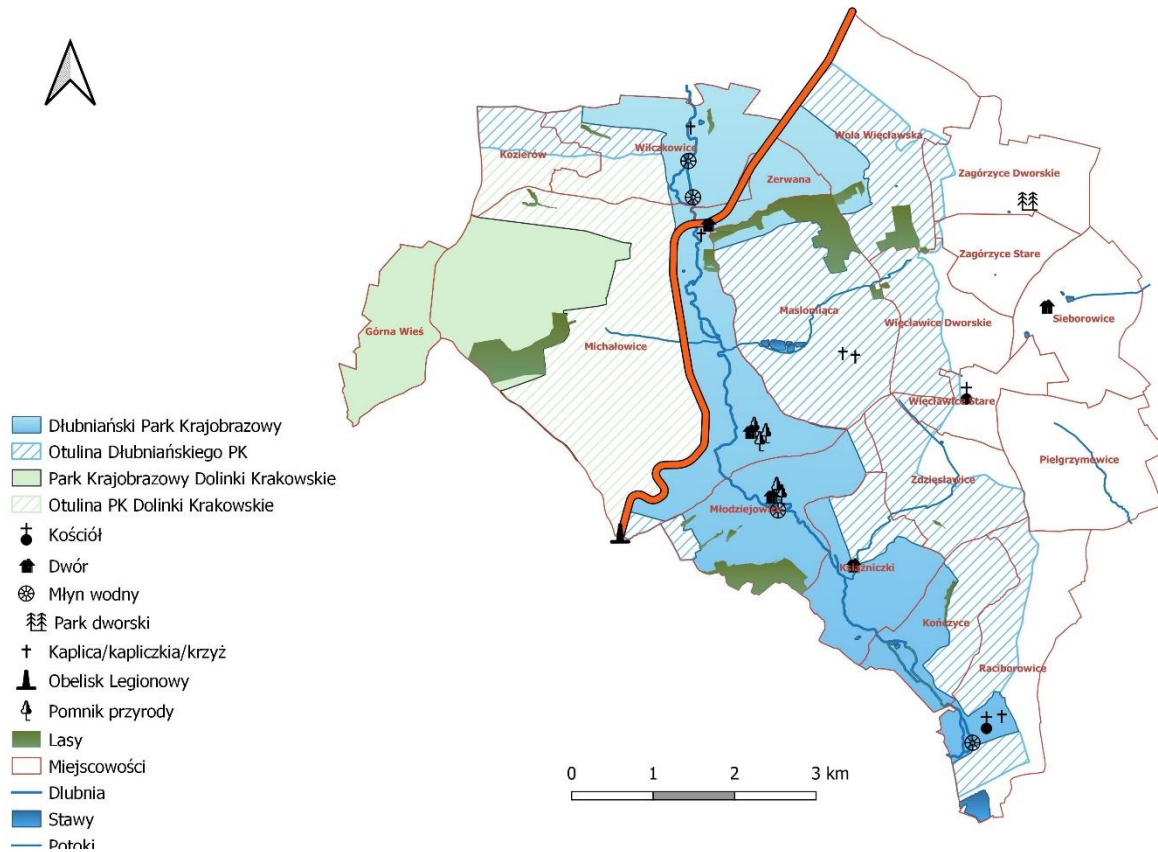
		Małopolskiego na lata 2014-2020		
Poza schematem-zmiana modelu funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach	188 336,00 zł 158 729,58 zł	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	Skuteczna pomoc społeczna	Europejski Fundusz Społeczny
Nauka i edukacja				
Ja też będę Przedszkolakiem! Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na terenie Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez utworzenie 60 nowych miejsc opieki przedszkolnej	971 300,00 zł 825 605,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Rozwój kształcenia ogólnego	Europejski Fundusz Społeczny
„Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w Gminie Michałowice”	544 657,01 zł 462 958,45 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Rozwój kształcenia ogólnego	Europejski Fundusz Społeczny

Źródło: E-Urząd

Turystyka

Mapa 5 Zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Gminy Michałowice

Zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy Michałowice

Źródło: Mapa została udostępniona przez Urząd Gminy Michałowice

Na atrakcyjność turystyczną gminy wpływają różne czynniki. Mogą to być walory przyrodnicze, obiekty lub zabytki kultury, dostępność obiektów noclegowych i innych usług. Dobrze rozwinięty obszar turystyki w Gminie Michałowice może przysporzyć dodatkowe korzyści. W gminie obszar turystyczny obejmuje infrastrukturę turystyczną, przyrodę, zabytki, walory turystyczne, których odbiorcami mogą być turyści, wczasowicze i mieszkańcy.

Położenie części obszaru Gminy w granicach Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego oraz Parku Krajobrazowego „Dolinki Krakowskie”, także bliskość Ojcowskiego Parku Narodowego, zdecydowanie podnosi jej atrakcyjność przyrodniczą. Ponadto na terenie gminy znajdują się liczne obiekty kultury materialnej, na przykład: Kościół p.w. św. Małgorzaty w Raciborowicach, Kościół p.w. św. Jakuba

Apostoła w Więclawicach Starych, Zespół dworsko-parkowy w Książniczkach, Sieborowicach oraz w Michałowicach. Położenie Gminy Michałowice w bliskim otoczeniu miasta Krakowa wpływa na potencjał turystyczny gminy. Powiat krakowski, w obrębie którego leży gmina Michałowice, jest określany jako obszar atrakcyjny turystycznie. Według raportu Głównego Urzędu Statystycznego „Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia” w 2017 roku powiat krakowski uplasował się na 9 miejscu wśród powiatów z łączną wartością wskaźnika atrakcyjności turystycznej równą 19,1 punktów.

Do największych walorów gminy Michałowice można zaliczyć:

- Dłubniański Park Krajobrazowy,
- Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie – otulina,
- Szlaki rowerowe (szosowo-terenowe),
 - Szlak Rowerowy Kościuszkowski (czerwony),
 - Dolina Dłubni / Szlak Dłubni (niebieski),
 - Szlak Rowerowy Widokowy / Pętla Raciborowice - Michałowice – Raciborowice (zielony),
 - Szlak Raciborowice – Witkowice (czarny),
 - Małopolska Droga Św. Jakuba (oznakowana jest symbolem żółtej muszli św. Jakuba i/lub żółtej strzałki na niebieskim tle).
- Zabytki,
 - Kościół p.w. św. Małgorzaty w Raciborowicach,
 - Diecezjalne Sanktuarium św. Jakuba Apostoła w Więclawicach,
 - Zespół dworsko-parkowy w Książniczkach,
 - Stara Apteka w Zerwanej,
 - Zespół dworsko-parkowy w Młodziejowicach,
 - Zespół dworsko-parkowy w Sieborowicach,
 - Zespół dworsko-parkowy w Michałowicach.
- Stawy w Masłomiącej,

- Kopiec drogowy w Michałowicach,
- Drewniany młyn w Kończycach,
- Kościół w Michałowicach,
- Stadnina koni i gospodarstwo agroturystyczne "Stary Młyn",
- Stadnina koni "Nowakówka",
- Obelisk w Michałowicach-Komora.

Gmina Michałowice charakteryzuje się średnio rozwiniętą infrastrukturą turystyczną, która obejmuje miejsca noclegowe oraz zaplecze gastronomiczne. W 2019 roku w gminie znajdowało się 10 lokali gastronomicznych oraz 3 miejsca noclegowe *(na podstawie danych ze strony gminy)*.

Wnioski

Analiza zjawisk dotyczących gospodarki Gminy Michałowice wnosi następujące spostrzeżenia i rekomendacje działań z zakresu:

- poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- poprawy jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury gazowej,
- poprawy jakości życia mieszkańców poprzez dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niesprawnościami,
- dywersyfikacji dochodów mieszkańców wsi i wzrost ich aktywności gospodarczej, poprzez stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości systemem zachęt do działalności w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego opartego na małych lokalnych zakładach, wytwarzających lokalne produkty,
- utrzymania i podniesienia atrakcyjności krajobrazu Gminy Michałowice, jako czynnika rozwoju gospodarczego,
- poprawy atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Gminy, poprzez zwiększenie długości ścieżek spacerowych i tras rowerowych oraz rozwój konkurencyjnych, markowych produktów turystycznych o charakterze regionalnym,
- komercjalizacji oferty turystycznej oraz sportowo-rekreacyjnej poprzez opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu promocji i informacji turystycznej,
- poprawy dostępności komunikacyjnej poprzez tworzenie nowych oraz reorganizację połączeń autobusowych w obrębie Gminy oraz pomiędzy Gminą a Krakowem, dzięki powiązaniu rozkładów jazdy oraz rozwojowi zintegrowanych ofert taryfowo-biletowych.

WYMIAR PRZESTRZENNY

W tym rozdziale zostały przeanalizowane dane i wskaźniki dotyczące zagospodarowania przestrzennego, środowiska, estetyki oraz wizerunku Gminy Michałowice.

Środowisko przyrodnicze

Warunki geologiczno-morfologiczne

Gmina Michałowice zajmuje obszar o powierzchni 51 km². Obszar Gminy pod względem położenia geograficznego i morfologicznego usytuowany jest na pograniczu południowo-zachodniej części Wyżyny Miechowskiej i południowo-wschodniej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Gmina Michałowice znajduje się w obrębie struktury geologicznej zwanej niecką miechowską. Rzeźba terenu jest urozmaicona. Obszar Gminy pochylony jest w kierunku południowym (do doliny Wisły). Wysokości bezwzględne kształtują się od ok. 215 m n.p.m. w Dolinie Dłubni, 239 m n.p.m. w Raciborowicach do 305 m n.p.m. w Wilczkowicach, 328 m n.p.m. w rejonie wsi Zagórzycze Stare i 367 m n.p.m. w północno-zachodnim krańcu gminy.

[<https://www.michalowice.malopolska.pl/gmina/polozenie> oraz ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE „Stan istniejący i uwarunkowania rozwoju gminy Michałowice” Załącznik nr 1.].

Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Michałowice leży w szerokiej dolinie rzeki Dłubni i jej odpływów. Tylko północno-zachodnie tereny Gminy położone są w zlewni Prądnika. Dłubnia jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Jej długość od źródeł do ujścia wynosi 48,6 km (na terenie Gminy Michałowice ok. 13 km), z kolei długość dopływów łącznie wynosi 23,5 km. Płyynie ona w szerokiej, głębokiej i płaskodennej dolinie. Stan wody Dłubni i jej dopływów ulega często wahaniom. Najczęściej wezbrania występują w czasie wiosennych roztopów oraz latem podczas nagłych ulewnych deszczy. Wówczas zalane są dość duże przestrzenie łąk i uprawnych pól w dolinie rzeki. Dłubnia jest jednym ze źródeł zaopatrzenia Krakowa w wodę pitną. Ujęcie wody znajduje się w Raciborowicach.

Ponadto na terenie Gminy (w Raciborowicach) znajduje się część zbiornika przeciwpowodziowego „Zesławice” na rzece Dłubni.

W obszarze Gminy Michałowice wydzieliła się dwa poziomy wodonośne: w marglach budujących głębsze podłoże oraz w utworach czwartorzędowych. Grunty występujące w dolinie Dłubni i w dolinach jej dopływów - wykształcone jako gliny ciężkie, pylaste, organiczne, mułki, piaski i żwiry, a nawet torfy są zasobne w wodę. Poziom tych wód, pozostających w kontakcie hydraulicznym z wodami powierzchniowymi, jest zmienny i zależy od ilości wód w rzekach i potokach.

Do głównych zagrożeń jakości wód powierzchniowych i podziemnych w Gminie Michałowice zaliczyć trzeba obszarowe i punktowe zanieczyszczenia antropogeniczne, mające swoje źródło w rolnictwie, hodowli i różnych działalnościach gospodarczych. Dodatkowo jakości wód podziemnych zagrażają w szczególności środki ochrony roślin, nawozy sztuczne używane w rolnictwie, nieprawidłowa gospodarka wodnościekowa oraz dzikie wysypiska odpadów [ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE.]

Gmina Michałowice posiada opracowany Plan Zarządzania Kryzysowego, którego elementem jest postępowanie na wypadek zagrożenia powodziowego. Gmina Michałowice posiada dwa wodowskazy monitorujące poziom wody na rzece Dłubni. Korzystając ze strony internetowej: www.michalowice.prospect.pl mieszkańcy mogą sprawdzić aktualny stan wody na rzece i porównać ze stanem z poprzednich dni. Wodowskazy zamontowano powyżej gminy, tak aby ich odczyt traktować jako ostrzeżenie przed ewentualną falą powodziową. Dla zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców opracowany zostanie Plan Operacyjny Ochrony przed Powodzią.

Mapa 6 Zarządzanie wodami w gminie Michałowice

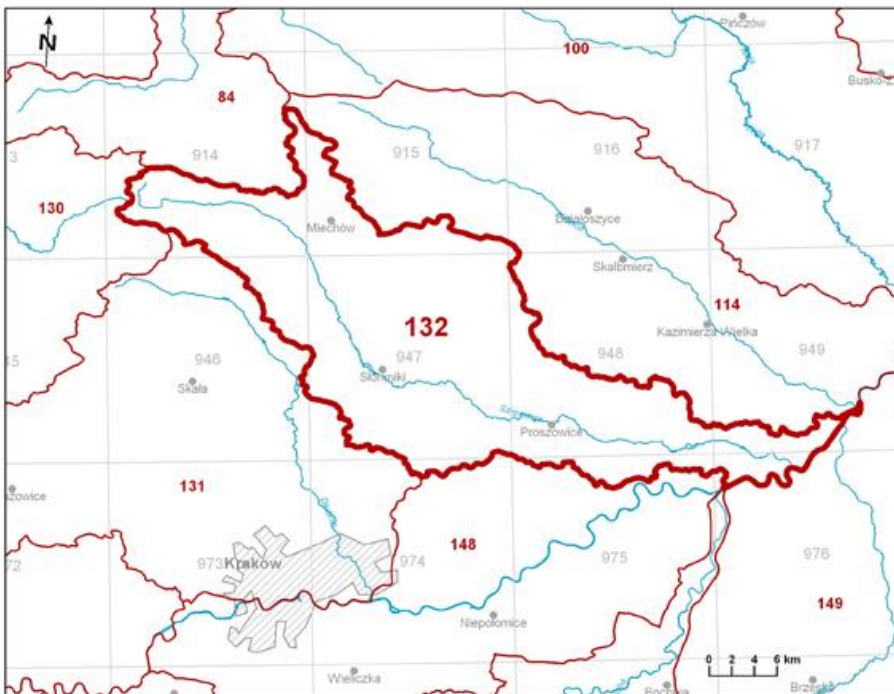
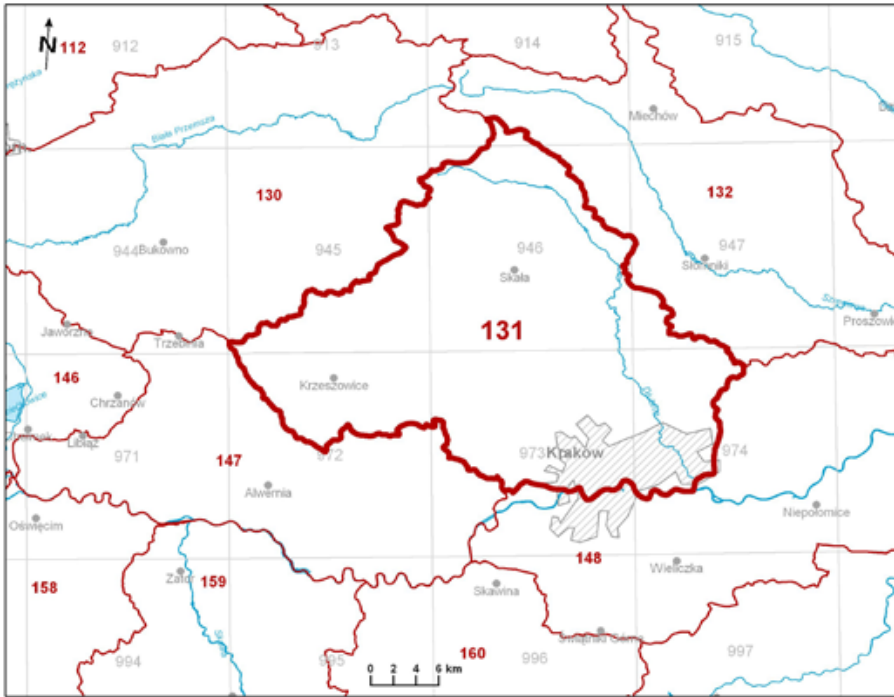

Na terenie gminy Michałowice występują jednolite części wód podziemnych rzecznych Dłubnia od Minóżki do ujścia oraz Dłubnia od Minóżki. Charakterystyka jcwp wskazuje na umiarkowany stan ekologiczny wód, dobry stan chemiczny oraz zły stan ogólny. Wskazane jcwp nie są zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego, którym jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan

chemiczny. Ponadto na terenie Gminy Michałowice obszary chronione przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków: Dłubniański Park Krajobrazowy oraz Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie. Celem dla tych obszarów jest „zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, zachowanie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych ze szczególnym uwzgl. roślin Torfowiskowej i wilgotnych łąk, zachowanie korytarzy ekologicznych. Dla przedmiotowej jcw p w Programie wodno-środowiskowym zaplanowane zostały następujące działania:

Nazwa działania	Zakres rzeczowy	Koszt działania [tys. PLN]	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji
1. budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Iwanowice	budowa 2,0 km sieci kanalizacyjnej	3061,10	gmina Iwanowice	IV kw. 2015
2. opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	opracowanie oceny obszarowej jakości wody	0,00	Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej	działanie ciągłe
3. budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących	budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących - 288 szt	1150,88	właściciel	działanie ciągłe
4. regularny wywóz nieczystości płynnych	regularny wywóz nieczystości płynnych	0,00	właściciel	działanie ciągłe
5. budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków	budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków - 1151 szt	13465,28	właściciel	działanie ciągłe

Na terenie gminy Michałowice znajdują się jednolite części wód podziemnych 131 oraz 132

JCWPd 131 posiada dobry stan ogólny, chemiczny i ilościowy, a ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych występuje jako niezagrażona. Natomiast w przypadku JCWPd 132 stan ilościowy określony został jako dobry, natomiast stan chemiczny i ogólna ocena stanu JCWPd określona jest jako słaba, tym samym zagrożone jest spełnienie celów środowiskowych poprzez przekroczenie wartości progowych związków azotu w rejonie gospodarstw rolnych i pól uprawnych oraz nieuregulowana gospodarka wodnościekowa.

Warunki klimatyczne i powietrze

Gmina Michałowice ma stosunkowo dobre warunki klimatyczne. Atutem Gminy Michałowice jest lepszej jakości powietrza w stosunku do centralnego obszaru aglomeracji krakowskiej. Czynnikiem atrakcyjnym dla mieszkańców Krakowa zainteresowanych wypoczynkiem weekendowym [Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice, Część I, UWARUNKOWANIA ROZWOJU, Biuro Rozwoju Krakowa 2004, s. 10.].

Najważniejsze czynniki wpływające na stan jakości powietrza w Gminie Michałowice to:

1. niska emisja z palenisk indywidualnych,
2. zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, występujące szczególnie w sąsiedztwie drogi krajowej nr 7 Kraków – Warszawa,
3. zanieczyszczenia przemysłowe i energetyczne spoza terenu gminy (Kraków, woj. śląskie),
4. w mniejszym stopniu emisje z zakładów usługowych i produkcyjnych zlokalizowanych na obszarze Gminy [ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE].

Na terenie gminy Michałowice występuje również wysokie zagrożenie suszą hydrologiczną, która przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych. Natomiast zagrożenie suszą rolniczą i hydrogeologiczną występuje na poziomie umiarkowanym. Wymaga to zmiany dotychczasowego zakresu korzystania z zasobów wodnych na obszarze gminy Michałowice oraz realizację działań niezbędnych do przeciwdziałania skutkom suszy, zatem niezbędne wydaje się zwiększanie retencji w podziale na retencję naturalną i sztuczną oraz prowadzenie działań edukacyjnych w tym zakresie.

Gleby

Na terenie Gminy Michałowice występują głównie gleby wykształcone z lessów. Wykształciły się również gleby brunatne (przeważające w obszarze Gminy), pseudobielicowe oraz czarnoziemy. W dnach dolin rzecznych powstały gleby typu mady.

Gmina, podobnie jak sąsiednie gminy rolnicze po stronie północnej od Krakowa, wyróżnia się glebami o wysokich klasach bonitacyjnych. W klasyfikacji bonitacyjnej 86,84% powierzchni użytków zajmują gleby klas I do III. Natomiast gleby słabych, klas V i VI zajmują znikomą część obszaru – około 2%.

Dla produkcji rolnej ponad połowa obszaru pozostająca w uprawie posiada korzystne dla gospodarowania warunki. Z kolei ukształtowanie terenu, brak zabezpieczeń, wylesienie obszaru jak również podatność występujących tu gleb, powodują, że znaczna część gleb w różnym stopniu jest narażona na erozję. W Gminie Michałowice nie zanotowano gleb bardzo silnie zanieczyszczonych metalami ciężkimi [ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE].

Obszary zielone i chronione

W Gminie Michałowice przeważają zbiorowiska roślinne ściśle związane z działalnością gospodarczą człowieka, takie jak: pola uprawne i zbiorowiska łąkowe. Z działalnością człowieka związane są również: kompleks zieleni urządzonej - pozostałości zabytkowych założeń podworskich, ogrody, kompleks zbiorowisk ruderalnych - wewnątrz kompleksów zabudowy mieszkaniowej i wzdłuż ciągów komunikacyjnych, ogrody warzywne i sady przy zabudowie oraz pielęgnowane części reprezentacyjne ogrodów przydomowych z roślinnością ozdobną.

Tabela. Powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	ha	185,49	186,49	186,49	186,49	185,49	185,49
lesistość w %	%	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
grunty leśne publiczne ogółem	ha	125,49	125,49	125,49	125,49	125,49	125,49
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	125,49	125,49	125,49	125,49	125,49	125,49
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	125,49	125,49	125,49	125,49	125,49	125,49
grunty leśne prywatne	ha	60,00	61,00	61,00	61,00	60,00	60,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela. Powierzchnia lasów w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
las ogółem	ha	184,31	185,31	185,31	185,31	184,31	184,31
las publiczne ogółem	ha	124,31	124,31	124,31	124,31	124,31	124,31
las publiczne Skarbu Państwa	ha	124,31	124,31	124,31	124,31	124,31	124,31
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	124,31	124,31	124,31	124,31	124,31	124,31
las prywatne ogółem	ha	60,00	61,00	61,00	61,00	60,00	60,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Obecnie powierzchnia Gminy jest niemal zupełnie wylesiona. Znajdują się tu tylko trzy niewielkie kompleksy leśne: w Michałowicach, Młodziejowicach, Masłomiącej, pozostające w zarządzie Nadleśnictwa w Miechowie. Lasy te uznane są za ochronne.

Tabela. Pozyskanie drewna z zadrzewień w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
grubizna ogółem	m3	-	-	460	181	392	304
grubizna liściasta	m3	-	-	330	101	302	192
grubizna iglasta	m3	-	-	-	80	90	112

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela. Sadzenie drzew i krzewów w Gminie Michałowice w latach 2014-2019

Kategoria	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019
sadzenie drzew; ogółem	szt.	-	-	1 233	23	77	158
sadzenie drzew; w tym na gruntach prywatnych	szt.	-	-	-	0	0	118
sadzenie krzewów; ogółem	szt.	-	-	1 000	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na podstawie danych udostępnionych przez Bank Danych Lokalnych, zauważalny jest wyższy stosunek pozyskiwania drewna z zadrzewień względem ponownego zasadzania drzew i krzewów na

terenie gminy. Takie zjawisko przyczynia się do nadmiernego wylesiania obszaru, wpływania na jego wartość estetyczną oraz atrakcyjność turystyczną.

Najbardziej typowymi zbiorowiskami leśnymi na terenie Gminy są lasy liściaste wielogatunkowe. W dolinie Dłubni oraz w dnach dolin, gdzie panuje klimat zimny i wilgotny znajdują się resztki dawnej, naturalnej szaty roślinnej, w postaci fragmentów lasów łęgowych. Na łagodnych zboczach i glebie brunatnej występują płaty boru mieszanego o wielogatunkowym drzewostanie.

Gmina Michałowice posiada następujące formy ochrony przyrody:

- Dłubniański Park Krajobrazowy,
- Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie,
- 4 drzewa i 1 krzew uznane za pomniki przyrody.

Dłubniański Park Krajobrazowy oraz Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie należą do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego. Dłubniański Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 10 959,6 ha. W Gminie Michałowice obejmuje obszar 1259,3 ha, co stanowi około 24,6 % powierzchni gminy. Natomiast Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie zajmuje powierzchnie 20 686,1 ha. W Gminie Michałowice obejmuje powierzchnie 487,1ha, co stanowi około 9,5 % powierzchni gminy.

W Gminie Michałowice występują również 4 drzewa i 1 krzew uznane za pomniki przyrody, będące bardzo cennymi elementami środowiska przyrodniczego, wzbogacającymi różnorodność biologiczną.

Zachodnia część Gminy Michałowice położona jest w terenie węzłowym sieci ECONET o znaczeniu krajowym [ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE].

Tabela 51. Porównanie obszarów prawnie chronionych, liczby pomników przyrody i lesistości

	Gmina Michałowice	Gmina Kocmyrzów-Luborzyca	Gmina Zielonki	Powiat krakowski
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych [ha]	1 746	0	1 998	37 953
Udział obszarów chronionych w powierzchni Gminy	34,2%	0,0%	41,1%	30,8%

Pomniki przyrody	5	12	16	409
Pomniki przyrody na 1 tys. ha powierzchni	1,0	1,5	3,3	3,3
Lesistość	3,60%	5,30%	1,30%	12,20%

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zagospodarowanie przestrzenne

Rozpatrując zagospodarowanie przestrzenne m.in. należy zwrócić uwagę na istotne dokumenty w Gminie: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice oraz Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.

W Gminie Uchwałą nr XVIII/116/2012 RADY GMINY MICHAŁOWICE z dnia 29 marca 2012 r. uchwalono Zmianę Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice.

Najważniejsze założenia dokumentu i wyzwania dla Gminy w kwestii zagospodarowania przestrzennego to:

1. uzupełnienie istniejącego lub wyznaczonego w dotychczasowych planach miejscowych zainwestowania, poprzez wskazanie nowych terenów zabudowy, przy uwzględnieniu lokalnych wartości przyrodniczych i kulturowych oraz poprawy standardów życia mieszkańców,
2. konieczność ograniczania możliwości dalszego rozpraszania zabudowy
3. wzmocnienie powiązań komunikacyjnych z regionem (S7),
4. uczytelnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej w zakresie turystyki weekendowej wraz z aktywizacją turystyczną terenów położonych w granicach Parku Krajobrazowego Dolinki Krakowskie oraz Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego wraz z otulinami, poprzez realizację tras pieszych i ścieżek rowerowych, lokalizację zaplecza turystycznego oraz intensyfikację funkcji agroturystycznej,
5. koncentrację obszarów usług lokalnych w centrach poszczególnych miejscowości,
6. ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,

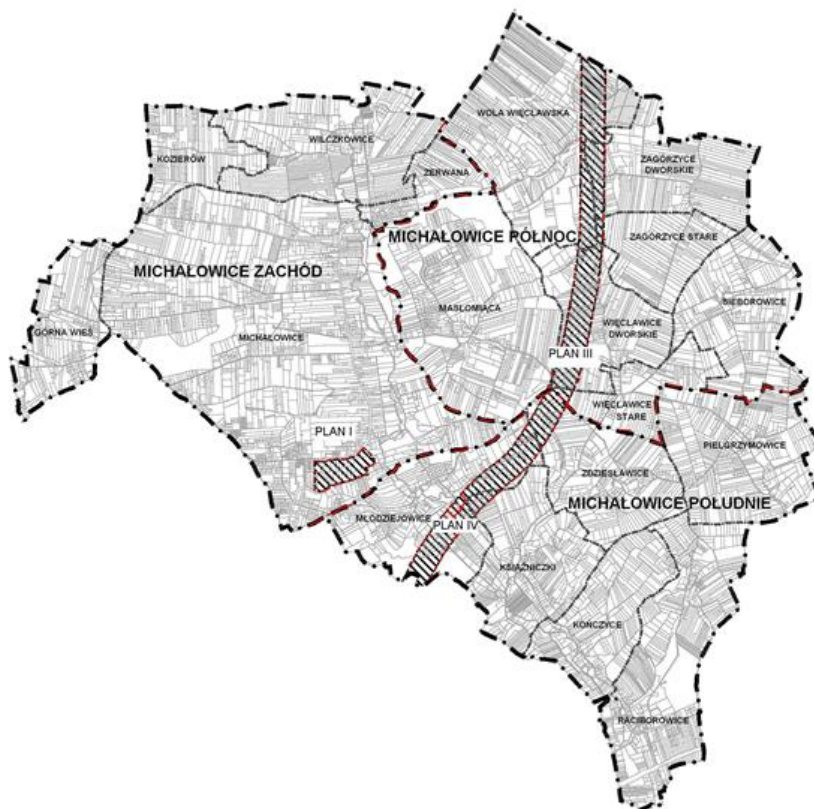
7. ukształtowanie przestrzennego systemu przyrodniczego, ochronę terenów leśnych, terenów w dolinie Dłubni i innych cennych krajobrazowo i przyrodniczo o walorach decydujących o atrakcyjności gminy,
8. rozwój wszystkich rodzajów infrastruktury technicznej,
9. ochronę mieszkańców przed zagrożeniami: hałasem, powodzią i zagrożeniami, związanymi z osuwiskami,
10. wykluczenie lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji z zakresu komunikacji i infrastruktury [ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE].

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.

Gmina Michałowice posiada następujące Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice dla obszaru Gmina Michałowice Zachód,
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice dla obszaru Gmina Michałowice Północ,
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice dla obszaru Gmina Michałowice Południe,
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego - obszar I,
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego - obszar III,
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego - obszar IV Dolina Dłubni.

Mapa 7 zbiorcza planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice

Użytkowanie ziem i obszary funkcjonalno-przestrzenne

Ważnym aspektem są również obszary i powiązania funkcjonalno-przestrzenne. Według Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice, głównymi funkcjami Gminy Michałowice w kierunkach rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej powinny być:

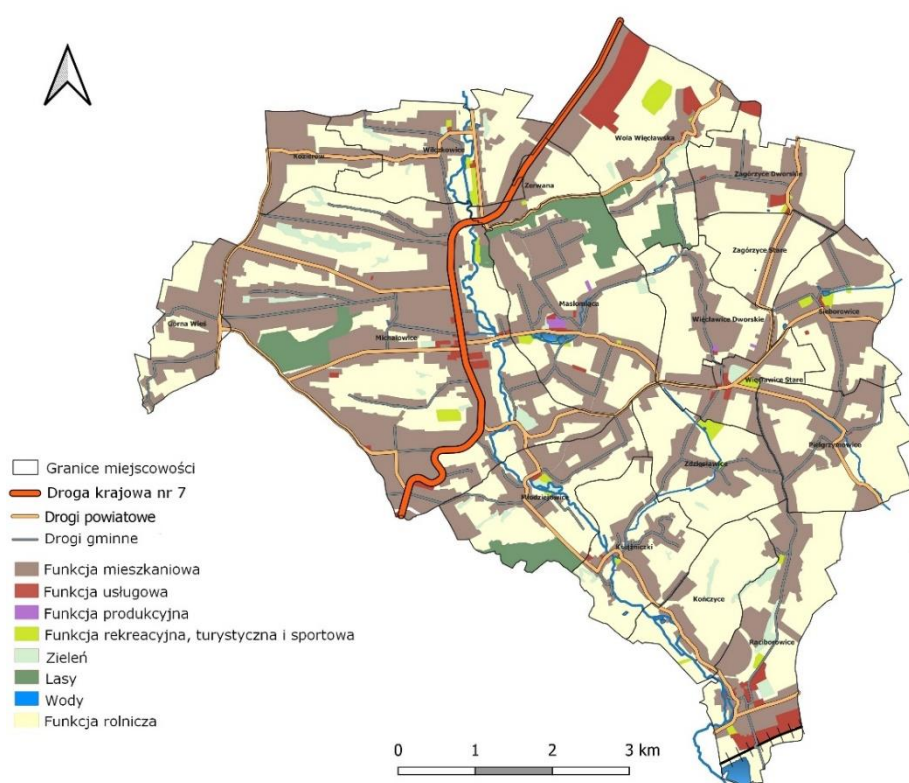
- mieszkalnictwo wraz z podstawowym programem usługowym,
- usługi w zakresie lokalnym i ponadlokalnym,
- wytwórczość i rzemiosło produkcyjne,
- rolnictwo,
- turystyka weekendowa i rekreacja [ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE].

Z kolei w zakresie powiązań funkcjonalno–przestrzennych SUIKZP Gminy Michałowice za szczególnie ważne wskazuje związki z terenami bezpośrednio otaczającymi. Związki te należy rozpatrywać w następujących aspektach:

- powiązań krajobrazowych,
- powiązań gospodarczych,
- powiązań komunikacyjnych,
- powiązań infrastrukturalnych [ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MICHAŁOWICE].

Mapa 8. Funkcje terenów Gminy Michałowice

FUNKCJE TERENÓW W GMINIE MICHAŁOWICE

Źródło: Mapa została udostępniona przez Urząd Gminy Michałowice

Główne funkcje terenów w Gminie Michałowice to funkcja rolnicza oraz mieszkaniowa. Pozostałe funkcje stanowią niewielką część powierzchni gminy. Sporadycznie występują pojedyncze mniejsze tereny o funkcji usługowej. W Gminie Michałowice nie brakuje także terenów o funkcji rekreacyjnej, turystycznej oraz sportowej. Do najważniejszych obiektów należy zaliczyć: trasa rowerowa Więclawice-Raciborowice, boisko wielofunkcyjne w Małomiącej i Michałowicach, otwarta strefa aktywności w Woli Więclawskiej oraz ośrodki jazdy konnej i hodowla alpak.

Estetyka przestrzeni publicznej

Estetyka przestrzeni to istotna kwestia wizerunkowa zarówno dla mieszkańców jak i odwiedzających. Elementy małej architektury dobrze ze sobą skomponowane tworzą atrakcyjną całość zwiększając tym samym estetykę.

Ukształtowanie gminy i jej walory przyrodnicze (prawie 2/3 obszaru gminy to parki krajobrazowe i ich otulina) predysponują ją do innej funkcji. Największy obszar gminy w dokumentach planistycznych, poza uprawami rolnymi, stanowią tereny zabudowy jednorodzinnej. Jednocześnie, staramy się unikać zbyt intensywnej zabudowy i stawiamy zdecydowanie na zabudowę rezydencjonalną.

Liczne obszary zielone i tereny przeznaczone do rekreacji zyskują znaczenie jako ważne dla mieszkańców. Tereny sportowe i rekreacyjne, np.: parki miejskie, pływalnie, place zabaw spełniają wiele potrzeb lokalnej społeczności, pełnią również funkcje środowiskowe i przyczyniają się do polepszenia jakości powietrza i wody.

W ramach procesu modernizacji należy **dostosować istniejące obiekty sportowe do współczesnych standardów oraz uzupełnić ofertę o nowe atrakcje**. Zwiększenie oferty rekreacyjnej powinno służyć różnym grupom społecznym, w tym osobom wykluczonym, np. starszym i dzieciom

Współcześnie zauważalny jest zwiększony poziom **degradacji zieleni ulicznej**. Dlatego bardzo istotne jest zwiększenie obszarów zielonych i dbałość o już istniejące obszary. Mała ilość drzew, krzewów, kwiatów oraz innych ozdóbek zmniejsza jakość wizualną przestrzeni gminy oraz zmniejsza atrakcyjność i przyjazność miasta.

Innym ważnym aspektem jest poprawa standardu technicznego budynków gminnych poprzez wykonywanie prac remontowych i termomodernizacyjnych. Niezwykle istotna jest dbałość o wygląd budynków, zarówno tych nowszych i tych zabytkowych. Takie działanie odpowiada założeniom przyjętym w programie rewitalizacji i poprawi komfort życia mieszkańców oraz zwiększy walory estetyczne.

Wnioski

Diagnoza wskazuje, że w strategii rozwoju Gminy Michałowice, w wymiarze przestrzennym, należy uwzględnić działania na rzecz:

- redukcji zanieczyszczeń związanych z tzw. niską emisją poprzez program wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe, a także rozwoju transportu publicznego i rozwijania systemu ścieżek rowerowych jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach,

- ochrony środowiska, poprzez opracowanie i wdrożenie programu edukacji ekologicznej (edukacja dla budowania „społeczeństwa recyklingu”) oraz programu działań zapobiegających i ograniczających wytwarzanie i składowanie odpadów, także promowanie wykorzystywania odpadów jako zasobów,
- wzmacnianie zaangażowania liderów lokalnych w sprawy wspólne poprzez rozwój kompetencji, wzmocnienie organizacyjne i finansowe organizacji pozarządowych,
- przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy miejskiej na tereny wiejskie poprzez wzmocnienie procesów planowania przestrzennego w Gminie.

Spis tabel

<i>Tabela 1. Podział administracyjny Gminy Michałowice z uwzględnieniem liczby mieszkańców i powierzchni</i>	12
<i>Tabela 2. Przyrost naturalny ludności</i>	27
<i>Tabela 3. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Michałowice</i>	27
<i>Tabela 4. Migracje na pobyt stały w Gminie Michałowice w ruchu wewnętrznym i zagranicznym (według kierunków migracji)</i>	29

Tabela 5. Mieszkalnictwo. Budynki mieszkalne w latach 2014-2019.....	32
Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Michałowice w 2019 roku.....	33
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Michałowice w latach 2014-2019 – wskaźniki	33
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w powiecie krakowskim w latach 2014-2019 – wskaźniki.....	34
Tabela 9. Dzieci objęte opieką w żłobkach i w wieku żłobkowym - porównanie Gmin Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego	34
Tabela 10. Żłobki i kluby dziecięce w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów- Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego	37
Tabela 11. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat oraz dzieci przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego	38
Tabela 12. Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego	39
Tabela 13. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego	39
Tabela 14. Dzieci w przedszkolach w Gminie Michałowice w latach 2014-2019	40
Tabela 16. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego	41
Tabela 17. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki oraz powiatu krakowskiego	42
Tabela 18. Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty w szkołach podstawowych.....	42
Tabela 19. Szkoły podstawowe ogółem w Gminie Michałowice w latach 2014-2019	43
Tabela 20. Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na terenie gminy Michałowice	46
Tabela 21. Liczba uczestników imprez na 1000 ludności w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów- Luborzyca Zielonki oraz powiatu krakowskiego	47
Tabela 22. Uczestnicy imprez organizowanych przez Gminę Michałowice w latach 2014-2019.....	47
Tabela 23. Imprezy organizowane przez Gminę Michałowice w latach 2014-2019	48
Tabela 24. Koła /kluby /sekcje Gminy Michałowice w latach 2014-2019	49
Tabela 25. Członkowie kół/klubów/ sekcji Gminy Michałowice w latach 2014-2019	49
Tabela 26. Kursy organizowane przez Gminę Michałowice i ich uczestnicy.....	50
Tabela 27. Pracownie specjalistyczne działające w jednostce	51
Tabela 28. Kina stałe na terenie Gminy Michałowice	52
Tabela 29. Podmioty ambulatoryjne (stan w dniu 31 XII)	53
Tabela 30. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku	55
Tabela 31. Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS.....	61
Tabela 32. Obiekty sportowe.....	61
Tabela 33. Biblioteki publiczne - wskaźniki.....	65
Tabela 34. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności na terenach gmin	70
Tabela 35. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych w Gminie Michałowice	71
Tabela 36. Sieć rozdzielcza na 100 km ²	72
Tabela 37. Wodociągi	73
Tabela 38. Kanalizacja.....	74
Tabela 39. Sieć gazowa	74
	114

Tabela 40. Czynne przystanki komunikacji zbiorowej w latach 2018-2019	76
Tabela 41. Długość ścieżek rowerowych (dróg dla rowerów)	77
Tabela 42. Dochody majątkowe ogółem w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów- Luborzycy, Zielonki oraz Powiatu krakowskiego	84
Tabela 43. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów- Luborzycy, Zielonki oraz Powiatu krakowskiego	84
Tabela 44. Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej w Gminie Michałowice	85
Tabela 45. Dochody własne Gminy Michałowice w latach 2014-2019	87
Tabela 46. Dotacje ogółem w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów- Luborzycy, Zielonki oraz powiatu krakowskiego	88
Tabela 47. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów- Luborzycy, Zielonki oraz Powiatu krakowskiego	89
Tabela 48. Wydatki ogółem w perspektywie Gminy Michałowice, Kocmyrzów- Luborzycy, Zielonki oraz Powiatu krakowskiego	89
Tabela 49. Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej w Gminie Michałowice	90
Tabela 50. Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołectkiego w 2019 roku	91
Tabela 51. Wybrane inwestycje w Gminie Michałowice w latach 2014-2019	92
Tabela 52. Porównanie obszarów prawnie chronionych, liczby pomników przyrody i lesistości	107

Spis rysunków, grafik, wykresów

Mapa 1. Podział administracyjny Gminy Michałowice.....	12
Rysunek 1. Herb Gminy Michałowice	14
Rysunek 2. Flaga	15
Mapa 2. Liczba i przyrost mieszkańców oraz gęstość zaludnienia w Gminie Michałowice	21
Mapa 3. Sieć kanalizacyjna Gminy Michałowice	70
Mapa 4. Chodniki	75
Mapa 5. Zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Gminy Michałowice	95
Mapa 6. Zarządzanie wodami w gminie Michałowice	100
Mapa 7. Funkcje terenów Gminy Michałowice	108
Rysunek 3. Skojarzenie mieszkańców Gminy Michałowice z słowem „bezpieczeństwo”	59

**DIAGNOZA PRZYGOTOWANA PRZEZ
URZĄD I MIESZKAŃCÓW GMINY MICHAŁOWICE
WE WSPÓŁPRACY Z
BIUREM INFORMACJI I ANALIZ NAUKOWYCH**

MICHAŁOWICE 2021

116
ZDJĘCIE POBRANO Z BIULETYNU INFORMACJI PUBLICZNEJ GMINY MICHAŁOWICE. PRZY OPRACOWYWANIU SZATY GRAFICZNEJ SKORZYSTANO Z
NARZĘDZIA MICROSOFT WORD

RAPORT

BADANIE OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY MICHAŁOWICE DO STRATEGII ROZWOJU GMINY MICHAŁOWICE NA LATA 2021-2030

ZAŁ. 2

Spis treści

Wstęp	3
Ankieta - charakterystyka badania, wyniki i wnioski	4
Gmina Michałowice w opinii respondentów	7
Poziom życia w Gminie Michałowice	8
Inwestycje w miejscowościach Gminy Michałowice	13
Cechy charakterystyczne Gminy Michałowice.....	18
Spotkania warsztatowe z mieszkańcami Gminy Michałowice.....	32
Wnioski ze spotkań warsztatowych	33
Spotkanie warsztatowe z młodzieżą szkolną	33
Spotkanie warsztatowe z nauczycielami.....	35
Spotkanie warsztatowe z mieszkańcami gminy.....	38
Spotkanie warsztatowe z przedstawicielami organizacji pozarządowych.....	41
Wywiad z lokalnym przedsiębiorcą.....	44
Wnioski	45
Spis tabel	54
Spis rysunków, grafik, wykresów	56
Aneks.....	57
Ankieta	62

Wstęp

W opracowaniu przedstawiono wyniki i wnioski prac badawczych podjętych przez Urząd Gminy Michałowice w drugiej połowie 2020 r. Ich celem była identyfikacja najistotniejszych, w opinii mieszkańców, potrzeb Gminy oraz ustalenie obszarów priorytetowych dla opracowywanej Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030.

W sierpniu i wrześniu 2020 r. mieszkańcy Gminy uczestniczyli w badaniu ankietowym. Natomiast w październiku i listopadzie zostali zaproszeni do udziału w spotkaniach i dyskusjach prowadzonych w formule zdalnej.

Ankieta - charakterystyka badania, wyniki i wnioski

Inicjatorem i organizatorem badania ankietowego był Urząd Gminy Michałowice. Badanie było realizowane od 16 sierpnia do 15 września 2020 roku. Respondenci chcący wziąć udział w badaniu mieli do wyboru dwie opcje:

- ankietę w formie on-line do wypełnienia przez stronę WWW, dostępną na profilu Gminy Michałowice na Facebooku oraz w formie dokumentu do pobrania i odesłania do instytucji zajmującej się zbieraniem ankiet (interaktywna wersja ankiety dostępna w przestrzeni internetowej),
- ankietę w formie tradycyjnej; ankietą drukowaną była dostępna w Urzędzie Gminy, w 3 szkołach, w Gazecie Gminy Michałowice oraz dystrybuowana w dniu 6 września w 2 kościołach na terenie gminy, także na stoisku Targów lokalności w dniu 6 września w godz. 9:00-13:00.

Próba liczyła 350 osób. Wśród respondentów przeważały kobiety. Statystyczny ankietowany był w wieku między 30 a 49 r.ż i miał wykształcenie wyższe. Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły osoby pracujące, zamieszkujące w Gminie Michałowice od 11 lat lub dłużej. Największą frekwencją w badaniu wykazali się mieszkańcy Michałowic.

Kwestionariusz ankiety zawierał 16 pytań: 4 otwarte i 12 wielokrotnego wyboru z możliwością zamieszczania dodatkowych komentarzy oraz metryczkę, w której pytano o płeć, wiek, wykształcenie, zajęcie/zatrudnienie, związek z Gminą Michałowice, miejsce zamieszkania.

W poszczególnych tabelach przedstawiono charakterystykę badanej próby.

Należy uwzględnić fakt, że nie wszyscy respondenci wypełnili metryczkę i udzielili odpowiedzi na wszystkie pytania.

PŁEĆ RESPONDENTÓW	Liczba osób	Odsetek [%]
Kobieta	207	59,14
Mężczyzna	143	40,86
Suma	350	100,00
WIEK RESPONDENTÓW	Liczba osób	Odsetek [%]
0-19	9	2,74
20-29	32	9,76
30-39	126	38,41
40-49	92	28,05
50-59	35	10,67
60-69	28	8,54
70+	6	1,83
Suma	328	100,00
WYKSZTAŁCENIE RESPONDENTÓW	Liczba osób	Odsetek [%]
Podstawowe	1	0,28
Gimnazjalne	5	1,42
Zasadnicze zawodowe	15	4,27
Średnie	56	15,95
Wyższe	274	78,06
Suma	351	100,00
ZAJĘCIE/ZATRUDNIENIE RESPONDENTÓW	Liczba osób	Odsetek [%]
Uczeń / student	12	3,46
Przedsiębiorca	45	12,97
Osoba pracująca	262	75,50
Osoba bezrobotna	1	0,29
Emeryt / rencista	24	6,92
Prawnik	1	0,29
Osoba poszukująca pracy	1	0,29
Nauczyciel przedszkola	1	0,29
Suma	347	100,00

ZWIĄZEK RESPONDENTÓW Z GMINĄ	Liczba osób	Odsetek [%]
Miejsce zamieszkania	317	83,64
Miejsce pracy	34	8,97
Miejsce prowadzenia działalności	11	2,90
Miejsce rekreacji	16	4,22
Budowa domu	1	0,26
Suma	379	100,00
CZAS ZAMIESZKANIA RESPONDENTÓW W GMINIE	Liczba osób	Odsetek [%]
Do 5 lat	72	20,69
6-10 lat	63	18,10
11 lat i więcej	193	55,46
Nie dotyczy	20	5,75
Suma	348	100,00
MIEJSCE ZAMIESZKANIA RESPONDENTÓW	Liczba osób	Odsetek [%]
Górna Wieś	10	3,09
Kończyce	4	1,23
Kozierów	16	4,94
Książniczki	2	0,62
Masłomiąca	31	9,57
Michałowice	112	34,57
Młodziejowice	21	6,48
Zerwana	10	3,09
Zdzięstawice	7	2,16
Zagórzycy	10	3,09
Wilczkowice	17	5,25
Wola Więclawska	4	1,23
Więclawice Stare	15	4,63
Więclawice Dworskie	6	1,85
Raciborowice	11	3,40
Pielgrzymowice	16	4,94
Sieborowice	7	2,16
Nie dotyczy	25	7,72
Suma	324	100,00

Źródło: opracowanie własne

Gmina Michałowice w opinii respondentów

Ponad połowa ankietowanych uważa, że poziom życia w Gminie Michałowice uległ poprawie w ciągu ostatnich 5-6 lat i jest na dobrym poziomie. Gmina Michałowice jest postrzegana jako średnio zamożna. Odnotowano poprawę dostępu do infrastruktury i usług kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych.

Gmina jest postrzegana jako miejsce przyjazne mieszkańcom, spokojne, bogate w obszary zielone, względnie bezpieczne, atrakcyjne dla mieszkańców, szczególnie dla rodzin z dziećmi. Mieszkańcy chcieliby, aby w przyszłości Gmina była atrakcyjniejszym miejscem zamieszkania i pracy oraz zapewniała formy aktywnego wypoczynku. Dodatkowo Gmina powinna być bezpieczna, z wyremontowanymi chodnikami, z oświetleniem, ścieżkami rowerowymi, progami zwalniającymi. Mieszkańcy chcieliby, aby w Gminie z większym zaangażowaniem dbano o czystość oraz ekologię i aby dofinansowano wymianę kotłów w celu minimalizacji zanieczyszczeń powietrza.

Respondenci oceniają z zadowoleniem usługi oferowane przez Urząd Gminy w Michałowicach oraz podległe jednostki organizacyjne. Źródło informacji o Gminie stanowi dla mieszkańców najczęściej lokalna gazeta, strona internetowa oraz profil na Facebooku. Ankietowani mieszkańcy wyrazili duże zainteresowanie spotkaniami z wójtem, radnymi lub przedstawicielami Urzędu Gminy. Jednocześnie nie sądzą, aby ich głos miał znaczenie przy podejmowaniu przez władze samorządowe ważnych decyzji.

Najmocniejszą stroną Gminy Michałowice jest jej lokalizacja, czyli położenie blisko Krakowa. Większość badanych uważa, że słabą stroną Gminy jest infrastruktura techniczna, drogowa, dostęp do sieci kanalizacyjnej, ścieżki rowerowe, budowa chodników. Inwestycji wymagają wciąż obiekty rekreacji i wypoczynku.

Poziom życia w Gminie Michałowice

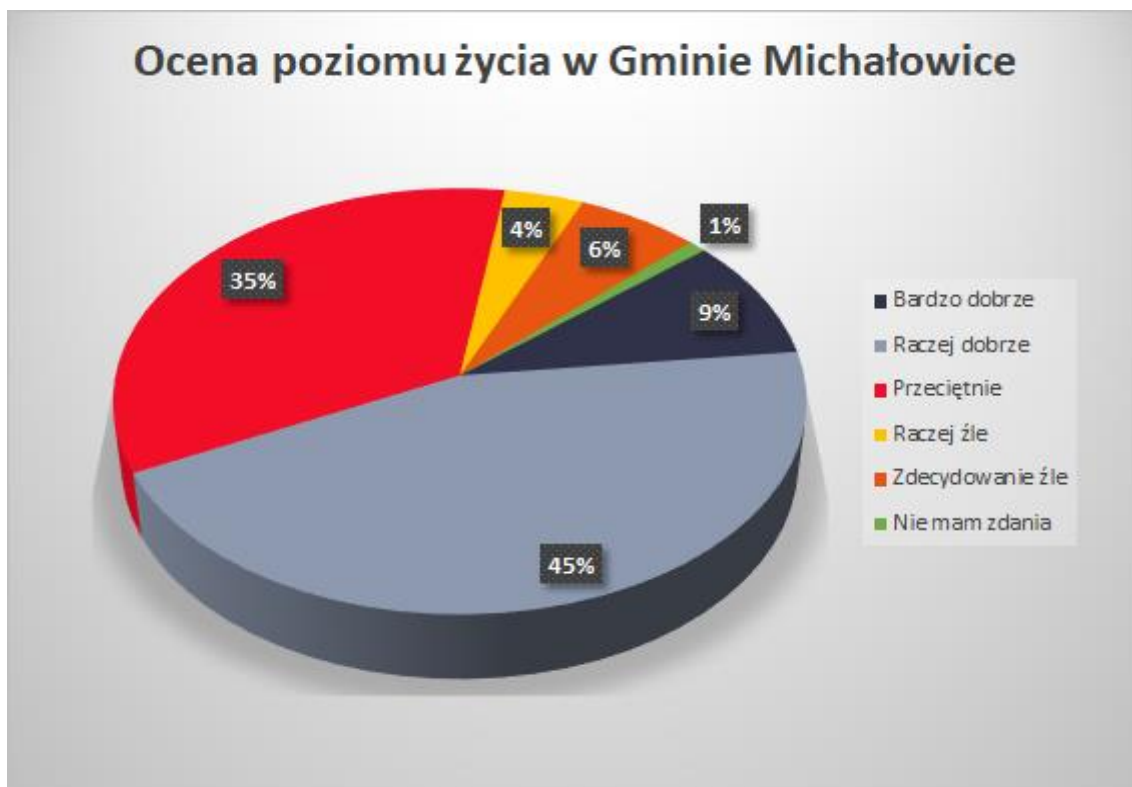
Pytania ankietowe 1-4 dotyczyły sytuacji finansowej Gminy Michałowice oraz poziomu życia jej mieszkańców. Ponad połowa ankietowanych deklaruje, że poziom ich życia w Gminie Michałowice jest bardzo dobry lub raczej dobry. Jedna trzecia ocenia swój poziom życia jako przeciętny. Około 10% ankietowanych stwierdziło, że poziom ich życia jest na złym poziomie. Niespełna 1% nie ma zdania (tab. 1).

Tabela 1. Ocena poziomu życia w Gminie Michałowice w ujęciu liczbowym

1. Jak ocenia Pani/Pan poziom życia w Gminie Michałowice?	
Bardzo dobrze	29
Raczej dobrze	139
Przeciętnie	108
Raczej źle	13
Zdecydowanie źle	20
Nie mam zdania	3
Razem	312

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 1. Ocena poziomu życia w Gminie Michałowice w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Większość ankietowanych stwierdziła, że poziom życia w Gminie Michałowice poprawił się w ciągu ostatnich 5-6 lat. Około jedna trzecia badanych nie odnotowała poprawy. Na to pytanie nie miało zdania 10,52% osób biorących udział w badaniu (tab. 2).

Tabela 2. Ocena poprawy poziomu życia w Gminie Michałowice na przestrzeni ostatnich 5-6 lat w ujęciu liczbowym

2. Czy według Pani/Pana poziom życia w Gminie Michałowice poprawił się na przestrzeni ostatnich 5-6 lat?	
Zdecydowanie tak	28
Raczej tak	154
Raczej nie	79
Zdecydowanie nie	28
Nie mam zdania	34
Razem	323

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 2. Ocena poprawy poziomu życia w Gminie Michałowice na przestrzeni ostatnich 5-6 lat w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

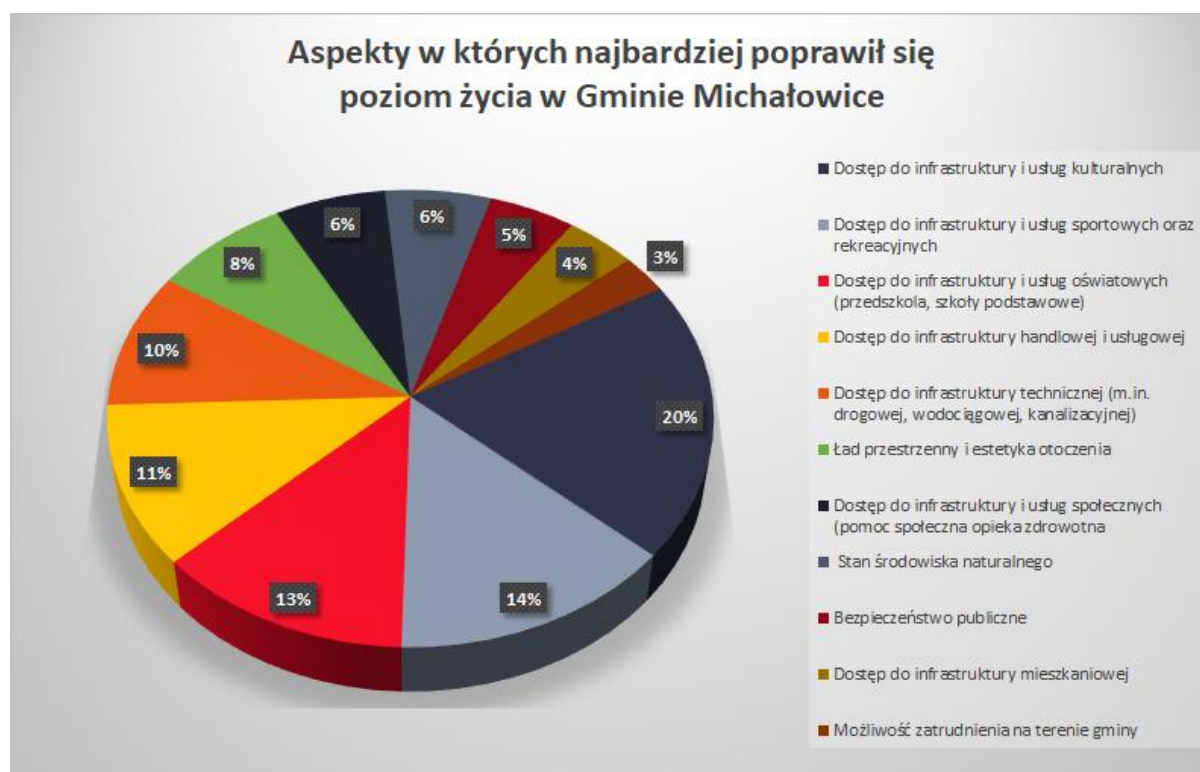
Ankietowani wskazali, że poziom ich życia w Gminie Michałowice poprawił się najbardziej w obszarze infrastruktury i usług kulturalnych. Potwierdzili również, że poprawił się dostęp do infrastruktury i usług oświatowych oraz sportowych i rekreacyjnych. Nie odnotowano poprawy w dostępie do infrastruktury technicznej (m.in. drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej), bezpieczeństwie publicznym, możliwości zatrudniania na terenie gminy oraz stanie środowiska naturalnego. W tych obszarach mieszkańcy zgłaszają niewystarczający poziom poprawy stanu. Nie odnotowano też znacznej poprawy ani pogorszenia w sektorze ładu przestrzennego i estetyki otoczenia (tab.3).

Tabela 3. Ocena poziomu poprawy w różnych aspektach życia w Gminie Michałowice w ujęciu liczbowym

3. W jakich aspektach poziom życia w Gminie Michałowice poprawił się najbardziej? Należy wybrać 5 aspektów i uszeregować je na skali od 5 do 1, gdzie 5 to ocena najwyższa, a 1 najniższa					
	5	4	3	2	1
1. Dostęp do infrastruktury i usług oświatowych (przedszkola, szkoły podstawowe)	48	31	40	36	28
2. Dostęp do infrastruktury i usług społecznych (pomoc społeczna, opieka zdrowotna)	15	23	18	25	28
3. Dostęp do infrastruktury i usług kulturalnych	109	53	34	23	8
4. Dostęp do infrastruktury i usług sportowych oraz rekreacyjnych	40	62	40	29	22
5. Dostęp do infrastruktury technicznej (m.in. drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej)	24	18	38	25	89
6. Dostęp do infrastruktury mieszkaniowej	16	10	14	8	13
7. Dostęp do infrastruktury handlowej i usługowej	43	37	34	23	15
8. Bezpieczeństwo publiczne	12	13	21	19	21
9. Możliwość zatrudnienia na terenie gminy	4	8	10	13	19
10. Stan środowiska naturalnego	13	22	19	23	31
11. Ład przestrzenny i estetyka otoczenia	28	21	26	21	26
12. Inne (jakie?)	0	0	0	0	0
Razem	352	298	294	245	300

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 3. Ocena poziomu poprawy w różnych aspektach życia w Gminie Michałowice w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

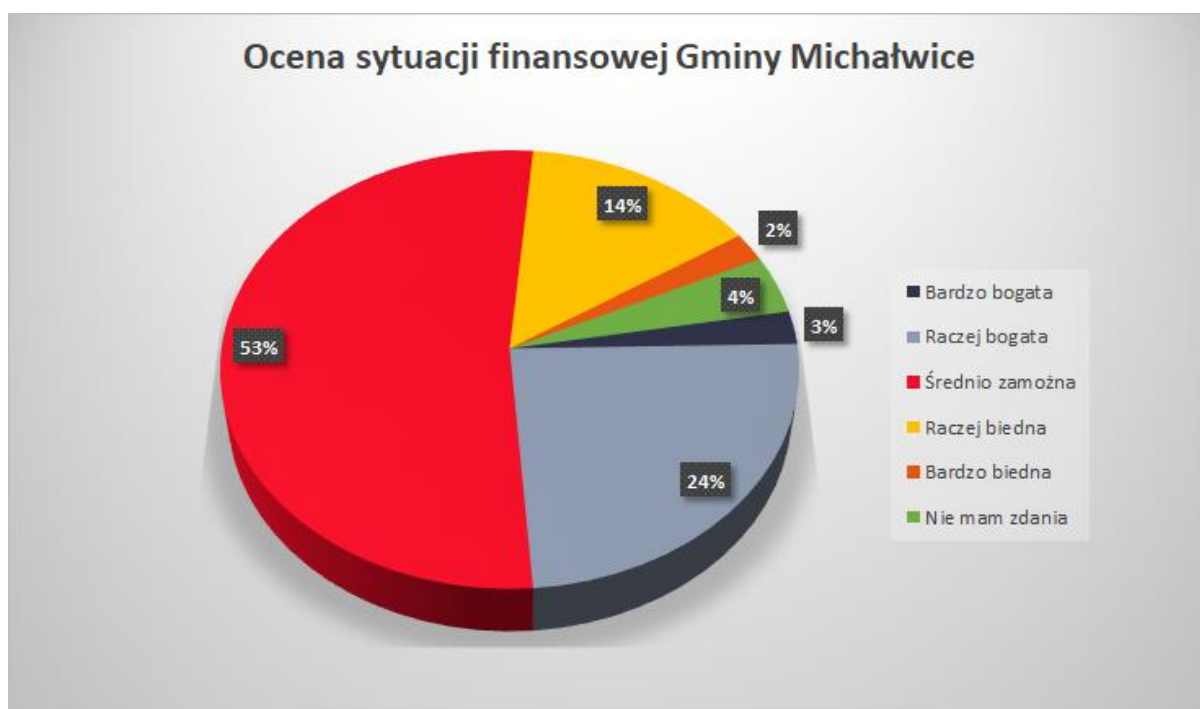
Około jedna czwarta badanych określiła, że Gmina Michałowice jest bogata. Ponad połowa, bo aż 53%, stwierdziła, że gmina jest średnio zamożna. Około 16% respondentów postrzega miejsce swojego zamieszkania jako biedne. Około 4% ankietowanych nie miało zdania (tab.4).

Tabela 4. Ocena sytuacji finansowej Gminy Michałowice w ujęciu liczbowym

4. Jaka jest Pani/Pana zdaniem sytuacja finansowa Gminy Michałowice?	
Bardzo bogata	8
Raczej bogata	79
Średnio zamożna	172
Raczej biedna	47
Bardzo biedna	7
Nie mam zdania	14
Razem	327

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 4. Ocena sytuacji finansowej Gminy Michałowice w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Inwestycje w miejscowościach Gminy Michałowice

Grupa pytań ankietowych 5-7 posłużyła zgromadzeniu opinii uczestników badania na temat inwestycji koniecznych do realizacji na terenie Gminy Michałowice. Zdecydowana większość mieszkańców Gminy jako główną miejscowość, która potrzebuje inwestycji oraz działań w obszarze przestrzennym, infrastrukturalnym, społecznym, gospodarczym lub środowiskowym, określiła Michałowice (tab.5).

Tabela 5. Miejscowości w których potrzebne są inwestycje i działania w obszarze przestrzennym, infrastrukturalnym, społecznym, gospodarczym lub środowiskowym w ujęciu liczbowym

5. W których miejscowościach Gminy Michałowice potrzebne są inwestycje i działania w obszarze przestrzennym, infrastrukturalnym, społecznym, gospodarczym czy środowiskowym?		
1.	Michałowice	164
2.	Kozierów	49
3.	Wilczkowice	48
4.	Raciborowice	48
5.	Pielgrzymowice	48
6.	Młodziejowice	46
7.	Górna Wieś	45
8.	Masłomiąca	44
9.	Książniczki	44
10.	Więtlawice Stare	38
11.	Sieborowice	37
12.	Zerwana	34
13.	Kończyce	34
14.	Wola Więtlawiska	31
15.	Zagórzyce	30
16.	Zdzięstowice	28
17.	Więtlawice Dworskie	28
Razem		796

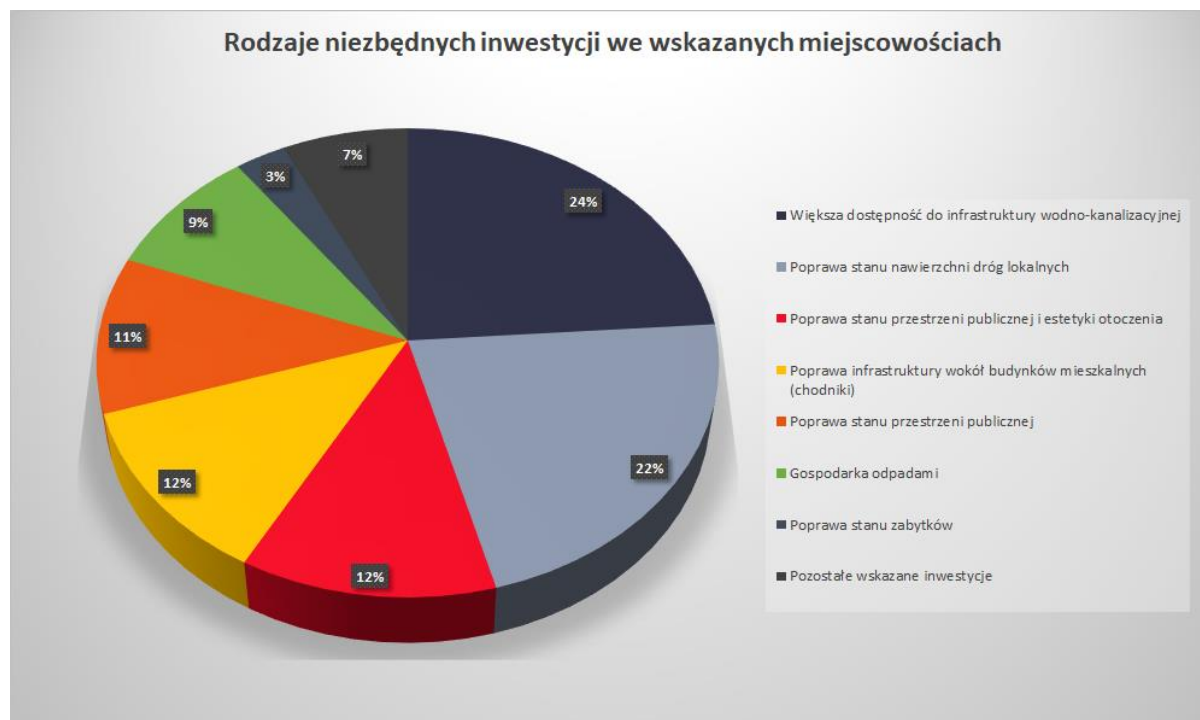
Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Tabela 6. Określenie inwestycji najważniejszych dla mieszkańców gminy w ujęciu liczbowym

6. Jakie inwestycje/działania są konieczne do realizacji na obszarze wskazanych miejscowości?		
1.	Większa dostępność do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	223
2.	Poprawa stanu nawierzchni dróg lokalnych	205
3.	Poprawa stanu przestrzeni publicznej i estetyki otoczenia	114
4.	Poprawa infrastruktury wokół budynków mieszkalnych (chodniki)	112
5.	Poprawa stanu przestrzeni publicznej	101
6.	Gospodarka odpadami	85
7.	Poprawa stanu zabytków	27
8.	Poprawa stanu budynków publicznych	11
9.	Światłowód	10
10.	MPK - połączenie z Krakowem	10
11.	Basen	9
12.	Ścieżki rowerowe	8
13.	Przedszkole	7
14.	Żłobek	6
15.	Progi zwalniające	6
Razem		934

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 6. Określenie inwestycji najważniejszych dla mieszkańców Gminy Michałowice w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Ankietowani wśród najistotniejszych inwestycji, które powinny zostać zrealizowane na terenie Gminy Michałowice, wymieniali najczęściej:

- budowę chodników,
- rozbudowę kanalizacji i sieci wodociągowej.

Inwestycje o mniejszym znaczeniu, w opinii mieszkańców, to:

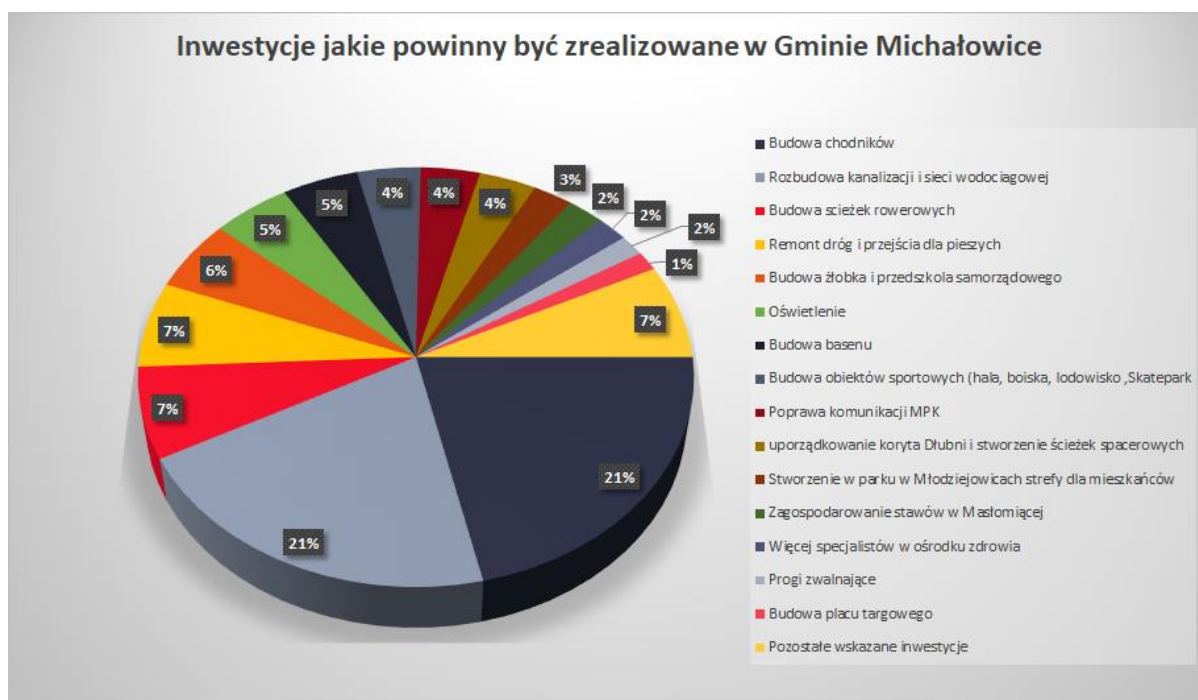
- budowa ścieżek rowerowych,
- remont dróg i przejść dla pieszych,
- budowa żłobka i przedszkola samorządowego,
- zadbanie o odpowiednie oświetlenie,
- budowa basenu i obiektów sportowych (tab. 7).

Tabela 7. Najbardziej oczekiwane inwestycje na terenie Gminy Michałowice w ujęciu liczbowym

7. Proszę wskazać jakie konkretne inwestycje powinny zostać zrealizowane na terenie Gminy Michałowice		
1.	Budowa chodników	159
2.	Rozbudowa kanalizacji i sieci wodociągowej	154
3.	Budowa ścieżek rowerowych	52
4.	Remont dróg i przejścia dla pieszych	49
5.	Budowa żłobka i przedszkola samorządowego	41
6.	Oświetlenie	37
7.	Budowa basenu	36
8.	Budowa obiektów sportowych (hala, boiska, lodowisko, skatepark)	30
9.	Poprawa komunikacji MPK	28
10.	Uporządkowanie koryta Dłubni i stworzenie ścieżek spacerowych	27
11.	Stworzenie w parku w Młodziejowicach strefy dla mieszkańców	19
12.	Zagospodarowanie stawów w Masłomiącej	17
13.	Więcej specjalistów w ośrodku zdrowia	15
14.	Progi zwalające	12
15.	Budowa placu targowego	11
16.	Zagospodarowanie centrum Michałowic	9
17.	Budowa dużego parkingu	9
18.	Stworzenie strefy dla przedsiębiorców	8
19.	Światłowod	7
20.	Budowa sceny dla koncertów, spektakli	7
21.	Przebudowa skrzyżowania w Michałowicach	6
22.	Duży sklep typu "Biedronka"	5
23.	Bankomat Euronetu	2
24.	Budowa stacji benzynowej	1
Razem		741

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 7. Najbardziej oczekiwane inwestycje na terenie Gminy Michałowice w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Cechy charakterystyczne Gminy Michałowice

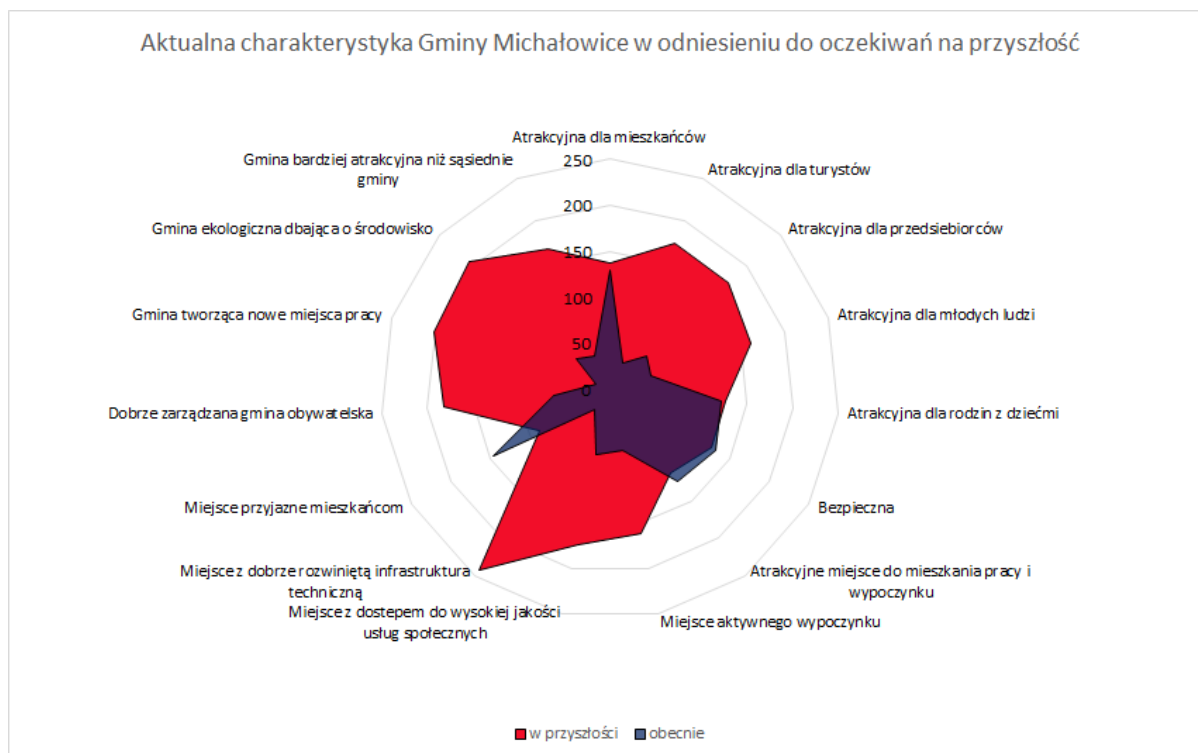
Pytania 8 i 9 omawianej ankiety były podstawą dla scharakteryzowania Gminy Michałowice obecnie oraz wybadania oczekiwań respondentów wobec jej stanu przyszłego. Aktualnie Gmina Michałowice jest postrzegana przez ankietowanych jako miejsce przyjazne mieszkańcom, względnie bezpieczne, atrakcyjne dla rodzin z dziećmi oraz innych grup mieszkańców. Badani chcieliby, aby w przyszłości Gmina Michałowice była atrakcyjniejszym miejscem do życia od gmin sąsiednich. Aby była miejscem bezpiecznym, atrakcyjnym dla mieszkańców, turystów, przedsiębiorców, ludzi młodych, rodzin z dziećmi, miejscem z ofertą i możliwościami do aktywnego wypoczynku. Szczególny akcent został położony na rozbudowę infrastruktury technicznej, utworzenie nowych miejsc pracy oraz na dbałość o środowisko (tab. 8).

Tabela 8. Co charakteryzuje Gminę Michałowice obecnie oraz co ją powinno charakteryzować w przyszłości w ujęciu liczbowym

8. Które z poniższych stwierdzeń charakteryzują Gminę Michałowice obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości?			
		obecnie	w przyszłości
1.	Atrakcyjna dla mieszkańców	130	138
2.	Atrakcyjna dla turystów	32	173
3.	Atrakcyjna dla przedsiębiorców	54	174
4.	Atrakcyjna dla młodych ludzi	46	161
5.	Atrakcyjna dla rodzin z dziećmi	121	127
6.	Bezpieczna	133	127
7.	Atrakcyjne miejsce do mieszkania, pracy i wypoczynku	124	112
8.	Miejsce aktywnego wypoczynku	68	160
9.	Miejsce z dostępem do wysokiej jakości usług społecznych	72	173
10.	Miejsce z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną	28	242
11.	Miejsce przyjazne mieszkańcom	146	89
12.	Dobrze zarządzana gmina obywatelska	62	181
13.	Gmina tworząca nowe miejsca pracy	16	201
14.	Gmina ekologiczna, dbająca o środowisko	49	207
15.	Gmina atrakcyjniejsza niż sąsiednie gminy	40	167
Razem		1121	2432

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 8. Wskazania cech charakteryzujących Gminę Michałowice obecnie oraz tych, które powinny charakteryzować Gminę w przyszłości

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Najistotniejszymi i najpilniejszymi przedsięwzięciami, jakie Gmina Michałowice powinna zrealizować oraz wspierać, są: rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej (w tym chodników) oraz kanalizacyjnej. Duże znaczenie mają dla mieszkańców także infrastruktura wodociągowa i gazowa, następnie edukacja przedszkolna, ochrona zdrowia, czystość i estetyka, rekreacja i organizacja czasu wolnego (tab.9).

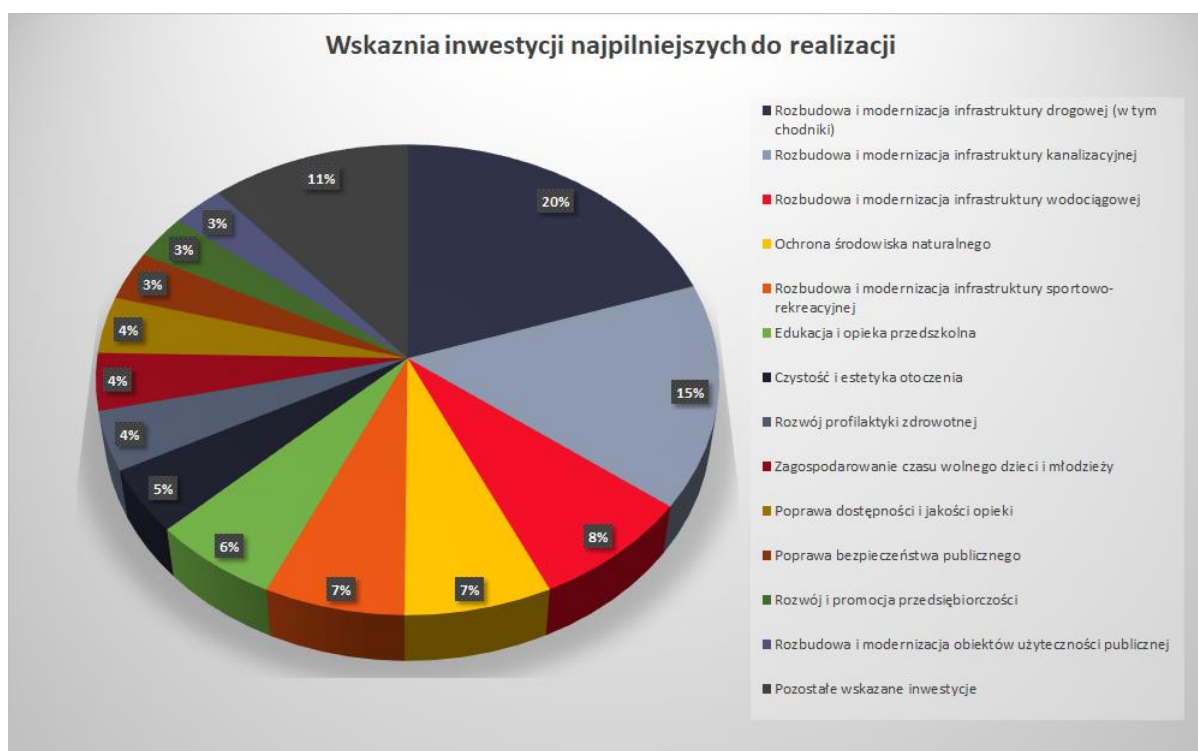
Tabela 9. Najpilniejsze przedsięwzięcia do realizacji lub wspierania na terenie gminy w ujęciu liczbowym

9. Jakie są według Pani/Pana najpilniejsze przedsięwzięcia/dziedziny do zrealizowania lub wspierania na terenie Gminy Michałowice w perspektywie najbliższych kilku lat? Prosimy wybrać 5 i uszeregować je w skali od 5 do 1, gdzie 5 to ocena najwyższa, a 1 najniższa

		5	4	3	2	1	SUMA
1.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej (w tym chodniki)	157	58	29	11	16	1142
2.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej	21	54	35	7	12	452
3.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej	115	47	28	15	9	886
4.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gazowej	9	6	8	17	9	136
5.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	18	25	36	34	20	386
6.	Rozbudowa i modernizacja obiektów użyteczności publicznej	11	7	15	15	12	170
7.	Rewitalizacja i renowacja zabytków	5	5	7	8	16	98
8.	Ochrona środowiska naturalnego	25	27	27	34	23	337
9.	Czystość i estetyka otoczenia	15	14	20	21	22	255
10.	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	9	9	20	19	16	195
11.	Poprawa dostępności i jakości opieki	20	11	15	12	12	225
12.	Rozwój profilaktyki zdrowotnej	17	13	15	20	13	195
13.	Zwiększenie pomocy społecznej dla najuboższych	10	3	6	4	6	88
14.	Promocja gminy	5	5	3	8	12	82
15.	Rozwój i promocja przedsiębiorczości	11	11	13	11	16	176
16.	Rozwój turystyki	5	2	5	7	25	87
17.	Wsparcie organizacji pozarządowych	6	2	4	3	6	62
18.	Działalność instytucji kultury	9	3	7	3	8	92
19.	Edukacja i opieka przedszkolna	37	17	9	23	24	350
20.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	15	15	11	18	22	226
21.	Inne (jakie)	0	0	0	0	0	0
Razem		520	334	313	290	299	5640

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 9. Najpilniejsze przedsięwzięcia do realizacji lub wspierania na terenie gminy w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

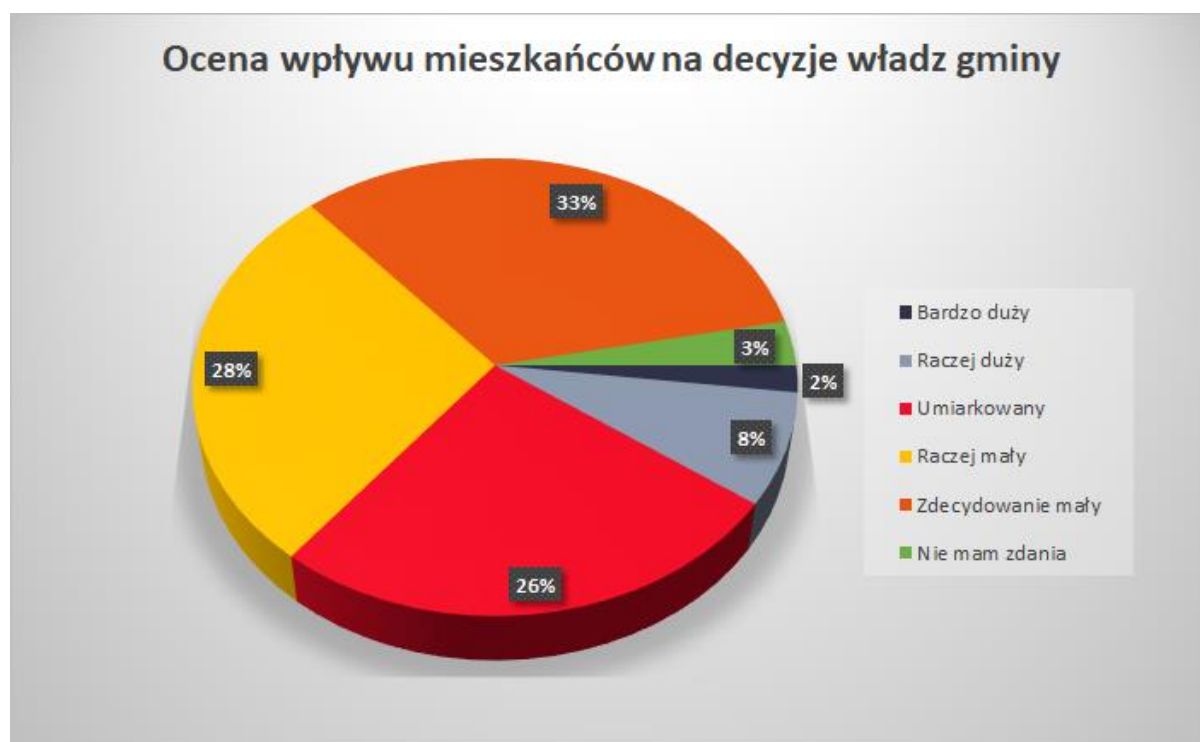
W ankiecie przewidziano też pytania służące wysondowaniu, jakie jest nastawienie mieszkańców wobec procesów informacyjnych i decyzyjnych w strukturach władz Gminy (pytania 10-13). Respondenci oceniają swój realny wpływ na decyzje podejmowane przez władze samorządowe jako mały. Jedna trzecia respondentów uważa, że mieszkańcy nie mają wpływu na ważne decyzje podejmowane przez władze. Niespełna 28% osób twierdzi, że ich opinia ma małe znaczenie, a jedna czwarta postrzega swój wpływ jako umiarkowany. Około 10% ankietowanych twierdzi, że mają duży wpływ na decyzje podejmowane na terenie gminy. 10 respondentów nie miało zdania na ten temat (tab.10).

Tabela 10. Ocena wpływu mieszkańców Gminy Michałowice na ważne decyzje podejmowane przez władze w ujęciu liczbowym

10. Jak Pani/Pan ocenia realny wpływ mieszkańców Gminy Michałowice na ważne decyzje podejmowane przez władze samorządowe, czyli Wójta oraz Radę Gminy?	
Bardzo duży	6
Raczej duży	25
Umiarkowany	82
Raczej mały	88
Zdecydowanie mały	105
Nie mam zdania	10
Razem	316

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 10. Ocena wpływu mieszkańców Gminy Michałowice na ważne decyzje podejmowane przez władze w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

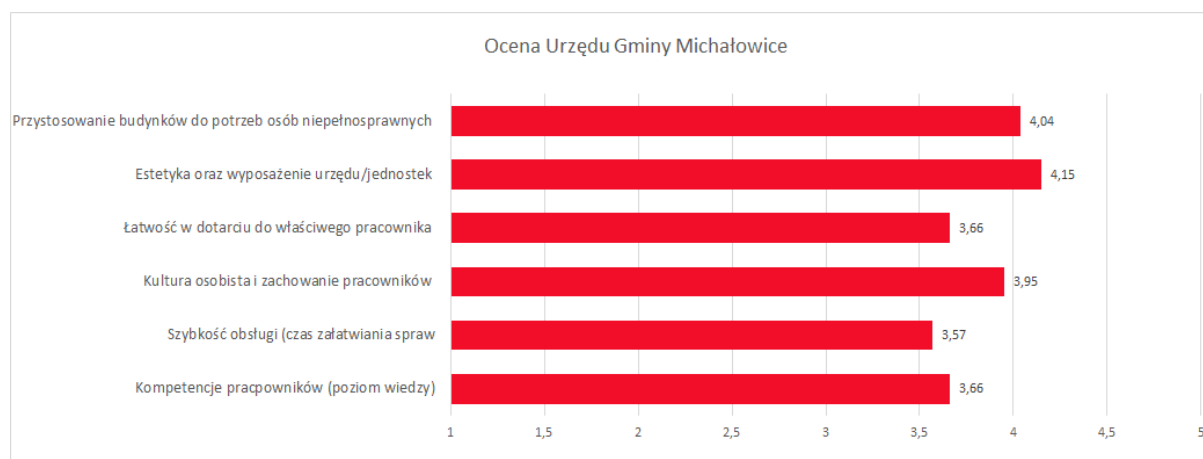
Ankietowani oceniają funkcjonowanie Urzędu Gminy w Michałowicach oraz podległych jednostkach organizacyjnych dobrze (tab.11). Wskazują na dobry poziom kompetencji pracowniczych, szybkość obsługi, kulturę osobistą urzędników państwowych, łatwość w dotarciu do właściwego pracownika, estetykę oraz wyposażenie urzędów, a także na przystosowanie budynków do potrzeb osób niepełnoprawnych.

Tabela 11. Ocena funkcjonowania Urzędu Gminy w Michałowicach oraz podległych jednostek organizacyjnych w ujęciu liczbowym

11. Jak ocenia Pani/Pan funkcjonowanie Urzędu Gminy w Michałowicach oraz podległych jednostek organizacyjnych (m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Kultury i Promocji, Biblioteka Publiczna) w następujących dziedzinach?						
		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Przeciętnie	Raczej źle	Zdecydowanie źle
1.	Kompetencje pracowników (poziom wiedzy)	69	119	86	20	16
2.	Szybkość obsługi (czas załatwiania spraw)	75	102	88	34	18
3.	Kultura osobista i zachowanie pracowników	112	121	58	15	13
4.	Łatwość w dotarciu do właściwego pracownika	73	115	77	28	15
5.	Estetyka oraz wyposażenie urzędu/jednostek	129	113	51	11	3
6.	Przystosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych	89	96	57	6	3
Razem		547	666	417	114	68

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 11. Średnia ocena funkcjonowania Urzędu Gminy w Michałowicach oraz podległych jednostek organizacyjnych (na skali 1-5)

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Najpopularniejszym źródłem informacji o działaniach władz gminy i wydarzeniach lokalnych są: gazeta lokalna, gminna strona internetowa oraz profil gminy na Facebooku. Średnio lubianymi i wybieranymi źródłami są: Gminny Biuletyn Informacji Publicznych, plakaty i ulotki oraz spotkania

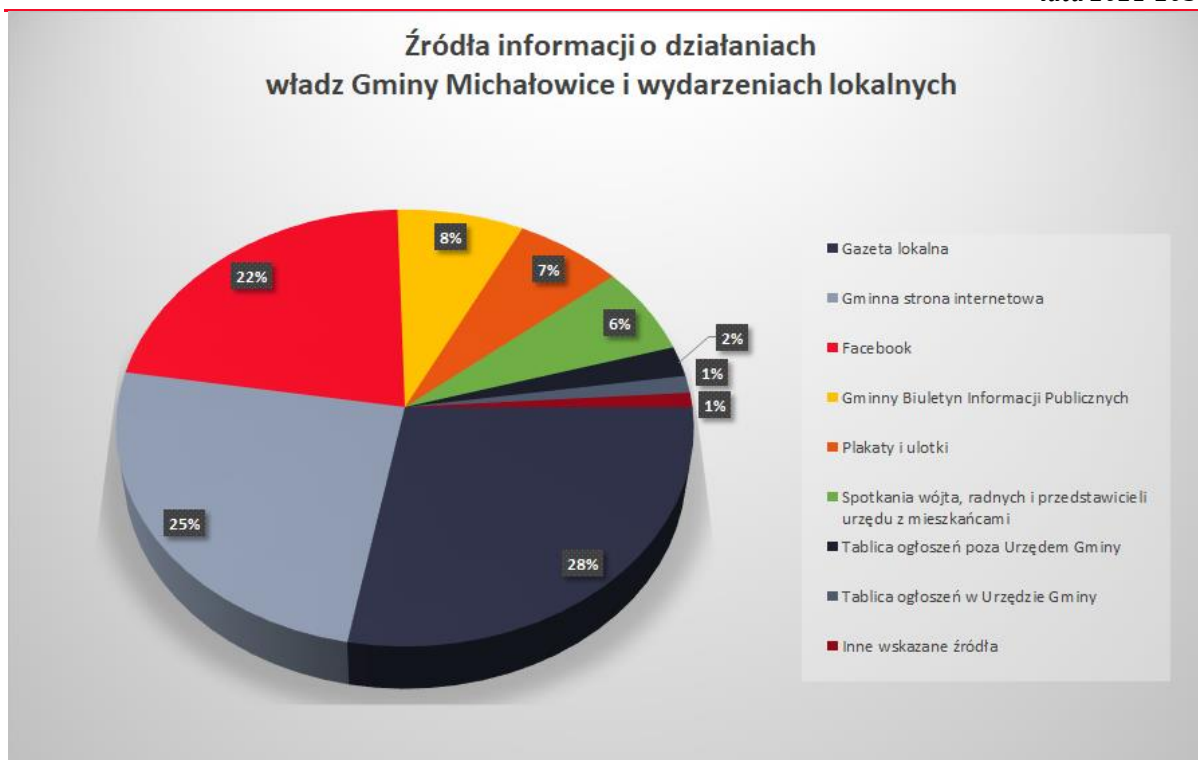
z przedstawicielami samorządów lub urzędów gminnych. Najmniej popularną metodą pozyskiwania informacji są tablice ogłoszeń, znajomi, sąsiedzi (tab.12).

Tabela 12. Porównanie popularności różnych źródeł informujących o działaniach władz gminy i wydarzeniach lokalnych w ujęciu liczbowym

12. Z jakich źródeł czerpie Pani/Pan informacje o działaniach władz Gminy Michałowice i wydarzeniach lokalnych? (można wskazać kilka odpowiedzi)		
1.	Gazeta lokalna	262
2.	Gminna strona internetowa	232
3.	Facebook	206
4.	Gminny Biuletyn Informacji Publicznych	73
5.	Plakaty i ulotki	62
6.	Spotkania wójta, radnych i przedstawicieli urzędu z mieszkańcami	61
7.	Tablica ogłoszeń poza Urzędem Gminy	21
8.	Tablica ogłoszeń w Urzędzie Gminy	12
9.	Sąsiedzi	6
10.	Znajomi	3
11.	Z tego co widać gołym okiem	1
12.	Ankieta papierowa	0
Razem		939

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 12. Porównanie popularności różnych źródeł informujących o działaniach władz gminy i wydarzeniach lokalnych w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Wypowiadający się w ankiecie zaznaczyli, że chcieliby otrzymywać informacje o działaniach władz Gminy Michałowice oraz o wydarzeniach z gazety lokalnej, Facebooka oraz strony internetowej. Dużym zainteresowaniem cieszyłoby się zorganizowane spotkania Wójta, radnych lub przedstawicieli Urzędu z mieszkańcami (tab.13).

Tabela 13. Ocena preferencji mieszkańców gminy względem nowych kanałów przekazu informacji o działaniach władz oraz o wydarzeniach lokalnych w ujęciu liczbowym

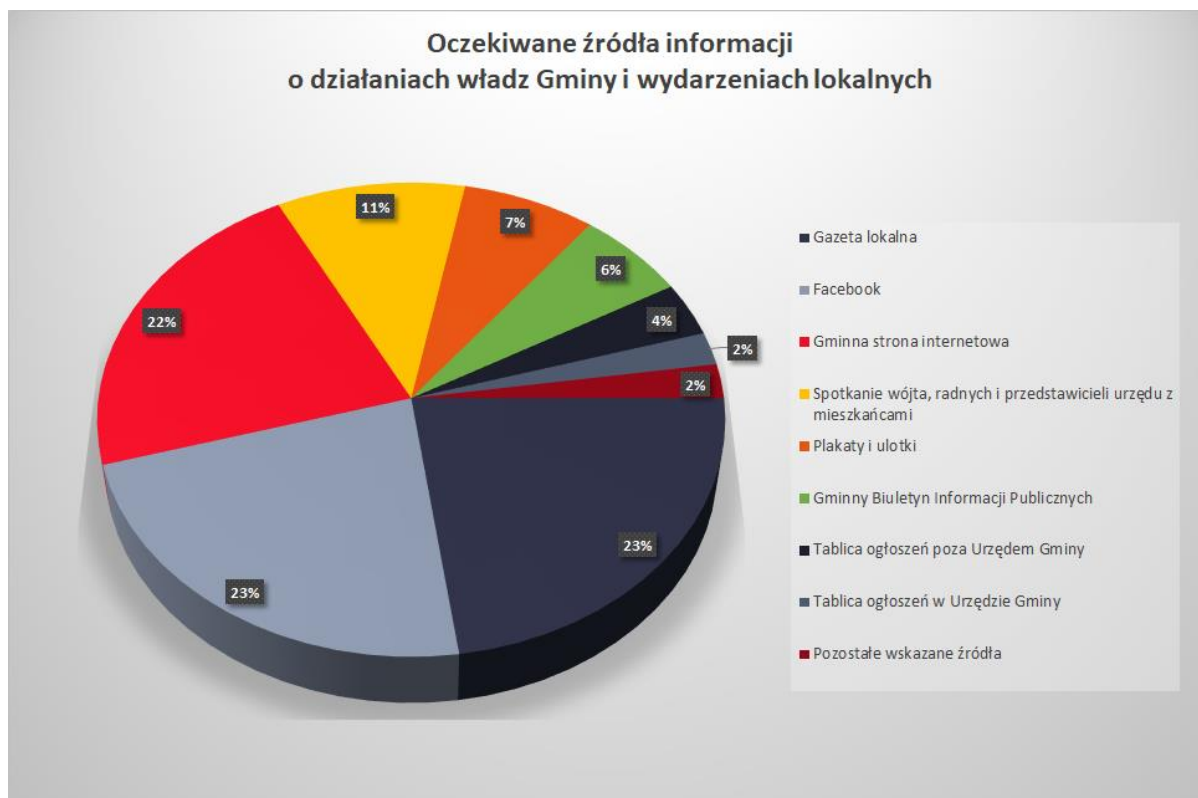
13. Z jakich źródeł chcieliby Pani/chciałby Pan otrzymywać informacje o działaniach władz Gminy Michałowice i wydarzeniach lokalnych?		
1.	Gazeta lokalna	204
2.	Facebook	204
3.	Gminna strona internetowa	196
4.	Spotkanie wójta, radnych i przedstawicieli urzędu z mieszkańcami	95
5.	Plakaty i ulotki	67
6.	Gminny Biuletyn Informacji Publicznych	56
7.	Tablica ogłoszeń poza Urzędem Gminy	33
8.	Tablica ogłoszeń w Urzędzie Gminy	20
9.	Wiadomości sms	6
10.	Mail	6
11.	Newsletter	5

Załącznik 2. Raport. Badanie opinii mieszkańców Gminy Michałowice do Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030

12.	Aplikacja powiadomień	2
13.	Ulotki do każdego domu	1
14.	Aktywniejsza działalność FB	1
Razem		896

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 13. Ocena preferencji mieszkańców Gminy Michałowice względem nowych kanałów przekazu informacji o działaniach władz oraz o wydarzeniach lokalnych w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

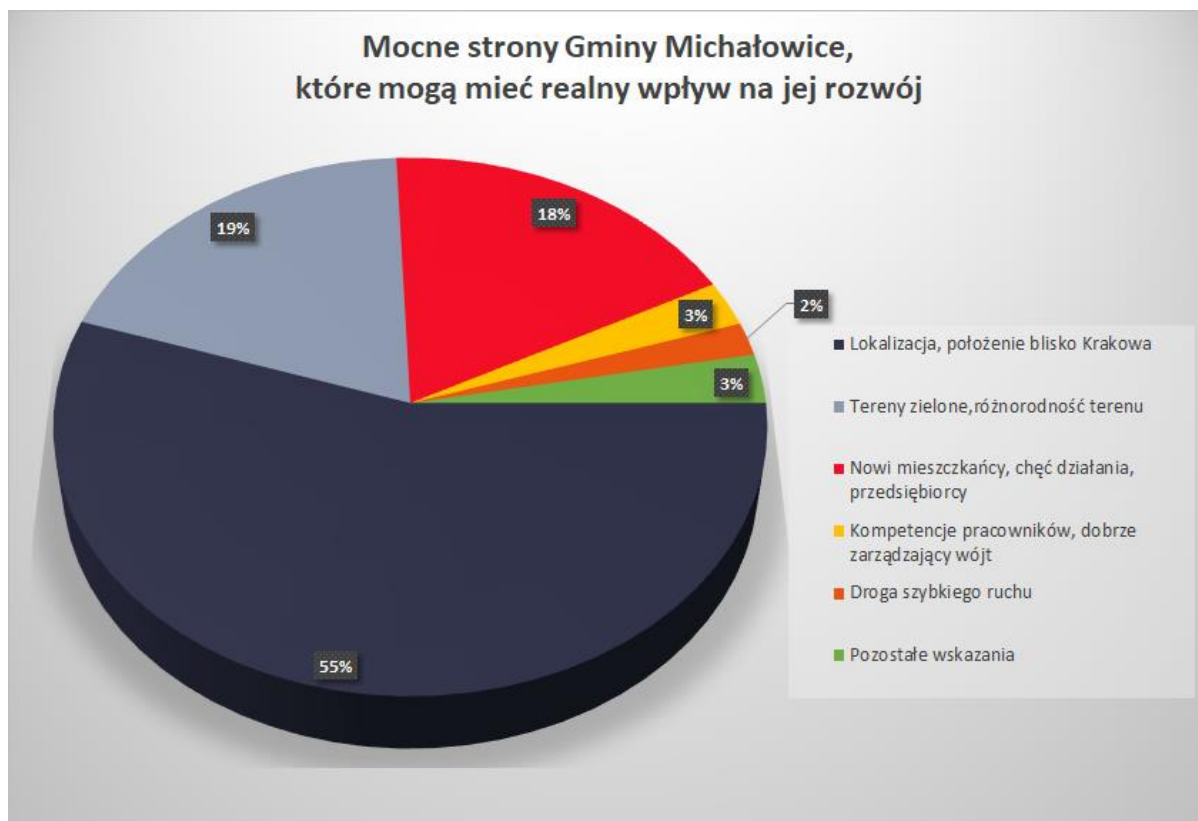
Kwestionariusz ankiety zamyka seria pytań otwartych (pytania 14-16), w których umożliwiono respondentom sformułowanie opinii na temat mocnych i słabych stron Gminy Michałowice oraz przedstawienie ich wyobrażeń na temat jej rozwoju w przeszłości. Najmocniejszą stroną Gminy Michałowice jest jej lokalizacja, czyli położenie blisko Krakowa, które daje mieszkańcom bardzo duże możliwości zarówno rozwojowe, rekreacyjne, jak i zawodowe (tab.14).

Tabela 14. Mocne strony Gminy Michałowice, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w ujęciu liczbowym

14. Co Pani/Pana zdaniem jest mocną stroną Gminy Michałowice, która może mieć realny wpływ na jej rozwój?		
1.	Lokalizacja, położenie blisko Krakowa	223
2.	Tereny zielone, różnorodność terenu	78
3.	Nowi mieszkańcy, chęć działania, przedsiębiorcy	73
4.	Kompetencje pracowników, dobrze zarządzający wójt	11
5.	Droga szybkiego ruchu	8
6.	CKIP, Biblioteka publiczna	7
7.	Budżet	3
8.	Dobrze prowadzona gospodarka odpadami	2
Razem		405

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 14. Określenie mocnych stron Gminy Michałowice, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

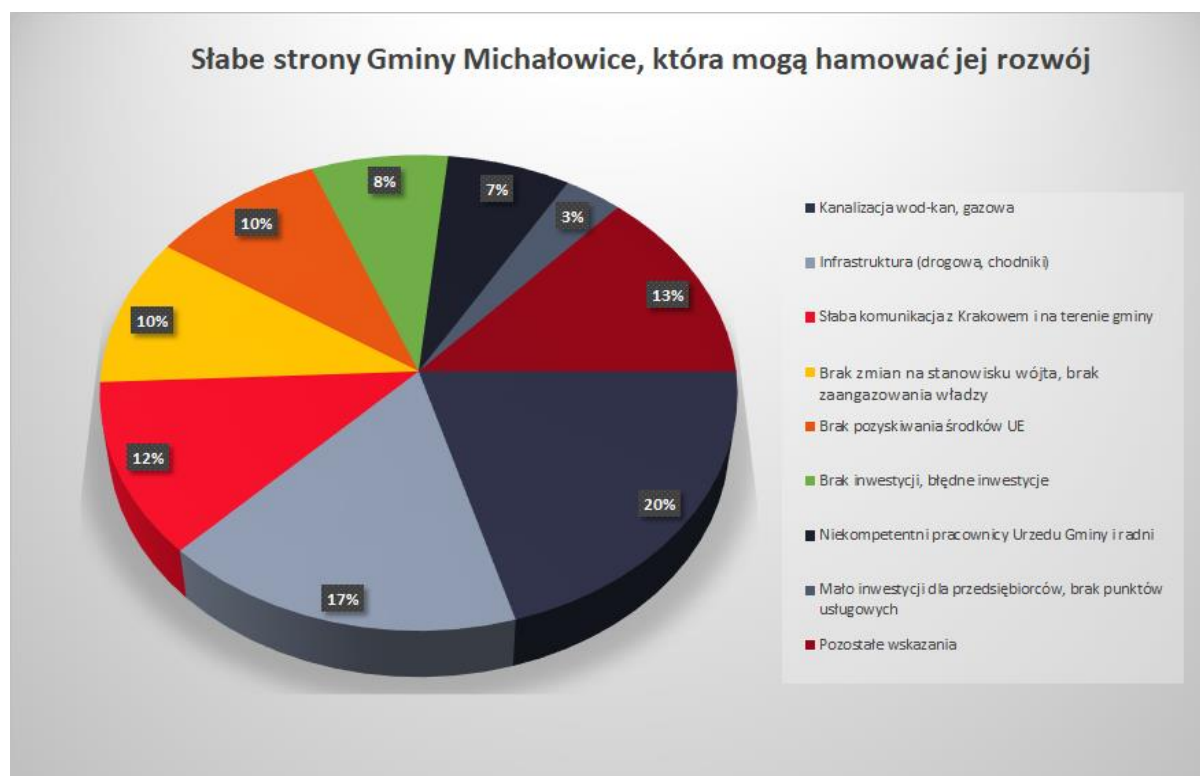
Ankietowani po raz kolejny określają infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, gazową oraz infrastrukturę drogową (w tym chodniki) jako najślabszy element Gminy Michałowice, który potrzebuje zdecydowanych zmian i rozwoju. Położenie blisko Krakowa daje wiele możliwości, jednak respondenci podkreślają, że komunikacja między Krakowem a Gminą nie jest na wystarczająco dobrym poziomie. Należy rozważyć potrzebę zwiększenia liczby kursów między poszczególnymi miejscowościami Gminy a Krakowem (tab.15).

Tabela 15. Słabe strony Gminy Michałowice, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w ujęciu liczbowym

15. Co Pani/Pana zdaniem jest słabą stroną Gminy Michałowice, która może hamować jej rozwój?		
1.	Infrastruktura wodno-kanalizacyjna, gazowa	57
2.	Infrastruktura drogowa, chodniki	47
3.	Słaba komunikacja z Krakowem i na terenie gminy	33
4.	Brak zmian na stanowisku wójta, brak zaangażowania władzy	28
5.	Brak pozyskiwania środków UE	27
6.	Brak inwestycji, błędne inwestycje	21
7.	Niekompetentni pracownicy Urzędu Gminy i radni	19
8.	Mało inwestycji dla przedsiębiorców, brak punktów usługowych	9
9.	Konflikty między Radą Gminy a mieszkańcami	7
10.	Brak przedszkoli i żłobków samorządowych	6
11.	Brak wpływów z podatków - brak meldunku - mały budżet	6
12.	Ośrodek zdrowia	5
13.	Brak ścieżek rowerowych, miejsc rekreacji	4
14.	Brak miejsca gdzie lokalni rolnicy mogliby sprzedawać swoje produkty	4
15.	Brak działań w walce ze smogiem i hałasem	3
16.	Brak terenów pod inwestycje	2
Razem		278

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 15. Wskazania słabych stron Gminy Michałowice, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

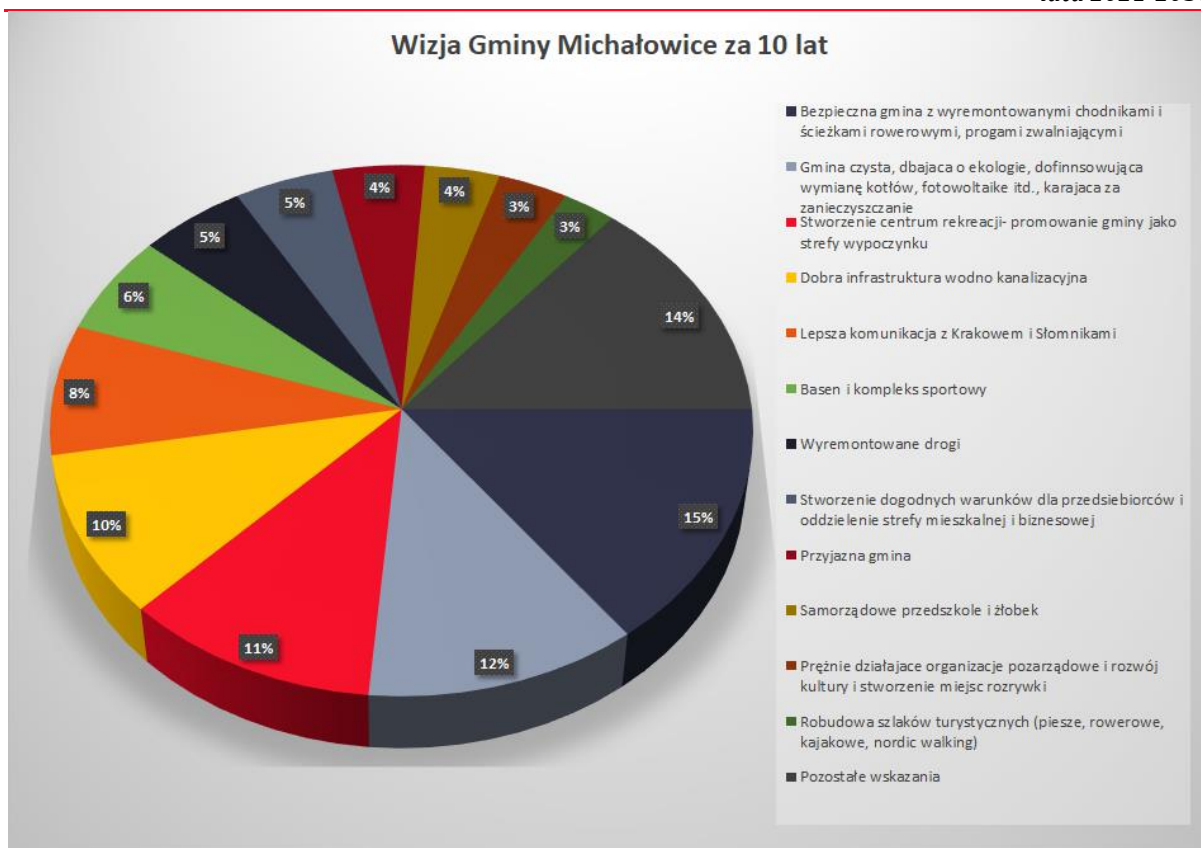
Respondenci zapytani o to, jak gmina mogłaby wyglądać za 10 lat, opisują ją jako miejsce bezpieczne, z wyremontowanymi chodnikami, ścieżkami rowerowymi i progami zwalniającymi. Mieszkańcy chcieliby, aby w miejscu ich zamieszkania dbano o czystość i ekologię, aby dofinansowano wymianę kotłów w celu minimalizacji zanieczyszczeń powietrza. Gmina Michałowice jako miejsce spokojne, bogate w obszary zielone, będące swoistą sypialnią Krakowa bardzo zyskałoby na popularności, gdyby zainwestowało w centrum rekreacji i strefy wypoczynku (tab.16).

Tabela 16. Wizja gminy Michałowice za 10 lat w ujęciu liczbowym

16. Prosimy o przedstawienie Państwa wizji dotyczącej Michałowic za 10 lat		
1.	Bezpieczna gmina z wyremontowanymi chodnikami i ścieżkami rowerowymi, progami zwalniającymi	122
2.	Gmina czysta, dbająca o ekologię, dofinansująca wymianę kotłów, fotowoltaikę itd., karająca za zanieczyszczanie	97
3.	Stworzenie centrum rekreacji - promowanie gminy jako strefy wypoczynku	91
4.	Dobra infrastruktura wodno-kanalizacyjna	82
5.	Lepsza komunikacja z Krakowem i Słomnikami	66
6.	Basen i kompleks sportowy	51
7.	Wyremontowane drogi	44
8.	Stworzenie dogodnych warunków dla przedsiębiorców i oddzielenie strefy mieszkalnej i biznesowej	41
9.	Przyjazna gmina	38
10.	Samorządowe przedszkole i żłobek	31
11.	Prężnie działające organizacje pozarządowe, rozwój kultury i stworzenie miejsc rozrywki	29
12.	Rozbudowa szlaków turystycznych (piesze, rowerowe, kajakowe, nordic walking)	22
13.	Rozwój opieki zdrowotnej	16
14.	Zmiany pracowników/rządzących w gminie na takich, którym chce się coś zrobić od siebie	15
15.	Zachęcenie nowych mieszkańców do płacenia tu podatków a nie traktowanie gminy jako sypialni	14
16.	Stworzenie miejsca do sprzedaży lokalnych produktów - targ	14
17.	Duży sklep (Biedronka, Lidl, itp.)	12
18.	Duży parking	12
19.	Równe traktowanie wszystkich wsi	9
20.	Obniżenie opłat za śmieci	9
21.	Szybki internet	8
22.	Stacja benzynowa, paczkomat, restauracje	7
Razem		830

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Rysunek 16. Wizja gminy Michałowice za 10 lat w ujęciu procentowym

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Urząd Gminy Michałowice

Spotkania warsztatowe z mieszkańcami Gminy Michałowice

Uzupełnieniem badania ilościowego w postaci ankiety była seria badań jakościowych przeprowadzonych z udziałem mieszkańców Gminy Michałowice. W październiku i listopadzie 2020 roku z inicjatywy Urzędu Gminy Michałowice, zorganizowano spotkania zdalne o charakterze warsztatów oraz dyskusji z elementami wywiadu w grupach: mieszkańców Gminy, przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, uczniów szkoły podstawowej, nauczycieli. Spotkania odbywały się od 21.10 do 04.11 w 2020 roku.

Ze spotkań i rozmów wynika, że **mieszkańcom Gminy podoba się** bliskość Krakowa oraz obecność na terenie Gminy takich obiektów jak: Centrum Kultury i Promocji, Centrum Macierz Polonii, biblioteka, kino, stadnina koni, stawy i obszary zielone, zabytki, place zabaw. Rozmówcy wskazali, że są zadowoleni z istnienia różnych ugrupowań i organizacji, które wyróżniają Gminę Michałowice na tle innych, sąsiednich gmin (np. Orkiestra „Wieniawa”, harcerstwo, chór szkolny, kluby sportowe). Chcą aby były one promowane i rozwijane.

Uczniom w placówkach edukacyjnych podoba się obecność obiektów sportowych, wyposażenie szkół (tablice interaktywne, zadbane pomieszczenia) oraz miejsca, w których mogą spędzić czas między lekcjami lub czas wolny. Natomiast zgłaszają brak sklepików szkolnych, automatów z przekąskami lub ciepłymi napojami oraz niewystarczający poziom dbałości o łazienki szkolne.

Nauczyciele zwracają uwagę na brak placówek niepublicznych dla najmłodszych oraz ogólnie małą liczbę placówek edukacyjnych. Nauczyciele zgłaszają dużą potrzebę rozbudowy budynków szkolnych oraz odpowiednie ich wyposażenie. Dodatkowo podkreślają potrzebę rozbudowy oferty zajęć pozalekcyjnych i aranżacji różnych form spędzania wolnego czasu przez uczniów.

Mieszkańcy wskazują na ogólny brak miejsca do spotkań, niedostatek obiektów do spędzania wolnego czasu i rekreacji (np. skatepark, wrotkowisko, park trampolin, siłownia, park, plaża przy jeziorze, basen, kort tenisowy, spływ kajakowy z gminy do Krakowa, stadion). Większość ankietowanych wskazuje, że w Gminie Michałowice brakuje chodników, oświetlenia, ścieżek rowerowych, odpowiedniej sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy wykazują postawę proekologiczną i zauważają niedostatek działań w tym zakresie. Liczba przystanków autobusowych i częstotliwość kursów autobusów jest niewystarczająca, a sieć komunikacyjna pomiędzy Krakowem a Gminą słabo rozwinięta.

Wnioski ze spotkań warsztatowych

Spotkanie warsztatowe z młodzieżą szkolną

Warsztaty mające na celu poznanie opinii różnych grup społecznych na temat funkcjonowania, poziomu życia oraz zadowolenia z życia w Gminie Michałowice rozpoczęły się od spotkania z młodzieżą szkolną.

Uczniowie zapytani o to, co im się najbardziej w Gminie Michałowice, wymienili:

Tabela 17. Co podoba się młodzieży w Gminie Michałowice

Ogólnie	W szkole
<ul style="list-style-type: none">– Centrum Kultury– Restauracje (np. pizzeria)– Sklepy z słodyczami i ciastkami– Biblioteki– Kino w Michałowicach– Stadnina Koni „Szary”– Stawy– Place zabaw (np. na Woli Więclawskiej)– Centrum Macierz Polonii– Obecność przychodni weterynaryjnej– Przystanek autobusowy przy szkole	<ul style="list-style-type: none">– Boisko szkolne– Plac zabaw– „Dziedziniec” (to obszar zielony, gdzie dzieci mogą spędzać wolny czas)– Znajomi i nauczyciele– Ogródek– Lustra w toaletach– Biblioteka– Nowa sala gimnastyczna– Tablica interaktywna– Kącik rekreacyjny

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Uczniowie zapytani o to, czego ich zdaniem brakuje lub nie jest na zadowalającym poziomie w Gminie Michałowice, odpowiedzieli:

Tabela 18. Czego zdaniem młodzieży brakuje lub jest na nie wystarczająco zadowalającym poziomie w Gminie Michałowice

Ogólnie	W szkole
<ul style="list-style-type: none">– Chodniki– Latarnie– Stanowczo zbyt niska częstotliwość kursowania autobusów– Parki– Miejsca spotkań dla młodzieży– Place zabaw i obiekty dla młodzieży	<ul style="list-style-type: none">– Brak sklepiku szkolnego– Brak automatów z przekąskami lub ciepłymi napojami– Za mało zadbanych łazienek– Brak ładnie pachnących płynów do dezynfekcji i sprzątnięcia łazienek szkolnych

<ul style="list-style-type: none"> ○ Skateparki ○ Wrotkowiska – Sklepy (np. w Woli Więclawskiej) – Ścieżki rowerowe – Restauracje (np. fast food, orientalna) – Basen, – Stanowczo za mało przystanków MPK (w Maślomiance brakuje przystanków) – Klub sportowy – Stadion 	
---	--

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

W ostatnim zapytaniu, dotyczącym Michałowice jako gminy marzeń, w której wszystko może się zdarzyć, dzieci wymarzyły sobie:

Tabela 19. Gmina Michałowice za 10 lat z punktu widzenia młodzieży zamieszkującej Gminę Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none"> – Domki na drzewach – Zoo – Szkoła stylizowana na taką z zagranicy (np. z Ameryki) – Koło Młyńskie – Park Rozrywki – Basen – Restauracja (np. fast food, orientalna) – Park minigolfa – Bardziej ozdobione miejsca na Święta Bożego Narodzenia – Lodowisko – Galeria handlowa – Kort tenisowy – Miejsce spotkań dla młodzieży – Park Trampolin – Parki – Kino samochodowe – Wielka choinka – Większa liczba wydarzeń kulturalnych – Siłownia (zamknięta i „pod chmurką”).

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Spotkanie warsztatowe z nauczycielami

W tym samym dniu przeprowadzono warsztat z nauczycielami pracującymi lub/i zamieszkującymi na terenie Gminy.

Zapytani o to, co podoba im się najbardziej na terenie Gminy Michałowice, nauczyciele wytypowali:

Tabela 20. Co podoba się nauczycielom w Gminie Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Centrum Kultury i Informacji<ul style="list-style-type: none">○ Możliwość spędzania czasu kreatywnie○ Sieć szkół w Gminie○ Aktualnie są 3 duże szkoły liczące po: 500-300-300 uczniów○ Szkoła (w klasach są tablice interaktywne)○ Baza sprzętowa w szkołach○ Boisko○ Usytuowanie budynków blisko centrum, przy kościele (ułatwia organizację różnych imprez / wydarzeń)– Orkiestra “Wieniawa”<ul style="list-style-type: none">○ Promocja regionu w kraju i na świecie– Duch współpracy między instytucjami / szkołami z różnych miejscowości gminy– Koło Gospodyń Wiejskich w Więclawicach i Masłomiącej– Infrastruktura - Sport i Rekreacja - miejsce dla życia lokalnego– Biblioteka– “Kino za rogiem”– Harcerstwo<ul style="list-style-type: none">○ Drużyny działają aktywnie (ale są problemy lokalowe, brakuje miejsc na zbiórki harcerskie)– Chór szkolny– Klub Sportowy Galicja-Raciborowice– Gry terenowe– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej– Stadnina Koni– Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych w Raciborowicach

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Nauczyciele jako główne braki na terenie Gminy Michałowice w obszarze edukacji i szkolnictwa wymienili:

Tabela 21. Czego zdaniem nauczycieli brakuje lub jest na nie wystarczająco zadowalającym poziomie w Gminie Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Brakuje przedszkoli niepublicznych (są, ale prywatne)<ul style="list-style-type: none">○ Rozpoczęto budowę przedszkola publicznego (możliwość utworzenia 8 oddziałów; wychowanie przedszkolne wymaga przeorganizowania)○ Potrzebne przedszkole w Więclawicach○ Optymalny stan obejmuje sieć rodzajów obiektów:<ul style="list-style-type: none">▪ 3 przedszkola▪ 1 żłobek publiczny▪ 4 szkoły

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Nauczyciele wykazali się bardzo dużą pomysłowością oraz szczegółowością podczas opisywania rozwoju Gminy Michałowice w perspektywie 10 lat:

Tabela 22. Gmina Michałowice za 10 lat z punktu widzenia nauczycieli zamieszkujących Gminę Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Basen– Kort tenisowy– Infrastruktura sportowa (miejsca spotkań)– Eliminacja ciasnoty lokalowej w szkołach<ul style="list-style-type: none">○ Przestronne szkoły dla wszystkich○ Potrzebne miejsce relaksu dla dzieci, zajęcia w plenerze○ Ławeczki i stoliczki przed szkołą○ Nowe skrzydła w szkole / rozbudowane szkoły○ Przystosowanie szkół do potrzeb uczniów niepełnosprawnych (lepsze warunki lokalowe)○ Rozbudowa każdej szkoły<ul style="list-style-type: none">▪ Obecnie sale dydaktyczne są za małe▪ Potrzebna likwidacja sal na poddaszach○ Stołówki○ Pracownie tematyczne○ Biblioteki w szkołach○ Klasy integracyjne○ Sale terapeutyczne○ Sale doświadczania świata w szkołach○ Tablety zamiast podręczników

- Tablety graficzne do nauczania matematyki w dobie edukacji online
- Bezpieczny wjazd na teren szkoły w Raciborowicach (obecnie jest zakaz wjazdu)
- Szkoły jako centra rozwojowe
 - Zajęcia pozalekcyjne
 - Zespoły świetlicowe
 - Świetlice szkolne z ofertą zajęć popołudniowych i wieczornych (obecnie są otwarte do g. 17:00, przed pandemią dzieci mogły skorzystać z zajęć koła modelarskiego; wartościowe było przywrócenie wszelkich form edukacyjnego, twórczego, kreatywnego spędzania czasu)
- Szkoły działające do godziny 21:00 z ofertą dla mieszkańców
- Chór międzyszkolny (pod opieką Michałowic; potrzebna eliminacja odczuwalnego braku dedykowanego miejsca dla spotkań i prób chóru)
- Parkingi
- Więcej autobusów lub busów szkolnych (kursujących w taki sposób, aby dzieci i nauczyciele nie musieli długo czekać i późno wracać do domów)
- Działanie na terenie gminy poradni psychologiczno-pedagogicznej dla:
 - rodziców,
 - nauczycieli,
 - uczniów,
 - Status społeczny nauczycieli (nauczyciele mogliby poprawić swój status społeczny)
- Kino dyskusyjne w szkole (filmy lub dyskusje),
- Chęć bezpiecznego mieszkania,
 - Chodniki,
 - Drogi,
 - Przejścia uliczne,
 - Światła przy drodze,
- Sprawność intelektualna i fizyczna,
- Rozwinięte życie towarzyskie, kulturalne,
- Ogrody sensoryczne,
- Skatepark,
- Infrastruktura na terenie gminy - poprawa komunikacji pomiędzy miejscowościami gminy i lepszy dojazd do Krakowa,
- Redukcja korków,
- Zieleń,

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Spotkanie warsztatowe z mieszkańcami gminy

Druga tura spotkań odbyła się z udziałem mieszkańców Gminy Michałowice. Na podstawie wypowiedzi uczestników powstała następująca lista miejsc i aspektów życia w Gminie, które wzbudzają ich największą aprobatę:

Tabela 23. Co podoba się mieszkańcom w Gminie Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Bliskość Krakowa, ale jednocześnie sielskość i piękne okolice wsi– Spokój i cisza– Tereny zielone<ul style="list-style-type: none">○ Gmina jako „Sypialnia Krakowa”○ Nie betonowanie regionu (w Krakowie jest tego za dużo; „przekombinowane” budynki)– Urząd Gminy (dobre funkcjonowanie)– Duże działki/przestrzeń wokół domu– Centrum Kultury w Michałowicach– Zabytki (wymagają renowacji)– Place zabaw– Aktywność mieszkańców, zaangażowania w akcje społeczne– Otwartość władz– Widoczne pozytywne zmiany na przestrzeni lat– Dbanie o tradycję (pielęgnowanie)– Regionalne orkiestry, chór– Szlak Świętego Jakuba

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Jako braki lub obszary niewystarczające uczestnicy spotkania podali:

Tabela 24. Czego zdaniem mieszkańców brakuje lub jest na niewystarczająco zadowalającym poziomie w Gminie Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Rozwój bezpieczeństwa dla pieszych– Ekologia, zwracanie uwagi na odnawialne źródła energii– Odchodzenie od „krakowskich kopciuchów”– Mała częstotliwość kursowania autobusów– Brak chodników (droga w Kozierowie)– Brak ścieżek rowerowych– Brak kanalizacji– Gmina nie docenia bliskości Parku Krajobrazowego<ul style="list-style-type: none">○ Brak ścieżek pieszych i rowerowych do Parku

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Mieszkańcy określili, w jaki sposób chcieliby poprawić stan swojego życia i zgłaszają potrzebę zmian rozwojowych w obszarach:

Tabela 25. Jak mieszkańcy gminy chcieliby poprawić stan ich życia na terenie Gminy Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Chodniki– Kanalizacja– Redukcja smogu<ul style="list-style-type: none">○ “Napływający z Krakowa”○ Dofinansowanie wymiany pieców– Słaby dostęp do sieci Internet
Jak chcemy pracować?
<ul style="list-style-type: none">– (większość osób powiedziała, że pracuje w Krakowie i nastawia się na dalszą pracę także w Krakowie)
Jak chcemy się uczyć/rozwijać?
<ul style="list-style-type: none">– Centrum Kultury jako dobra inicjatywa dla rodzin z dziećmi– Centrum w Więclawicach
Jak chcemy odpoczywać/spędzać czas wolny?
<ul style="list-style-type: none">– Więcej ścieżek spacerowych, turystycznych (jako przykład: Park Leśny w Witkowicach, ścieżki między domami, z parkingiem, z placem zabaw)– Piknik, Kadrówka, Bieg Świętego Jakuba (te wydarzenia należy kontynuować)
Jakie wartości mają dla nas znaczenie?
<ul style="list-style-type: none">– Tradycja– Bezpieczeństwo swoje i swojej rodziny (jednocześnie zwrócono uwagę na nieuzasadnione inwestowanie w Straż Gminną)

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

W perspektywie wizji rozwoju miejsca swojego zamieszkania mieszkańcy Gminy Michałowice zwrócili uwagę na następujące obszary:

Tabela 26. Gmina Michałowice za 10 lat z punktu widzenia mieszkańców zamieszkujących Gminę Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Rozwinięta komunikacja i infrastruktura drogowa z Krakowem– Plaża przy jeziorze (np. w Małomiącej)– Basen (kompleks jak w Olkusz)– Ścieżki rowerowe– Spływ kajakowy z Gminy do Krakowa (np. Doliną Dłubni)– Szybka kolej do centrum Krakowa

– Połączenie z internetem (szybsza wymiana informacji)

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Spotkanie warsztatowe z przedstawicielami organizacji pozarządowych

Ostatnia tura spotkań warsztatowych, mająca na celu poznanie opinii różnych grup społecznych zamieszkujących Gminę Michałowice, została przeprowadzona z przedstawicielami organizacji pozarządowych.

Ta grupa respondentów najbardziej jest zadowolona z:

Tabela 27. Co podoba się mieszkańcom reprezentującym organizacje pozarządowe w Gminie Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Kluby sportowe<ul style="list-style-type: none">○ Galicja Raciborowice○ Michałowianka○ Wilczkowice– Stowarzyszenie „Pod Kwitnącą Jabłonią” w Zagórzycach<ul style="list-style-type: none">○ (sady - jabłka; rozwój regionu; lokalny rozwój Zagórzyc; dbałość o tradycję)– Stowarzyszenie „Korona Północnego Krakowa”– „Orkiestra Wieniawa” i „Mała Wieniawa” (edukacja artystyczna)– Niewystępowanie większych zakładów produkcyjnych (względy środowiskowe)
Co mamy?
<ul style="list-style-type: none">– Dużo organizacji pozarządowych– Współpraca z organizacjami pozarządowymi– OSP<ul style="list-style-type: none">○ np. Raciborowice○ Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy– Ludzi (różnorodność; pomysły)
Za co lubimy Michałowice?
<ul style="list-style-type: none">– Dobra infrastruktura sportowa i drogowa (ale podkreślono brak wodociągów)– Bogata oferta kulturalna<ul style="list-style-type: none">○ Centrum Kultury○ Korona Północnego Krakowa
Z czego jesteśmy dumni?
<ul style="list-style-type: none">– Aktywność społeczna– Dbłość o tradycje– Zabytki– Rozwój gospodarczy– Sprawnie działająca administracja– Sporo atrakcji– Produkty lokalne (np. na jarmarkach; „Sobota od rolnika” raz w miesiącu produkty od lokalnych rolników; produkt na bazie jabłka, spożywczy)<ul style="list-style-type: none">○ „Targi produktów lokalnych”○ Określone stałe terminy (przyzwyczajenie ludzi do terminów targów lokalnych)○ Korzystna lokalizacja Targów– Orkiestra Wieniawa
Co warto zachować / pielęgnować / rozwijać?
<ul style="list-style-type: none">– Dbłość o produkty lokalne,<ul style="list-style-type: none">○ Organizowanie targów i jarmarków

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Reprezentantom organizacji pozarządowych brakuje:

Tabela 28. Czego zdaniem mieszkańców reprezentujących organizacje pozarządowe gminy brakuje lub jest na nie wystarczająco zadowalającym poziomie w Gminie Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Brakuje boiska w Raciborowicach– Brakuje środków i inicjatyw na korzystanie z potencjału remizy

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Uczestnicy badania chcieliby poprawić:

Tabela 29. Jak mieszkańcy będący reprezentantami organizacji pozarządowych chcieliby poprawić stan ich życia na terenie Gminy Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Dojazd do miast bez korków– Rozbudowa szkół– Poprawa opieki zdrowotnej (oferta, dostępność lekarzy jest gorsza; nie dostosowana do liczby mieszkańców)– Budowa trasy ekspresowej S7– Budowa ścieżek rowerowych
Jak chcemy pracować?
<ul style="list-style-type: none">– Bliskość Krakowa „załatwia” sprawę pracy
Jak chcemy się uczyć/rozwijać?
<ul style="list-style-type: none">– Mała sala do prób dla muzyków– Budowa sali widowiskowej
Jak chcemy odpoczywać/spędzać wolny czas?
<ul style="list-style-type: none">– Wykorzystanie infrastruktury szkół na warsztaty plastyczne, aktywności itp. (puste szkoły)– Siłownie plenerowe
Jakie wartości mają dla nas znaczenie?
<ul style="list-style-type: none">– Poczucie bezpieczeństwa w gminie

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Reprezentanci organizacji pozarządowych wymieniają następujące elementy wizji rozwoju gminy:

Tabela 30. Gmina Michałowice za 10 lat z punktu widzenia mieszkańców reprezentujących organizacje pozarządowe w Gminie Michałowice

Ogólnie
<ul style="list-style-type: none">– Brak korków– Reklama jarmarków (ulotki, terminarz itp.)– Organizowanie jarmarków

– Zwiększanie wiedzy o gminie

Źródło: oprac. własne na podstawie wyników badań ankietowych zrealizowanych przez Biuro Informacji i Analiz Naukowych

Wywiad z lokalnym przedsiębiorcą

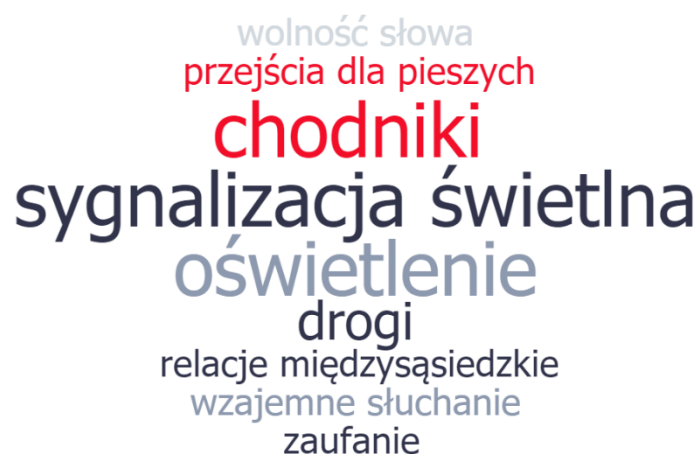
4 listopada 2020 wywiadu udzieliła osoba prowadząca na terenie Gminy Michałowice działalność gospodarczą - klub fitness. Rozmówczyni doceniła sprawną obsługę formalno-administracyjną Urzędu Gminy. Zauważyła, że gwarancją funkcjonowania biznesu w 90% są osoby napływowe, stąd istotne jest poprzez zarządzanie rozwojem Gminy stymulowanie procesów migracji ludności i osiedlania się na terenie Michałowic. Korzyść dla prowadzenia biznesu wynika także z niewielkiej konkurencji.

Przydatne dla lokalnych przedsiębiorców byłyby inicjatywy szkoleniowo-doradcze oraz formy wsparcia inwestycyjnego. Na terenie gminy brakuje klubów sportowych, poradni fizjoterapeutycznej oraz miejsc, w których lokalna ludność mogłaby zadbać o dobrostan psychofizyczny. Gmina rozwinięta, w opinii respondentki, to taka, w której ludzie słuchają wzajemnie swoich opinii.

Wnioski

Na podstawie odbytych spotkań, rozmów i prac warsztatowych należy wnioskować, że najistotniejsze dla mieszkańców Gminy Michałowice jest **poczucie bezpieczeństwa**. W zależności od grupy społecznej bezpieczeństwo jest definiowane różnie. Najczęściej pojawiające się na ten temat pojęcia zaprezentowano w formie chmury tagów.

Rysunek 17. Chmura tagów - skojarzenia mieszkańców Gminy Michałowice ze słowem „bezpieczeństwo”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wypowiedzi mieszkańców Gminy Michałowice

Mieszkańcy dostrzegają **mocne strony i szanse** dla rozwoju Gminy, są także świadomi **słabości, ograniczeń i zagrożeń**.

Tabela 31. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Położenie, ludność, infrastruktura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bliskość Krakowa - ludność napływowa - dobrze zorganizowana służba zdrowia 	<p>Położenie, ludność, infrastruktura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieadekwatne do poziomu potrzeb skomunikowanie z Krakowem - słaba infrastruktura komunikacyjna - nadmierne korki uliczne - zbyt wolne w opinii mieszkańców tempo montażu instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych - brak posterunku policji
<p>Biznes i administracja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalna przedsiębiorczość - lokalne produkty - organizacja targów lokalnych - sprawność działania Urzędu Gminy - doświadczenie urzędników w aplikowaniu o fundusze UE - doświadczenie urzędników w zarządzaniu projektami UE 	<p>Biznes i administracja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak strategii promocji lokalnego biznesu i sprzedaży lokalnych produktów - brak miejsc do spotkań biznesowych, przestrzeni coworkingowych, współdzielonej infrastruktury biznesowej - słaba oferta stymulująca rozwój lokalnego biznesu (szkolenia, doradztwo, networking) - mały rynek pracy - brak regulacji prawnych dotyczących organizacji lokalnego jarmarku i promowania regionalnych produktów
<p>Życie społeczne, edukacja, kultura, rozrywka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywność społeczna - sprawnie działający sektor NGO - atrakcyjna oferta życia kulturalnego i społecznego - dbałość o tradycję - tradycje mocno zakorzenione w kulturze gminy (Kadrówka, Szlak Św. Jakuba, Sanktuarium w Więclawicach, święto Kwitnącej Jabłoni) 	<p>Życie społeczne, edukacja, kultura, rozrywka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niedobór miejsc w żłobkach i przedszkolach - niedostateczne zaplecze infrastrukturalne z zakresu kultury, sportu oraz edukacji szkolnej i pozaszkolnej dla dzieci, młodzieży, dorosłych - słaba dostępność specjalistów z zakresu terapii dzieci i młodzieży - słabe wsparcie specjalistyczne dla rodzin - za mało miejsc do spotkań mieszkańców, ośrodków kultury - niski poziom partnerstwa międzysektorowego oraz dialogu społecznego - niska świadomość ekologiczna mieszkańców
<p>Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - walory przyrodnicze, dużo obszarów zielonych - zabytki - ciekawe wydarzenia kulturalne wokół lokalnych tradycji - szansa na „odreagowanie” i „wyrwanie się” z miasta - atrakcyjne szlaki turystyczne 	<p>Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mała liczba komercyjnych miejsc noclegowych/hoteli/moteli - mała liczba atrakcji turystycznych w stosunku do potencjału regionu - niedostateczna promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego turystycznie
<p>Wizerunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - media lokalne - widoczność Gminy w sieci Internet - dbałość o informowanie mieszkańców i turystów o nowościach i wydarzeniach kulturalnych - oferta produktów turystycznych (głównie zabytków) - angażowanie się władz w rozwój gminy 	<p>Wizerunek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak wyraźnego, jednoznacznego symbolu kojarzącego się z Gminą - powolna rewitalizacja budynków w mieście - niedostateczna liczba pozytywnych skojarzeń związanych z gminą - niski poziom wiedzy na temat gminy

<ul style="list-style-type: none"> - udział Gminy w życiu społecznym, ekonomicznym, gospodarczym (współpraca przy organizowaniu wydarzeń) - bardzo dobre środowisko naturalne - duża liczba pomników przyrody - obecność małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy (wizerunek miejsca sprzyjającego rozwojowi sektora MŚP) 	<ul style="list-style-type: none"> - sporadyczne skojarzenia z nowoczesnością, częstsze z tradycją - brak unikalnej cechy, na której mogłaby opierać się kampania promocyjna gminy
Szanse	Zagrożenia
<p>Położenie, ludność, infrastruktura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyraźny trend opuszczania dużych miast na rzecz życia pod miastem - ludność napływowa - intensyfikacja migracji z Krakowa - przyrost liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym - młode społeczeństwo - atrakcyjne położenie geograficzne (bliskość Krakowa) - duże obszary terenów chronionych (w tym rzeka Dłubnia) - planowana budowa drogi ekspresowej S-7 	<p>Położenie, ludność, infrastruktura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - relatywnie wysoki poziom przestępczości - niewystarczająca ochrona ze strony policji - średnio zadowalająca komunikacja z Krakowem
<p>Biznes i administracja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostępność funduszy unijnych na cele rozwojowe regionów 	<p>Biznes i administracja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upadający sektor rolnictwa - poszerzanie się zakresu zadań nakładanych na samorządy i związany z tym wzrost wydatków - słaba sytuacja gospodarcza kraju
<p>Życie społeczne, edukacja, kultura, rozrywka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - migracja młodych ludzi i rodzin z dziećmi na tereny Gminy - rozwijająca się infrastruktura sportowa oraz oferta kulturalna i turystyczna pod wpływem ludności napływowej oraz turystów - promocja na zewnątrz lokalnych tradycji i świąt 	<p>Życie społeczne, edukacja, kultura, rozrywka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost bezrobocia - trudna sytuacja rodzin spowodowana pogarszającym się rynkiem pracy - zjawisko „odpływu” dzieci do innych szkół, poza terenem gminy
<p>Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - docenianie walorów krajobrazowych terenów podmiejskich - docenianie i korzystanie z potencjału tradycji i kultury miejscowości podmiejskich - rozwijająca się turystyka rekreacyjna - rozwój produktów turystycznych związanych z regionem - wzrost poziomu zainteresowania społeczeństwa turystyką aktywną (przy wykorzystaniu terenów zielonych) - wzrost zainteresowania gminą przez potencjalnych inwestorów - dostępność funduszy europejskich na rewitalizację zabytków - potencjał bliskiego otoczenia Krakowa 	<p>Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konkurencja ze strony okolicznych, większych miast (głównie Krakowa), które posiadają bardziej rozbudowaną infrastrukturę rozrywkową
<p>Wizerunek:</p>	<p>Wizerunek:</p>

Załącznik 2. Raport. Badanie opinii mieszkańców Gminy Michałowice do Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030

<ul style="list-style-type: none"> - kreowanie nowych produktów turystycznych pod wpływem interesariuszy zewnętrznych - tworzenie symboli gastronomicznych w postaci regionalnych potraw - potencjał dla rozwoju całorocznej oferty turystycznej - współpraca z sąsiednimi gminami i prowadzenie wspólnych działań promujących region - zwiększenie zainteresowania gminą wśród turystów - możliwość zaistnienia gminy w mediach ogólnopolskich i zagranicznych - przeprowadzenie kampanii promocyjnej gminy - podjęcie współpracy w obszarze promocji z Krakowem. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu zainteresowania miastami i gminami konkurencyjnymi - brak jednoznacznej i wyraźnej kampanii promocyjnej - małe zainteresowanie turystów samymi zabytkami, legendami, terenami zielonymi i wydarzeniami (każda gmina ma takie elementy, stąd może panować przekonanie, że Gmina Michałowice to „nic niezwykłego”) - duża liczba profesjonalnych kampanii promocyjnych okolicznych miast i regionów - duża liczba gmin o podobnym potencjale.
--	--

Źródło: oprac. własne

Tabela 32. Główne obszary i zadania w procesie rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030 na podstawie opinii mieszkańców

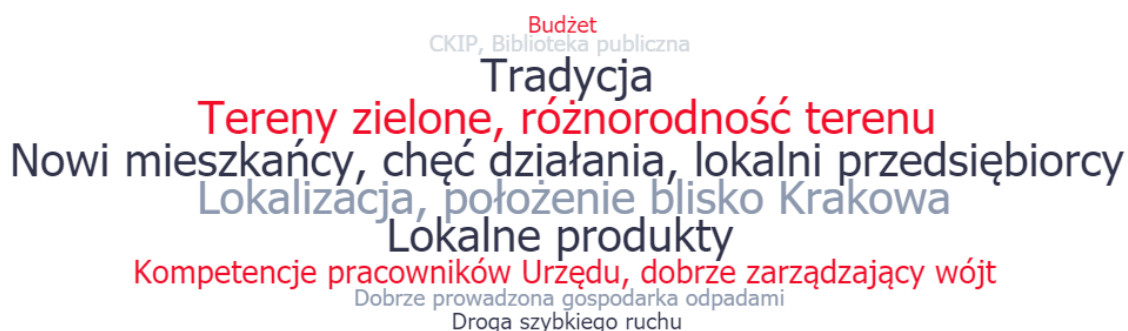
OBSZAR	CEL	DZIAŁANIE
Gospodarka Gmina a poprawa warunków życia mieszkańców	1. Rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej	Budowa nowych i modernizacja istniejących układów komunikacyjnych: a) drogi gminne, chodniki, parkingi, oświetlenie uliczne, przejścia dla pieszych, progi zwalniające, ścieżki rowerowe b) likwidacja barier architektonicznych c) uruchomienie dodatkowych publicznych środków/kursów komunikacji publicznej na terenie Gminy oraz między Gminą a Krakowem
	2. Rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej	Rozbudowa i utrzymywanie w dobrym stanie istniejących urządzeń oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej; objęcie siecią kanalizacyjną wszystkich miejscowości Gminy
	3. Rozwój przedsiębiorczości	Opracowanie i wdrożenie systemu zachęt inwestycyjnych: a) dla inwestorów poprzez udostępnianie terenów inwestycyjnych do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy b) dla przedsiębiorców poprzez opracowanie i wdrożenie systemu informacyjno – szkoleniowo – doradczego oraz infrastrukturalnego do efektywnego prowadzenia biznesu na terenie Gminy

<p>Społeczeństwo Gmina a dostępność usług społecznych</p>	<p>1. Rozwój i unowocześnienie bazy edukacyjnej</p>	<p>Rozbudowa, organizacja, renowacja i doposażenie:</p> <p>a) szkół na terenie Gminy - stołówki, strefy wypoczynku dla nauczycieli i uczniów pomiędzy lekcjami i po lekcjach w budynkach szkolnych oraz na terenach/ogrodach/placach przyszkolnych (skwery, zieleńce, place zabaw, mała publiczna architektura, sklepiki szkolne)</p> <p>b) infrastruktury edukacyjnej - wyrównanie we wszystkich szkołach poziomu dostępności dla uczniów i nauczycieli nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej (tablice interaktywne, tablety graficzne, pomoce dydaktyczne)</p> <p>c) publicznych placówek edukacji i opieki przedszkolnej i żłobkowej</p>
	<p>2. Rozwój bazy kulturalnej, sportowej, rozrywkowej</p>	<p>Organizacja większej liczby obiektów/pomieszczeń:</p> <p>a) świetlicowych, klubowych, miejsc spotkań, punktów organizacji form spędzania wolnego czasu (spotkania chóru, orkiestry, gospodyń wiejskich, kół zainteresowań, warsztatów terapeutycznych, etc.)</p> <p>b) sportowo-rekreacyjnych (basen, siłownie, boiska, korty, place zabaw, siłownie zewnętrzne, ogródki sensoryczne, ścieżki spacerowe i rowerowe, etc.)</p> <p>c) komercyjnych miejsc spotkań (lokale usługowe, gastronomiczne, kafejki, etc.)</p>
	<p>3. Rozwój usług z zakresu ochrony zdrowia, kondycji psychofizycznej</p>	<p>Zwiększenie dostępności:</p> <p>a) lekarzy specjalistów</p> <p>b) psychologów i pedagogów</p> <p>c) fizjoterapeutów</p>
	<p>4. Rozwój turystyki i form aktywnego wypoczynku</p>	<p>Budowa, rozbudowa, rewitalizacja, organizacja i promocja</p> <p>a) tras rowerowych</p> <p>b) ścieżek spacerowych</p> <p>c) obiektów dziedzictwa, zabytków, parków krajobrazowych</p> <p>d) atrakcji na bazie rzeki Dłubni</p> <p>e) bazy gastronomiczno-noclegowej</p> <p>f) bazy agroturystycznej</p>

Środowisko Gmina a dbałość o środowisko naturalne	1. Zrównoważony rozwój Gminy	Opracowanie i wdrożenie programu edukacji ekologicznej (cykle wykładów, prelekcji, spotkań ze specjalistami w szkołach, przedszkolach, Urzędzie Gminy)
	2. Czyste powietrze - system zachęt do likwidacji kotłów węglowych	Opracowanie i wdrożenie programu dopłat do wymiany nieefektywnych urządzeń grzewczych na niskoemisyjne

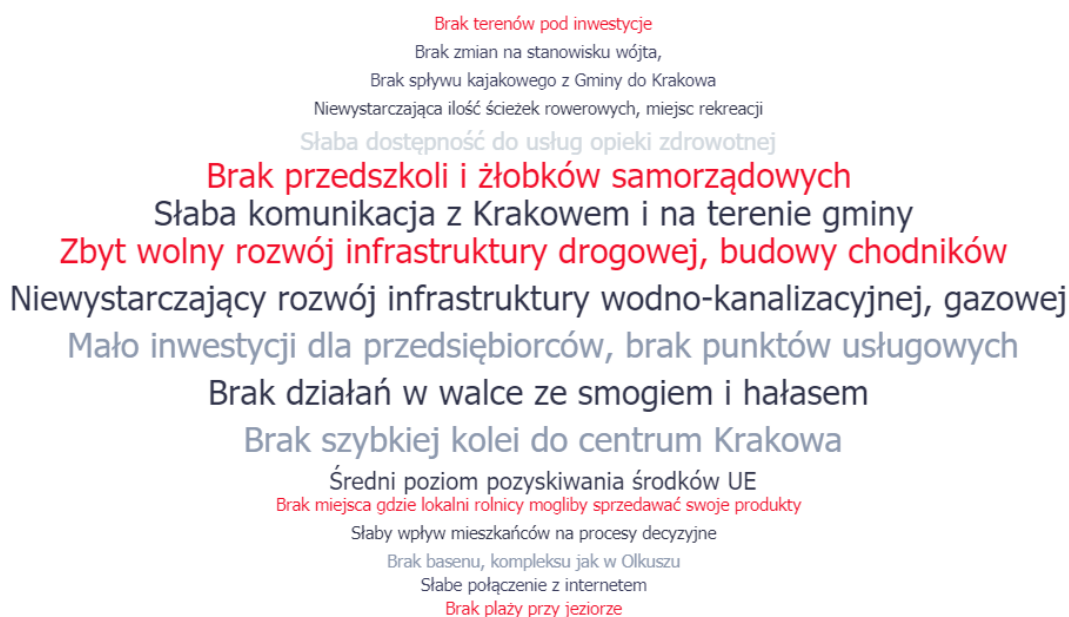
Źródło: oprac. własne na podstawie ankietyzacji i spotkań warsztatowych z mieszkańcami Gminy Michałowice

Rysunek 18. Mocne strony, powody do dumy, szanse dla rozwoju Gminy Michałowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wypowiedzi mieszkańców Gminy Michałowice

Rysunek 19. Słabe strony, obszary do działań naprawczych na terenie Gminy Michałowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wypowiedzi mieszkańców Gminy Michałowice

Rysunek 20. Wizja Gminy Michałowice w perspektywie 10 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wypowiedzi mieszkańców Gminy Michałowice

Spis tabel

Tabela 1. Ocena poziomu życia w Gminie Michałowice w ujęciu liczbowym.....	8
Tabela 2. Ocena poprawy poziomu życia w Gminie Michałowice na przestrzeni ostatnich 5-6 lat w ujęciu liczbowym	9
Tabela 3. Ocena poziomu poprawy w różnych aspektach życia w Gminie Michałowice w ujęciu liczbowym.....	10
Tabela 4. Ocena sytuacji finansowej Gminy Michałowice w ujęciu liczbowym.....	11
Tabela 5. Miejscowości w których potrzebne są inwestycje i działania w obszarze przestrzennym, infrastrukturalnym, społecznym, gospodarczym lub środowiskowym w ujęciu liczbowym.....	13
Tabela 6. Określenie inwestycji najważniejszych dla mieszkańców gminy w ujęciu liczbowym	15
Tabela 7. Najbardziej oczekiwane inwestycje na terenie Gminy Michałowice w ujęciu liczbowym	16
Tabela 8. Co charakteryzuje Gminę Michałowice obecnie oraz co ją powinno charakteryzować w przyszłości w ujęciu liczbowym	18
Tabela 9. Najpilniejsze przedsięwzięcia do realizacji lub wspierania na terenie gminy w ujęciu liczbowym.....	20
Tabela 10. Ocena wpływu mieszkańców Gminy Michałowice na ważne decyzje podejmowane przez władze w ujęciu liczbowym.....	22
Tabela 11. Ocena funkcjonowania Urzędu Gminy w Michałowicach oraz podległych jednostek organizacyjnych w ujęciu liczbowym.....	23
Tabela 12. Porównanie popularność różnych źródeł informujących o działaniach władz gminy i wydarzeniach lokalnych w ujęciu liczbowym	24
Tabela 13. Ocena preferencji mieszkańców gminy względem nowych kanałów przekazu informacji o działaniach władz oraz o wydarzeniach lokalnych w ujęciu liczbowym	25
Tabela 14. Mocne strony Gminy Michałowice, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w ujęciu liczbowym.....	27
Tabela 15. Słabe strony Gminy Michałowice, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w ujęciu liczbowym.....	29
Tabela 16. Wizja gminy Michałowice za 10 lat w ujęciu liczbowym	30
Tabela 17. Co podoba się młodzieży w Gminie Michałowice	33
Tabela 18. Czego zdaniem młodzieży brakuje lub jest na nie wystarczająco zadowolającym poziomie w Gminie Michałowice	33
Tabela 19. Gmina Michałowice za 10 lat z punktu widzenia młodzieży zamieszkującej Gminę Michałowice	34
Tabela 20. Co podoba się nauczycielom w Gminie Michałowice	35
Tabela 21. Czego zdaniem nauczycieli brakuje lub jest na nie wystarczająco zadowolającym poziomie w Gminie Michałowice	36
Tabela 22. Gmina Michałowice za 10 lat z punktu widzenia nauczycieli zamieszkujących Gminę Michałowice	36

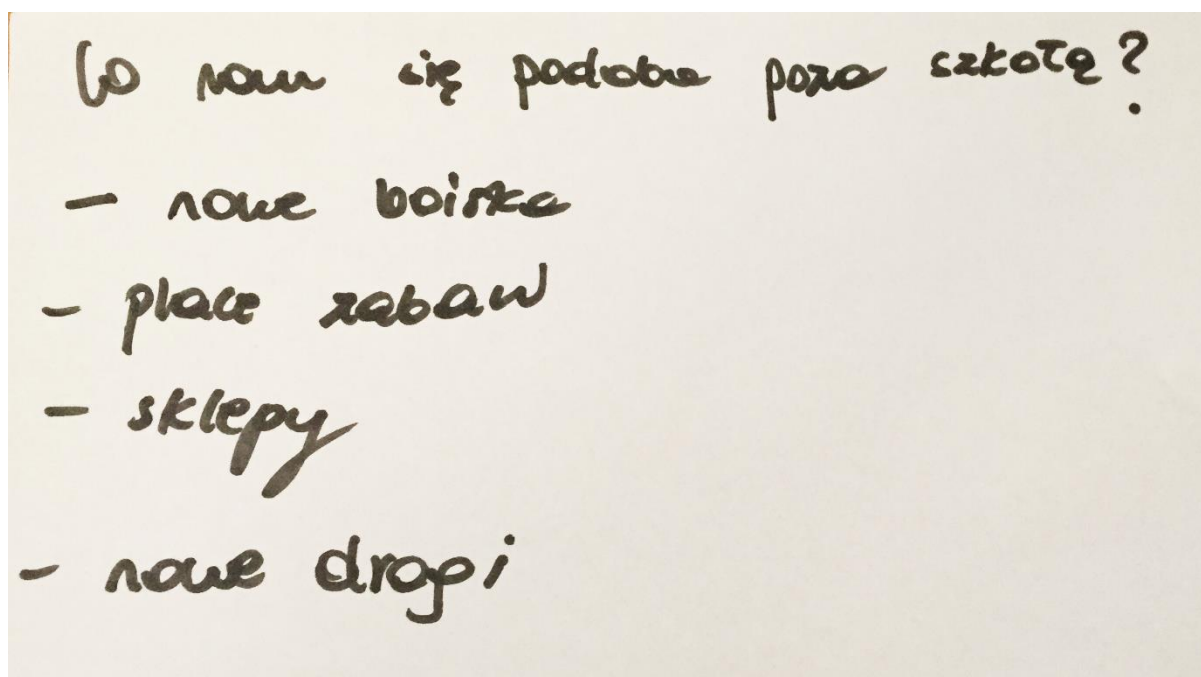
Tabela 23. Co podoba się mieszkańcom w Gminie Michałowice	38
Tabela 24. Czego zdaniem mieszkańców brakuje lub jest na niewystarczająco zadowalającym poziomie w Gminie Michałowice	38
Tabela 25. Jak mieszkańcy gminy chcieliby poprawić stan ich życia na terenie Gminy Michałowice ..	39
Tabela 26. Gmina Michałowice za 10 lat z punktu widzenia mieszkańców zamieszkujących Gminę Michałowice	39
Tabela 27. Co podoba się mieszkańcom reprezentującym organizacje pozarządowe w Gminie Michałowice	41
Tabela 28. Czego zdaniem mieszkańców reprezentujących organizacje pozarządowe gminy brakuje lub jest na nie wystarczająco zadowalającym poziomie w Gminie Michałowice	42
Tabela 29. Jak mieszkańcy będący reprezentantami organizacji pozarządowych chcieliby poprawić stan ich życia na terenie Gminy Michałowice	42
Tabela 30. Gmina Michałowice za 10 lat z punktu widzenia mieszkańców reprezentujących organizacje pozarządowe w Gminie Michałowice	42
Tabela 31. Analiza SWOT	46
Tabela 32. Główne obszary i zadania w procesie rozwoju Gminy Michałowice 2021-2030 na podstawie opinii mieszkańców.....	49

Spis rysunków, grafik, wykresów

Rysunek 1. Ocena poziomu życia w Gminie Michałowice w ujęciu procentowym	8
Rysunek 2. Ocena poprawy poziomu życia w Gminie Michałowice na przestrzeni ostatnich 5-6 lat w ujęciu procentowym	9
Rysunek 3. Ocena poziomu poprawy w różnych aspektach życia w Gminie Michałowice w ujęciu procentowym	11
Rysunek 4. Ocena sytuacji finansowej Gminy Michałowice w ujęciu procentowym	12
Rysunek 5. Liczba wskazań miejscowości, w których potrzebne są inwestycje i działania w obszarze przestrzennym, infrastrukturalnym, społecznym, gospodarczym lub środowiskowym w ujęciu procentowym.....	14
Rysunek 6. Określenie inwestycji najważniejszych dla mieszkańców Gminy Michałowice w ujęciu procentowym	15
Rysunek 7. Najbardziej oczekiwane inwestycje na terenie Gminy Michałowice w ujęciu procentowym	17
Rysunek 8. Wskazania cech charakteryzujących Gminę Michałowice obecnie oraz tych, które powinny charakteryzować Gminę w przyszłości	19
Rysunek 9. Najpilniejsze przedsięwzięcia do realizacji lub wspierania na terenie gminy w ujęciu procentowym	21
Rysunek 10. Ocena wpływu mieszkańców Gminy Michałowice na ważne decyzje podejmowane przez władze w ujęciu procentowym	22
Rysunek 11. Średnia ocena funkcjonowania Urzędu Gminy w Michałowicach oraz podległych jednostek organizacyjnych (na skali 1-5).....	23
Rysunek 12. Porównanie popularności różnych źródeł informujących o działaniach władz gminy i wydarzeniach lokalnych w ujęciu procentowym	24
Rysunek 13. Ocena preferencji mieszkańców Gminy Michałowice względem nowych kanałów przekazu informacji o działaniach władz oraz o wydarzeniach lokalnych w ujęciu procentowym	27
Rysunek 14. Określenie mocnych stron Gminy Michałowice, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w ujęciu procentowym	28
Rysunek 15. Wskazania słabych stron Gminy Michałowice, które mogą mieć wpływ na jej rozwój w ujęciu procentowym	29
Rysunek 16. Wizja gminy Michałowice za 10 lat w ujęciu procentowym.....	30
Rysunek 17. Chmura tagów - skojarzenia mieszkańców Gminy Michałowice ze słowem „bezpieczeństwo”	45
Rysunek 18. Mocne strony, powody do dumy, szanse dla rozwoju Gminy Michałowice	52
Rysunek 19. Słabe strony, obszary do działań naprawczych na terenie Gminy Michałowice	52
Rysunek 20. Wizja Gminy Michałowice w perspektywie 10 lat.....	53

Aneks

Wyniki prac warsztatowych z młodzieżą szkolną

Co lubimy w szkole :

- lustra w Tazienkach
- nowe boiska i sala gimnastyczna
- tablice interaktywne
- kącik rekreacyjny

Czego brakuje nam w naszej szkole ?

- sklepiku szkolnego
- bardziej zadbanej Tazienek
- nie śmierdzących płynów do dezynfekcji

Czego brakuje nam poza szkołą ?

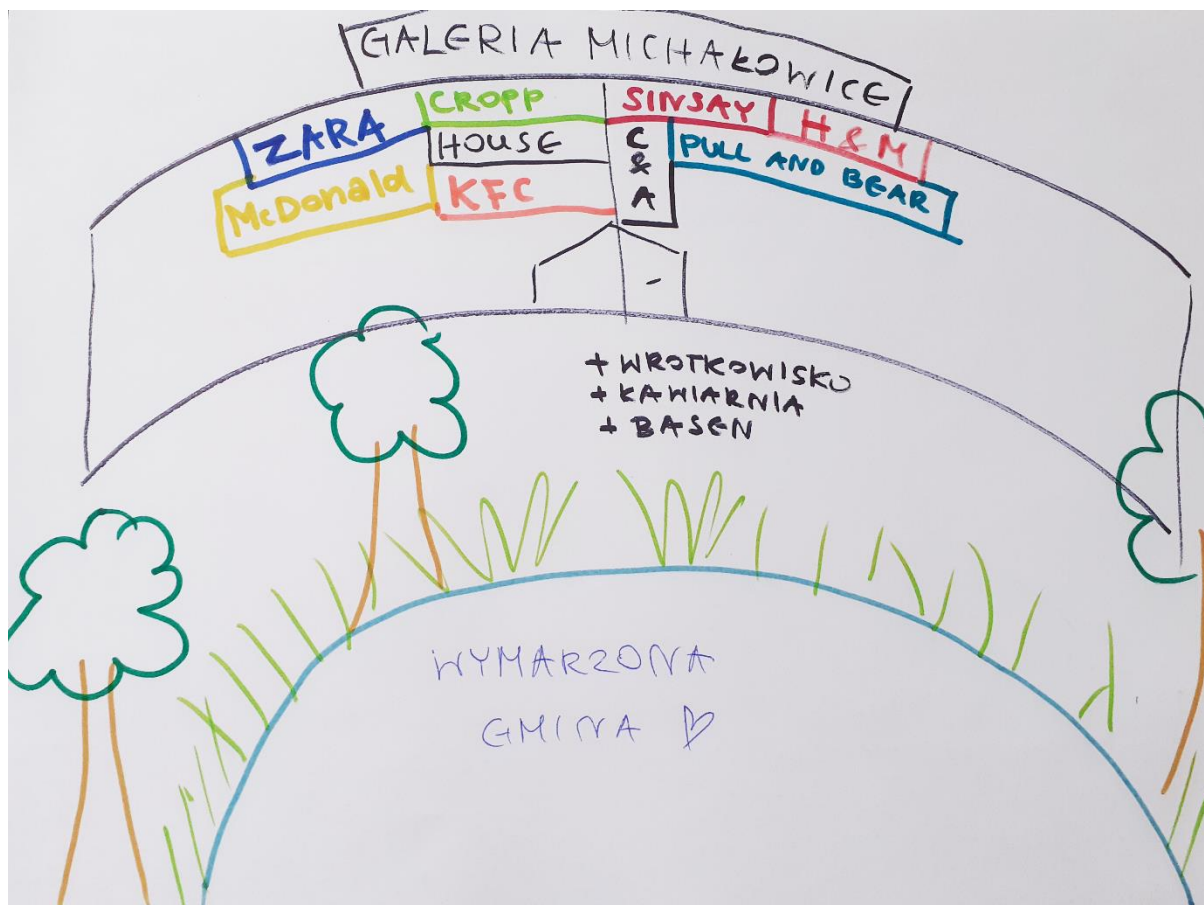
- chodniki
- latarnie
- częstych autobusów
- plac dla ^{mitochinij w Thapómyca} ~~sk~~ Dworskich
- parki, miejsce rozrywki

Co nam brakuje ?

1. Parków
2. McDonalda (KFC)
3. Chodników
4. Wrotkoniska
5. Skate parków
6. Restauracje
7. Basen
8. Więcej MPK
9. Częstsze godziny przyjazdów/odjazdów MPK
10. Więcej przystanków autobusowych
11. Automaty z jedzeniem w szkole
12. Osmietlewo przy drodze
13. Więcej świątecznych dekoracji
14. Ławki
15. Miejsca do spotkań dla młodzieży (kaniarnie, wrotkonisko połączone z kaniarnią)
16. Więcej paczkomatów

Co lubimy w naszej szkole ?

1. Boisko
2. Plac zabaw
3. Dziedziniec
4. Ludzie

Ankieta

Szanowni Mieszkańcy Gminy Michałowice!

Urząd Gminy Michałowice przystąpił do prac nad „Strategią Rozwoju Gminy Michałowice do roku 2030”. Będzie to najważniejszy dokument planistyczny Gminy, wyznaczający priorytetowe kierunki rozwoju oraz cele jakie chcemy osiągnąć. Z Państwa pomocą dokument ten pozwoli na identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w rozwoju Gminy. W związku z powyższym zachęcam Państwa do wypełnienia niniejszej ankiety, co przyczyni się do zaplanowania rozwoju Gminy w zgodzie z Państwa sugestiami i oczekiwaniami. Ankieta jest anonimowa, a wyniki będą prezentowane wyłącznie w formie zbiorczej.

Wypełnione ankiety proszę składać w terminie do 15 września 2020 r.

Wójt Gminy Michałowice
Antoni Rumian

Ankieta

Proszę zaznaczyć „X” w wybranych polach

1. Jak ocenia Pani/Pan poziom życia w Gminie Michałowice?

- bardzo dobrze
- raczej dobrze
- przeciętnie
- raczej źle
- zdecydowanie źle
- nie mam zdania

2. Czy według Pani/Pana poziom życia w Gminie Michałowice poprawił się na przestrzeni ostatnich 5-6 lat?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- nie mam zdania

3. W jakich aspektach poziom życia w Gminie Michałowice poprawił się najbardziej? prosimy wybrać 5 aspektów i uszeregować je na skali od 5 do 1, gdzie 5 to ocena najwyższa, a 1 najniższa

- dostęp do infrastruktury i usług oświatowych (przedszkola, szkoły podstawowe oraz gimnazja)
- dostęp do infrastruktury i usług społecznych (pomoc społeczna, opieka zdrowotna)
- dostęp do infrastruktury i usług kulturalnych
- dostęp do infrastruktury i usług sportowych oraz rekreacyjnych
- dostęp do infrastruktury technicznej (m.in. drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej)
- dostęp do infrastruktury mieszkaniowej
- dostęp do infrastruktury handlowej i usługowej
- bezpieczeństwo publiczne
- możliwość zatrudnienia na terenie gminy
- stan środowiska naturalnego
- ład przestrzenny i estetyka otoczenia
- inne (jakie?)

4. Jaka jest Pani/Pana zdaniem sytuacja finansowa Gminy Michałowice? Gmina jest:

- bardzo bogata
- raczej bogata
- średnio zamożna
- raczej biedna
- bardzo biedna
- nie mam zdania

5. W których sołectwach Gminy Michałowice potrzebne są inwestycje i działania w obszarze przestrzennym, infrastrukturalnym, społecznym, gospodarczym czy środowiskowym?

- Górna Wieś
- Kozierów
- Wilczkowie
- Zerwana
- Wola Więclawska
- Michałowice
- Masłomiąca
- Zagórzycy
- Więclawice Stare
- Więclawice Dworskie
- Sieborowice
- Pielgrzymowice
- Zdzięstławice
- Młodziejowice
- Książniczki
- Kończyce
- Raciborowice

Uwagi, komentarze:

.....

6. Jakie inwestycje/działania są konieczne do realizacji na obszarze wskazanych sołectw?(max 5 odpowiedzi)

- poprawa stanu budynków publicznych
- poprawa stanu stan zabytków
- większa dostępność do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- gospodarka odpadami
- poprawa stanu przestrzeni publicznej i estetyki otoczenia
- poprawa stanu nawierzchni dróg lokalnych
- poprawa infrastruktury wokół budynków mieszkalnych (chodniki, ciągi piesze)
- inne, jakie:

.....

.....

7. Proszę wskazać jakie konkretne inwestycje powinny zostać zrealizowane na terenie Gminy Michałowice

.....

.....

8. Które z poniższych stwierdzeń charakteryzują Gminę Michałowice obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości? wybierz maksymalnie 3 stwierdzenia obecnie i 3 w przyszłości

atrakcyjna dla mieszkańców	☐ obecnie	☐ w przyszłości
atrakcyjna dla turystów	☐ obecnie	☐ w przyszłości
atrakcyjna dla przedsiębiorców/inwestorów	☐ obecnie	☐ w przyszłości
atrakcyjna dla młodych ludzi	☐ obecnie	☐ w przyszłości
atrakcyjna dla rodzin z dziećmi	☐ obecnie	☐ w przyszłości
bezpieczna	☐ obecnie	☐ w przyszłości
atrakcyjne miejsce do mieszkania, pracy i wypoczynku	☐ obecnie	☐ w przyszłości
miejsce aktywnego wypoczynku	☐ obecnie	☐ w przyszłości

miejsce z dostępem do wysokiej jakości usług społecznych (m.in. oświata, kultura i sport, opieka zdrowotna)	☐ obecnie	☐ w przyszłości
miejsce z dobrze rozbudowaną infrastrukturą techniczną (m.in. sieć drogowa, wodociągowa, kanalizacyjna)	☐ obecnie	☐ w przyszłości
miejsce przyjazne mieszkańcom - gminne instytucje (m.in. Urząd Gminy, CKiP, GOPS)	☐ obecnie	☐ w przyszłości
dobrze zarządzana gmina obywatelska	☐ obecnie	☐ w przyszłości
gmina tworząca nowe miejsca pracy	☐ obecnie	☐ w przyszłości
gmina ekologiczna dbająca o środowisko naturalne i estetykę otoczenia	☐ obecnie	☐ w przyszłości
gmina bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy	☐ obecnie	☐ w przyszłości
inne (jakie?).....	☐ obecnie	☐ w przyszłości

9. Jakie są według Pani/Pana najpilniejsze przedsięwzięcia/dziedziny do zrealizowania lub wspierania na terenie Gminy Michałowice w perspektywie najbliższych kilku lat? wybierz 5 aspektów i uszereguj je na skali od 5 do 1, gdzie 5 to ocena najwyższa, a 1 najniższa

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej (w tym chodniki)
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury gazowej
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- rozbudowa i modernizacja obiektów użyteczności publicznej
- rewitalizacja i renowacja zabytków
- ochrona środowiska naturalnego
- czystość i estetyka otoczenia
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- poprawa dostępności i jakości opieki
- rozwój profilaktyki zdrowotnej
- zwiększenie pomocy społecznej dla najuboższych
- promocja gminy
- rozwój i promocja przedsiębiorczości
- rozwój turystyki
- wsparcie organizacji pozarządowych
- działalność instytucji kultury
- edukacja i opieka przedszkolna
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
- inne (jakie?)

10. Jak Pani/Pan ocenia realny wpływ mieszkańców Gminy Michałowice na ważne decyzje podejmowane przez władze samorządowe, czyli Wójta oraz Radę Gminy?

- bardzo duży
- raczej duży
- umiarkowany
- raczej mały
- zdecydowanie mały
- nie mam zdania

11. Jak ocenia Pani/Pan funkcjonowanie Urzędu Gminy w Michałowicach oraz podległych jednostek organizacyjnych (m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Kultury i Promocji, Biblioteka Publiczna) w następujących dziedzinach?

5 – bardzo dobrze; 4- raczej dobrze; 3 – przeciętnie; 2 – raczej źle; 1 – zdecydowanie źle

kompetencje pracowników (poziom wiedzy)	☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1 ☐ nie mam zdania
szybkość obsługi (czas załatwiania spraw)	☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1 ☐ nie mam zdania
kultura osobista i zachowanie pracowników	☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1 ☐ nie mam zdania
łatwość w dotarciu do właściwego pracownika	☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1 ☐ nie mam zdania
estetyka oraz wyposażenie urzędu/jednostek	☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1 ☐ nie mam zdania
przystosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych	☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1 ☐ nie mam zdania

12. Z jakich źródeł czerpie Pani/Pan informacje o działaniach władz Gminy Michałowice i wydarzeniach lokalnych? (można wskazać kilka odpowiedzi)

- spotkania wójta, radnych i przedstawicieli urzędu z mieszkańcami
- gazeta lokalna
- tablica ogłoszeń w Urzędzie Gminy
- tablica ogłoszeń poza Urzędem Gminy
- gminna strona internetowa
- gminny Biuletyn Informacji Publicznych
- plakaty i ulotki
- inne sposoby (jakie?).....

13. Z jakich źródeł chciałaby Pani/chciałby Pan otrzymywać informacje o działaniach władz Gminy Michałowice i wydarzeniach lokalnych? (można wskazać kilka odpowiedzi)

- spotkania przedstawicieli urzędu, wójta i radnych z mieszkańcami
- gazeta lokalna
- tablica ogłoszeń w Urzędzie Gminy
- tablica ogłoszeń poza Urzędem Gminy
- gminna strona internetowa
- gminny Biuletyn Informacji Publicznych
- plakaty i ulotki
- inne sposoby (jakie?).....

14. Co Pani/Pana zdaniem jest mocną stroną Gminy Michałowice, która może mieć realny wpływ na jej rozwój?

.....
.....

15. Co Pani/Pana zdaniem jest słabą stroną Gminy Michałowice, która może hamować jej rozwój?

.....
.....

16. Prosimy o przedstawienie Państwa wizji dotyczącej Michałowic za 10 lat (prosimy opisać w kilku zdaniach lub scharakteryzować słowami kluczowymi Michałowice jako Gminę Państwa marzeń).

.....
.....

Metryczka:

Płeć:

- kobieta mężczyzna

Wiek:

Wykształcenie:

- podstawowe gimnazjalne zasadnicze zawodowe średnie wyższe

Zajęcie/zatrudnienie:

- uczeń/student przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna emeryt/rencista
inne (jakie?)

Związek z Gminą Michałowice

- miejsce zamieszkania miejsce pracy miejsce prowadzenia działalności gospodarczej miejsce rekreacji, wypoczynku
inne (jakie?)

Miejsce zamieszkania – miejscowość:

- nie dotyczy Górna Wieś Kozierów Wilczkowice Zerwana Wola Więclawska
 Michałowice Masłomiąca Zagórzycze Więclawice Stare Więclawice Dworskie
 Sieborowice Pielgrzymowice Zdzięstawice Młodziejowice Książniczki Kończyce
 Raciborowice

Czas zamieszkiwania w Gminie Michałowice:

- nie dotyczy
 do 5 lat
 6-10 lat
 11 lat i więcej

Bardzo dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Wypełnione ankiety prosimy składać w terminie do **15 września 2020 r.** w jeden z następujących sposobów:

osobiście w Urzędzie Gminy w Michałowicach (urna na parterze),
pocztą elektroniczną na adres
za pośrednictwem sołtysa

Biuro Informacji i Analiz Naukowych
ul. Królewska 65A/1, Kraków 30-081

biuro@bian.pl
www.bian.pl

**RAPORT PRZYGOTOWANY PRZEZ
URZĄD I MIESZKAŃCÓW GMINY MICHAŁOWICE
WE WSPÓŁPRACY Z
BIUREM INFORMACJI I ANALIZ NAUKOWYCH**

Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021 -2030 z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, w tym:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”;
- jednocześnie obejmuje wszystkie dziedziny współpracy metropolitalnej, określone w projekcie Strategii Rozwoju Metropolii Krakowskiej do 2030 r. (założenia z dnia 11.02.2021 r.).

Tabela 1 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030		Cel strategiczny 1: Czyste środowisko i przyjazne otoczenie					Cel strategiczny 2: Nowoczesny transport publiczny i infrastruktura drogowa			Cel strategiczny 3: Wysokiej jakości usługi publiczne			Cel strategiczny 4: Korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości		Cel strategiczny 5: Inteligentne zarządzanie rozwojem Gminy Michałowice				
Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030	1.1 Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.	1.2 Wydajna i zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa.	1.3 Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.	1.4. Skuteczny system gospodarowania odpadami.	1.5. Kształtowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców Gminy Michałowice.	2.1 Zapewnienie efektywnego i zintegrowanego transportu publicznego.	2.2 Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej.	2.3 Poprawa jakości i przepustowości dróg powiatowych i gminnych.	3.1 Poprawa jakości kształcenia oraz bezpieczne i komfortowe placówki oświatowe.	3.2 Rozwój infrastruktury oraz usług zdrowotnych i okołodrowotnych.	3.3 Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej.	4.1 Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrost konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw.	4.2 Wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego i sprzedaży bezpośredniej.	5.1 Kształtowanie wizerunku Gminy Michałowice.	5.2 Zwiększenie partycypacji mieszkańców w sprawach publicznych.	5.3 Integracja ludności napływowej (nowych mieszkańców) z ludnością lokalną, z kulturą i historią miejsca.	5.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	5.5. Nowoczesna administracja i cyfryzacja.
	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.								x			x	x					
		II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.				x	x	x	x		x	x		x			x	x	
		III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.									x			x	x	x		x	x
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym																		
	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.						x						x	x					
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.																		

	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.																		
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.																		
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.		x					x	x	x	x	x					x	x	
	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych																		
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.										x						x	x	x
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.												x	x					x
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.													x					
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie																		
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.																x		
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.																		
3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.																x		x	
3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.																			
Strategia Rozwoju Województwa „Małopolskiego 2030”	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie																		
	Kierunek polityki rozwoju 1. Małopolskie rodziny	x																x	x
	Kierunek polityki rozwoju 2. Opieka zdrowotna																		
	Kierunek polityki rozwoju 3. Bezpieczeństwo																		
	Kierunek polityki rozwoju 4. Sport i rekreacja																		
	Kierunek polityki rozwoju 5. Kultura i dziedzictwa																		
	Kierunek polityki rozwoju 6. Edukacja																		
	Kierunek polityki rozwoju 7. Rynek pracy																		
	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka																		
	Kierunek polityki rozwoju 1. Innowacyjność																		

Strategia Rozwoju Metropolii	Kierunek polityki rozwoju 2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość													x	x								
	Kierunek polityki rozwoju 3. Turystyka																						
	Kierunek polityki rozwoju 4. Transport																						
	Kierunek polityki rozwoju 5. Cyfrowa Małopolska																					x	
	Kierunek polityki rozwoju 6. Gospodarka o obiegu zamkniętym					x																	
	Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej																						
	Kierunek polityki rozwoju 1. Ograniczanie zmian klimatycznych																						
	Kierunek polityki rozwoju 2. Gospodarowanie wodą																						
	Kierunek polityki rozwoju 3. Bioróżnorodność i krajobraz																						
	Kierunek polityki rozwoju 4. Edukacja ekologiczna																						
	System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030																						
	Kierunek polityki rozwoju 1. System zarządzania strategicznego rozwojem																						x
	Kierunek polityki rozwoju 2. Współpraca i partnerstwo																						x
	Kierunek polityki rozwoju 3. Promocja Małopolski																						x
	Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach																						
	Kierunek polityki rozwoju 1. Ład przestrzenny				x	x																	
	Kierunek polityki rozwoju 2. Wsparcie miast																						
	Kierunek polityki rozwoju 3. Rozwój obszarów wiejskich																						
	Kierunek polityki rozwoju 4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność																						
	1. Metropolia Krakowska inteligentnie zarządzana, oparta na partnerstwie i zaangażowanej kadrze																						x
2. Metropolia Krakowska przyjazna środowisku, zorientowana na neutralność klimatyczną, zapewniająca wysoką jakość życia	x	x	x	x	x																	x	

3. Metropolia Krakowska sprzyjająca aktywnej, ekologicznej i efektywnej mobilności					x	x	x	x	x										
4. Metropolia Krakowska innowacyjna i konkurencyjna, kreująca trwałe relacje w sieci wiodących ośrodków gospodarczych Europy												x							
5. Metropolia Krakowska inspirująca, czerpiąca z różnorodności i lokalnych potencjałów, bazująca na sieciach współpracy																x			
6. Metropolia Krakowska sprzyjająca skutecznej, włączającej edukacji, opartej na twórczych relacjach									x							x	x		
7. Metropolia Krakowska zapewniająca mieszkańcom nowoczesne i dostępne usługi społeczne, ceniąca równość i solidarność społeczną						x	x	x	x	x	x						x	x	x

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała/zarządzenie	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice	UCHWAŁA NR XXIV/200/2004 RADY GMINY Michałowice z dnia 30.09.2004 w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który określony został w strategii. Aktualizacja Studium dokonywana jest w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym.
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	<p>Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice dla obszaru Gmina Michałowice Zachód - Uchwała Nr XVIII/100/2016 WRAZ ZE ZMIANAMI: 1. UCHWAŁA KORYGUJĄCA UCHWAŁA NR XXXIII/244/2017 RADY GMINY MICHAŁOWICE z dnia 20 kwietnia 2017 r. 2. „PARK AND RIDE” UCHWAŁA NR XI/80/2019 RADY GMINY MICHAŁOWICE z dnia 27 czerwca 2019 r. 3. „PRZEDSZKOLE” UCHWAŁA NR XIII/92/2019 RADY GMINY MICHAŁOWICE z dnia 16 września 2019 r. - Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice dla obszaru Gmina Michałowice Północ - Uchwała Nr XVIII/101/2016 WRAZ ZE ZMIANAMI: 1. „AVEX”</p>	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego dokonywana jest w wyniku aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym.

		<p>UCHWAŁA NR XXIX/188/2016 RADY GMINY MICHAŁOWICE z dnia 29 grudnia 2016 r.</p> <p>2. UCHWAŁA KORYGUJĄCA UCHWAŁA NR XXXIII/245/2017 RADY GMINY MICHAŁOWICE z dnia 20 kwietnia 2017 r.</p> <p>3. WYROK WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO W KRAKOWIE z dnia 19 września 2019 roku - Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowice dla obszaru Gmina Michałowice Południe - Uchwała Nr XVIII/102/2016 WRAZ ZE ZMIANAMI: 1. UCHWAŁA KORYGUJĄCA UCHWAŁA NR XXXIII/246/2017 RADY GMINY MICHAŁOWICE z dnia 20 kwietnia 2017 r. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego - obszar I Uchwała Nr XLVI/383/2006 Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego - obszar III Uchwała Nr XLVI/385/2006 WRAZ ZE ZMIANAMI: 1. ZMIANA PLANU DLA OBSZARU III UCHWAŁA NR L/396/2018 RADY GMINY MICHAŁOWICE z dnia 6 września 2018 r. - Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego - obszar IV Dolina Dłubnii Uchwała Nr XXVII/187/2009</p>	
Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	W trakcie opracowania		Zgodnie z ustawą Prawo energetyczne art. 19. [Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe]

			<ol style="list-style-type: none"> 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, zwany dalej "projektem założeń". 2. Projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. 3. Projekt założeń powinien określać: <ol style="list-style-type: none"> 1) ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe; 2) przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych; 3) możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnego źródła energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (w przypadku gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń gminy)	Brak	Brak	<p>Zgodnie z ustawą Prawo energetyczne art. 20. [Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W przypadku gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń, o których mowa w art. 19 ust. 8, wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, dla obszaru gminy lub jej części. Projekt planu opracowywany jest na podstawie

			uchwalonych przez radę tej gminy założeń i winien być z nim zgodny.
Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Michałowice na lata 2019-2023	Uchwała Nr XIII/98/2019 Rady Gminy Michałowice z dnia 16 września 2019 r.	Kwestie związane z mieszkaniowym zasobem gminy reguluje ustawa z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowy zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego. Gmina, na zasadach i w wypadkach przewidzianych w tej ustawie, zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. W tym celu wykorzystuje mieszkaniowy zasób gminy lub w inny sposób.
Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych w Gminie Michałowice na lata 2021 – 2023	Uchwała nr XXIX/228/2020 Rady Gminy Michałowice z dnia 14 grudnia 2020 r.	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych wynika ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zgodnie z art. 21. 1. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, zwany dalej "planem". 2. Plan określa w szczególności: 1) planowany zakres usług wodociągowo-kanalizacyjnych; 2) przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach; 3) przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków;

			4) nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach; 5) sposoby finansowania planowanych inwestycji.
Gminny program opieki nad zabytkami	GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI Gmina Michałowice 2019-2022	Uchwała nr X/73/2019. Rady Gminy Michałowice z dnia 17 czerwca 2019 r.	Konieczność opracowania programu wynika z obowiązku ustawowego, a także zapewnienia spójności ze strategią i uszczegółowienia zapisanych w niej założeń w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami. Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami program opracowuje wójt na okres 4 lat, a przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.
Gminny program ochrony środowiska	Brak	Brak	
Plan gospodarki niskoemisyjnej	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Michałowice	UCHWAŁA NR przyjętego uchwałą nr XIX/111/2016 Rady Gminy Michałowice z dnia 31 marca 2016 r., zmienionego uchwałami Nr XXXII/224/2017 Rady Gminy Michałowice z dnia 27 marca 2017r., Nr XXXV/260/2017 Rady Gminy Michałowice z dnia 26 czerwca 2017r., Nr XXXIX/300/2017 Rady Gminy Michałowice z dnia 30 października 2017 r. oraz Nr XLV/347/2018 Rady Gminy Michałowice z dnia 26 marca 2018 r.	Dokument wyznacza kierunki rozwoju gospodarki niskoemisyjnej dla całego obszaru gminy Michałowice na lata 2015-2020. Nowy dokument powinien być spójny ze strategią i ją uszczegóławiać, głównie w odniesieniu do działań w ramach celu operacyjnego 3.1. Ochrona i kształtowanie środowiska naturalnego. Dokument stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych m.in. na działania w zakresie termomodernizacji budynków, rozwoju transportu publicznego i ścieżek rowerowych czy wdrażania OZE.
Program usuwania azbestu	Brak	Brak uchwały	Gminne Programy usuwania azbestu wynikają z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 Główne cele Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 to:

			<ol style="list-style-type: none"> 1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest; 2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju; 3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.
Program małej retencji	Brak	Brak	Program fakultatywny – dotyczący ochrony i gospodarowania zasobami wodnymi gminy
Strategia rozwoju elektromobilności	Brak	Brak	Dokument fakultatywny, to narzędzie wspierające działania jednostek samorządu terytorialnego dotyczące realizacji swojej polityki elektromobilności.
Plany rozwoju sieci drogowej wraz planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Brak	Brak	Do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie planów rozwoju sieci drogowej. Gmina Michałowice wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych określa w ramach WPF.
Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Michałowice na lata 2021-2030 w trakcie opracowania		Strategia ma charakter średniookresowego dokumentu planistycznego, który jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym
Gminny program rewitalizacji	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Michałowice na lata 2017-2025	Uchwała Nr XXXIII/247/2017 Rady Gminy Michałowice z dnia 20 kwietnia 2017r	Dokument zakłada rewitalizację miejscowości zdegradowanych: Raciborowice, Książniczki. Dokument stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Michałowice na lata 2021 – 2025	Uchwała nr XXXV/279/2021 Rady Gminy Michałowice z dnia 1 czerwca 2021 r.	Program ma charakter średniookresowego dokumentu planistycznego, który jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym
Gminny program wspierania rodziny	Program Wspierania Rodziny dla Gminy Michałowice na lata 2020 – 2022 •	Uchwała nr XX/159/2020 Rady Gminy Michałowice z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie uchwalenia <i>Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Michałowice na lata 2020-2022</i>	Dokument aktualny, zgodny z celami i zapisami strategii.
Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminny program przeciwdziałania narkomanii	Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021	Uchwała nr XXXI/237/2021 Rady Gminy Michałowice z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXVIII/217/2020 Rady Gminy Michałowice z dnia 25 listopada 2020 r	Program przyjmowany corocznie. Dokument zapewnia spójność ze strategią
Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Programu Współpracy Gminy Michałowice z organizacjami pozarządowymi na rok 2021	Uchwała nr XXVIII/219/2020 Rady Gminy Michałowice z dnia 25 listopada 2020 r.	Program przyjmowany corocznie. Określa obszary współpracy finansowej i niefinansowej z organizacjami pozarządowymi.
Programy odnowy miejscowości	Plany odnowy miejscowości nieaktualne	Brak	Opcjonalne opracowanie / zaktualizowanie programów. Programy mogą uszczegółowić zapisy strategii, tworząc przestrzeń do realizacji wielu działań lokalnych, w tym stymulowania zaangażowania społecznego w sprawy ważne dla rozwoju gminy, a jednocześnie stać się instrumentami pozyskiwania środków na dedykowane przedsięwzięcia.
Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę	Sieć publicznych szkół podstawowych, prowadzonych przez Gminę Michałowice oraz granice obwodów publicznych szkół	Uchwała nr XXXIII/256/2021 Rady Gminy Michałowice z dnia 15 marca 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr VIII/55/2019 Rady Gminy Michałowice	Strategia nie przewiduje zmian w sieci publicznych szkół podstawowych.

	podstawowych, prowadzonych przez Gminę Michałowice od dnia 1 września 2019 r.	z dnia 29 kwietnia 2019 roku w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Michałowice oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 roku	
Gminny plan zarządzania kryzysowego	Zarządzanie kryzysowe (oraz sprawy obronne, obrona cywilna) regulowane zarządzeniami Wójta, w tym dokumentami niejawnymi		
Uchwała budżetowa (zawierająca budżet i załączniki)	UCHWAŁA BUDŻETOWA GMINY MICHAŁOWICE NA 2021 ROK Uchwała nr XXX/236/2020 Rady Gminy Michałowice z dnia 29 grudnia 2020 r.		Uchwała przyjmowana corocznie. Powinna odzwierciedlać cele i kierunki działań określone w strategii, zintegrowana z wieloletnią prognozą finansową.
Wieloletnia prognoza finansowa	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Michałowice	UCHWAŁA NR XXX/235/2020 w sprawie : Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Michałowice n lata 2021-2029	Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.

Uzasadnienie

W roku 2020 upłynął termin obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2014-2020. W 2020 roku rozpoczęto zatem prace nad przygotowaniem Strategii z perspektywą obowiązywania do 2030 roku. Projekt Strategii Rozwoju Gminy Michałowice na lata 2021-2030, zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju podlegał konsultacjom społecznym, które odbywały się w terminie od 14 września do 18 października 2021 r, w tym konsultacjom z sąsiednimi gminami, z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska. Stanowisko do zgłoszonych uwag zostało opublikowane w Sprawozdaniu z przebiegu i wyników konsultacji projektu „STRATEGII ROZWOJU GMINY MICHAŁOWICE NA LATA 2021-2030”. Zgodnie z art. 10f ust.4 ustawy o samorządzie gminnym strategię rozwoju gmin przyjmowane są przez właściwe rady gmin jednostek samorządu terytorialnego. Przedłożona strategia opracowana w trybie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju będzie kluczowym dokumentem stanowiącym podstawę strategiczną do pozyskiwania funduszy europejskich w kolejnej perspektywie finansowej.